LAURIAN ANTE
NINGE PESTE FĂRCAŞA
EDITURA JUNIMEA 19 8 9
Coperta: *ELENA ANTE*
ISBN 973 – 37 – 0049 – 5
NINGE PESTE FĂRCAŞA
Soţiei, *Elena*

Trezindu-se din somn, Ionuţ văzu că este acasă şi în prima clipă se bucură ca un copil.

Dintr-o fotografie atârnată lângă tăblia patului, îl privea un chip de femeie. „De ce eşti tristă, doamnă? Eşti tânără şi atrăgătoare, fii veselă! Doar mă vezi pe mine, fiul tău. Dacă eu sunt fiul, tu eşti Pia. Nu am de la tine decât o scrisoare încâlcită. Încolo amintiri. Când credeam uneori că în sfârşit am prins un fir care să mă conducă la tine, tu dispăreai fără urmă. Ţi-a fost teamă că te fac de râs, sau ajunseseşi la concluzia că ne incomodăm unul pe celălalt? Ce caraghioasă situaţie! Stau de vorbă cu umbra mamei mele. Nu, nici măcar cu umbră. Vorbesc singur! Tu probabil eşti ocupată acum cu întreţinerea musafirilor, sau mai ştii, poate admiri un peisaj interesant care te absoarbe cu totul… Pe unde vei fi umblând de atâţia ani? Eşti oare la fel de frumoasă?… În tot cazul, nu zaci ca mine lângă o geantă *diplomat*, care-mi şopteşte în fiecare clipă că sunt un om pierdut…”

— Hm, când mi-am dat examenul de treaptă, buna mea Mara m-a minţit… A întrebat-o de ce ea şi Taiu se numeau Basarab, iar el figura în catalog sub numele de Pietraru. Mara îi spusese că Taiu, soţul ei, se numise iniţial Pietraru, dar din motive politice şi-l schimbase în timpul ilegalităţii. Când îşi completă însă dosarul de primire în U.T.C., îl întrebă pe Taiu dacă este membru de partid şi acesta îi răspunse că nu este. Deci nu fusese ilegalist cum susţinuse Mara. Simţise încă de atunci că Mara şi Taiu nu erau adevăraţii săi părinţi. Prea se purtau cu el frumos. Nu-l bătuseră niciodată şi i se trecea cu vederea toate poznele. Ceilalţi colegi se plângeau mereu de părinţii lor, condamnându-le asprimea. El nu avea ce să le reproşeze. Se bucura de toată libertatea de acţiune, dar nu se folosise de ea niciodată. Bănuia că i se ascunde adevărul şi datorită unor amintiri, e-adevărat, estompate, dar care îi răsăreau câteodată în minte. De pildă, revedea o regiune muntoasă, iar alteori, pelicula amintirilor reţinuse chipul unei femei frumoase aplecându-se asupra sa cu dragoste. Orăşelul în care trăia, şi

marea, nu erau cele dintâi locuri de care-şi amintea cum ar fi fost firesc. Citise undeva despre reîncarnare. Adică de posibilitatea trăirii aceluiaşi individ în lumi diferite ca spaţiu şi timp. Dar lui nu i se întâmplase ceva asemănător, îşi amintea doar de nişte presupuse locuri ale copilăriei…

— Pia!

— Te ascult, Mihai.

— I-adevărat că ţi se spunea Cuciţa?

— Porecla mi-au scornit-o colegii lui Sile.

— Ce le-a venit?

— Aşa, erau răutăcioşi fiindcă nu-i prea luam în serios.

— Dar pe Sile cum de l-ai abandonat? Presupun că de bani nu duceaţi lipsă. Câştiga bine, nu?

— Păi asta-i, n-a înţeles niciodată că doar chenzinele pe care mi le aducea conştiincios ca un poştaş, nu-mi erau de ajuns. Ehei, dacă m-ar fi ascultat!…

— Te lăsa singurică?

— Uneori.

— Şi asta te necăjea?

— Nu prea. Eu însă aş fi vrut să stea mai mult de vorbă cu mine. Să ne facem planuri de viitor.

— Doar nu era mut!

— Aş, în lume îi turuia gura ca o morişcă. Toate femeile mă invidiau crezând că şi acasă o ducem într-o veselie. Dar nu era aşa. Când rămâneam singuri, părea „dus”. În tot cazul îi umbla gândul aiurea.

Apoi deodată, ca din senin, cum cade câte o ploaie primăvara, mă ridica în braţe, râdea în cascade şi-mi promitea marea cu sarea.

— De ce nu te lua cu el în curse?

— Ruta era periculoasă şi avea boala vitezei.

Punea nişte frâne de-ţi scotea capul prin parbriz.

Oamenii îl porecliseră „muzicantul şoselei”.

— Nu mi-ai povestit prea multe despre el.

— De ce aş fi făcut-o? Bun, rău, a fost omul meu şi gata.

— Dar mama ta?

— Abia aştept să o văd. Nu ştiu dacă ţi-am spus, că de când a murit tata în război, uneori o mai ia razna… Mai am şi un frate, avocat. Dar nici cu el nu prea ţin sfaturi. E băiat bun, dar vorbeşte doar în

parabole şi se crede isteţul pământului. A mai găsit şi-o nevastă care stă toată ziua cu nasu-n cărţi sau ascultă muzică grecească. Cam asta mi-e familia…

Pia nu-şi iubise numele de familie. Fusese fericită când se căsătorise cu Sile, schimbându-şi-l din Mihai în Pietraru. De fapt tatăl ei se numise Nichita şi nu Mihai. Acesta şi-a schimbat numele mai târziu, la naşterea Piei, datorită unei întâmplări. Regele obişnuia să petreacă vara câte o săptămână pe domeniile sale de la Broşteni, întovărăşit de aghiotant şi câţiva prieteni. Se plimba călare prin munţi, vâna cerbi sau organiza petreceri la castel. Într-o zi, hoinărind vesel pe uliţa principală a Fărcaşei, văzu lume multă precipitându-se la casa lui Nichita. Acestuia îi năştea femeia şi moaşa satului nu era de găsit. Regele întrebă pe un bătrân ce se întâmplă.

— Iacă, o ţărancă proastă naşte o fată deşteaptă.

— De unde ştii, uncheşule, că va fi fată?

— Păi când nevastă-mea mi-a născut băiatul n-a zis nici pâs, dar când a adus pe lume fătuca, strigătele ei m-au adus tocmai din fundul Fărcaşei. Regele a zâmbit. Între timp presupunerile moşului adeverindu-se, femeia născând o fată, porunci aghiotantului:

— Fata care s-a născut să se numească Elena, iar *noi* vom fi naşul ei. Să se consemneze la primărie voinţa noastră!

După câteva minute aghiotantul se întoarse pleoştit:

— Maiestate, se codi el, tatăl copilului nu-i în toate minţile. A spus că fata lui se va numi Pia.

— Atunci să poarte el numele de Mihai, hotărî regele. Cu timpul, în sat, muntenii nici nu-l mai numeau altfel decât „Mihai finul regelui”.

Toate au mers bine până când Pia, dorind să intre în organizaţia de tineret, îşi scrise autobiografia, neomiţând faptul că într-un fel era rudă cu fostul monarh. De uimire, secretarul pe comună rămase cu tocul în aer îndreptat ca o suliţă spre pieptul Piei. Apoi scrise pe dosar cu litere de-o şchioapă, „respins”, fapt care-i interzicea să joace în echipa de teatru aşa cum ar fi dorit. Activă totuşi în cea de dansuri, făcu şi câteva deplasări pe Valea Muntelui. Cum după spectacole se organizau seri de dans, la una dintre ele îl cunoscu pe Sile. Era vesel, dansa bine, şi o distra claxonul muzical al camionului pe care lucra. Trecea ca vântul pe serpentinele periculoase, obligând uneori trecătorii să se lipească de garduri la apariţia sa vijelioasă.

După ce se căsătoriseră, primul lucru pe care-l făcu fu acela de

a-şi schimba buletinul de identitate. Cu el proaspăt în mână, alergă la mamă-sa, săltând bucuroasă într-un picior: „Mă cheamă de-acum Pietraru, măicuţă, Pia Petraru!”

— Spune-mi, Mara, tu şi Taiu sunteţi părinţii mei?

Mara tăcea. Ionuţ o văzu pălind şi lăsând lucrul din mână. I se făcu milă de ea şi se certă în gând pentru întrebarea sa nechibzuită. Încercă să o dreagă:

— Am glumit, lasă, nu te necăji. Dar revenindu-şi.

Mara îi spuse:

— Eu, Ionuţ, n-am prea multă carte ca să-ţi explic ca lumea nişte lucruri, dar viaţa e uneori destul de încurcată. Nu-i ca un drum drept care ţi se deschide în faţă. Are multe răscruci. Şi nu-i deloc greu să te rătăceşti. Unii au baftă şi-l nimeresc uşor de la început, dar alţii se târăsc neputincioşi toată viaţa căutându-l.

— Vrei să spui că părinţii mei s-au împotmolit?

— Pia a fost fată bună, dar cam sălbatică. Se adapta greu. Nu fusese pregătită suficient pentru viaţă. A încercat odată să-şi descurce iţele încâlcite, dar n-a reuşit. Eu şi cu Taiu te-am crescut doar, aşa, cum ne-am priceput! Trebuia să-ţi spunem adevărul mai de mult. Ne era însă teamă că te vom pierde.

Doream să avem şi noi un copil şi dacă soarta ni te-a scos în cale…

— Dar tatăl meu? Unde-i tatăl meu?

— Nu ştiu!

— Ce meserie avea?

— Şofer.

— fost păcălit şi el de „indicatoarele” vieţii?

— Probabil!

— Putea barem să tragă din timp pe dreapta dacă i-a fost frică. Nu l-ar fi condamnat nimeni şi evita accidentarea unei familii. Conducerea nepreventivă pe drumurile publice se pedepseşte de lege. Nu-i aşa?

— Ce tot vorbeşti acolo?

— Dar eu unde am avut cinstea să fac umbră pământului pentru prima oară?

— Într-un sătuc de munte.

— Poetic! *Ea* s-a recăsătorit?

— Un timp a trăit cu finul nostru, Mihai. Apoi…

— Cum arăta?
— Frumoasă.
— De ce a fugit?
— Se simţea singură.
— Ţi-a mărturisit ea?
— Era suficient s-o priveşti ca să-ţi dai seama de acest lucru. Sunt sigură însă că i-a venit greu să te părăsească…

Ionuţ îşi descheie nasturele de la gulerul cămăşii şi privi marea. Aşa neliniştită şi încreţită de vânt, se potrivea cu ceea ce simţea în acea clipă. Se întorsese în casa unde copilărise, încovoiat însă de griji. Conştiinţa sa altă dată curată era acum umbrită de-o taină. Se simţea târât împotriva voinţei sale, într-o treabă urâtă. Se rostogolea la vale fără putinţă de scăpare. Şi panta era deosebit de abruptă. Iar pe deasupra nu creştea pe ea niciun lujer de care să se agaţe. Mai trecuse odată printr-o situaţie asemănătoare, practic fără ieşire. Urcase într-o iarnă în parcul Cozla, până sus, la rondul „doi", unde, pe versântul nordic, se deschidea brusc pârtia de schi încărcată de zăpada căzută în ajun. Privea încântat băieţii gălăgioşi care-şi dădeau drumul la vale, spre şcolile normale. Deodată, se apropie de el un coleg afurisit şi întinzându-i perechea sa de schiuri, îi spuse cu voce tare, anume ca să audă şi fetele din apropiere:

— Încalţă-le, amice, şi roieşte-o! Asta doreai, nu? După cum vezi, sunt altruist. Ce mai stai? Sau când urcai încoace ţi-a căzut curajul din ghiozdan?

Deşi nu ştia să schieze, n-a putut da înapoi. Fusese provocat, dar refuzul său ar fi dat apă la moară „duşmanului". Nu putea fi mai laş decât dânsul. Îşi lega aşadar schiurile de bocanci, aruncând priviri fugare spre prăpastia necunoscută. Era convins că nu avea şanse să ajungă întreg la destinaţie, dar trebuia să încerce. Şi-a dat drumul la vale, fără să şovăie, singura sa dorinţă fiind în acel moment să se ţină cât mai mult timp în echilibru. Căderea să se producă cât mai târziu şi să pară firească. În fond şi cei mai mari performeri au avut uneori ratări inexplicabile. Se aplecă uşor în faţă fandându-şi genunchii, dar prinse viteză din start. Zăpada îngheţată, învolburată de vânt, îl plesnea în obraji reducându-i simţitor vizibilitatea. Se strecură cu viteză printre copaci în cristiane improvizate, aşteptând în fiecare clipă deznodământul firesc, căderea! Schiurile îl purtau însă docile o porţiune de coastă, dezvelindu-i în faţă casele din vale care, pe măsură

ce se apropia de ele, luau proporţii înfricoşătoare. Apoi urmă rostogolirea haotică, măturând cu schiurile încrucişate toată pârtia sub privirile îngrijorate ale spectatorilor anonimi.

Spre deosebire de atunci, acum era singur în „competiţie" şi nu putea striga după ajutor. Nu avea voie să strige. Lucrurile misterioase se petrec în tăcere, ca înmormântările. Taina îl înăbuşea, paralizându-i voinţa de a li se împotrivi. Se rostogolea în mocirlă, sub ameninţarea unui necunoscut, fără nicio justificare. O cădere absurdă!

Pia nu-i povestise lui Mihai ceea ce i se întâmplase după căsătorie. Erau secretele vieţii ei pe care nu se simţea datoare să le împărtăşească nimănui. Adevărul era că fericirea sa nu ţinuse mult. Sile era mai tot timpul plecat în curse, iar ea rămânea singurică în baracă unde oamenii nu-i dădeau pace. Salvarea sa a fost că a rămas gravidă cu Ionuţ imediat după căsătorie, simţindu-se într-un fel mai la adăpost de privirile iscoditoare ale bărbaţilor.

Într-o zi, se hotărî să-şi viziteze o prietenă care locuia la Broşteni. Cum autobuzul avea întârziere, o luă pe jos, ajungând la Vica aproape de nouă seara. Văzu lumină doar în dormitor şi se gândi să se întoarcă. Fiindu-i frică însă de întuneric, se apropie de fereastră să vadă mai întâi dacă Vica nu se culcase. Rămase însă înmărmurită. Deşi era vară, înăuntru ardea focul, pe masă zăceau resturile unei cine, şi Vica, doar într-o cămăşuţă, dansa cu un bărbat după muzica radioului iar bărbatul nu era altul decât Sile al ei. Privi câtva timp mută. Apoi nu se mai putut stăpâni şi apucând o piatră aruncă cu ea în geam, luând-o la fugă. Nu se opri decât în faţa bufetului unde era puţină lumină. Atunci îi ieşi în cale Mihai, întrebând-o:

— Care eşti acolo?

— Pia, răspunse ea, abia trăgându-şi răsuflarea.

— Pia? repetă Mihai clătinându-se. Să fiu al dracului dacă am auzit de tine. Dar după presiunea aburului din cazan, se pare că abia ai sosit în gară şi ai nevoie de ajutor. Este?

— Oarecum, dar tu eşti criţă, omule!

— I-adevărat, mormăi Mihai dezmeticindu-se, dar cred că tu eşti femeia pe care o aştept de-o viaţă.

Se apropie de Pia şi o apucă de braţ: Hai cu mine, dacă vrei să fii fericită. Eu îs mecanic de locomotivă, dar acum am cam terminat combustibilul.

— Merg, se învoi Pia.

— Văd însă că eşti *pu* burta la gură. Să ştii că-n chestii din astea nu mă pricep. Şi nici nu cunosc vreo moaşă prin apropiere. Cum ziceai că te cheamă?

— Pia!

— Bărbat ai?

— Nu.

— Înseamnă că voi fi şi tată.

— Vedem noi, spuse Pia dezechilibrată de paşii şovăielnici ai lui Mihai.

A doua zi, Pia se duse la judecătorie unde înainta acţiune de divorţ. Se întoarse la Mihai şi la câtva timp îl născu pe Ionuţ…

Pia îşi făcea vânt cu un ziar, încercând să scape de năduşeala amiezii. Îndepărtă de pe faţa de masă a restaurantului o scamă de păpădie şi spuse nerăbdătoare:

— Vii, Mihai?

— Unde, că nu văd „cursa”?

— Mergem pe jos.

— Opt kilometri?

— Pentru un mecanic de locomotivă ca tine, i-o nimica toată.

— Dă-mi-l atunci pe Ionuţ să-l duc în spate.

— Copilul mi-l port singură.

— Să cumpăr atunci o sticlă cu vin. Nu pot merge în peţit cu mâna goală.

— Ştii că ai haz? Eu nu te duci la mama ca să mă peţeşti. Vreau să înghit o gură de aer din Fărcaşa şi apoi mergem unde vrei!

— Ne instalăm la naşul Taiu.

— Dacă am găsi-o măcar pe mama în toane bune! Când m-o vedea fără Sile, precis că îmi aduce vraciul.

— Pentru ce?

— Ca să desfacă farmecele. Are ea credinţa ei.

— De ce râzi?

— Descântecul bătrânului i-o litanie fără rost.

Când mă apucă dorul, tot o şterg…

— Unde?

— N-am o ţintă anume. Necunoscutul mă fascinează. Uneori stau în gară, miros cocsul încins a?

locomotivelor, privesc trenurile care vin sau pleacă şi mă mai potolesc. Depărtările au parfumul lor îmbietor, aproape irezistibil. Se

zice că noi oamenii suntem pulbere de stele. Poate de aceea simţim acel veşnic neastâmpăr sufletesc, dorul de a colinda lumea, de a vedea totul, de a ne topi sufletul în muzică bună.

şi a rămâne extaziaţi în faţa frumuseţilor naturii

Noi am1 fost cândva stăpâni pe cer şi ape, sau înger ai văzduhului căzând apoi din nu se ştie care prin cină în hăurile acestei lumi înguste.

— Eu muncesc de douăzeci de ani într-un depo\. Şi zău că nu m-am plictisit niciodată de el. Dir. contra, în fiecare zi îi descopăr câte un cotlon interesant.

— Nu ţi-a fost dor niciodată de ceva pe „care nu-l poţi spune în cuvinte? N-ai simţit o chemare lăuntrică spre necunoscut? O nelinişte tulburându-te aşa deodată fără niciun motiv? Nu-s oare toate acestea nostalgiile vieţii noastre anterioare din care ne-a smuls un cataclism sau cine ştie ce mutaţie cosmică?

— O să ne facem o casă frumoasă cu muşcate la fereşti din care să nu-ţi mai vină să pleci niciodată

— Mihai, eu am o inimă păcătoasă. Aş vrea să fac fericită pe toată lumea… dar uite că am intrat deja în sat.

Pia păşea dreaptă, ţinându-l mândră pe Ionuţ în braţe.

— Aceştia-s muntenii mei. îi vezi? Oameni tăcuţi ca pădurea, dar vrednici. Se simt bine în singurătatea lor şi nu le plac străinii care le calcă pământul.

— Ţi-e teamă pentru mine?

— Nu e cazul. De când a murit tata pe front, toţi oamenii ne respectă în mod deosebit. Atenţie însă, nu te juca cu muntencele! Sunt iuţi la mânie…

Mihai privea încântat panorama caselor vopsite în albastru. Cocoţată pe-un tăpşan, casa Piei se zărea de departe gârbovă şi înconjurată de un gard cu spini. Câteva scânduri putrezite duceau spre pridvorul scund. Un cireş mare aştepta parcă o mână izbăvitoare să-l uşureze de povara rodului. îi întâmpină mama Piei, îmbrobodită cu o basma neagră:

— Să nu-mi spuneţi că-i mort. Laşii s-au întors de mult acasă şi hălăduiesc lângă fundul femeilor.

Numai pe Patru al meu l-au lăsat în Tatra, să se bată cu nemţii.

— Eu îs, măicuţă, nu mă cunoşti?

— Văd că aveţi turturele, încercă Mihai să o aducă pe bătrână la

realitate.

— Turturelele le-a mâncat uliu, că erau blânde. Pe tine cum te cheamă?"

— Mihai. Am venit să-ţi spun măicuţă, că de-acum încolo, eu voi avea grijă de Pia.

— Bine, dar cireşe nu-ţi dau. Poate când o veni

Patru. Acuşica trebuie să sosească.

— Ea, măicuţă, e fata matale!

— O cunosc eu. Şi puiul ăsta de om?

— E nepotul dumneavoastră.

Da' dolofan mai e, se vede că Pia nu l-a făcut din zgârcenie.

Noi ne ducem la scăldat, măicuţă. Pe Ionuţ ţi-l las matale în noaptea asta.

— Duceţi-vă!

— Odăiţa mi-ai păstrat-o?

— Păi cum altfel, fato? Omul se întoarce mereu acasă.

— Măicuţă…

Gata. Să scoţi oghialul cel nou din ladă şi să rupi busuioc de pe deal. Eu mă duc să pun foc la vatră, că vine Patru flămând…

— Chiar vrei să ne scăldăm?

— Da, Mihai. Apa e rece şi biciuindu-ţi trupul te înviorează. Fărcaşa-i miraculoasă, ai să vezi.

Ajungând pe malul apei, Pia se dezbracă şi pielea mată i se înfioară de răcoarea serii. Îşi prinse părul într-un coc şi făcând o piruetă se aruncă în apă. Mihai îşi dădu şi el drumul în viitoarea pârâului agăţându-se cu amândouă mâinile de o stâncă.

— Ieşi pe mal că ai să îngheţi, îi strigă Pia. Tu nu eşti încă

obişnuit cu Fărcaşa.

— După tine, frumoaso!

— Neruşinatule, cum îndrăzneşti să te uiţi la o fată care se scaldă?

Urcând dealul în fugă, intrară apoi în odăiţa Piei, mai curând un cotlon prietenos decât o cameră de locuit. Un pat acoperit cu scoarţe, pe jos era întinsă o blană de urs, iar într-un colţ, măsuţa pe care bătrâna aşezase o cană cu vin şi puţină brânză. Nu exista lampă, ci doar lumina răspândită de flacăra câtorva vreascuri aprinse.

— Am uitat de busuioc, se lamenta Pia, despletindu-şi părul lângă foc. Îţi place iatacul meu?

— E de milioane!

— Sile nu-l putea suferi. Spunea că se sufocă în el. Se dădea *mare*.

— Toarnă vin, iubito!

— Fericire, Minai!

— Bea-l până la fund!

— Nu vreau să mă ameţesc.

— De ce?

— Aşa, nu ghiceşti?

De afară se auzea descântecul monoton al bătrânului care înconjura căsuţa murmurând în barbă: „Lună luminată, să vii să iei faptul, strigarea şi urâtul de pe lume…”

Îmbrăcat într-o pijama de-a lui Taiu, Ionuţ se întinse în pat închizându-şi ochii. Camera sa îi dădea un vremelnic sentiment de siguranţă. Taiu era puternic şi toate îi mergeau în plin. Dacă n-ar fi plecat din casa lui poate că lucrurile nu s-ar fi încurcat aşa de rău… Dar el, Ionuţ, fusese nehotărât atunci când după ani, a apărut *Ea*…

Tocmi se întorcea de la discotecă, când, intrând în casă, Mara îi arăta o femeie întoarsă cu spatele spre dânsul:

— E mama ta, Ionuţ.

— Aiurea! îi scăpă fără să vrea.

Pia se repezi la el să-l îmbrăţişeze, dar se împiedică de covor. Ionuţ o prinse în braţe ajutând-o să-şi recapete echilibrul.

— Luaţi loc să vă reveniţi.

— Sunt mama ta, nu mă săruţi?

— Ba da, şi Ionuţ dădu să-i sărute mâna.

— Ce naiba faci? izbucni Pia. Sări apoi ca o leoaică şi-l strânse la

piept. Ionuţ nu reacţiona. Ar fi vrut să se ţină tare, dar simţea blestematele de lacrimi umplându-i ochii. De ce oare se emoţionase? O avea pe Mara, mama lui cea bună, acolo lângă el, şi totuşi… Ce caută femeia aceea străină la dânsul? De ce venise să-l tulbure? Ar fi vrut să aibă tăria să o înfrunte. În fond cine era această femeie dichisită, care a apărut după atâţia ani şi îi zâmbeşte matern? Iar el se prăpădeşte ca un licean din cursul inferior podidindu-l lacrimile. Nici n-ar fi meritat să o privească în faţă. L-a părăsit odată, acum să-l lase în pace! Ce mai dorea de la dânsul? Şi ca un făcut, nu putea scoate un cuvânt. O priveşte extaziat ca pe o operă de artă desăvârşită. Şi privind-o, pulsul i se accelerează ca în preajma unei primejdii sau mari bucurii. Ciudat, dorea să se opună unui lucru, dar nu avea puterea necesară să o facă. Ar fi vrut să-i spună câte ceva femeii aceleia: De exemplu că pentru el nu mai exista de atunci, de când fugise. Sau în cel mai fericit caz, era o străină oarecare poposită vremelnic în casa Marei… Mai cu seamă că mirosea şi a parfum. Un parfum discret totuşi, care-ţi mângâie parcă sufletul. Şi mâinile ei moi cu care îi mângâie obrajii. De ce-l strânge în braţe? *Ea* care n-a dat un semn de viaţă atâţia ani în şir? Cu ce drept îi pretinde dragoste, aşa deodată, dând năvală peste inima sa nepregătită? Vrea să cerşească iubirea? Treaba ei! N-are decât să se zbuciume. Lui puţin îi pasă. Nu-l mişcă aşa de uşor lacrimile unei femei. Mai ales când este şi aşa de frumoasă! O să-şi şteargă ea ochişorii săi albaştri în cele din urmă. Un lucru însă e sigur. Are într-însa ceva de vrăjitoare. Prea se simte bine în braţele ei. îi – Vine greu să se despartă de ea. Şi totuşi trebuie să o facă, altfel n-ar fi bărbat.

— Să fiu al dracului dacă nu-mi semeni! spuse Pia. De aceea am venit, să te iau pentru un timp de la Mara ca să urmezi un liceu la R. Vei locui la fratele meu, avocatul, care-ţi poate oferi o educaţie spartană. De fapt ideea a fost mai mult a lui Sergiu Oricum nu vreau să ajungi un bleg. Tu eşti bărbat şi trebuie să dai cu barda ca să răzbaţi în viaţă. Auzi? Te rog nu-mi îngreuna situaţia. Şi aşa am destule necazuri. Crezi că îmi este uşor să te ştiu departe de mine?

Dacă Pia vrea să te muţi la unchiul tău, n-ai încotro, băiete, a intervenit şi Mara. E vorba de viitorul tău. S-ar putea să-ţi fie mai bine acolo. Pe urmă dacă vei dori, n-ai decât să te întorci la noi.

— Şi Taiu?

— Îi explic eu când se va întoarce.

— Să plec singur printre străini?…

Acum se întorsese acasă, dar prea târziu. Toată viaţa sa de până atunci o trăise în contratimp. Nimic nu-i ieşise ca lumea. Filmul vieţii sale părea turnat după un scenariu prost, fără început şi sfârşit, iar viaţa eroilor neverosimilă. Simple secvenţe luate de un operator aiurit care a vrut să se amuze. Puse cap la cap, nu aveau nicio legătură logică între ele. Apă şi munţi. Pia, Mara, Taiu. Mutarea sa dintr-un oraş într-altul. Apoi unchiul Caius, Camelia, domnul director, un album de timbre şi jocul de cărţi. Internatul, Tiriplic, trei mii de lei. Câştig şi pierderi. Din nou Camelia. Pia! Trenul, şi în sfârşit vagonul de cale ferată ca o închisoare mobilă aducându-l din nou acasă. împotriva voinţei sale. Nu înţelegea deocamdată nimic. De exemplu, Croco… Amintindu-şi de el, Ionuţ sări din pat şi se repezi să vadă ce era în geanta aceea. Forţă încuietoarea cu ajutorul unui cuţit, şi-i răsturnă conţinutul pe masă.

Strâns într-o haină de piele, în cap cu o beretă albastră, Taiu se apropia de dana portului. Barba-i ţepoasă, despicată în două, trăda dârzenia bărbatului obişnuit să înfrunte marea. Sacul de voiaj îl purta pe umăr şi se chinuia să pufăie din pipă, scoţând odată cu rotocoalele de fum şi câte o înjurătură la adresa chibriturilor de proastă calitate.

Era mâhnit că pentru prima oară în cei douăzeci de ani de când colinda mările, Mara nu venise să-l întâmpine. Se întâmplase totuşi ceva! Altă dată venise şi bolnavă să-l aştepte în port. Mai scrută odată mulţimea pestriţă, apoi plecă cu paşi hotărâţi spre strada principală.

Taiu mai era supărat văzându-se nevoit să intre în mahala neînsoţit de Mara, şi să răspundă stingher la salutul întrebător al oamenilor obişnuiţi să-i vadă împreună. Taiu era foarte preţuit în mahalaua marinarilor. Puternic şi cinstit, se pricepea aproape la toate. Chiar dacă uneori lipsea de acasă luni în şir, sfaturile sale date la plecare erau respectate cu sfinţenie de toată lumea. Şi acum era nevoit să urce singur dealul spre casă ca un novice zăpăcit de apele înşelătoare ale mării!

La cei cincizeci de ani ai săi, Taiu avea încă o privire de vultur. Îşi ridică ochii spre casă şi i se păru că ceva nu este în regulă. Se aflau în curte vreo patru persoane, printre care o zări pe Mara, vâslind cu mâinile ca nişte lopeţi, pentru a-i ieşi cât mai repede înainte. Îşi aruncă din poartă sacul de voiaj, pentru a o putea îmbrăţişa:

— De ce n-ai venit, mămică, să mă întâmpini? spuse el pe un ton

mustrător.

— A sosit finul nostru, Mihai, Taiuie! Şi nu singur, ci cu familia. Cum să-i fi părăsit?

— Tataie! sări Mihai să-l sărute pe Taiu. Ea e Pia!

— Fii binevenită în casa noastră şi cer senin! Pe feciorul ăsta, fetiţo, cu voia matale, când i-o veni vremea am să-l fac marinar. Tu, Mihai, vii rar pe la noi, dar întotdeauna ne aduci bucurii.

Să ţi-o spun cinstit, nasule! Cu o asemenea garnitură după mine nici n-aveam cum gara în altă parte.

Ai aşteptat tu până ţi-au încărunţit perciunii, dar ţi-ai ales o nevastă pe cinste.

Pia se îmbujora căutând sprijin în ochii Marei.

Ai grijă însă, continuă Taiu: Proverbul spune că nu natura face femeia frumoasă, ci dragostea".

— Taiule, protestă Mara, de ce nu laşi copiii în pace?...

— Ce faci, Ionuţ? De când te-ai întors rar mai dau cu ochii de tine.

— Sunt cam încurcat, Taiule.

— Hai să bem ceva!

— De acord, *in vino veritas*!

— Văd că te-ai latinizat, nu glumă.

— Influenţa unchiului Caius!

— Fă atunci plinul, fiule, până nu se întoarce

Mara. Dacă ne vede bând de dimineaţă, ne urecheşte pe amândoi. Acum poţi să-mi spui: Ai dus-o greu printre străini?

— Ar fi mai vesel să povesteşti matale ceva.

— Eşti cătrănit?

— Tataie...

— Bine, nu te mai întreb nimic. Doar nu cumva te-ai îndrăgostit. Asta-i boală fără leac, ţi-o spun eu! Hei, totuşi dragostea-i frumoasă, dar nu aştepta să-ţi bată ea la uşă. Ieşi tu în întâmpinarea ei, cât eşti tânăr. Şi pe mine mă chinuie după ani şi ani, o amintire ca un veşnic reproş. De fapt amintirile sunt singurele bagaje, pe care le cărăm cu noi pretutindeni. Orice am face nu ne putem debarasa de ele. Pot să pălească un timp, ca apoi să ne apară într-o strălucire nouă, ca şi cum le-am trăi aievea.

...Eram în casa unui sicilian scăpătat, unde mai trăsesem de câteva ori în voiajele pe care le făceam în sudul Italiei. Dar nu căpătâna

chilugă a gazdei îmi răscolise amintirile. Nici faptul că-n tinereţe mai trecum pe acolo, vizitând Roma şi Napoli, ci o ratare din tinereţe pe care o trăiam în acel moment. Pe atunci eram doar un cartnic voinic şi fără minte. Locuiam tot acolo, în camera aceea, unde fusesem primit cu vin chihlimbariu. Eram vesel şi încântat de razele soarelui, când, zării trecând prin faţa casei o fată înveşmântată într-o pânză străvezie. Ducea sub braţ un coş cu portocale, mergând agale cu chipul îmbujorat de efort. Era frumoasă ca o icoană. O strigai de la fereastră, făcându-i semne:

— Signorina!

Fata mă privi cutezătoare, cu ochii săi mari de culoare măslinie. A urcat sus la mine, i-am cumpărat toate portocalele şi am invitat-o să guste din vinul de pe masă. Refuză categoric băutura, lăsându-şi privirea-n pământ, parcă anume să-i pot admira genele lungi care-i umbreau obrajii.

— Cum te numeşti? am întrebat-o zăpăcit, simţind cum inima îmi sparge pieptul.

— Vetusa, îngână fata.

Mi se părea o făptură coborâtă din pânzele acelea celebre pe care le admirasem prin muzee…

— Asta e tot?

— Pierzându-mi cumpătul, m-am repezit la ea s-o sărut. Surprinsă, Vetusa se ridică brusc şi fără a-mi mai arunca vreo privire părăsi încăperea. Am rămas pironit, iar când m-am dezmeticit am alergat după ea, dar n-am mai găsit-o. Parcă intrase în pământ. N-am mai întâlnit-o niciodată. Am mai făcut multe escale acolo în speranţa că o voi reîntâlnj măcar pentru a-i cere iertare. Dar degeaba…

Ionuţ îl privea pe Taiu şi observă că începe să încărunţească. Simţea că, la rându-i, Taiu aştepta de la el o mărturisire, sau poate o vorbă de mângâiere. Cine ştie! Şi pe el îl răscolea o amintire trunchiată stupid, dar nu putea scoate un cuvânt.

…O reîntâlnise pe Camelia în ziua aceea, nelipsind mult să se ciocnească de ea pe stradă. Mergea îngândurat şi zărind-o exclamă perplex:

— Camelia!

— Ionuţ, şopti ea, prinzându-l de braţ. Ce mai faci, prietene?

— De-ai şti ce bine-mi pare că ai apărut!

— În schimb eu trebuie să dispar urgent. Am o treabă de

rezolvat. Sunt cum s-ar spune în criză de timp. Te voi mai vedea oare?

— Unde să te găsesc?

— Caută-mă!

— Cum?

— Poftim cartea mea de vizită!

— Îmi dai voie să te sărut?

— Grăbeşte-te…

Ionuţ se simţise fericit. Camelia nu-l uitase. Nici nu era supărată pe el. Nu îndrăznise însă să-şi facă planuri de viitor. În suflet îi încolţise totuşi o speranţă. Poate… dar nu reuşi să-şi ducă gândul până la capăt. Simţi pe umăr o mână puternică răsucindu-l în loc. Când se întoarse, îi scăpă un strigăt de uimire: Croco!

Dominând mahalaua, casa lui Taiu se deschidea spre mare cu o verandă cochetă. Aproape de aceasta, Mara le pregăti tinerilor sosiţi din Fărcaşa o cameră care beneficia de lumina dimineţilor însorite. Încă din prima zi, Mara îl luă pe Ionuţ sub ocrotirea ei, Piei rămânându-i doar sarcina să-l hrănească. De când îl avea pe Ionuţ, Mara se mişca mai iute, întinerise

parcă. îl îmbrăca, se juca cu el şi-l veghea noaptea ca o adevărată mamă. La început Pia se amuza văzând-o pe Mara îndrăgostită de Ionuţ. Îndepărtarea ei de la îndatoririle materne nu o necăjea.

— Familia noastră începe să se lege, pufnea Taiu mulţumit când o vedea pe Mara cu Ionuţ în braţe. Apoi se adresă lui Mihai: îmi pare bine, finule, că în lipsa mea rămâneţi voi cu Mara. Mai are şi ea de-acum încolo cu cine schimba o vorbă. Eu am s-o iau acuşi din loc spre mările sudului, să umplu pescadorul cu peşte.

— Matale, Taiule, nu-ţi face griji. Navighează liniştit şi drum bun

Mihai îl respecta pe Taiu şi se străduia să-l ajute, deşi angajat ca mecanic la depoul gării avea foarte puţin timp liber. Trenurile trecuseră majoritatea pe locomotive Diesel, dar pentru manevre mai erau încă dotaţi cu locomotive cu abur, care aveau nevoie de reparaţii dese. Întorcându-se acasă seara târziu, Mihai o găsea uneori pe Pia adormită. O săruta promiţându-i solemn:

— Mâine seară voi veni mai devreme, iubito!

— Mă păcăleşti. Mereu mă laşi singură şi mie îmi este frică de mine însumi. Nu mă cunosc prea bine şi nu ştiu de ce sunt în stare. În mine mocneşte un vulcan nestins a cărui erupţie e imprevizibilă.

Mara şi Taiu sunt foarte atenţi cu mine, dar mă simt mică şi însingurată. Totul în jur mi se pare străin şi nu-mi găsesc rostul.

— Dar Ionuţ?

— Şi el e o dovadă a rătăcirilor mele. De altfel eu nu îi sunt necesară. Mara mi l-a acaparat cu totul.

Pădurea mea de acasă îmi aduna puterile, marea în schimb mi le risipeşte. Toată ziua stau şi te aştept în speranţa unei schimbări oarecare. Când mă gândesc că în lume sunt atâtea de făcut, inactivitatea mea mă îngrozeşte. Eu trăiesc prin tine, lăfăindu-mă în dragostea ta fără să-ţi dau nimic în schimb. Rămân mereu datoare cuiva deşi în mine zac rezerve inepuizabile. Nu s-a găsit încă nimeni care să mi le pună în valoare. Să mă ia de mână şi să mă scoată la liman risipindu-mi îndoielile şi împlinindu-mi dorinţa de dăruire totală. Ştiu că nu meriţi să te necăjesc, de aceea mă prefac că sunt fericită. Acest joc însă mă oboseşte. Mă înstrăinează de mine însumi şi uneori aproape că nici nu mă mai recunosc. De aceea vreau să plecăm oriunde în speranţa că mă voi regăsi să fiu din nou fata aceea veselă din Făr-casa bucurându-mă de toate câte ni le oferă viaţa. Tu n-ai nicio vină, dar simt că semnalele noastre afective lucrează pe frecvenţe de unde diferite şi din această cauză văd viitorul în culori cenuşii. Ajută-mă, Minai…

Câteodată, Pia se aşeza dimineaţa, pe şezlongul din verandă, răsfoind cărţi din biblioteca lui Taiu. La început cărţile o plictiseau. Era convinsă că viaţa din cărţi nu se aseamănă cu cea adevărată. În ele, lucrurile erau descrise ori prea în roz, ori cenuşii din cale-afară. Adevărul se afla undeva pe la mijloc, şi părea ascuns anume cititorului, obligându-l să citească printre rânduri. Acest mod de a descoperi lumea o obosea. Dădu totuşi peste un roman pe care îl devoră în câteva

zile. Era povestea unei fete, care, pe lângă decepţia unei iubiri neîmplinite, orbeşte, şi în ciuda infirmităţii, învaţă pe de rost caracteristicile artistice ale tablourilor dintr-un muzeu, devenind ghid. Aici este descoperită de către un medic, care se îndrăgosteşte de ea şi, printr-un miracol îi redă vederea. Când termină cartea de citit, tulburată, Pia îl întrebă pe Taiu:

— Ce-ai face dacă într-o zi aş orbi?

— Te-aş plimba cu pescadorul să-ţi arăt lumea!

— Cum să văd fără ochi? se alintă Pia.

— Zgomotul mării îţi spune totul, trebuie să ştii doar să-l asculţi. Să-i cunoşti înţelesul…

— Îţi mulţumesc, Taiule.

— Pentru ce, mă rog?

— Fiindcă m-ai liniştit. Înseamnă că există în lume oameni adevăraţi. Cum Mihai intră în acel moment pe uşă murdar din cap până-n picioare, Pia se repezi totuşi la el îmbrăţişându-l bucuroasă.

Din geantă se rostogoliră zeci de bancnote noi de câte o sută de lei. Ionuţ le privi îngrozit. De ce să i se întâmple tocmai lui una ca asta, şi acum când o reîntâlnise pe Camelia? De ce îl păcălise Croco şi cu ce drept? De ce nu-i spusese clar despre ce este vorba? îşi aminti cum îi poruncise acolo în stradă, ca unui puşti:

— Ionuţ, nu te opri din mers! Avem ceva de discutat. Rămâi în urma mea şi când îţi fac semn te apropii ca să stăm de vorbă. Ai înţeles?

Fără să mai aştepte răspuns, Croco o apucă pe bulevardul gării. Calcă uşor pe trotuar, mai mult ţopăind, ca o pasăre de baltă rătăcită pe uscat. Dacă nu l-ar fi strigat pe nume, Ionuţ nu l-ar mai fi recunoscut. Nu mai avea nici pe departe aerul acela de om îndrăzneţ, capabil de fapte justiţiare pentru semenii săi. Pe cap îşi îndesase o pălărie cu boruri largi, un costum de culoarea untului flutura pe el ca un steag, şi purta ochelari cu rame aurite. Total părea anapoda în înfăţişarea sa. Lui Ionuţ îi displăcu de la prima privire noua „figură" a lui Croco. De ce se îmbrăcase în acest mod? în loc să impresioneze, părea în cel mai fericit caz un ins suspect. O paiaţă! Era evidentă ambiţia individului de a poza într-o persoană urbană elevată, deşi – cum se spune îl dădea de gol opinicile descălţate la bariera oraşului. Ar fi vrut să-l întrebe pe Croco ce vrea cu dânsul sau de ce se îmbrăcase atât de bizar, dar nu izbutise să articuleze niciun cuvânt. De data

aceasta simţea pentru Croco repulsie. Poate pentru faptul că nu mai semăna cu cel „adevărat", plămădit din praful străzilor, dar sufletist. Acum se strecura printre oameni ca un hoţ. Ce făcuse oare? Prostii, gândi

Ionuţ. Croco era venerat de toată suflarea mahalalelor. Chiar el i-o spusese. Cum să comită ceva rău?

Şi totuşi, instinctul îi spunea lui Ionuţ că cel pe urmele căruia călca, nu era „curat". Ce caraghioasă situaţie. Parcă se juca de-a hoţii şi vardiştii. Lui Ionuţ nu-i plăcuse acest joc nici când fusese mic. Lupta dintre bine şi rău nu se termina aproape niciodată cum ar fi fost logic. Hoţii, de cele mai multe ori fiind băieţi mai vlăjgani, îi biruiau pe bicisnicii de vardişti. Dar situaţia de faţă nu putea fi un joc de copii, nici trama unui roman poliţist de-al doamnei

Gurguţa! Ce se întâmpla, totuşi? Ajuns pe peronul gării, Croco se aşează calm pe o bancă aprinzându-şi o ţigară:

— Am fost informat, domnule Ionuţ, că te-ai purtat corect. N-ai *ciripit*.

— La ce vă referiţi?

— Cu miliţianul ăla. Puteai să declari că banii îi ai de la mine dar n-ai făcut-o. Oricum eu tot n-aş fi fost tras la răspundere dar se complicau lucrurile.

Am oameni după cum vezi peste tot şi din plasa mea n-a scăpat nimeni până acum.

— Nu vă înţeleg.

— Eşti chiar atât de naiv, sau o faci pe prostul? Păi cum crezi că i-aş fi putut *şuti* timbrele babei, dacă nu-mi descriai tu casă, planul aceştia şi tot tacâmul?

— Eu?

— Bineînţeles. Poftim drept recompensă, un bilet clasa întâia cu destinaţia „oraşul tău natal". Ajuns acasă, îţi îmbrăţişezi părinţii adoptivi şi te consideri mobilizat pe loc până primeşti ordin de chemare de la mine. Ai priceput?

— Nu plec…

— Lângă mine este şi o geantă *diplomat*, continuă Croco netulburat. O iei şi pe drăguţa asta cu tine şi ai grijă să o păzeşti ca pe ochii din cap. Ştii ce păţeşti dacă pune miliţia gabja pe tine?

Ionuţ nu-i răspunse. îl privea doar pe Croco neputincios.

— Devii complice la furt şi te *ascunde* câţiva anişori. Nu-i păcat

de tinereţea ta? Ei, ce zici? Te urci?

— Unde?

— Nu vezi? Trenul te aşteaptă…

Acum Croco îl va supraveghea pas cu pas, ca să nu-i înstrăineze comoara. De unde o fi având-o, şi ce se ascunde în ea? Totul i se părea stupid. Plecase aşa cum îl rugase Pia, pentru a-şi desăvârşi instruirea şi fiindcă aşa hotărâse Sergiu. Cine era acest Sergiu şi cu ce drept îi hotăra viitorul? E drept că şi el cedase cu uşurinţă. Fusese slab acceptând plecarea ca pe o aventură neaşteptată, ce i se oferise plină de făgăduinţi. Tentaţia îl copleşise. La domnul Caius a dus-o bine. Totul a început din ziua când cedând pentru a doua oară rugăminţilor Piei, s-a mutat la Timişoara. Dar nu acesta era adevăratul motiv al necazurilor sale. Putea să fi fost trimis şi în Spania, asta nu însemna că era neapărat necesar să moară în arenă ca un toreador neîndemânatic…

Pia simţea câteodată o greutate în piept. Dar nu-şi făcea griji presupunând că se datorează aerului sărat al mării cu care nu se obişnuise încă. Ar fi vrut să mai tragă o fugă în munţi, dar nu îndrăznea să-şi mărturisească dorinţa de teamă să nu-l necăjească pe Minai…

Într-o zi, fiind caniculă, se hotărî să se scalde în mare. Îşi luă costumul de baie, un capot pe deasupra şi plecă spre plajă. Aici vacarmul tranzistoarelor şi geamătul mării îi produseră o senzaţie iritantă. Îşi dezbrăcă iute capotul, şi se întinse pe el grăbită să scape de privirile oamenilor. Deşi mai făcuse plajă, pielea sa contrasta izbitor cu celelalte trupuri măslinii. La un moment dat un bărbat se aşeză foarte aproape de dânsa, sfătuind-o:

— Ai grijă, domnişoară, nu te juca cu soarele! Pia nu-i răspunse. Observaţia fusese binevoitoare. Simţise şi ea că o ustură pielea şi ar fi vrut să intre în mare. Se ridică nesigură, odată cu străinul care o însoţi până la mal:

— Ţine-te de mine, o sfătui el, nisipul nu-i prea fin.

„De unde-o fi răsărit tipul ăsta”? gândi Pia simţind într-adevăr cum scoicile îi rănesc tălpile. În loc să-l refuze Pia se pomeni întinzându-i mâna pentru a o sprijini.

— Trebuie să te înmoi deodată dacă vrei să nu tremuri, o sfătui din nou străinul. Sau lasă-te moale în braţele mele ca să pluteşti pe apă.

Fiindu-i frică de valurile care i se spărgeau în piept, Pia îl asculta

docilă. Cu mişcări iuţi străinul o apucă cu o mână de după gât iar cu cealaltă îi susţinu picioarele întinse pe apă. Pia simţi cum pluteşte într-adevăr legănată de valuri. Străinul o purta spre adânc unde valurile se răreau, schimbându-şi poziţia mâinilor ori de câte ori Pia tindea să se dezechilibreze. Jocul dură o jumătate de ceas, timp în care străinul se dovedi un profesor sever.

— Acum odihneşte-te, propuse el, aducând-o pe

Pia în poziţie verticală.

Nesigură pe picioarele sale, se agăţă strâns de braţul străinului.

— Mi-aţi lăsat „amprente" serioase, domnişoară.

— Instinctul de conservare, încercă Pia să se scuze.

— Te iert, cu o condiţie.

— Care?

— Să vii şi mâine.

— De ce?

— Să te învăţ pluta.

Pia se zăpăci. Îşi aruncă capotul pe umeri şi o rupse la fugă. Din doi paşi străinul o ajunse.

— Îmi eşti datoare cu un răspuns.

— Poate voi veni.

— Nu-mi plac incertitudinile.

— Da, hotărî Pia.

Dar acasă, după ce îşi scoase costumul de baie, se privi în oglindă şi se trânti furioasă pe pat. Aşa l-a cunoscut pe Sergiu… Când Mihai se întoarse de la lucru, Pia îi spuse:

— Să nu te superi, dar eu nu iubesc marea. Este zgomotoasă şi totuşi ascunsă. N-ai de unde s-o apuci.

Îţi duce şi-ţi aduce gânduri şi senzaţii pe care nu le-ai avut niciodată. Te zăpăceşte fără să-ţi dai seama, îl ai să plecăm de aici.

— Noi? *4*

— Da, am senzaţia că ceva străin mi s-a strecurat pe sub piele.

De la fereastra vagonului, Ionuţ privea fascinat panorama câmpului plin de roade. Porumbul înalt, cu ştiuleţi mustăcioşi, clătinându-se în vânt, strugurii pârguiţi şi merii care acopereau dealurile în simetrii perfecte. Plecase de acasă pentru prima oară aventurându-se într-un voiaj inedit. Nu-şi făcea probleme despre viitor. Trăia intens clipa de faţă bucurându-se de tot ce i se oferea. Obosit de aerul tare care pătrundea prin fereastra deschisă, Ionuţ se

aşează pe banca liberă a compartimentului. Pe măsură ce trenul gâfâia la deal, munţii îşi deschideau crestele ca nişte cetăţi, îi plăceau munţii! îi vedea pentru prima oară şi nu se mai sătura privindu-i. Şi marea era frumoasă, dar munţii îi dădeau o stranie senzaţie de veşnicie. Alături de ei se simţea mic, dar şi puternic în acelaşi timp. Într-o gară zgomotoasă zări o mulţime de oameni strânşi în jurul unei păsări ciudate. Era un vultur cocoţat pe marginea unei fântâni, fulgerând cu ochi sfredelitori împrejurimile. Scruta atent cerul, de unde aştepta parcă un semn. Pentru oameni, prezenţa vulturului era o minune, iar pentru pasăre o trecere printr-o lume care nu-i aparţinea. „Trecere", este chiar definiţia filosofică a vieţii. Unde citise el asta? Nu-şi aminti şi se mustră. Sunt ca un bazar răvăşit. Pia are dreptate. Stau prost cu instruirea. Citise multe cărţi, dar toate i se învălmăşeau în minte. Nu reţinuse din conţinutul lor decât nişte ani, fapte sau date separate. Asimilase haotic, fără discernământ, şi îi venea greu să-şi pună ordine în gândire. Să-şi cristalizeze o anumită idee. Să fie capabil ca în cele din urmă, să privească de pe o poziţie critică un fenomen oarecare. Trebuia deci să-şi completeze cât mai urgent golurile din pregătirea sa intelectuală.

Scoase cartea de vizită pe care i-o lăsase Pia. „Mihai Caius, avocat". Oare cum o fi arătând? încercă să şi-l reprezinte după nume. Era probabil scund, şi cu o floare la reverul hainei demodate. Dar spre surprinderea sa, în gară îl întâmpină un tip înalt, bine legat, îmbrăcat într-un trenci militar:

— Ionuţ?

— Da, domnule.

— Eu îs Carol Caius Mihai, unchiul tău. Totul e în regulă?

— Cred că ar trebui să te sărut, îngână Ionuţ intimidat.

— Poţi s-o faci, deşi preferam să-mi adresezi două cuvinte simple, ca în pledoariile lui Lysios.

— Mătuşa n-a venit? întrebă Ionuţ vrând să scape de privirile cercetătoare ale domnului Caius.

— Se pregăteşte pentru sărbătoarea „Pandia".

— Ce-i aia?

— Se dă în cinstea lui Zeus, după „marile Dyo-nisii". Sau nu cunoşti istoria Atenei?

— Mai ştiu câte ceva, dar n-am înţeles cine e Zeus în cazul de faţă.

— Tu, figlio, iar Gurguţa a rămas acasă să fiarbă sărmăluţele. E limpede?

Caius Mihai zâmbi şi lui Ionuţ îi plăcu figura deschisă a unchiului. Acesta simţi acest lucru şi continuă:

— Ce părere ai, prietene, a scris Roncière „scrisorile anonime”?

— Habar n-am, unchiule, râse Ionuţ.

— Atunci eşti străin şi de pledoaria celebră a lui Chaix D’Est Ange pentru bietul Roncière?

— Străin complet.

— Nici de pledoaria lui Gambetta pentru Deles-cluze n-ai auzit?”

— În treacăt, unchiule, acum, din goana acestui taxi.

— Ai grijă, umorul este o calitate a elocinţei, dar trebuie dozat cu grijă. No, iacătă, am ajuns. Coboară, prietene, aceasta-i casa în care vei locui până când îţi voi spune: Pleacă, domnule Ionuţ, fiindcă eu nu mai am ce te învăţa. Mihai Caius împinse portiţa cu bastonul şi străbătând *o* curte îngrijită, ajunseră la intrarea clădirii. Holul, străjuit de statuete, îl uimi pe Ionuţ.

Îţi prezint pe *confraţii* mei, cu care mă războiesc din când în când, deşi de la ei am învăţat arta oratoriei. Hm, făcu el deodată, mişcându-şi nările alarmat. Mi se pare că doamna Gurguţa a ars sărmăluţele. Domnul Caius se repezi la bucătărie şi stinse, resemnat, aragazul.

— Trebuie să te avertizez că Gurguţa mea are două pasiuni. Cărţile poliţiste şi pisicile. Asta nu înseamnă că vom ingurgita zilnic mâncăruri arse. Ţie însă, îţi revine sarcina să speli vasele, fiindcă Gurguţa face alergie la apă caldă.

Când domnul Caius deschise uşa salonului, soţia sa nu schiţă nicio mişcare. Trântită pe pat, cu o perină sub piept, citea concentrată. Domnul Caius o atinse uşor:

— Fii amabilă şi întrerupe lectura pentru a ţi-l prezenta pe nepotul meu!

Doamna Gurguţa se ridică cu vădită părere de rău şi îi întinsă absentă mâna lui Ionuţ:

— Minai Caius Gurguţa…

— Ştii, continuă domnul Caius, mi se pare că la prânz va trebui să schimbăm meniul. Afurisitul de aragaz ne-a ars sărmăluţele.

— Avem friptură în frigider, iubitule, îl linişti doamna Gurguţa, trântindu-se din nou pe burtă în chip de „dixit”…

A doua zi, Ionuţ fu trezit din somn de domnul Caius, proaspăt bărbierit şi mirosind puternic a parfum:

— Poftim, domnule, un sutar. Colindă oraşul şi nu uita două lucruri: Ţine-ţi capul sus şi nu muica seminţe pe stradă.

La vreo cinci minute apăru şi doamna Gurguţa, deschizând uşa bucătăriei:

— Bonjur, domnule, spuse ea. Mi se pare cu ne-am întâlnit ieri.

— Da, mătuşă.

— Eşti nepotul meu?

— Aşa se pare, mătuşă!

— Scuteşte-mă cu *mătuşă*, protestă Gurguţa. Să lămurim nişte lucruri din capul locului. Eşti nepotul soţului meu şi te afli aici ca să te instruiască domnul Caius, iar eu pentru dumneata sunt doamna Gurguţa „Bălţăteşti". E clar?

— Prea bine, deşi nu văd de ce v-aţi agăţat în coadă un titlu de nobleţe. Din câte cunosc, nu se mai poartă.

— Îmi place că vorbeşti colorat. Domnul Caius se exprimă doar ca la carte, cenuşiu! Mie poţi să mi te destăinui, sunt o femeie modernă şi mă pricep la toate şmecheriile, deşi nu prea ies.

— Până una alta, vă raportez că bucătăria e lună. Acum după instrucţiunile primite, mă duc să vizitez oraşul. Sunteţi de acord?

— Nu mă amestec în treburile bărbaţilor, niciodată! Vezi însă, nu întârzia la masă, domnul Caius ţine foarte mult la punctualitate.

— O să mă străduiesc, promise Ionuţ. Apoi întrebă: Spuneţi-mi dacă aţi veni acum în oraş, ce aţi vizita mai întâi?

— Cred că aş lua-o pe străzi la întâmplare. De fapt nu mă pot lăuda că-l cunosc prea bine deşi locuiesc de câţiva ani aici. Pur şi simplu nu am avut timp să „ies". Sinceră să fiu nu mă prea dau în vânt după plimbări. Consider că roşul pingelelor este invers proporţional cu apetitul cerebral, deşi uneori citesc cu plăcere şi cărţile de călătorii trăindu-le aievea. Prefer să citesc, în ciuda prorocirilor domnului

Caius cum că mă aşteaptă scaunul cu rotile dacă nu renunţ la imobilism. Eu însă nu mă despart de cărţile poliţiste deşi sunt clasate pe nedrept la periferia literaturii. Cărţile aşa-zis „serioase" bat apa în piuă descriindu-ţi pe sute de pagini de ce eroul principal a reacţionat într-un mod şi nu într-altul… Pe când în cele poliţiste dramele se ţin lanţ ca şi în viaţă. Se moare cu sânge rece iar tu, cititor, participi cu toată fiinţa ta la dezlegarea misterului. Nu ţi se oferă nimic de-a gata ca

în literatura „serioasă”. Eu una l-aş fi împuşcat pe Dostoievski când i-am citit. Crimă şi pedeapsă”. Ce-i drept, titlul este bine ales. Crima e a autorului şi pedeapsa a cititorului care parcurge sutele de pagini bolnăvicioase fără nicio satisfacţie. După mine Dostoievski nici nu merită să-i treacă prin faţă Agathei Cristi. Şi acum pleacă, hoinarulue! Niciodată nu ştii ce-ţi scoate soarta în cale.

Atunci, pe stradă, Croco nu-l întâlnise întâmplător. Ceva îi spunea că acest individ îl urmărise mai de mult. Desigur, într-un scop oarecare. „Apropie-te, fiule”, i-a spus când Ionuţ trecu prin faţa lui. Se întoarse crezând că-i vreun coleg de liceu. Lângă el însă, cocoţat pe un parapet, îl privea un vlăjgan roşcovan, îi întinse mâna zâmbitor, pentru a-l ajuta să se caţere alături de el.

— Nu te teme de mine, ştiu că eşti mai goluţ decât Adam.

— De unde mă cunoaşteţi, domnule? se miră Ionuţ. Nu v-am văzut în viaţa mea.

— E rău când n-ai memorie vizuală. E chiar periculos uneori. Păi eu te cunosc mai bine ca un ca-drist. Te ţin minte de când erai doar un ţânc care te târai prin casa marinarului ăla. Este?

* * *

— Ştii, Pia, m-am hotărât să urmez liceul la seral.

— Ce-ţi veni, Mihai?

— Locomotivele cu abur şi-au trăit traiul, iar tainele Dieselului nu le pot pătrunde cu pregătirea mea. Cum s-ar spune, forţa centrifugă a progresului tehnic mă aruncă la coş dacă nu ţin pasul cu ea. Şi mai e ceva. Ce să înveţe Ionuţ de la un mecanic de modă veche? Ce-i pot eu oferi? Mai nimic…

— Dar până acum de ce n-ai învăţat?

— N-am avut posibilităţi. Tata a murit când eram mic şi mama, recăsătorindu-se, m-a lăsat în grija neamurilor. Purtam hainele verişorilor mei şi arătam tare caraghios. Singura mea plăcere era să mângâlesc gardurile cu cretă colorată. Când am crescut, m-au dat în primire unui birjar. îi ţesălam caii, spălam birja de două ori pe zi şi dacă-mi mai rămânea timp, citeam în grajd, la lumina opaiţului, nuvelele lui Gorki. Apoi am plecat voluntar la Salva-Vişeu, dar când m-am întors, murindu-mi mătuşa care mă adăpostea, m-am angajat la o tăbăcărie unde răzuiam pieile de grăsime şi dormeam tot acolo într-o şură. Mai târziu, m-a luat cu el un văr mai răsărit, ca fochist pe-o locomotivă. Cu timpul am devenit mecanic, meserie pe care o

îndrăgesc ca pe ochii din cap. De altfel ani în şir n-am mai coborât de pe locomotiva aceea…

— Şi altceva?

— Ce?

— Mai povesteşte-mi. Te-ai dat şi tu de Paşte în scrânciob? Rătăcitu-te-ai prin pădure la cules de bureţi? Ţi-a căzut cu tronc vreo fată nurlie?

Ştiam că în general băieţii au biografii mai bogate.

3 G

De fete m-am ţinut departe. Erau un lux prea costisitor pentru buzunarul meu.

— Te-ai înşelat. Cele frumoase poartă cu ele câştigul de cauză.

— Posibil, dar mi-a plăcut să urc pe picioarele mele. Şi n-am bucurie mai mare decât să le dau necazurilor peste bot.

Pia îl privea pe Mihai gândind în sine: „Este un om hotărât”! Aşa le stă bine bărbaţilor. Să se ia la trântă cu viaţa. Ea era încă tânără, dar nu ştia să facă aproape nimic. Nu avusese timp sau nu se străduise îndeajuns? în schimb era frumoasă. I-o spuneau privirile revelatoare ale oamenilor cu care-şi încrucişa drumurile. Se poticneau din mers răsucindu-şi capetele după ea, urmărind-o cu vădită desfătare. Se simţea stingheră şi despuiată. Obositoare povară mai era frumuseţea. Ar fi vrut să treacă neobservată pe stradă, să se piardă în anonimat, pentru a putea lua parte şi ea la micile întâmplări cotidiene oferite de spectacolul citadin. Natura nu-i îngăduia însă acest lucru. Încorsetată de priviri, îşi ducea mai departe crucea spre o posibilă Golgotă. Căci frumuseţea îi pervertea într-un fel şi pornirile inimii, pe care căuta să şi le regizeze, de teamă să nu fie trasă pe sfoară. Citise undeva că fiecare om îşi are bioritmul său, care diferă de la o perioadă la alta. O dată este raţional şi atunci îi reuşesc lucrurile bazate pe logică, în alte zile este puternic din punct de vedere fizic, iar alteori stăpânit de dominante afecive, sub influenţa cărora omul creează şi iubeşte. Se vede că bioritmul său acţiona asupra-i doar în această ultimă ipostază. Prea des îşi simţea inima tulburată. Se îndrăgostise subit de Sile, apoi de Mihai, şi cine ştie ce va urma.

— La ce te gândeşti? o întrebă Mihai. Surprinsă.

Pia nu-i răspunse.

— Mâine te iau cu mine la depou. Mi-a promis un strungar că-i meşterească lui Ionuţ o trotinetă, şi-apoi aş vrea să-mi cunoşti şi tu

ortacii. E unu.

Panduru, dat dracului. Recunoaşte calitatea oţelu'ui după mirosul şarjei.

Pia nu păru entuziasmată de invitaţie, îi privi pe Ionuţ jucându-se cu beţele pentru aprins focul, apoi pe Minai care o ajuta pe Mara să descâlcească nişte gheme, şi se simţi singură, de prisos. Întrebă fără nicio noimă:

— Tu, Mihai, n-ai să mă părăseşti?

— Doar n-am băut gaz. Mi-e teamă mai mult de tine să nu mă tragi cumva pe o linie moartă.

— Nu ştiu ce să spun. Şi lui Sile i-am făcut jurăminte.

— Dar el te-a înşelat.

— De ce îl ponegreşti? Poate c-a fost doar un accident după care s-ar fi întors. Sau poate a vrut să mă pună la încercare. De unde ştii tu ce a fost atunci în mintea lui?

La proces, Sile a venit la o singură înfăţişare, când şedinţa era pe sfârşite. A dat buzna în sală, s-a dus direct la bară spunându-i judecătoarei dintr-o răsuflare: „Domniţă, eu nu-s vinovat. M-am dus şi eu să înnoptez la o fată, că mi se gripase motorul. Atunci, hop şi nevastă-mea. Ştiţi cum sunt femeile când li se năzare câte ceva. Trebuie să dispari din faţa lor cât mai ai timp. Fata m-a rugat s-o învăţ să danseze ca să iasă şi ea în lume. Eu ce-aveam să fac? S-o refuz în casa ei? Şi dumneaei, nevastă-mea, mă pândea pe la geamuri gândind că suntem puşi pe distracţii. Pe mine unu, mă dureau picioarele de nu mai puteam că mutasem în ziua aia un munte întreg dintr-un loc în altul, şi mă descălţasem fiindcă mă ardeau bătăturile. Dar ce puteam face? Ştiţi cum sunt fetele, nu le poţi refuza. Şi nici nu puteam dormi în altă parte, că nu puteam părăsi în drum maşina statului. N-am dreptate?"

Judecătoarea l-a ascultat cu îngăduinţă, asesorii au zâmbit şi Sile a ieşit triumfător din sală. A aşteptat-o la ieşire, dar ea s-a făcut că nu-l vede.

— A trecut înainte fără a întoarce capul spre el. A strigat-o, dar ea nu s-a oprit. N-avea ochi să-l vadă Plutea parcă, şi nu înţelegea ce se petrece cu ea. Străinul acela care a strigat-o era totuşi soţul ei. Cineva îl apostrofă: Ce-i măi, păpuşica nu te mai cunoaşte? Sile nu i-a răspuns. A continuat să alerge după ea. Îi auzea paşii apăsaţi du Dă blacheurile care răsunau pe trotuar. Dar traversând strada. În dreptul teatrului,

pentru a apuca către autogara, nu mai auzi nimic. Mai merse o vreme gândindu-se că Sile o urmăreşte încă. Când intră însă pe bulevard, nu mai avu răbdare şi întoarse instinctiv capul… Sile nu mai era. Dispăruse în mulţime. Rămăsese undeva în urmă sau apucase pe alt drum. Se săturase probabil să tot alerge după ea aiurea. Ea fusese de vină atunci. Ar fi putut să-l aştepte. Să-l asculte măcar ce-i spune. St condamnaţilor la moarte li se dau ultimul cuvânt. Poate şi Sile o fi avut vreo dorinţă. De atunci nu l-a mai văzut niciodată. Parcă îl înghiţise pământul. Ciudat lucru, cum poate să dispară un om. fără să mai auzi nimic despre dânsul. Ca şi când ar fi murit…

— Cunosc şi eu o poveste de dragoste, interveni Mara. Mai de mult. apăruse pe aici un domn arămiu ca un marinar din Antile. Zvelt, cu trupul încorsetat în haine de năbuc. Colinda faleza în fiecare duminică cu paşi legănaţi, privind undeva deasupra portului. Aducea a armator sau proprietar de yacht coborât dintr-un hotel pentru a-şi face plimbarea de seară. Solitar şi taciturn, trecea învăluit în mister, în dreptul Cazinoului, se oprea o clipă nehotărât, cumpănind parcă dacă terasa acestuia corespundea exigenţelor sale, după care ocupa o masă retrasă. Era servit de acelaşi chelner cu coniac, sifon şi cafea. Toate fetele se dădeau în vânt după el. În special străinele îi aţineau calea bătându-se pentru el. Dar când începea muzica, ciudatul personaj se ridica de la masă, însoţit de taximetristul care-l întovărăşea tot timpul, şi plecă.

După ce maşina se punea în mişcare, domnul Chici, căci aşa se numea personajul, îşi smulgea cravata de la gât, spovedindu-se şoferului:

— Să mori de râs, nu alta, măi Gheorghe. Se ţinea o franţuzoaică de mine ca să plec cu ea la Toulon şi să fabricăm crenvurşti. Şoferul îi răspunse mofluz:

— Dacă nu-mi plăteşti nici cursa asta, să ştii că duminica viitoare te las pe jos. Ţi-oi fi eu frate, dar maşina-i a statului. Nu-s eu de vină că-ţi place să te dai mare. Mai bine te făceai actor şi scăpai de nebuneala asta…

Cred că aţi ghicit că domnul Chici nu era decât un românaş de-al nostru. Lucra ca văcsuitor de ghete la o cooperativă. Plăcerea sa era ca duminica să se gătească şi să păcălească fetele. Nimeni n-ar fi bănuit că tipul neglijent din colţul bulevardului care-ţi lustruia pantofii, scuipând *artistic* printre dinţi, era una şi aceeaşi persoană cu domnul

Chici. Aşa s-a îndrăgostit de el o fată nevinovată care plecă cu el într-o seară, amăgită de vorbele lui dulci pe care i le şoptise la ureche. Se lăsă condusă spre *apartamentele* sale, care se transformară ca prin minune, după o oră de mers pe jos, într-o baracă metalică situată la marginea oraşului. Ajuns acolo, văcsuitorul îşi recunoscu vinovăţia, dar o asigură pe fată că în cel mai scurt timp se va pune pe picioare şi o ceru de soţie. Pe fată, la început o podidiră lacrimile de ciudă, dar privind în ochii albaştri ai *bogătanului*, nu mai putu rezista şi începu să râdă. Râdeau amândoi de se zgâlţâia baraca din încheieturi. Şi n-a mai plecat niciodată.

— Cine a fost gâsculiţa? întrebă Pia.

— Eu, îngână Mara. Iar *bogătanul* nu-i altul decât Taiu al meu…

Ionuţ ieşea doar seara din casă. Punctul terminus al plimbărilor sale era cârciuma marinarilor, unde devenise un client nelipsit. Vinul îi provoca o stare euforică care-i împrăştia pentru o clipă neliniştea, făcându-l să uite de Croco. Nu ceruse nimic de la nimeni şi nu dorea altceva decât să fie lăsat în pace. Dar, deşi ameţit, îşi dădea seama că realitatea nu era aşa de simplă cum părea la prima vedere. Deocamdată nu făcea altceva decât să se mintă sperând într-o rezolvare favorabilă a situaţiei sale, lucru care de fapt nu era posibil. Degeaba încerca să-şi înece amarul în băutură. Rădăcinile răului erau adânci, crescute cu timpul datorită mai multor împrejurări şi nu se putea desprinde de ele. Ca de pe o bandă de magnetofon recepţiona frânturi de discuţii cu Croco, întărindu-i convingerea că trecutul nu se putea şterge din amintire oricât s-ar fi străduit…

— Nu cred că mă cunoaşteţi, făcu Tonuţ intrigat.

— Ai venit astă vară în Timişoara, de la unchiul tău, domnul Caius. Este?

— N-ai un ban în buzunar şi căşti gura peste tot. Ai şi aici un unchi bogat, directorul liceului de băieţi. Dar adresa lui precis că nu o cunoşti. Nici nu te-a primit în casă ingratul. Te-a avortat într-un internat împuţit.

— Am stat la el, protestă Ionuţ. Ce-i drept, cam puţin, eu însă l-am rugat să mă mute la cămin.

— Şi unde stă „domnia sa”?

— Pe Şoimului, patru.

— Zău? înseamnă că nu m-ai trombonit. Te pomeneşti că are şi

câine la poartă.

— Doar un pechinez, pe care-l plimbă nevastă-sa.

— Când?

— Înainte de culcare. În oraş nu iese niciodată.

Directorul susţinea că e bolnavă, dar de fapt nu aude.

— Cum ai dibuit-o?

— Îşi cerceta într-o zi colecţia de timbre, şi am strigat-o fiindcă o căuta poştaşul. Nerăspunzându-mi, am strigat-o din nou. Dar degeaba. M-am apropiat atunci de ea. Privea extaziată un timbru şi nici nu mă observă. M-am chinuit mult s-o fac să înţeleagă că o caută cineva.

— E filatelistă?

— Da. Vine la ea uneori un reprezentant de la patrimoniul naţional ca să-i inventarieze achiziţiile.

— Pe tine te-a ţinut la mansardă?

— Casa e stil vagon. Dintr-un hol se dă în două camere ocupate de director.

— Şi nevastă-sa?

— Are şi ea două, despărţite de un alt hol. Într-una doarme ea şi-n cealaltă îşi adăposteşte timbrele”.

— Bătrânele astea îs cam ţicnite. Şi eu am o bunică, care de câte ori mă vede îşi scuipă în sân. Şi potaia?

— Nu înţeleg.

— Ce face cu câinele după ce îl plimbă?

— Bătrâna mai are o ieşire printr-o chicinetă în care îşi ţine murăturile. Acolo îl adăposteşte.

— Teribil.

— Ce?

— N-am mai pomenit ca unei ine să doarmă cu nasu-n murături. Spurcată femeie trebuie să mai fie.

Ionuţ tăcu. I se păru că limbuţia sa îl plictisise pe străin.

— Eu trebuie s-o şterg, spuse Croco. Ce-ai zice de-o friptură? Ţi-ar surâde?

— Nu primesc invitaţia.

— Nici nu te însoţesc. Te duci singur s-o haleşti, iubitule. Cred că trei sutare ţi-ajung.

— Nu pot…

— Banii sunt în buzunarul tău, şi n-o fă pe puritanul cu mine.

Strici clişeul!

*

Ieşind în stradă, Ionuţ zări o fată care se străduia să-şi pună lanţul căzut de la bicicletă. Traversă hotărât să o ajute:

— Îmi dai voie?

— Te pricepi?

— Puţin.

— De când mi-au cumpărat-o bătrânii îmi face figuri. Se pare că angrenajele nu sunt în acelaşi plan şi-mi aruncă lanţul.

— Stai să verific.

— Şi ce-i mai caraghios, este că în fiecare zi, lanţul îmi dă tot programul peste cap.

— Te scap eu de necaz. O să fii de-acum punctuală la întâlniri.

— Crezi?

— Îţi promit.

— Locuieşti prin apropiere?

— Vizavi!

— Zău? Doar n-ai aterizat din cosmos! Nu ţi-am mai zărit până acum cosmonava prin galaxia mahalalei noastre.

— Cunoşti chiar pe toată lumea?

— În tot cazul, pe cei de vârsta noastră nu-i scap de *recrutare*.

— De ce?

— Îi inventariez în vederea unei mobilizări generale.

— În ce scop?

— Ştiu eu, de exemplu pentru a lupta împotriva plictisului.

— N-ai o cheie de zece?

— Poftim. Hei, nu-mi răspunzi?

— Am venit în acest oraş unde îmi voi continua liceul. Deocamdată atât mi s-a *comunicat*…

— E „ti plin de mister. Spune-mi măcar în ce clasă eşti?

— A noua!

— Eu îs într-a zecea, puştiule! îmi pare rău că nu vom fi colegi. Te-ai mutat cu părinţii?

— Nu.

— Slavă domnului. Înseamnă că eşti liber să faci ce vrei. Te invidiez. Poate că voi încerca să-ţi exploatez din când în când libertatea.

— Şi aşa n-am ce face cu ea.

— Sfinte Sisoe, doar nu eşti pocăit! Acum sectele sunt în floare. Unde stai, totuşi?

— La domnul Caius.

— Aha!

— Îl cunoşti?

— E un latinist notoriu.

— Îmi este unchi.

— Cam aiurit tipul, dar este marea figură a acestui mic orăşel. Vine uneori pe la noi cu doamna

Gurguţa şi joacă bridge.

Înseamnă că, vrând, nevrând, ne vom mai întâlni.

Aşa se pare, *mecanicule*! îţi pare rău?

— Bicicleta e gata. Încalecă pe ea şi zboară fără griji!

— Mulţam! Dar nu te-ai prezentat, cavalere.

Cum te numeşti?

— De ce?

— Ca să te trec în agenda mea.

— Ionuţ Pietraru. Pe tine Camelia?

— De unde ştii?

— Te-a strigat adineaori băiatul acela din colţul străzii. Se pare că şi-a pierdut răbdarea aşteptându-te…

Bucuros că îşi făcuse o cunoştinţă, Ionuţ privea încântat oraşul. Căsuţe mici, vile somptuoase, biserici cu acoperişuri argintate şi invazia blocurilor noi care furau aşezării aerul patriarhal. Liceul la care avea să înveţe era înconjurat de ziduri înalte, la fel de vechi ca şi catedrala şi turnul din apropierea sa. O scară în spirală ducea spre vârful turnului şi Ionuţ nu rezistă tentaţiei de a-l escalada. De acolo de sus, se deschidea panorama întregului oraş înconjurat de munţi şi dealuri.

Coborî din turn, apoi pe scările Teatrului şi trecând pe lângă o librărie reţinu titlul unui roman: „Ne cheamă primăvara”. Desigur, titlul era metaforic. El avea aproape şaisprezece ani şi nu cunoscuse mai nimic din frumuseţile ţării. Călătorise uneori, dar numai în imaginaţie. Amintindu-şi de recomandarea domnului Caius, trase aer în piept luând o poziţie aproape cazonă.

Trecu pe lângă un grup de fete gălăgioase spre grădina publică, şi auzi refrenul unei melodii populare răzbătând dintr-un local. Intră înăuntru şi lăsă la alegerea chelnerului să-i aducă o băutură. O

cântăreaţă ochioasă ciupea clapele pianului, fredonând cu patos:

— Ioane, Ioane…!

Ascultând muzica, Ionuţ îşi mai turnă un pahar. O moleşeală plăcută îi cuprindea trupul. Ar fi vrut să stea de vorbă cu cineva, sau pur şi simplu să mediteze la ceva frumos, când, spre surprinderea sa, îşi făcu apariţia domnul Caius, aruncându-şi cu dexteritate pălăria în cuierul de la intrare.

— Servus, Ionuţ! Ce bei? Eu am să iau un coniac. Cum chelnerul îi aduse băutura fără ca domnul Caius să o comande, trase concluzia că era un cunoscut al localului.

— E greu să treci prin oraş şi să nu cedezi ispitei de a intra în acest local. Apropo, ţi-a plăcut oraşul?

— Desigur, maestre, îngână Ionuţ şi observă că epitetul nu-i displăcu domnului Caius.

— Ştii, am foarte puţini prieteni.

— Dumneavoastră?

— Da, şi acest lucru se datorează artei mele de a câştiga mai toate procesele. Nici doamna Gurguţa nu-mi apreciază talentul şi se aliază cu duşmanii mei, ca Flavia lui Cicero.

— Păcat, făcu Ionuţ, cu ochii pe cântăreaţă. Observându-l pe Ionuţ transpus, domnul Caius îl sfătui:

— Ţine minte, muzica e bună la bătrâneţe. Ia exemplu de la lebădă. Nu-ţi irosi viaţa cu dulcegării care de obicei sunt apanajul femeilor. În *gonventus* stă raţiunea, domnule. Pe altceva nu merită să pui preţ. Acum haidem acasă. Şi încă ceva. Nu bea singur niciodată că ţi se tulbură mintea…

Ionuţ risca să piardă ultimul an de liceu. Doar o haltă îl mai despărţea de absolvire. Acum totul era anapoda. Pe Camelia o regăsise doar pentru o clipă.

Nu-i mai avea decât pe Mara şi Taiu. Dar pe ei nu-i putea necăji cu grijile lui. Nu le putea destăinui încurcătura în care intrase fără voia sa. De altfel nici nu l-ar fi putut ajuta. Croco se simţise încolţit, de aceea i-a încredinţat banii. Se folosea de el pentru a-i adăposti comoara. Nu putea fugi nicăieri. Croco îl cunoştea mai de mult. De unde oare? Simţea pe zi ce trece că i se face frică. Voia cu tot dinadinsul să scape de banii aceia care îi ardeau parcă sufletul şi nu-l lăsau să doarmă. Pe de altă parte, exista pericolul ca odată arestat, Croco, mărturisindu-şi faptele să-l dea şi pe el în vileag. În fond unde greşise? Nu-şi amintea să

fi participat la nicio acţiune în afara legii. Jucase doar cărţi şi primise nişte bani necuveniţi, desigur cu titlu de împrumut. Dar de ce nu-i dăduse înapoi? Şi dacă era cinstit de ce plecase cu banii lui Croco? De ce nu i se împotrivise? De ce se ascundea în casa lui Taiu ca un şobolan? Erau aşadar prea mulţi, *de ce* ca să aibă motive de auto-liniştire…

Într-o seară, când se întoarse acasă, Mihai o găsi pe Pia adormită pe patul nedesfăcut. Vru să o trezească, când, zări sub colţul perinei o foaie de hârtie pe care Pia notase în acea zi:

„Mă obişnuisem de câteva luni cu chipul uscat al bătrânului. Mă privea în fiecare dimineaţă de la fereastra casei de peste drum, cu ochii spălăciţi înviorați de un zâmbet. Mâna-i osoasă şi-o ridica încet spre frunte, parcă ar fi vrut să-mi ureze bună dimineaţa. Apoi apuca cu amândouă nâinile încuietoarea ferestrei răsucind-o. Deschidea fereastra doar cât era necesar să aşeze pe marginea ei o felie de pâine. În aceeaşi clipă, perechea de turturele cobora vertiginos de pe antena de televizor ciugulind-o până la ultima firimitură…

Totul se petrecea zilnic după acelaşi ritual. Pentru mine obrazul bătrânului făcea parte din peisajul cartierului.

— Prezenţa, să îmi crea un sentiment de siguranţă. Constituia dovada sigură că e ora când trebuia să mă îmbrac, să încep o nouă zi fără teama că ar fi putut să mi se întâmple ceva rău.

Bătrânul mi se părea un ceasornic vechi capabil să învingă timpul. Nu-l zăream decât un minut, suficient însă ca prezenţa lui să mă întovărăşească pretutindeni, reconfortant. Ieşeam fericită în curte, ştiind că după perdea trăia el, bătrânul, prin sângele căruia viaţa se simţea la ea acasă. Poate prin el, sau de la el începea veşnicia. Dar toate

s-au petrecut până astăzi. Nu, n-a căzut peste pomi cum cade vara câte o ploaie rea cu măzăriche de gheaţă. Nici marea nu a fost răscolită de vânt. Totul s-a petrecut înfiorător de banal. Soarele a răsărit ca de obicei strecurându-se viclean în cameră. Instinctiv, odată cu ridicarea jaluzelelor, am privit la geamul de peste drum. Perdeaua atârna inertă. O clipă am sperat că timpul, stabilit de neglijenţa ceasornicului, era altul. Că mă deşteptasem prea devreme. Am aşteptat un timp, dar nimic. Doar o linişte sfidătoare şi privirea-mi însetată de chipul bătrânului căutând neputincioasă spre fereastra goală. Nu-i mai zăream mâna ridicându-se spre sprâncenele-i stufoase pentru a mă saluta. Nu i se ghicea nici măcar prezenţa în dosul perdelelor semitransparente. Am tresărit când turturelele au poposit la fereastră rotindu-şi ochii nedumerite. Mâna bătrânului întârzia să apară. Cum e cu putinţă? am strigat disperată…”

Mihai ieşi din cameră şi citi Marei notiţele găsite. Abia atunci îşi dădu seama că bătrânul murise. Mara încercă să-l consoleze:

— Ascultă-mă, finule, fata asta ori te va duce în rai, ori te vei căi amarnic că ţi-a ieşit în cale…

Ionuţ, pe lângă orele rezervate lecturii, cânta la fanfară, făcea experienţe în laborator şi participa activ la orele de sport. Vara înota în apele Bistriţei, iar iarna cobora serpentinele pe schiuri, nelipsind nici de la dansurile de sâmbătă seara.

Dacă între băieţi trecea drept spiritual şi plin de iniţiativă, în faţa fetelor îl apuca o muţenie totală. La dans pretextând de cele mai multe ori că-i obosit, prefera să privească perechile legănându-se în ritmul muzicii. Alteori cu câte o carte în mână, se cufunda în lectură, privind în răstimpuri ca un bătrân la jocul nevinovat al copiilor.

Camelia îl aborda în pauzele dintre dansuri, fără a avea aerul că se interesa de el anume. Se aşeza lângă Ionuţ, obosită:

— Uf, nu mai pot. Cred că tu eşti cel mai câştigat dintre noi. Stai şi-ţi cultivi spiritul, în timp ce noi ne roadem pingelele. Tot filosofie? Ionuţ întoarse coperta cărţii spre Camelia.

— Aha, „Nora”! Nu mi-a plăcut!

— Ce vrei să spui? întrebă Ionuţ surprins că o fetişcană ca ea îl critică pe Ibsen.

— Eu cred că toată lumea-i bună şi am încredere în oameni, conchise Camelia scuturându-şi cu cochetărie zulufii.

— Oare?

— Nu te credeam sceptic, amice. Ci optimist!

Trăgând chiar după tine soarta ca pe o cutie goală de conserve.

— Iar eu până astăzi îmi imaginam că fetele se pricep doar la rochii.

— Dar unde-ai trăit, *moşnege*? Ai uitat că femeile decis-au şi soarta imperiilor?

— Eu îmi reprezint femeia după un anumit model.

— Adică?

— Ardelenesc. Mi-e greu să ţi-o descriu.

— Încearcă!

— Nu pot acum.

— Hai atunci să dansăm.

— Nu mă pricep.

— Încearcă cu mine.

— Dacă te calc?

— Voi strânge din dinţi.

Camelia se agăţă cu mâinile de gâtul lui Ionuţ. Fetele şi băieţii îi primiră miraţi cunoscând cerbicia lui Ionuţ când era vorba de dans. Ionuţ ăsta e isteţ, gândeau acum băieţii. A stat motălăul în expectativă până a pus mâna pe o fată *valabilă*. Cine n-ar fi dansat cu Camelia! Când se termină tangoul, puseră banda din nou, crezând că-i prelungesc chinul lui Ionuţ. Dar Camelia se pricepea să *conducă* şi în scurt timp Ionuţ observă cum paşii nesiguri la început se sincronizau cu cei ai fetei simţind-o tot mai aproape.

— Cum ziceai că-ţi reprezinţi femeia? îl întrebă

Camelia în şoaptă.

— Frumoasă.

— Atât?

— Şi feminină.

— Îţi plac aşadar bleguţele?

— Femeile bătăioase îşi pierd farmecul.

— Ba nu, trebuie să se lupte ca tigroaicele pentru dragostea lor.

— Ai fost îndrăgostită? *4*

— Şi încă *lulea*. Mi-a trecut însă repede…

Terminându-se melodia, Ionuţ vru să o conducă pe Camelia la grupul ei, dar fu invitată imediat la dans de un alt băiat. Ionuţ se aşează din nou pe canapea, dar simţea că Ibsen nu-l mai atrăgea. Parcă ar fi cunoscut-o pe Camelia de când lumea şi începuse să-i simtă lipsa.

După vals începu o periniţă. Ionuţ privea perechile îngrămădite în mijlocul dansatorilor, protestul fetelor. Se trezi deodată în faţa sa cu Camelia fluturându-i batista. Se înroşi de bucurie. Ridicându-se iute, intră în cerc şi se aşeză lângă genunchii rotunzi ai fetei. O apucă încet de după gât. Camelia îl privea cu îndrăzneală tremurând uşor în braţele sale. Se sărutară şi băieţii bătură satisfăcuţi din palme.

În drum spre casă, Camelia îl luă de braţ şi Ionuţ o simţea apropiindu-se de el la fiecare pas. Creând printr-o alee întunecoasă, Camelia îl întrebă:

— Nu ţi-e teamă să te întorci singur?

— Mie?

— Aici e cimitirul!

— N-am oroare de morţi.

— Atunci hai să tragem o raită pe aleile sale.

Sunt grozave. Vrei?

— Acum?

— Desigur.

O cucuvea speriată ţipă macabru. Camelia îl strânse de braţ.

— Te-ai speriat? Eu sunt învăţată cu ele. Sunt cântăreţele mele nocturne. Casa mea-i cu faţa spre cimitir. Când n-am somn le ascult strigătele.

— Îţi plac?

— În tot cazul mi-ar lipsi dacă nu le-aş auzi.

— Eşti ciudată.

— Deloc. Tu însă eşti timid.

— Recunosc, deşi nu mi-a spus-o nimeni până acum.

— Te ascunzi bine şi probabil nimeni nu şi-a bătut capul să te *descifreze*.

— Tu de ce ai făcut-o?

— Nu ştiu, răspunse Camelia, sărind sprintenă peste un bolovan. Pe aici, cunosc fiecare denivelare

a drumului. Mie strada îmi pare o fiinţă vie. Ţie, nu? Câteodată tristă, alteori veselă sau chiar mânioasă.

— N-am observat. De fapt eu mi-am petrecut toţi" anii într-o singură casă cu o curte mare în care aveam de toate. Inclusiv un cocoş furios care mă ciupea ori de câte ori îi ieşeam în cale.

— Eu m-am zbenguit pe garduri, intrând prin curţile vecinilor şi nu mă sfiam să mă iau la harţă chiar cu băieţii.

— Îmi place cum eşti, mărturisi Ionuţ. Cu tine mă simt bine. Parcă aş asculta o muzică frumoasă.

— Oho, eşti sentimental!

— E un defect?

— O surpriză!

— Camelia!

— Da! făcu ea, răsucindu-se brusc cu faţa spre
Ionuţ.

— Te iubesc!

— Ai mai iubit vreodată?

— De ce vrei să ştii?

— Aşa suntem noi, fetele, curioase.

— Nu.

— Atunci sunt liniştită. Dar hai să iuţim paşii.
Dacă întârzii acasă, nu mă mai lasă bătrânii la dans.

— Să alergăm! Ar fi o crimă să nu te mai văd.

— Zău?
— Parcă ai luat ceva din mine.
— Iată-mă şi hoaţă…
— Nu glumi! *4*
— Şi eu parcă m-am prostit într-un fel. Mai bine să tăcem.
— Camelia, tu…
— Şi eu!
— Precis? – Da!
— Jură-mi.

— Jur!
— Mi-e teamă, îngână Ionuţ.
— Prostule! Şi acum, îl & guţa! auzi? Ceasul din turn bate ora unsprezece. M-am ars!…
— Mihai, casa asta parcă nici n-ar fi a noastră…
— Păi nici nu e!
— Mă simt ca într-un hotel la care am tras între două trenuri.
— Nu te înţeleg.
— Aici niciun colţişor nu-i al meu ca să-mi pun pe el capul când tu eşti plecat.
— Îţi doreşti deci o casă şi te plictiseşti. Dacă vrei vorbesc să te angajeze şi pe tine la depou.
— Ca ce?
— La început, necalificată.
— Vezi? Viaţa nu m-a calificat. Nu a avut timp de mine. M-a lăsat să-l reprezint doar pe Ionuţ la venirea sa pe lume în calitate de mamă. Să-i scot certificatul de naştere şi bineînţeles să-i dau un nume. Să asigure aşadar perpetuarea onorabilei mele familii. Mihai, nu mă asculţi? Eu sunt doar crenguţa unui complicat arbore genealogic. O simplă crenguţă. Şi mai exist fiindcă tu şi cu Sile aveaţi nevoie de o femeie. Recunoşti?
— Nu mă pricep la speculaţii din astea. Mai bine spune-mi, pe bune, ce doreşti?
— M-am rostogolit din Fărcaşa îmbrăţişată cu Sile, iar mai la vale te-am întâlnit pe tine oferindu-mi braţul tău puternic de care m-am sprijinit. Şi acum ce va mai rula la „cinematograf”? Bănuieşti? Suntem noi oare potriviţi? Tu ai o meserie bună şi eşti băiat serios. Ai

grijă de Ionuţ ca şi cum ar fi copilul tău. Ce să mă fac cu tine oare? Totul mi se pare străin şi absurd, chiar şi băiatul meu! Nu-i aşa, mecanicule, că ceva nu-i în regulă? Maşinăria a cam început să scârţâie…

— Cine te opreşte la o adică să faci ce vrei? Doar nu te ţine nimeni în colivie!

— Multe, Minai. Tu, Ionuţ, Mara, toată lumea. Şi asta fiindcă ne legăm în mod stupid de lucruri domestice, cum ar fi casă, pomii, strada, căzându-le robi aproape cu premeditare.

— Păi nu putem trece prin viaţă ca valiza prin gară. Fără să lăsăm urme!

— Eu aş vrea să fiu cetăţeancă a universului, liberă ca pasărea cerului. Fără mamă, tată, loc de naştere şi buletin de identitate.

— Încerci să mă păcăleşti, frumoaso! Tu care-ţi iubeşti Fărcaşa, nu poţi simţi aşa ceva. Sau vrei să te amăgeşti singură. Te joci doar cu vorbele ca la teatru.

— Nici tu nu mă poţi înţelege. Mă simt ca o intrusă în fericirea altora, ca şi când aş fi furat ceva de la gura unui amărât. Vrei să fugim?

— Încotro?

— Du-mă oriunde, Mihai!

— Acum?

— De ce nu?

— Cum să plec aşa, deodată, fără niciun rost? Ar râde ortacii de mine. Şi-apoi nu te uiţi afară? Drumurile sunt toate troienite.

— Ţi-am spus eu că nu pot niciodată pleca când doresc. Drumurile mele sunt înzăpezite, poftim! Ehei, există în schimb coana soartă, care ne mână din urmă ca un tăvălug. Ce mai, orice am face, suntem totuşi nevoiţi să fugim înainte de frică să nu ne strivească, înţelegi? De asta merg oamenii pe stradă grăbindu-se care-ncotro. îi mână tăvălugul din urmă, dar ei săracii nu-şi dau seama. Se amăgesc gândind că acţionează deliberat, stăpâni pe dorinţele şi acţiunile lor. Greşeală, mecanicule! Greşeală gravă de „macaz”! Opreşte tu un om pe stradă şi întreabă-l scurt: Încotro te grăbeşti, prietene? Să vezi că rămâne mut. Nu are ce să-ţi răspundă. Rămâne surprins de întrebare ca un copil scos la tablă şi care nu cunoaşte lecţia. Se bâlbâie. Adevărul e că se grăbesc spre moarte. îi mână tăvălugul.

— Nu-i adevărat, sări Mihai. Ar însemna să stăm cu mâinile-n sân şi să nu mai facem nimic. N-aş fi în stare să suport o asemenea

viaţă. Nu-i bine să tot aştepţi câte ceva, ia tu iniţiativa.

— Sunt prea leneşă, iubitule.

— Ai auzit că mâine soseşte Taiu, încercă Mihai să schimbe vorba.

— Da, am zărit-o pe Mara în alertă şi mi-am închipuit.

— Şi nu te bucuri?

— Sunt o incorigibilă. Cum să nu mă bucur? Mă mai întrebi? Te superi dacă te rog ceva?

— Spune.

— Nu mi-am cumpărat de mult o rochiţă. În port, dacă vine Taiu, va fi lume multă şi vreau să fiu frumoasă.

— E-a regulă. Îmbracă-te, să mergem în oraş ca să ţi-o alegi singură.

Auzind o izbitură puternică în perete, Mara şi Taiu se repeziră în camera lui, unde Ionuţ aruncase cu o sticlă în portretul Piei.

— Na, strigă el satisfăcut, să mă ţii minte „tristeţe umblătoare". Praf te fac dacă-mi mai ieşi vreodată în cale. Din cauza ta am plecat de la domnul

Caius în blestematul ăla de oraş, unde am căzut în laba lui Croco. Apoi, cu mâinile rănite de cioburi, puse la spate, începu să danseze călcând peste fotografia mamei sale. Părea că execută un dans dintr-un ritual care-l absorbea cu totul. Când dădu cu ochii de Mara şi Taiu, se opri, apoi scăpă vorbe la întâmplare: „Am să vă răsplătesc şi pe voi, nu vă faceţi griji. De aceea m-am întors, Ionuţ nu rămâne dator nimănui. Îmi plătesc datoriile şi o şterg".

— Ionuţ, se rugă Mara, să nu faci una ca asta.

De ce să pleci? Abia am aşteptat ca să te întorci.

Tu eşti ca fiul nostru. Trebuie să ai puţin curaj şi totul va fi bine. Omul e obligat să se lege de pământul unde trăieşte. Fără rădăcini îl bate vântul din toate părţile. Am cunoscut o femeie care toată viaţa a crezut că fericirea-i acolo unde nu este ea.

— Şi?

— A ajuns un porumbel voiajor!

Venea uneori pe la Mara o femeie cu sprâncene creionate şi fardată strident. Se aşeza picior peste picior şi aprinzându-şi un *kent*, li se adresa familiar:

— Ce mai fac fetele mele?

— Bine, răspundea Mara protocolar, făcându-şi de lucru cu

Ionuţ. Bei o cafea?

— Desigur, dar cu o condiţie. Să beţi şi voi cu mine ca să vă pot ghici viitorul. I se adresa apoi Piei:

— Nu-i aşa, domnişoară, că vrei să ştii ce te aşteaptă?

— Eu îl am pe Mihai!

— Dacă eşti căsătorită, nu înseamnă dje-acum că trebuie să-ţi torni cenuşă în cap. Cei soţul tău?

Doctor?

— Nu.

— Inginer?

— Nici.

— Doar n-o fi cosmonaut…

— Mecanic de locomtivă!

— Sărăcuţa de line, ofta Eleonora, pipăindu-şi genele false. Câştigă barem bine?

— Îmi umple poala cu bani! –

— Posibil, dar dacă aş avea trupul tău, ar face coadă bărbaţii la uşa mea.

— Femeia trebuie să-şi iubească bărbatul şi să-i fie credincioasă, interveni Mara.

— Dumneata, mamaie, prea eşti de modă veche! îţi spun eu, bărbaţii îşi nişte purceluşi…

— Atunci de ce să-i mai atragem? o încolţi Pia.

— Ne sunt totuşi necesari, domnişoară!

— Lucraţi undeva?

— Doar nu-s şchioapă. Mă îmbrac şi mă distrez

Nu-i destul pentru o biată femeie singuratică?

Pia îi urmărea gesturile teatrale şi ar fi vrut să o pună la punct. Dar îşi aminti că şi ea stătea acasă fără nicio ocupaţie. De Tonuţ se îngrijea doar când o ruga Mara. Ce diferenţă era între ea şi Eleonora? Niciuna!

— De ce nu porţi mai scurt, o întrebă musafira.

— Mihai şi aşa nu are timp să mă vadă.

— Nu vrei să ieşim împreună?

— Unde să meargă? se îndârji Mara. Lasă fata în pace.

— Nu vezi, maică, că se veştejeşte?

— Pia nu-i din alea să dea totul pe una. Nu-i aşa, dragă?

— Da, repetă Pia, privindu-l pe Tonuţ. Când crescuse oare aşa

de mare? Ce-o fi făcând Sile acum?

Dacă l-ar vedea pe Ionuţ, precis că s-ar da peste cap de bucurie. Aşa era el, expansiv. De ce oare şi-o fi amintit de Sile? Ionuţ s-a făcut mare şi ea aproape că nu l-a ţinut în braţe. L-a cedat Marei, femeia aceea cu răbdare de înger. La fost frică poate că 1

va pierde pe Mihai? Nu…

Străinul acela a râs de ea că nu ştie să înoate. Poate că într-un fel Eleonora are dreptate. Ce i-am oferit eu lui Sile ca soţie? Străinul care o învăţase să facă pluta o fi oare ofiţer? spunea că-i cavaler. Ce-o interesa pe ea lucrul acesta? Poate doar aşa, ca fapt divers. Pe Taiu nu-l putea întreba. Era mai vânjos decât Sile. Semăna într-un fel cu muntenii ei din Fărcaşa. De ce i-o fi făcut din mână la plecare, atunci când l-a condus pe Taiu. A învăţat-o să înoate şi atât. Nu i-a promis nimic. Dar ei oare i-a făcut semne? Sau altcuiva!…

*

Reîntâlnirea cu străinul de pe plajă i se păru firească. Dacă nu există destin de ce s-a întâlnit cu *el* tocmai acolo. Putea să nu-l mai vadă niciodată dacă hotărârea sa de moment era alta. Să fi amânat cumpărarea umbrelei sau să nu-i fi fost necesară… Erau prea multe semne de întrebare şi variante posibile. Nu era sigură nici că a ieşit în oraş doar pentru cumpărături sau cu gândul ascuns că poate îl va reîntâlni. Telepatie? Nu, mai curând era dorinţa lui de a o vedea. Probabil a urmărit-o, în timp ce ea doar spera în revedere. Nu destinul i-l scoase în cale, ci căutările lor, ale amândurora. Se îndrăgostise oare cu adevărat? Nu săvârşea o nouă greşeală ascultând îndemnurile inimii? Mihai o iubea, ce mai dorea de la viaţă? Dar ea? Cu dragostea ei ce să facă? Să şi-o înăbuşe doar pentru a face pe alţii fericiţi? Nu cumva pe Mihai l-a luat doar din răzbunare? După ce a scos-o din necaz, acum să-i dea cu piciorul? Poate oare să se mai gândească la propria fericire? Paşii o purtau mai departe, în căutarea necunoscutului. Era un moft, sau dorea să se convingă că străinul acela îi era indiferent? Dragoste la prima vedere… Ce prostie! Şi afurisita aceea de umbrelă! Nu era niciun dubiu, bărbatul bronzat, îmbrăcat în costum alb era „el”. Ar fi vrut să se aşeze undeva pentru o clipă. Să nu se trădeze. Era emoţionată. După câteva secunde lungi cât o veşnicie se simţi strânsă puternic de mână. În clipa aceea toată energia acumulată mai înainte i se scurse parcă prin mâna puternică a bărbatului şi se linişti dintr-odată. îl auzi în acelaşi timp adresându-i-se rugător:

— Mergi cu mine, domnişoară?

— Da, acceptă ea sec, deşi inima îi bătea să-i spargă pieptul.

— De-acum nu te mai las, spuse Sergiu, trăgând-o afară din magazin. Intrară într-o cofetărie şi Sergiu o întrebă direct şi sigur pe el:

— Recunoşti că ţi-am lipsit?

— Da, şopti Pia.

— Eram sigur. Altfel nici nu te-aş mai fi întâlnit.

Întotdeauna pârghiile vieţii mi-au scos în cale oamenii de care aveam nevoie.

— De ce mă căutai?

— Ca să te iau cu mine.

— Unde?

— Ai să vezi.

— Ne mai întoarcem, nu?

— Vom hoinări mereu.

— Frumos, dar irealizabil.

— Eşti bolnavă?

— Nu.

— Atunci?

— Am un bărbat şi pe Ionuţ.

— Bărbatul nu-ţi este legitim, iar copilul îl poţi lăsa deocamdată la Mara, spuse Sergiu bine informat, fapt care o descumpăni pe Pia.

— Mi-e milă de Mihai. A fost bun cu mine, murmură Pia, iar pe dumneata nici nu te cunosc prea bine.

— Trenurile nu aşteaptă să ne lamentăm. Dacă vrei să pleci undeva trebuie să te hotărăşti repede. Cine nu se grăbeşte ratează ocazii unice.

— N-ai pierdut niciun tren?

— Nu, şi nici ocazia de faţă n-am s-o ratez.

— Care? făcu Pia încă tulburată.

— De-a te lua de soţie.

— Când?

— În clipa aceasta.

— Aşa cum sunt?

— Ai buletinul la tine?

— Da.

— Atunci, ce mai aşteptăm, soţioară?

— Mi-e teamă!

— Nu te uita înapoi. Acolo-s doar piedici şi baricade!

— Eşti caraghios, dar poate că ai dreptate.

— Peste o oră avem tren spre Bucureşti. Plecăm?

— Să-i scriu măcar o scrisoare lui Mihai.

— Să fie însă scurtă.

— Sergiu!

— Nu mă mai întreba nimic! Cuvintele sunt amăgitoare, furtună într-un pahar cu apă! Faptele contează!…

Ionuţ căscă de-i trosni fălcile, se întinse până în tăblia patului şi începu să fredoneze o melodie veselă. Era vară şi începuse vacanţa. Ar fi vrut să se întoarcă acasă, dar s-ar fi dus să-şi vadă şi bunica din Fărcaşa. Auzise că-i. bătrână iar el nu ştia nici cum arată. Se îmbrăcă sumar şi se duse în baie, unde domnul Caius se bărbierea ca de obicei.

— Bună dimineaţa, maestre! V-aş ruga să aveţi bunăvoinţă şi să-mi daţi un sutar. Vreau să-mi văd bunica.

— Te duci la mama? „făcu domnul C-aius oprindu-se cu briciul în aer. Nu-i rea ideea! Eu n-am reuşit să mă mai duc pe la ea din cauza doamnei Gurguţa. Face alergie la bălegar. Astăzi voiam să te iau cu mine să asişti la un proces. Dar, în sfârşit, nu vreau să-ţi schimbi programul. Mai ales că trebuie să-ţi cunoşti şi tu odată rădăcinile. Ia-ţi banii din haina mea!

— Mulţumesc, te-aş mai întreba ceva: Minai sau Caius este numele matale de familie?

— Mihai.

— Pe bunica tot aşa o cheamă?

— Evident.

— Am zburat, domnule Caius.

Valea Muntelui văzută din autobuz îl încântă pe Tonuţ. Poiene largi, cu nişte ghebe uriaşe, stoguri de fân răzleţe, marginile înalte ale drumului năpădite de margarete, toate Urcând parcă spre cer, cu gând să-l acopere cu totul. Dar cerul fugea şiret mai departe, în stânga sau în dreapta, se înălţa perpendicular, schimbându-şi de la o clipă la alta culoarea în alb, albastru, sau violet. Nici soarele nu ştiai niciodată unde era. Se juca printre brazii seculari, trecea pe coama unei poiene, se oglindea o clipă în apa unui pârâiaş, ca apoi să se înalţe deasupra autobuzului, risipindu-se peste toate; Mesteceni albi pătau negrul pădurii, etalându-şi siluetele firave. Păsări ciudate, viu colorate, forfecau cerul umplându-l de viaţă şi voioşie. Iar sus de tot, acolo unde

cerul se însingurează, zburau în cercuri largi, atotstăpânitorii vulturi.

Aerul pătrundea prin ferestrele deschise ale autobuzului încărcat de miresmele pădurii şi Ionuţ se simţea fericit. Coborî în mijlocul Fărcaşei, neştiind încotro s-o apuce. Un puşti pistruiat, cu o chică de păr răvăşit, îl privea curios. Ionuţ se apropie de el: – Spune-mi, amice, ce apă este aceasta?

— Farcaşa!

— Cunoşti bine satul?

— Ca-n palmă.

— Ai auzit de-o bătrână cu numele de Mihai?

— Da.

— Poţi să mă duci la ea?

— Pot, spuse băiatul luând-o din loc. Apoi se opri deodată. Ce treburi ai cu ea?

— I-s nepot.

— Nu te-am văzut pe aici. Ai grijă, că femeia-i bolnavă şi n-aş vrea s-o superi.

— Ce are?

Băiatul nu-i mai răspunse. Ionuţ abia se putea ţine de el. îi plăceau casele îngrămădite, uliţa îngustă, copacii şi ar fi vrut să le privească mai îndelung.

Apa Fărcaşei ţinea marginea satului traversându-l din când în când, zgomotoasă. Vru să se odihnească pe un buştean proaspăt tăiat, dar băiatul îi refuză popasul:

— Rabdă, spuse el, nu mai e mult. Eu îţi arăt rasa şi mata pleci mai departe când pofteşti.

Într-adevăr mai merseră puţin şi apăru un tăpşan de pe care se vedea, singuratică, o casă dărăpănată.

Întinzându-şi mâna, băiatul i-o arătă:

— Aia-i, domnule!

Ionuţ se apropie încet, impresionat de mărimea cireşului din curte. Portiţa era deschisă şi de asemenea şi uşa de la intrarea în casă. În prag îl întâmpină un moşneag:

— Cine eşti, fiule?

— Ionuţ Pietraru, şi am venit la bunica.

— Grăbeşte-te atunci, că trage să moară. Nu poate să-şi dea sufletul că-l tot aşteaptă pe Patru al ei, care-i de mult oale şi ulcele în Tatra.

Ionuţ intră în cameră, unde câteva femei stăteau roată în jurul patului. Pe masă ardea o luminare de seu. O icoană, un ştergar şi o perină mare, cam atât cuprinse Ionuţ din prima privire. Apropiindu-se, zări chipul stins al bătrânei. I se citea pe faţă o durere mută. Zăcea cu ochii închişi. Se apropie de ea şi femeile îi făcură loc nedumerite. Îngenunche şi îi sărută mâinile. Bătrâna îl simţi. Îşi ridică o mână încet, pipăindu-i fruntea, nasul, gura, ca şi când ar fi vrut să-l recunoască. Începu să plângă îngânând:

— Bine-ai venit, Patrule, că tare mult te-am mai aşteptat. Îţi mulţumesc ţie, doamne, că am apucat şi clipa asta. Sărăcuţul de tine, dar bine barem că te-ai întors. Vino mai aproape, Patrule. Mult te-am mai aşteptat! Ionuţ îşi apropie capul de faţa rece a bătrânei.

— Aşa, Patrule. Acum te simt lângă mine ca altă dată. Ei, ce să-i faci, eu trebuie să mă duc, dar am dus-o şi bine amândoi, să nu-l supărăm pe Dumnezeu! Vezi, ai grijă de Pia, sărăcuţa! Are şi un băiat zdravăn, Ionuţ îl cheamă! Caută-l şi adu-l încoace, să nu ni se piardă neamul. Să crească drept şi cinstit ca oamenii noştri. Învaţă-l să urască spurcăciunile de care-i plină lumea şi-s gata să te tragă la fund. Dar dacă ai venit tu, de-acu toate s-or îndrepta. Nu spui nimic, Patrule?

— Da, draga mea, îngână Ionuţ, îmbrăţişând-o ca pe o mamă adevărată. Bătrâna zâmbi împăcată, şoptindu-i cu un ultim efort:

— Vezi că sub pernă am un descântec. Să i-l citeşti Piei când o da pe aici. Bătrânul care făcea treaba asta s-a dus şi el.

— Da, mamă!

— Şi acu iartă-mă, Patrule –, că te las singur eu atâtea griji pe cap!

Bătrâna răsuflă uşurată…

Ionuţ, îi închise ochii şi căută hârtia de care-i pomenise. Era tulburat. Ieşi afară împleticindu-se. Se aşeză pe scândura unei băncuţe, ca să-şi revină. Un bătrân e-un picior de lemn se apropie de el:

— Tu, băiete, ştii cum ţi-a murit bunicul?

— Nu.

— Nici maică-ta nu ştie. Când am vrut să-i povestesc şi-a luat zborul.

— Cum a murit?

— Era o noapte neagră, în Tatra. Chiar în Ajunul Crăciunului. Aveam mulţi răniţi care gemeau de dure-e şi nu-i puteam transporta în spatele frontului. Eram posomorâţi, fiecare cu gândurile spre cei de acasă. Nemţii erau foarte aproape de tranşeele noastre. Se auzeau cântecele lor războinice. Atunci Patru, bunicul tău, n-a mai putut răbda. A început şi el să cânte o doină care i-a înfuriat pe nemţi. Au aruncat o grenadă şi l-a amuţit pe Patru. Aşa a murit, băiatule, cântând…

Lui Ionuţ i se părea că pluteşte. Ajunsese la timp ca să-şi îmbrăţişeze bunica. Era trist dar în acelaşi timp şi fericit. Simţise în îmbrăţişarea bunicii o căldură care nu-l mai încercase până atunci. Ea se bucurase de venirea sa. O minţise dându-se drept Patru… Bătrâna îi ridicase parcă o greutate de pe suflet. Avea acum şi el o familie. O bunică adevărată, care trăise în fundul Fărcaşei cu gândul la el. Se afla în mijlocul oamenilor care asistaseră probabil la naşterea sa. Erau consătenii săi în carne şi oase. Parcă trăise acolo de când lumea. Satul îi devenise deodată familiar şi îi venea să cânte de bucurie. Să le strige tuturor: „Vă iubesc, fraţilor! Mă recunoaşteţi? Eu sunt Ionuţ, nepotul lui Florea Mihai. Dar nu, bătrâna nu murise. Cine a spus că „murim cu fiecare dintre ai noştri?” E1 ar spune mai curând că „morţii trăiesc prin noi!” Oricum, de-acum încolo el o va purta pe bunica tot timpul în inima sa…

Deşi trecuse de cincizeci de ani şi urcase destule trepte în ierarhia marinărească, Taiu nu renunţase la obiceiul său de a poza în om bogat. Cum ajungea într-un port, spre deosebire de ceilalţi marinari care năvăleau în prima cârciumă ce le ieşea în cale, Taiu mai zăbovea la puntea vasului, în cabină, aranjându-şi ţinuta, apoi închiria o maşină şi după ce făcea turul portului, intra în cel mai elegant local. Aşa se întâmplă şi la ultima escală în drum spre casă.

Îmbrăcat într-un costum alb şi cămaşă albastră, Taiu coborî dintr-un taximetru scoţându-şi la iveală pantofii din piele de şarpe. Din buzunarul de la piept i se răsfrângea peste reverul hainei o batistă imaculată. Cu părul tuns scurt şi proaspăt bărbierit, urcă scările de marmură întâmpinat de portar:

— Bazdalâc surdan, mergeţi salon verde.

Taiu trecu printre uşile turnante şi poposi în holul plin de cristale pentru a se orienta. Consultă un panou rotativ care prezenta încăperile localului şi se urcă în lift. Ajuns la destinaţie, îşi controla ţinuta într-o oglindă uriaşă, în care zări, spre surprinderea lui, un ofiţer de pe pescadorul său, care îl urmărea, în loc să se bucure, Taiu grăbi paşii încercând să se facă nevăzut. Ajutat de o femeie a localului, se instala într-un separeu, comandă o gustare şi o sticlă cu vin. Făcu seim unui picoio, scrise câteva cuvinte pe un şerveţel roz şi-i arătă persoana căruia îi era adresat. După câteva clipe, picolo se întoarse arătându-i prin semne că misiunea sa fusese îndeplinită, într-adevăr, aproape în acelaşi timp apăru

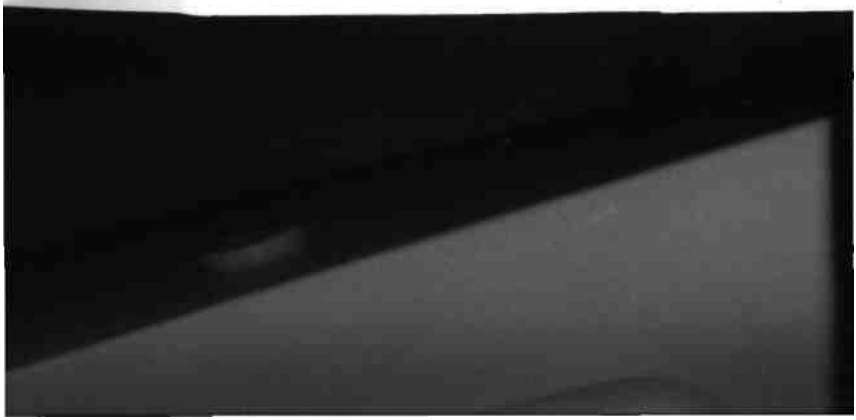

— Ia loc, îl invită Taiu ironic. E un obicei vechi pe aici, ca tinerele fete care adoră străinii să le trimită bileţele roz. Văd că te-ai prins şi dumneata. Nu trebuie să te necăjeşti. La a cita cursă eşti?

— Prima, domnule. Dar m-am purtat ca un novice şi n-am să mi-o iert niciodată.

— Am vrut să te pedepsesc pentru faptul că mă urmăreai, dar

nu e cazul să faci din asta o tragedie. Drept să-ţi spun, nu mi-au plăcut niciodată iscoadele. Aştept să te explici.

Căzut în cursă, Sergiu tuşi stingher, apoi gustă din paharul cu vin pe care i-l întinse Taiu.

— Bea-l până la fund, poate-ţi dă curaj.

— Nu sunt fricos, spuse Sergiu, recăpătându-şi stăpânirea de sine. Povestea mea însă e caraghioasă.

— Zău?

— Cum să-ţi explic? În ajunul îmbarcării mele am întâlnit pe plajă o fată din cale-afară de frumoasă.

— Şi?

— Parcă m-a electrizat. Era de fapt ceea ce căutam eu de ani de zile. Visul începea să mi se îndeplinească. Am intrat cu ea în apă pentru a-i învinge teama de valuri.

— Până acum numai laude.

— Mi-a promis că mai vine şi a doua zi, dar nu s-a ţinut de cuvânt. Se vede că ceva a împiedicat-o.

— Deci păsărică a zburat.

— Exact.

— Tot nu văd legătura între fata dufhneatale şi faptul că îmbarcându-te pe acest pescador, te ţii de mine ca o umbră.

— Doream să te întâlnesc „întâmplător" pe un teren neutru, şi să te trag de limbă.

— Asemenea delicte se pedepsesc aspru.

— Mizam pe faptul că eşti un om inimos.

— Flatarea este una din armele dumneatale?

— De felul meu sunt arţăgos.

Ce voiai totuşi să afli de la mine?

La plecarea mea în cursă, întâmplător mă aflam pe punte lângă dumneata. Eu n-aveam pe nimeni să mă conducă. Îmi reproşam în sinea mea atunci că nu găsisem încă o fată frumoasă, iar necunoscuta de pe plajă o pierdusem.

Mi-am amintit că citisem undeva despre existenta unei specii de bambus care înfloreşte odată la o sută de ani, iar după aceea planta se usucă. Mă gândeam că voi păţi şi eu ca planta aceea, tot căutând iubirea cea mare. Mai precis, dumneatale pot să-ţi mărturisesc, că dacă nu m-am însurat până acum e că am hotărât să nu mă căsătoresc decât cu o fată frumoasă. Şi nu una stas, ci una ieşită din comun. Să moară

lumea de invidie când voi trece cu ea la braţ. Mie norocul mi-a dat cu tifla până acum. N-am fost decât un slujbaş de rând. Am muncit mult să ajung marinar, doar să-i fac praf pe pământeni povestindu-le isprăvile mele de pe mare. Cu o femeie frumoasă alături aveam şansă să mi se deschidă toate porţile. Totul era să găsesc femeia mult râvnită. Şi-n clipa aceea, am zărit fata de pe plajă. Stătea lipită de soţia dumneatale. Mă gândeam aşadar că trebuie să o cunoşti. Îţi este cumva fiică?

— Nu, e soţia finului meu. Are şi un copil pe care-l iubesc ca pe ochii din cap. E clar?

Sergiu rămase perplex. îl privea pe Taiu cu părere de rău. De aceea Taiu socoti necesar să adauge:

— Nu-mi plac ameninţările, dar sper că n-ai de gând să-i faci vreun necaz. Ne-am înţeles?

Sergiu nu reacţiona. Ochii săi înneguraţi priveau undeva, dincolo de pereţii salonului. Taiu încercă să-l smulgă din apatia care-l cuprinsa:

— Şi acum du-te şi te distrează, amice. Eşti încă tânăr, N-aşepta ca bambusul, suta de ani…

Pia se familiarizase întrucâtva cu viaţa pe care o ducea Mara şi celelalte soţii de marinari. Ea nu se simţea capabilă să trăiască cu un om plecat veşnic pe mare. Şi aşa zilele îi treceau din ce în ce mai greu, semănând tot mai mult între ele. Se instalase în viaţa sa un fel de monotonie întreruptă doar de clipele când Mihai se întorcea de la depou. Nu-şi pierduse încă răbdarea. Aştepta şi atât. Aştepta pe ascuns să se întâmple ceva, nemărturisindu-şi nici sieşi această dorinţă ca aparţinându-i. Aştepta cu stoicism să se întâmple ceva iminent care să-i schimbe rostul şi sensul vieţii. Aştepta în speranţa că şi noaptea oricât ar fi ea de pustie nu ţine decât o noapte. Că la sfârşitul ei va răsări soarele cu binefăcătoarea-i lumină, împrăştiindu-i incertitudinile şi izvodindu-i speranţe.

Ea avea nevoie de un soţ carp» să-i umple viaţa, să-l simtă mereu în apropiere. De aceea, la început, ştiindu-l pe Sergiu marinar, nu dăduse nicio importanţă aventurii de pe plajă. Nu era femeia să-şi piardă capul aşa de uşor, şi apoi îl avea pe Mihai.

Mecanicul acela inimos, care-i conducea cu îndemânare trenul vieţii ei şi a lui Ionuţ, ferind-o de-o eventuală *deraiere*. Ea singură nu ar fi putut manipula complicatele *macazuri* ivite în cale pentru a nu se abate de la drumul proous. Dar încotro ffonea oare acest tren? Nu

cumva la capătul drumului o aştepta din nou o gară pustie?… *A*

Totuşi, în adâncul inimii sale. ar fi dorit să-l revadă pe omul acela necunoscut. Nici ea nu ştia de ce anume îi plăcuse probabil şi atât. Nu era nimic rău în asta…

Într-o seară o întrebă pe Mara dacă cei care pletcă pe acelaşi vas se întorc tot împreună.

— Dacă nu-i înghite marea, fe; gur că da. Fi sunt ca o familie unită.

— Taiu când se întoarce?

— Păi, trebuie să cam apară.

Eu n-aş putea aştepta atât! Să mă gândesc în fiecare clipă că i s-ar putea întâmpla ceva rău! L-aş pune să aleagă între mare şi mine!

— Când Taiu a plecat prima oară în cursă, mi se făcuse inima cât un purice. Dar Taiu m-a luat de mână şi ducându-mă la malul apei mi-a spus:

Ascultă-mă, fetiţo, să nu-ţi fie niciodată teamă pentru mine! Marea mă ascultă ca un copil cuminte! O vezi cum se retrage dacă i-am făcut semn?

— O văd, i-am răspuns neconvinsă. Dar iat-o se întoarce din nou către mal cu valuri mai mari.

— Ca să se supună. Mă roagă s-o iert fiindcă adineaori te-a speriat…

De atunci îmi amintesc de cuvintele lui, şi îl aştept liniştită. Privesc marea ca pe o prietenă ce mă leagă de Taiu. Când mi-e dor de el câteodată, îmi înmoi mâinile în apa ei sărată şi parcă prin ea, simt mâinile lui Taiu cum mă strâng îmbărbătându-mă.

Învăluit în ceaţă, pescadorul lui Taiu se apropia vizibil de port. În aşteptare, pe mal, Pia, cu părul strâns sub o pălărioară albă, încerca să desluşească ceea ce Mara văzuse deja:

— Uite-l pe Taiu, acolo!

Unde? întrebă şi Mihai nerăbdător.

— În barca aceea cu motor, care se apropie în viteză. îl vedeţi?

Pia îşi aţinti privirea în direcţia indicată, încercând să distingă chipurile oamenilor. Statura lui Taiu se prefigura curând pe fundalul mării şi se desluşi imediat chipul său ars de soare. Pia căută cu ochii mai departe, spre celelalte ambarcaţiuni în timp ce Mara şi Mihai se repeziră să-l îmbrăţişeze pe Taiu.

Acestuia nu-i scapă neliniştea Piei, întrebând în glumă:

— Spuneţi-mi, vă rog, doamna aceasta frumoasă pe care aţi adus-o cu voi este cumva fina noastră, Pia? Ştiţi, n-aş dori să cerşesc o sărutare unei fete străine de faţă cu atâţia martori.

— Iartă-mă, Taiule, îşi reveni Pia, nu ştiu de ce mi s-au înecat corăbiile tocmai astăzi când ar fi trebuit să mă bucur de venirea ta. Probabil că soarele ăsta dogoritor este de vină.

— Oare!

— Nu mă crezi, tataie?

— Ba da, fata mea, şi ca dovadă o să-ţi dăruiesc cel mai frumos cadou din sacul meu.

— Mă faci geloasă, Taiule, interveni Mara voioasă.

— Ce mi-ai adus, tataie?

— Un talisman. Dacă-l porţi la gât tot timpul, te vei simţi fericită.

— E fermecat?

— Da, e din Haiti, insula dragostei!

— Nu amăgi fata, Taiule;

— Da' de unde, mi l-a vândut un arab serios, dintr-un bazar oriental. Poftim, priviţi-l! E un ametist prins într-o montură originală. Îţi place, fino?

— Nici n-am cuvinte să-ţi mulţumesc, Taiule. Aşa ceva n-am mai văzut niciodată.

— Şi mie? făcu Mara alintându-se.

— Acasă, mamă, nu pot răsturna tot sacul în stradă. De altfel, nu-s eu cadoul tău cel mai de preţ?

— Te pedepsesc eu, hoţomane, dacă mă păcăleşti…

* * *

A doua zi către amiază, în timp ce Mihai plecase în oraş după bere, când toţi păreau mulţumiţi şi viaţa se părea că reintrase pe făgaşul ei normal, Pia dispăru. Nimeni nu a văzut-o ieşind din curte. A stripat-o Mara, a căutat-o şi Taiu, dar în zadar. Amândurora începură să le fie frică de ceva rău. Când Mihai se întoarse, tăbărâră pe el cu întrebările, dar nici el nu ştia nimic. Era la fel de nedumerit şi îngrijorat. Intră în camera lor şi zări aşezat pe o măsuţă la vedere un bilet al cărui conţinut îl ului:

„Dragă Mihai, eu am zburat. Crede-mă, nu am putut altfel. Habar n-am încotro plec, nici dacă mă voi mai întoarce aşa de curând. Tânjeam de mult după o evadare, dar n-am putut să ţi-o mărturisesc. Ai fost prea bun cu mine. Pe Ionuţ îl las deocamdată în grija Marei, pe

care roag-o să mă ierte pentru necazul pe care i-l pricinuiesc. Cu bine, dragul meu, şi-ţi doresc fericire. Mai multă chiar decât ţi-ai dori-o tu singur. Pia!"

— Porc ordinar, tot te arunc eu peste bord, înjură Taiu, în timp ce Mara şi Mihai se priveau nedumeriţi răscolindu-i aceeaşi întrebare: De ce a făcut-o?…

Deşi nu se iubeau, Ionuţ şi doamna Gurguţa se suportau reciproc, ca doi marinari aflaţi pe puntea aceluiaşi vas.

La Paşte şi la Crăciun, foarte protocolar, doamna Gurguţa se simţea obligată să-i facă câte-un cadou nepotului ei, de obicei o cămaşă sau o pereche de pantofi. În schimb domnul Caius era mai darnic cu el dându-i mereu bani de buzunar fără ştirea doamnei Gurguţa.

La liceu, Ionuţ, printre alţii avea şi un coleg de clasă, Tiriplic, frate cu secretarul liceului. Învăţa prost, dar era în schimb un foarte bun înotător. Voinic şi roşcovan, era spaima colegilor. Câteodată, fratele său, pirpiriu din fire, venea şi-l batjocorea în faţa clasei:

— Dacă te-ar vedea bietul tata s-ar răsuci în groapă de ruşine. Alaltăieri te-a zărit cineva pe Lipscani vânzând chiloţi de damă, om de nimic ce eşti! Să ştii că dacă mai lipseşti de la şcoală şi nu-ţi îndrepţi purtările să-ţi iei tălpăşiţa, că eu nu te mai primesc acasă. Tiriplic îi urmărea tirada cu vădit dispreţ, iar după ce acesta pleca, le spunea colegilor:

— Frate-miu ăsta e prost ca o cizmă. A ajuns în pragul pensiei, doar cu un costm de haine pe dânsul. Cu ce s-a ales dacă a muncit cinstit? Poate cineva să-mi răspundă la întrebare? Şi cine-i mă rog dumnealui? îi acordă cineva stima care poate totuşi i s-ar cuveni?

Nimeni! Toţi îl tratează ca pe un con-ţopist subnutrit ce-şi vântură cinstea ca pe-o virtute. Un rahat, asta e! Eu prefer o lopată cu bani decât o căruţa de învăţătură. Pe voi vă constrâng cei de acasă, n-aveţi ce face. Dar spuneţi-mi la ce vă folosesc părinţii? Doar aşa ca să aveţi cui spune tată sau mamă şi să aveţi de la cine încasa câte o bătaie din când în când. Ce părere ai. Ionuţ? Am dreptate? Distinsa ta familie te-a părăsit în mijlocul acestei societăţi fără a-ţi pune măcar un băţ la îndemână cu care să te aperi. Ascultă-mă pe mine, numai în faţa banilor să-ţi scoţi pălăria din cap! Mă asculţi?

— Sigur, făcu Ionuţ distrat.

— Tu ce faci cu banii? îl luă la rost Tiriplic.

După cum arăţi nu cred că haleşti prea mult, de *fuste* nu te ţii, iar din câte aud domnul Caius trage *tunuri* serioase la tribunal. Presupun deci că te finanţează şi pe tine.

— Am ceva economii.

— Păi ce mai stai, omule? Nu vrei să-ţi fete pui?

Împrumută-mi banii pe care-i posezi şi ţi-i înapoiez în timp record cu dobândă substanţială. Tu ştii ce-i bişniţa? Ţigări străine, brichete, casetofoane. Le cumperi cu preţ scăzut şi le revinzi la suprapreţ. Accepţi?

— Fie!

Eşti un tip valoros, şi ai perspective să ajungi departe. Mormolocii ăştia o să se învârtă toată viaţa în apa călduţă de la mal. N-au să simtă plăcerea să spintece crestele valurilor. Ţi-o spun eu, Tiriplic!

A doua zi Tiriplic se făcu nevăzut şi nu mai apăru în oraş o bună perioadă de timp. Ionuţ aproape că uitase de împrumutul pe care i-l făcuse atunci în clasă, când, pe neaşteptate, se pomeni într-o zi cu el, în tinzându-i un plic doldora de bani:

— I-ai bătrâne, sunt ai tăi! Dobânda ţi-am pus-o tot acolo. Deşi frate-miu zice că-s un escroc, mie totuşi îmi place să fiu corect cu partenerii. Salut şi baftă!…

Cum bagă mâna în buzunar şi simţi banii, Ionuţ căpătă un sentiment ciudat. Tiriplic avusese dreptate. Banii îs totul. Cu două mii de lei putea face şi o excursie peste hotare. Să vadă şi el lumea. Putea eventual trage şi o fugă la Mara, că i se făcuse dor. Începu să lipsească de la şcoală. Zăbovea prin parc, unde câţiva băieţi de vârsta lui jucau cărţi. Le ţinea isonul Barabulă, îngrijitorul urşilor domesticiţi, care îi

aproviziona cu băutură şi le cânta uneori la vioară.

Când se ridica câte un pot mai serios, Barabulă îşi culegea singur, cu ajutorul arcuşului, câte o bac-notă mai jerpelită drept răsplată pentru serviciile aduse.

Până învăţă jocul, Ionuţ, *mergea pe mâna* unui alt jucător şi în scurt timp îşi dublă capitalul. Cum începu însă să joace pe cont propriu, pierdu banii câştigaţi, inclusiv cei pe care-i primise de la Tiriplic. Pe nesimţite, fără să-şi dea seama, prinsese însă patima jocului şi nu se mai putea opri. Umbla pe străzi

fără rost şi se îmbrăca tot mai neglijent. Domnul Caius observase şi el o schimbare în purtarea lui Ionuţ, mai cu seamă că începuse să-i ceară bani tot mai des, lucru care nu-l făcuse niciodată. Într-o asemenea zi, preocupat de criza banilor cu care spera să-şi refacă capitalul, Ionuţ se întâlni cu Camelia pe care nu mai avu timp s-o evite.

— Ce mai faci? îl întrebă ea voioasă. Ţi-ai lăsat barbă şi eşti de nerecunoscut. Iubeşti?

Ionuţ nu gustă gluma Cameliei. Căuta un pretext să scape de ea cât mai repede. Se simţea jenat şi îi era ruşine. Dar noua sa patimă pusese stăpânire pe dânsul. Era ca un drog fără de care nu mai putea trăi. Singura raţiune de a exista i se contura în acel moment doar în manipularea acelor cărţi de joc misterioase, de aşezarea cărora depindea fericirea unora şi nenorocirea altora.

— Eşti cam *dus*, observă Camelia. Ştii, de când nu ne-am văzut am cunoscut la Bucureşti un doctor.

Dinu îl cheamă. Te interesează?

— Care Dinu? întrebă Ionuţ mai mult formal.

— Vrea cu tot dinadinsul să-l vizitez ca să mă ajute la examenul de admitere. Ce mă sfătuieşti?

— Du-te!

— Deci îţi este indiferentă toată povestea. Credeam că eşti tot tu, cel de altă dată dar m-am înşelat.

Păcat!

Abia a doua zi, Ionuţ îşi dădu seama că se purtase grosolan cu Camelia. Iar la serbarea de sfârşit de an, văzând că fata lipsea, se interesă la un coleg ce-i cu ea.

— Eşti aerian? îi răspunse acesta. A plecat la

Bucureşti să se facă doctoriţă, nu ştiai?

— Uitasem, minţi Ionuţ cuprins de amărăciune.

— Ce te vei face cu Ionuţ până va creşte mare!

Mă descurc eu, Taiule, spuse Mara. În toamnă îl dau la şcoală şi totul va fi bine.

Dar fără acte nu-l primeşte.

— Ce acte?

Certificatul de naştere! Noi nici nu ştiam cum îl cheamă pe taică-său. Minai a luat-o pe Pia cu copilul altuia.

— Parcă îi spunea Sile.

— Şi mai cum?

— N-am întrebat-o niciodată pe Pia. Nu voiam să mai dezgrop morţii.

Căutară amândoi prin camera unde locuise Pia, dar nu găsiseră niciun act. Întrebat, Minai îşi aminti că Pia pomenise ceva de numele Pietraru.

— Am să-l înscriu atunci sub acest nume, hotărî

Taiu. Trebuie să trimitem însă o cerere la Fârcaşa să ne expedieze un duplicat de pe actul de naştere al băiatului.

— Taiule, auzi? bate cineva în poartă!

Taiu ieşi afară şi de departe i se păru că-n poartă stătea maică-sa cum şi-o amintea înainte de a muri. Apropiindu-se însă, văzu o femeie străină îmbrăcată în negru, cu chipul împietrit. Mâinile-i uscate, lăsate în jos pe lângă trup, ţineau într-una o traistă, iar în cealaltă, frământa o batistă. Ochii cenuşii de culoare cremenii îl priveau fără şovăire:

— Mata eşti Taiu?

— Da, răspunse acesta mirat că bătrâna-l cunoaşte.

— Eu o caut pe Pia. Sunt mama ei.

— Aici a locuit, clar…

— Am presimţit eu. Nu-i aşa c-a fugit?

— Oarecum.

— Şi băiatul?

— E la noi.

— Slavă domnului, îngână bătrâna trudită. Am să intru o clipă să-mi văd barem nepotul. Ionuţ parcă îl cheamă?

— Poftim înăuntru. Ea e soţia mea.

— Să fie sănătoasă. Iacătă-l şi pe Ionuţ! Băiatul se ascunse după Mara. Atunci bătrâna îşi desfăcu traista şi scoase din ea un pumn de nuci.

— Ia-le! spuse ea, întinzându-le băiatului. Îs de la noi din Fărcaşa.

Ionuţ nu se lăsă ispitit, dar când bătrâna îi întinse un cuţitaş de buzunar ca un peştişor, nu mai rezistă.

— Asta-i de la bunicul tău. Să-l păstrezi cu grijă că eşti singurul băiat din neamul nostru. Ionuţ apucă briceagul, cercetându-l cu interes, apoi o răsplăti pe bătrâna c-un zâmbet.

— Să creşti mare, băiete! Dar Pia unde a stat?

— Pe aici, îi arătă Mara drumul.

Bătrâna intră în cameră, se apropie de fereastră şi oftă adânc, dumirindu-se:

— Păi nu-i de mirare că a fugit. Marea asta îţi tulbură minţile şi-ţi îneacă plămânii. N-a mai rezistat sărăcuţa! Dar eu nu mă las. Neamurile noastre îs puţine, aşa că n-avem voie să ne răzleţim prin lume. Am s-o caut şi la capătul pământului. S-ar supăra foc Patru al meu dac-ar afla c-am pierdut-o…

— Mai stai, măicuţă, şi povesteşte-ne câte ceva despre Pia, insistă Taiu.

— Hm, nu pot, trebuie să vină Patru acasă şi nu i-am pregătit de-ale gurii. Iar moşneagul m-a tras pe sfoară cu descântecul deşi i-am dat o poală de bani. Tot a plecat Pia în lume. Dar să ştiţi de la mine că se întoarce. Nu-i bine însă să stea mult printre străini. Trebuie să dau de ea până nu apucă a i se usca sufleţelul.

— Dar tatăl lui Ionuţ a murit?

Da, făcu bătrâna, se vede că-i mort de mult că altfel Pia nu-şi lua alt bărbat. Dar nici ăsta n-a fost de soi, dacă a lăsat-o să-şi ia zborul.

Netrebnici bărbaţi mâi sunt astăzi pe lume. Patru al meu înmuia zece muieri la horă şi tot nu se clădea bătut. Era înalt ca o plută şi puternic ca muntele. Ehei, ce ştii mata cum a fost omul meu…

— A murit?

Cine ţi-a spus vorba asta? Să n-o mai rosteşti niciodată. Al meu este în munţi şi se bate cu nemţii. Acuşica trebuie să vină. Şi cum să-i spun că Pia a plecat de acasă?…

Luna lui cuptor debutase cu călduri insuportabile. Deşi coborâse storurile şi întinse cearşafuri umede prin camere, Mara abia mai putea respira. Tocmai îşi lipise nişte coji de castraveţi pe frunte ca să se mai răcorească, când auzi claxonul unei maşini oprite în faţa casei. Nici nu apucă să ajungă la uşă şi în prag apăru Pia. Aproape că nu o mai recunoscu. Dacă nu i-ar fi sărit de gât cu gestul ei obişnuit, ar fi luat-o drept o femeie distrată care greşise adresa.

— Ce faci, buna mea Mara? spuse Pia, aruncându-şi pălăria la întâmplare. Unde e Tonuţ? Sunt nerăbdătoare să-l văd. Cum arată? îşi aminteşte de mine? Zăpăcită de întrebări, Mara se aşează jos.

— Tu eşti, Pia? De unde ai apărut?

— Am venit singură ca să mă pot spovedi. De-ai şti câte am să-ţi povestesc. Deşi îs foarte grăbită!

Am întins-o fără ştirea soţului.

— Te-ai căsătorit?

— Nu ştiai? Cu Sergiu!

— Acum de-abia înţeleg pe cine înjura Taiu, atunci când ai dispărut.

— Dar este un om minunat, şi-i suficient să-i fac doar un semn ca să-mi îndeplinească orice dorinţă.

— Adevărat?

— Un boţ de aur, Mara. Şi stăm la Bucureşti!

— Norocul tău!

— Am văzut împreună cu el lucruri extraordinare.

— 11 iubeşti?

— Păi sigur! Dar mata cum o mai duci?

— Cum ştii. îl cresc pe Ionuţ şi-l aştept pe Taiu.

— E tot sănătos?

— Nu se dă bătut.

— Dar Ionuţ?

— Trebuie să sosească.

— Te superi dacă mă dezbrac? Ştii, nu m-am obişnuit nici acum cu *ţoalele* festive. Sergiu ţine însă foarte mult la ţinuta mea vestimentară şi n-am ce face.

— Încuie uşa, să nu te găsească băiatul despuiată.

— Şi ce dacă? Sunt doar mama lui.

— Ionuţ a crescut, e de-acum bărbat.

— Zău? Dar Mihai?

— I-a părut rău de tine. Voia să mergeţi la Făr-casa să vă cununaţi. A vrut să-ţi facă o surpriză, dar n-a mai apucat. Acum este om la casa lui.

— Ia te uită, lumea progresează. A terminat liceul?

— De ce ai venit?

— Vreau să-l trimit pe Ionuţ la fratele meu, Caius, să-l facă *om*. I-am şi transferat în acest scop o sumă frumuşică de bani, ca să aibă tot ce-i trebuie. Cred că pe voi v-a de avat întreţinerea lui.

— De te să ni – l iei?

— Aşa a hotărât Sergiu.

— Nu-i bine, fato, ce faci!

— Eu nu mă pricep să cresc băieţi. Sergiu s-a înţeles cu fratele meu. Parcă auzeam că vor să-l facă avocat.

Dar tu n-ai nici un cuvânt de spus?

— Eu n-am nicio putere, şi nu vreau să-l necăjesc pe Sergiu. De altfel când sunt lângă el parcă îmi paralizează voinţa. Astăzi este plecat la Cluj să asiste la un vernisaj, altfel venea el să trateze problema.

Săraca de tine, nu eşti nici acum pe picioarele tale.

Sunt, izbucni Pia. Sergiu nu se compară cu alţi bărbaţi, dar mă cruţă. – Crezi?

— Îl respect foarte mult.

— Şi e de ajuns?

— De ce mă chinui, Mara? Eu nu-mi pun întrebări. Abia am timp să mă îmbrac şi să colind cu

Sergiu galeriile de artă.

— Parcă era marinar?

— A părăsit marea.

— Cum aşa?

— De dragul meu!

— Înseamnă că n-a avut nicio chemare pentru meseria asta. Cine iubeşte marea, n-o părăseşte niciodată. Se vede că la el n-a fost

decât un moft sau o nebuneală trecătoare.

— Nu s-a îndurat să mă lase singură, asta-i!

— Bărbaţii nu renunţă aşa de uşor la ceea ce îşi vâră în cap. Mai ales când sunt tineri. Al tău o fi fost vreun aiurit.

— Observ din spusele tale că-l disprețuiești, deşi zău că n-ai motive. E băiat de treabă, Mara!

— A intrat în viaţa ta ca un hoţ, pe uşa din dos. I-a fost frică de oameni şi nu pot să-l iert.

— La început nu mă lăsa singurică nicio clipă, mă sufoca cu dragostea lui.

— Şi acum?

— E mai ocupat. De-ai tu cât muncește, abia are timp să se odihnească.

— Dar ce lucrează, mă rog?

— Participă la vernisaje, apreciază valoarea picturilor, scrie articole de specialitate…

— Şi tu?

— Eu nu fac nimic. Sunt o leneşă „incurabilă", cum zice Sergiu. E spiritual foc! Păcat că nu-l cunoşti.

— L-am dibuit eu din spusele tale şi-mi ajunge. Casă barem v-aţi luat?

— Stăm deocamdată cu chirie, Sergiu nu vrea să dea atâţia bani pe-un *cavou* nesigur. Mai bine, e de părere, să colindăm Europa şi să vizităm muzee de valoare care adăpostesc opere celebre. Pentru Sergiu, astfel de *informări la sursă* i-ar folosi enorm în desăvârşirea sa profesională. Nu-i la îndemâna oricui să fie un bun critic de artă.

— Dar tu te simţi bine în case străine?

— Parcă tu, Mara, nu te-ai sacrificat pentru a-l şti pe Taiu fericit?

— Noi ne-am îngăduit unul pe celălalt, fără să ne impunem dorinţele.

— Dacă Sergiu e fericit, mă simt şi eu bine alături de el.

— Te mulţumeşti, cum se spune, cu firimiturile de la masa altuia. Mă miră însă că nu te-a cuprins dorul de munţii tăi.

— Raţiunea înainte de toate!

— Astea nu-s vorbele tale. Le-ai învăţat pe de rost de la alţii, ca un papagal. În fond e Viaţa ta şi faci ce vrei cu ea.

— Am venit doar să-l *expediez* pe Ionuţ şi să mă achit de unele datorii faţă de voi.

— De ce te amăgeşti, Pia? Nouă nu ne datorezi nimic. Ionuţ, de când e la noi, ne-a adus doar bucurii.

Du-l unde vrei dacă vrei să-l înstrăinezi. Şi-apoi nu mai e un coj.il, va hotărî singur.

— Ce să fac, Mara? Să-i spun lui Sergiu că nu l-am găsit?…

Sunt pe lume lucruri mai rele ca minciuna.

— Ce vrei să spui?

Mara nu-i mai răspunse, fiindcă în curte se auzeau apropiindu-se paşii lui Ionuţ.

Porumbelul voiajor? râse Ionuţ privind-o pe

Mara cu neîncredere. Apoi se posomorî. Îşi aminti de ceea ce îl rugase bunica sa din Fărcaşa, pe patul de moarte. „Vezi, ai grijă de Pia că o duce rău”. Pe umerii săi apasă o răspundere de care nu se achitase. Nu putea să-şi trădeze bunica neţinându-şi făgăduiala. Ar fi însemnat să nu mai poată călca niciodată cu fruntea sus prin Fărcaşa. Se aplecă şi încercă să reconstituie cu înfrigurare fotografia ruptă a Piei. „S-o ajute!” Simplu de spus. Dar cum?

Ionuţ se grăbea să ajungă acasă, pentru a-i povesti domnului Caius cele întâmplate. Simţea nevoia să se confeseze cuiva. Să-şi descarce sufletul! Cursa sosi la timp, şi în două ore se întoarse în oraş. Când intră în curte, doamna Gurguţa îl întâmpină de la distanţă:

— Vezi că ţi-a sosit o scrisoare.

— Mie? se miră Ionuţ. Se repezi totuşi şi desfăcu plicul aşezat pe măsuţa din hol. Citi nedumerit:

Dragă Ionuţ.

Te va surprinde poate scrisoarea mea. Eu de fapt nu mă pricep

să-mi aştern gândurile pe hârtie, şi nici nu am avut timp să stau de vorbă cu tine niciodată. Am să-ţi povestesc altă dată nişte lucruri care te interesează. Eventual când vei fi mai mă:.: e. Înaintea lui Sergiu'am mai cunoscut un bărbat, cu care am fost căsătorită, tatăl tău adevărat. Erai prea mic când te-am lăsat la Mara ca să-ţi pot explica câte mi s-au întâmplat în viaţă şi de ce am fost nevoită să trăiesc departe de tine. Nimeni nu are dreptul să condamne pe cineva până nu cunoaşte adevărul. Nu încerc să mă dezvinovăţesc fiindcă nu am motive s-o fac. Poate sună fals, dar îmi este cumplit dor de tine. De ce ţi-am scris? Ca să n-o mai lungesc, lucrurile stau cam aşa. Sergiu a hotărât că-i mai bine pentru tine să te muţi la liceul pedagogic din Timişoara al cărui director îi este frate. Spunea că absolvind acest liceu, poţi avea imediat asigurată pâinea. Dacă doreşti poţi sta în gazdă chiar la director. Roagă-l aşadar pe domnul Caius să nu se supere că pleci şi nu uita să ţi scoţi actele necesare înscrierii tale la noul liceu.

Te sărută, *Pia*.

— Pe toţi dracii, parcă aş fi o farfurie zburătoare! făcu Ionuţ înciudat.

— Ce ai, vorbeşti singur? întrebă doamna Gurguţa.

Ionuţ socoti că-i momentul potrivit a se răzbuna pe cineva şi-i spuse:

— Vreau, doamnă Bălţăteşti, să vă dau două veşti. Sunteţi *acasă*?

— Te ascult!

— Primo, de mâine vă părăsesc şi va «trebui să căutaţi pe altcineva să vă spele vasele. Secondo, a răposat e. zi dimineaţă mama domnului Caius, ceea ce vă obligă să purtaţi doliu cel puţin o jumătate de an.

Doamna Gurguţa nici nu clipi. Continuă să citească parcă mai concentrată. Bar când simţi că Ionuţ intenţionează să părăsească încăperea, îi spuse nepăsătoare:

— Dacă tot eşti astăzi atât de „drăguţ", fă-mi te rog şi-un serviciu. Anunţă-l pe domnul Caius că îşi găseşte costumul cel negru în dulapul din hol.

Bai-bai!

Când coborâră în gară la Bucureşti, Pia îl strânse pe Sergiu de braţ.

— N-ai să mă pierzi pe aici?

— Imposibil, draga mea. Ai o strălucire uşor reperabilă. Te-aş

găsi imediat.

Ameţită de forfota oamenilor, Pia se linişti abia când intrară în casa pregătită de Sergiu, aruncându-se de gâtul lui:

— Ce bine-mi pare că am ajuns. Îmi vine să plâng de bucurie. Nu ştiu în schimb cu ce mă voi îmbrăca, iubitule?

— Nicio problemă, *doamnă* / Mâine vei avea de toate.

— Fără să-mi ia cineva vreo măsură?

— Uiţi că ai un soţ priceput, bravă Sergiu.

— Apropo, cu ce te ocupi? Eu te ştiam marinar. Cred că nu navighezi pe Dâmboviţa.

— Mi-am schimbat ocupaţia, de dragul tău. Acum sunt critic de artă.

— E grea meseria asta?

— Aş, îmi încrucişez mâinile pe piept, mă uit la tabloul debutantului şi şoptesc după caz, *kitsch* sau *superb*. După aceea îl dau în primire şacalilor de specialitate.

— Ce e aia *kitsch*?

— O nonvaloare.

— Şi ce voi face eu, o simplă fată din Fărcaşa?

— Nimic.

Pia cercetă cu ct-ntie noua sa locuinţă, plănuind să-i dea o uită cât mai personală. Îi trecuse frica de necunoscut şi plutea parcă într-o lume halucinantă, simţindu-se bine. Era într-un fel ceea ce îşi dorise. Acum arăta ca o adevărată doamnă şi, când rămânea singură în dormitorul cu oglinzi de cristal, se apropia tiptil de câte una şi privindu-se mirată îşi turtea nasul de ea, întrebându-se: Tu eşti Pia? Râdea apoi mulţumită cuprinzându-şi talia cu palmele ca un cordon imaginar. Într-adevăr, are dreptate Sergiu, sunt frumoasă, constată ea cu mândrie. Colinda voioasă oraşul, şi întorcându-se acasă obosită, îi povestea lui Sergiu cele mai mici întâmplări de peste zi. Asimila cu râvnă, zăbovind în muzee, străduindu-se să pătrundă cu propriile-i mijloace în intimitatea operelor de artă.

Câteodată, în mijlocul unei discuţii se întâmpla să strecoare şi câte o părere personală:

— Nu ştiu ce-or fi găsit oamenii la Gioconda?

E o femeie deosebită într-adevăr, dar se face prea mult caz de *zâmbetul* ei. Iar la o serată, se discuta în contradictoriu despre arderile pe rug, lansă chiar un aforism: „Se pare că inchiziţia nu a făcut

economie de lemne”!

Spuse spontan, fără ostentaţie, observaţiile sale erau primite cu plăcere, vădind o minte ascuţită. Sergiu o încuraja în astfel de intervenţii şi Pia începu să se simtă din ce în ce mai bine în anturajul soţului ei. Îi plăcea să achiziţioneze tablouri de la pictori amatori, majoritatea reprezentând peisaje cu munţi. Sergiu nu-i reproşa risipa de bani. Rămase surprinsă însă, când într-o zi o găsi pe Pia în faţa unui şevalet. Po pânză desenar. e stângaci o căsuţă de ţară înconjurată de brazi.

— Ce-i asta, se amuză el, faci pictură? Pia nu-i răspunse imediat. Continuă să picteze în culori violente. Aducea într-un fel a pictură naivă. Abia spre seară, Pia expuse „opeia” în sufragerie.

— Ce zici, iubitule, e *superb* sau *kitsch*?

— Poftim?

— E casa mea din Fărcaşa, stărui Pia contrariată de lipsa de entuziasm a soţului. Îţi place? M-am gândit să-l păstrez în camera mea.

Sergiu nu se opuse, dar după câteva zile, tabloul la expulzat în podul clădirii…

La unele recepţii, Pia se simţea copleşită de complimente. Uneori se plângea lui Sergiu:

— Ştii că Popică, cel cu nasul mare, s-a oferit să-mi arate împrejurimile oraşului?

— Drăguţ din partea lui.

— Şi neamţul de la consiliu, cum îi spune?

— Hoff?

— Da, mi-a promis un cal de rasă cu condiţia să-l vizităm la Sibiu. Auzi caraghiosul, ce să fac eu cu calul?

— Dacă ne-a invitat, nu trebuie să scăpăm prilejul. Saşii sunt oameni loiali.

— Stai că n-am terminat. Domnul Prisecaru, redactorul, mi-a oferit azi un Malraux, ediţie de lux.

— Unde-i?

— L-am refuzat.

— Rău ai făcut.

— Să mă fi uitat în carte ca mâţa-n calendar? Sau poate nu ţi-am spus că pe vremea mea limba lui Voltaire nu se vorbea în Fărcaşa!

— O ţineai şi tu în bibliotecă, dar îi făceai omului plăcerea.

— Eşti cam aiurit, Sergiule. Stai cu nasu-n reviste şi îmi propui

să-mi petrec timpul cu bărbaţi străini şi să le accept cadourile. Ce concluzii să trag? Mă mai iubeşti oare?

— Credeam că te distrează!

— Ce?

— Micile atenţii cu care eşti înconjurată.

— Zău? Şi de ce mă rog? Par uşuratică?

— Eu afla încredere în tine.

— Dar bărbaţii sunt îndrăzneţi.

— Ce pot să-ţi fac, dacă eşti frumoasă!

— Spune-mi, dacă eram urâţică, aveam vreo şansă să mă curtezi? Mă mai învăţai să fac pluta?

Sergiu se gândi o clipă, zâmbi nehotărât, apoi apucând-o de umeri o sărută zgomotos spunându-i:

— Nu cred. Decât critic desăvârşit cu soţie urâtă, mai bine viceversa. Ştii de fapt ce-mi place mai mult la tine?

— Nu.

— Eşti imprevizibilă.

— Nu-i prea măgulitor pentru mine. Înseamnă că am reacţii necontrolate.

— Spontane, dragă. Cu tine nu are timp omul să se plictisească!

— Adevărat?…

Cu banii pe care mi i-a dat domnul Caius, dacă mă duceam la Pia, gândi Ionuţ, poate lucrurile ar fi luat cu totul o altă întorsătură. Dar m-am încăpăţânat să-mi urmez *surghiunul* la Timişoara fără să încerc a-mi petrece vacanţa cu mama mea. Am comis o mare greşeală. Nu avusese însă nici cu cine să se sfătuiască. Cum să dea buzna peste ea, dacă nu fusese invitat. În special peste *domnul* Sergiu! Acest *domn* care-l manipulează de la distanţă ca pe o jucărie teleghidată. Iar Pia nu schiţează niciun semn să-l oprească. Oare de ce? Probabil că şi oamenilor mari le place să se joace, în felul lor…

La Timişoara, Ionuţ locui trei luni la noua sa rudă, directorul liceului. îl rugă apoi să-l mute la cămin unde i-ar fi fost mai uşor să înveţe avându-i alături pe unii din colegii de clasă. Directorul îi îndeplini dorinţa. Spre deosebire de domnul Caius, acesta nu-i dădea bani aproape niciodată. Fusese nevoit aşadar să-şi chibzuiască bine bănuţii întrucât nu mai întrevedea o perspectivă de a mai face rost de alţii. Ionuţ nu se mai ducea la filme, se tundea singur şi umbla cu ghetele scâlciate. Prefera să cutreiere oraşul cu mahalalei vechi şi

blocuri noi, impunătoare. Studenţi gălăgioşi, pensionari discreţi, văc-suitori de ghete sau florărese oacheşe alcătuiau lumea pestriţă a străzilor.

Era suficient să caşti gura pe *Corso* ronţăind un covrig ca ziua să-ţi treacă pe nesimţite. Oraşul îi oferea în fiecare zi o nouă faţetă, şi lâu una mohorâtă. O încălcare a regulilor de circulaţie, scălâmbăiellle unui beţiv, hârjoanele din parcurile pline de tineret îi stârneau curiozitatea. La talciocul de miercuri, obiectele expuse îi incitau imaginaţia, lăsând-o să zburde liberă. Vedea oameni din lumi apuse care s-au folosit cândva de ele în existenţa lor cotidiană, le-au îndrăcit sau urât, influeţându-le într-un mod oarecare însăşi viaţa. Baldachine sculptate meticulos, canapele de tot felul, pendule sofisticate, mobilă stil, fotolii capitonate, albume, sfeşnice, argintărie, bijuterii şi gablonzuri. Tablouri pictate în ulei, portrete de familie, cărţi groase legate în piele ascunzând în ele înţelepciune, ştiinţă sau artă. Flori artificiale, rochii de seară brodate, haine bizare, catifele moi orientale, covoare groase de lână alături de patefoane vechi şi chiar discuri cu Ionel Fernic. Casetofoane Sonvo, casete cu Beeatles şi Maria Tănase. Cearşafuri de olandă, feţe de perine, plăpumi de mătase, aparate foto, evantaie chinezeşti, toate amestecate cu praf şi oferite trecătorilor de tot soiul de oameni. Despuiate de amintirile care le încărcau altă dată de glorie şi scoase brutal din mediul lor firesc, obiectele acelea îi păreau lui Ionuţ biete păsări călătoare poposite pe un tărâm ostil. Erau ridicole, radiind totuşi

B7

În jur o autoironie amară dar şi prestanţă vizibilă, conştiente parcă de valoarea lor de odinioară.

Şi din nou praf, potcoave, roţi, ivăre, gulere de plastic, biciclete, vopsele, rujuri, oglinzi, parfum Cha-nell, ţigănci cu seminţe. O lume pestriţă viermuind de la un capăt la celălalt al talciocului, gălăgioasă şi fără identitate. Nesigură şi tristă, ca trompeta unui recrut, răzbătea câteodată reclama unei loterii ocazionale.

Spre amiază talciocul atingea cota decibelilor insuportabili, când se făceau tranzacţiile cele mai multe, încheiate de obicei cu aldămaşuri, înjurături sau blesteme. Dar toate se petreceau ca la teatru, fără să supere pe nimeni. Un spectacol non stop şi atât!…

Câteodată urmărea cu o anumită curiozitate un soi de *căpetenii* ale mahalalelor, îmbrăcaţi în blugi, prezenţi cu punctualitate la

întâlnirile cu *subalternii* pentru a-şi primi partea lor de câştig din afacerile de peste zi. Sume însemnate de bani se rulau la colţurile străzilor, pe sub mesele din localuri şi în grădinile publice. Ochelarii fumurii dădeau acestor *căpetenii* o oarecare nonşalanţă, deşi din frazele lor la început Ionuţ nu pricepea mare lucru:

— Măi Ţâcă, după ce i-ai săltat *mortul* trebuia s-o roieşti. Ai fost *duluş*, fiindcă puteai *să dai în primire* fără să pui mâna pe mardei.

— Oi fi mata *ştocar*, maestre, dar nici cel ce ţi-a vândut *ştoul* nu era în *text*. Cred că-i individul care a găsit la shop un *mut* cu *şucăr* nemţesc şi n-a făcut nicio ispravă, de aceea m-a blamat.

Boşul scuipa dispreţuitor printre dinţi fără să-i adreseze măcar o privire, lăsându-l să *chelălăie* protestatar.

Câte un ţipăt disperat aduna lumea într-un colţ al târgului. O simplă neatenţie la talcioc se plăteşte scump. Să numeri pachetul cu bancnote doar la un capăt este o greşeală capitală. N-ar săvârşi-o niciun puşti. Bancnotele pot fi îndoite în pachet, şi când le numeri la un capăt ies câte sunt, iar la celălalt dublu. Aşa păţise probabil şi păgubaşul care ţipase. Talciocul îşi avea însă legile sale nescrise printre care figura şi aceea că fraierii îşi merită soarta. Înşelătoria era ridicată aici la rangul de meserie.

Pia trimise pe ascuns câteva scrisori Marei şi cadouri lui Ionuţ. După un an, dădu însă peste ele aruncate în podul casei cu menţiunea poştei *returnate la cerere*. Acest lucru nu-l putuse face decât Ser-giu. Nu-i spuse nimic, dar pentru prima oară avu o strângere de inimă. Mesajele sale şi cadourile nu ajunseseră la cei dragi, cum sperase. Nu mai avea nicio legătură cu trecutul ei. I-adevărat că încă din prima zi Sergiu îi interzisese să mai poarte corespondenţă cu cei de acasă, ca să o ferească, cum justifica el, de starea emoţională care o îndemna la escapade nejustificate.

Cu timpul, Pia începu să fie mai puţin comunicativă, folosind ironia şi aerul blazat ori de câte ori dorea să se refugieze în ea însăşi. Dacă se mai privea uneori în oglindă i se părea că nu mai e ea, ci doar o mască frumoasă aşezată din întâmplare pe trupul ei zdravăn de ţărancă.

Când fusese la Mara pentru a-l muta pe Ionuţ la Timişoara, Sergiu îi reproşa faptul că se dusese singură, rugând-o ca pe viitor să nu mai comită asemenea „acte voluntare". Tonul pe care îi vorbi nu o jignise, însă din acel moment schimbându-se parcă ceva în ea, începu

să-l privească cu un ochi critic. Descoperise, de pildă, că departe de a fi un bărbat perfect, obişnuia să bea destul de mult, uneori ignorându-i chiar prezenţa, prefăcându-se foarte ocupat. De fapt, copia din cărţi de artă diferite citate, cuvinte rare specifice unui limbaj anume care-i era necesar în noua meserie, plagiindu-şi confraţii, sau *ciupind* câteva chiar din teoriile marilor maeştri ai culturii universale…

Pia începuse să-şi reconstituie din memorie situaţiile posibile pe care Sergiu le-ar fi putut folosi ca să o înşele cu alte femei. Poate şi faptul că în anturaj îi dădea deplină libertate nu era decât o tactică abilă de a-şi ascunde aventurile. Pe nesimţite, deveni suspicioasă şi se purta cu Sergiu destul de rezervat. Când o vedea gânditoare, Sergiu se alerta imediat:

— Te-au cuprins iarăşi amintirile? înseamnă că trebuie să facem o *ieşire*. Începi să te descalifici.

— Am ajuns aşa de „sus"?

— Soţie de critic de artă, este ceva! Şi tu, trebuie să recunosc, ai fost o autodidactă desăvârşită.

— Soţie de… Fără tine deci eu nu însemn nimic, joc doar un rol în viaţa ta şi atât. N-am nicio valoare intrinsecă.

— În aceşti ani ai dobândit o cultură solidă.

— Trebuie să-ţi fiu recunoscătoare?

— N-am spus asta, făcu Sergiu enervat, încercând să-şi facă un nod în cravată.

Pia îi apucă liniştită cravata şi îi făcu un nod impecabil.

— Mulţumesc, dragă. Ce m-aş face eu'fără tine?

— Se pare într-adevăr că în anumite împrejurări îţi sunt indispensabilă.

— De ce mă ironizezi? încearcă să fii tu însuţi, ţi-am mai spus-o.

— Mă străduiesc, dar nu reuşesc.

— De ce?

— Mi s-au descărcat bateriile!

— Nu-i adevărat. Pe măsură ce arzi, tu acumulezi noi energii.

— Crezi?

— Eşti o femeie unică 1

— Sună fals, Sergiule. De la un timp pianul nostru s-a cam dezacordat. Nu ţi se pare?

— În timpurile de astăzi, deşi modernismul afişează nevoia unei sociabilităţi excesive, individul se interiorizează, căutând să-şi

răspundă singur la marile întrebări pe care i le pune viaţa. Eşti de acord?

— Ştii bine că filosofia n-a fost niciodată punctul meu forte. N-aş renunţa de dragul ei nici la savurarea unei prăjituri cu frişca. În general mă bucur de tot ce-mi oferă viaţa şi nu-mi place să despic firul în patru.

— Te pomeneşti atunci că te mistuie vreo pasiune!

— Fii liniştit, n-am întâlnit încă printre cunoştinţele noastre niciun Adonis!

— Când a întâlnit-o pe Lady Hamilton, cea mai frumoasă femeie din Europa, Nelson nu avea numai un ochi pierdut, ci şi braţul retezat de la umăr. Asta nu i-a împiedicat pe cei doi să se iubească nebuneşte până la moarte. Oricum, după Stendhal, puţină pasiune întăreşte spiritul.

— Atunci, slavă domnului! N-am sărăcit de tot cu… duhul.

— Ca să vezi ce mică e lumea, spuse Croco întinzându-i mâna. Ce mai faci, iubitule? Cum stai cu piştarii? Ţi-a mers bine, că eu ţi i-am dat din toată inima. Asaltat de întrebări, Ionuţ, scoase doar un *eh* evaziv.

— Nu cumva eşti lefter?

— M-au curăţat nişte flăcăi în parc.

— Cum se numeau, ştii?

şi

— Am reţinut doar porecla unuia, Barbă, sau cam aşa ceva.

— Pista, vasăzică, făcu Croco. Ţine atunci nişte bani. Să nu-mi faci mofturi iarăşi că mă supăr. Mi-i înapoiezi când vei putea. Acum te duci în parc să-ţi iei revanşa. Ieri se vede c-ai fost în pasă proastă. Azi însă te umpli de bani. Ascultă-mă pe mine! Eu nu dau pronosticuri greşite. Cu mine mergi la sigur.

— M-am hotărât să mă duc la liceu, spuse Ionuţ, pipăindu-şi şomoiocul cu bani primiţi de la Croco. Şi apoi, domnule, nici nu vă cunosc. Pentru mine sunteţi un străin, şi n-am de unde să vă iau în cazul când aş vrea să vă înapoiez banii.

— Fii liniştit, că lucrurile nu stau chiar aşa. Pe „bune”, de la Adam şi Eva toţi ne înrudim într-un fel oarecare. Facem cum s-ar spune parte din aceeaşi mare familie. I-adevărat că în familia asta sunt şi foarte mulţi orfani, dar are grijă dumnezeu de păsările cerului. Mie mi se spune Îngerul *Negru*. Dacă ai nevoie de ceva, e suficient să te gândeşti la mine, că-mi şi fac apariţia pe coada măturii. Dă-o dracului

de şcoală, doar nu vrei să te sclerozezi de tânăr. Mai bine pune mâna pe-o fetişcană îndrăcită să-ţi pună sângele în mişcare.

Ionuţ nu avu timp să-i răspundă. Ca şi la prima întâlnire, Croco se făcu nevăzut.

Sergiu se străduise ca Pia să se simtă bine în cercurile sale artistice. Preocupată de noile sale obligaţii, Pia nu şi-a pus niciodată întrebarea dacă Sergiu o iubeşte cu adevărat. Galanteria şi afecţiunea exagerată a acestuia o oboseau uneori. Ea îşi cunoştea calităţile. În afara frumuseţii, nu poseda virtuţi capabile să-l ajute pe Sergiu în ascensiunea sa. Pentru că, oricât se străduia Sergiu să-şi ascundă dorinţa de afirmare, era prea vizibil că depunea eforturi pentru a-şi consolida poziţia socială, cultivând doar „relaţiile" care puteau să-i folosească în acest scop. Nu-i vorbea niciodată Piei despre preocupările şi aspiraţiile sale, dar îi cerea să fie tandră cu colaboratorii săi. Seara, după plecarea musafirilor, sau când se întorceau de la câte o recepţie, Sergiu îi spunea încântat:

— Ai fost adorabilă, draga mea! Pe Călinescu, prezenţa ta, pur şi simplu, l-a paralizat.

— De unde avem noi atâţia bani? îl întrerupse Pia

— Nu-ţi bate căpşorul tău cu lucruri din astea, prozaice! Pot doar să-ţi spun că selectarea prealabilă a operelor de artă trece şi prin filtrul meu. Apropo, mi s-a plâns Călinescu că te-a invitat la un vernisaj şi l-ai refuzat categoric. Te ştiam mai diplomată, spuse Sergiu urmărindu-i reacţiile.

— După ce că e căsătorit, o mai face şi pe *cocoşelul*. Nu-mi plac asemenea oameni.

— În situaţia de faţă, suntem nevoiţi să le mai trecem cu vederea unele purtări acestor buldogi căpătuiţi fiindcă avem încă nevoie de ei. îi voi pune cu botul pe labe mai târziu, când voi deveni şi eu *cineva*

— Ştii bine că nu mă pot preface!

— Puţină diplomaţie ne-ar ajuta totuşi amândurora. Aş mai urca câteva trepte spre templul consacrării.

— Ai hotărât deci să mă sacrifici pe mine, pentru ca tu să ajungi un *ilustru*. N-am ce spune, frumos, bărbăţele!

— E vorba de noi amândoi, iubito, încercă Sergiu să o liniştească. Una-i să faci ochi dulci cuiva şi alta-i să ajungi la situaţii adulterine. Ce naiba.

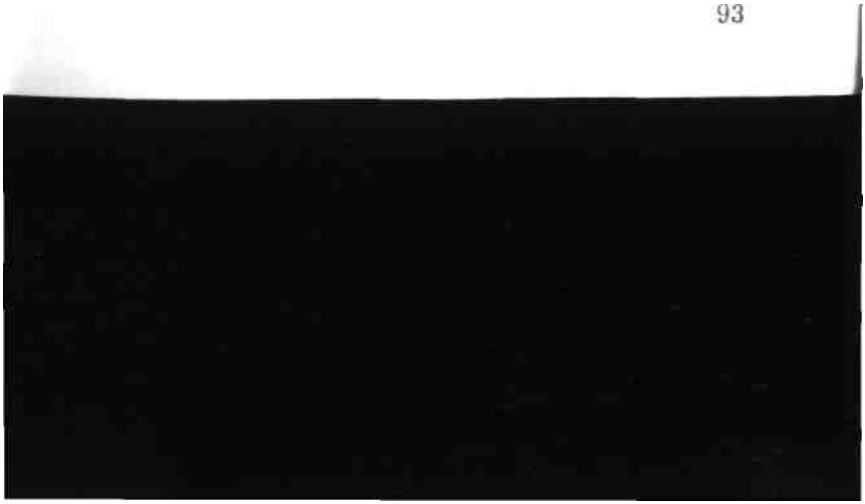

doar trăim în secolul douăzeci. Comportarea ta ursuză faţă de indivizii care-mi sunt necesari poate să mă plafoneze pentru toată viaţa. Cred că nu ţi-ar surlele să ne petrecem bătrâneţea într-un târg de provincie cu fete bătrâne şi artişti diletanţi?

— Eu nu mă vând pentru un blid de linte, chiar ornat după cele mai elevate gusturi. Caută-ţi altă femeie ca s-o sacrifici pe altarul artei. Eventual una dintre despuiatele alea, după care ţi se scurg ochii pe la petreceri!

Dimineaţa, Ionuţ se îmbrăcă devreme şi se înfiinţa în parc, unde doi dintre băieţii cu care jucase în ajun se aflau acolo, ca şi când l-ar fi aşteptat anume. După ce sosi şi al treilea partener, băieţii îl întrebară dacă mai vrea să joace.

— Bineînţeles, acceptă Ionuţ.

— Poftim, spuse cel mai mărunţel jucător întinzând cu dexteritate o foaie de cort pe iarba umedă.

Ionuţ se aşeză turceşte şi nu refuză nici ţigara întinsă de un alt băiat cu veleităţi de gazdă. Se aciuiră toţi patru lângă boscheţi, pentru a fi feriţi de privirile trecătorilor.

Jocul începu prost pentru Ionuţ, reproşându-şi în gând că nu s-a dus la cursuri. Acum era probabil ora de limba română. îl avea pe Goga. Îşi aminti o strofă răzleaţă:

„Tot ce-mi ţese noaptea.
orle-nv destramă
lui s-a dus norocul.
Nu-l mai plânge, mamă…”

Continuă să joace şi pe nesimţite norocul începu să i surâdă. Pe la prânz câştigas; deja o mulţime de bani pe care abia reuşea să-i mai îndese în buzunarul de la piept. Partenerii nu păreau afectaţi de banii pierduţi, ci mai cuund de scurgerea prea înceată a timpului. Într-un târziu, unul dintre ei puse capăt jocului:

— Basta pentru azi! Se pare că domnul ne-a curăţat. Ionuţ se ridică cu teamă, ca nu cumva băieţii să tabere asupra sa pentru a-i lua cu forţa banii câştigaţi. Dar nu se întâmplă nimic. Din contra, băieţii îl escortară până în apropierea căminului şiătuindu-l la despărţire: Ai grijă, iubitule, unde-ţi ascunzi lovelele, să nu te miroasă prostovanii ăia".

Când se văzu singur, Ionuţ răsuflă uşurat. Dornic să ştie cât câştigase, îşi numără banii trecându-i dintr-un buzunar în celălalt. Suma i se părea uriaşă. Intră într-un magazin şi cumpără o borsetă pe care o burduşi cu banii câştigaţi. A doua zi se înfiinţa la C.E.C. şi depuse cinci mii lei, restul păstrându-l pentru diverse cheltuieli. Luă libretul de economii, îşi citi încântat numele şi îl puse cu grijă în buzunar. Carnetul acela îi dădea din nou puteri miraculoase. Se simţea independent şi, deşi sărăcăcios îmbrăcat, acum nu-i mai păsa. Cu banii pe care-i avea putea să-şi facă şi haine de comandă, sau să plece oriunde i-ar fi poftit inima. Se hotărî însă să pună capăt pentru totdeauna jocurilor de noroc şi să se apuce serios de învăţătură. Trebuia să termine liceul. îi veni în minte din nou Croco şi realiză o similitudine în vocabularul lui şi cel al băieţilor cu care jucase cărţi Aceştia, ca şi Croco, i se adresaseră cu *iubitule*. Să fi fost o simplă coincidenţă? Acest amănunt îl puse pe gânduri…

De a doua zi începu povestea, îşi aminti Ionuţ posomorât. Şi, ca în orice poveste, exista şi un lup. Nu, se pare că pe lume nu poate exista fericire absolută. După rău vine bine şi aşa mai departe. Există pe undeva o lege compensatorie care stabileşte un echilibiu. Nu dă unuia totul şi altuia nimic. El, d „j pil

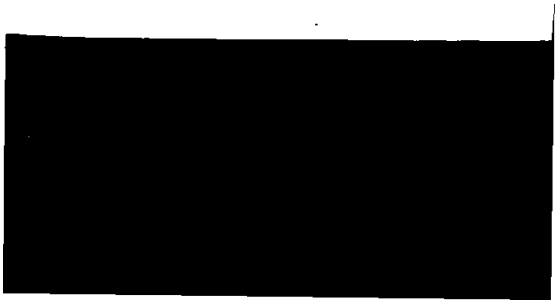

dă, nu s-a putut bucura nicio zi de câştigul acela. Privite retrospectiv, lucrurile prezentau neclarităţi, şi dacă puse unul lângă altul părea un joc banal de copii, pentru Ionuţ ele căpătaseră dimensiuni şi legături nebănuite. Dar cui să i le povestească? Cine ar fi fost capabil să-i înlăture îndoielile, sau să-i spună răspicat: Uite, aici ai greşit!

Cufundat în lectură la bibliotecă, nu simţi apropierea directorului. Acesta-i puse discret mâna pe umăr, şoptindu-i:

— Hai afară, băieţaş!

— Imediat, domnule, se supuse Ionuţ, încercând să calce pe urmele paşilor lăsaţi de director pe covorul pluşat. Ajunşi în hol, directorul îl scrută bănuitor:

— Ai auzit?

— Ce?

— Nu ştii ce a păţit soţia mea?

— N-am mai văzut-o de când am stat la dumneavoastră.

— A fost prădată!

— De cine?

— Escrocul s-a dat drept elev trimis de mine să ducă pechinezul la vaccinare. Şi-n timp ce soţia mea făcea toaleta căţelului, i-a şterpelit cel mai valoros album cu timbre.

— Şi ea n-a ţipat?

— Dispariţia albumului a constatat-o abia când s-a întors în casă. Am uitat să-ţi spun că „elevul" venise cu un taxi, iar câinele fiind foarte agitat, a trebuit să-l ducă soţia la maşină.

— Aţi anunţat miliţia?

— Desigur.

— Şi?

— Deocamdată nimic.

— Eu cu ce să vă ajut, domnule director?

Până se mai potolește doamna, ia-ți lucrurile de la cămin și mută-te din nou la noi.

Cu plăcere! Am zburat să-mi iau bagajele.

Vezi însă n-o necăji pe doamna fiindcă este distrusă.

Doar pentru un album?

Conținea timbre de ordinul sutelor de mii!

Doamne ferește, eu credeam că-i doar un hobby" de-al doamnei cu timbrele alea.

Grăbește-te, îl îndemnă directorul.

Ionuț predă cărțile bibliotecarei, fugi într-un suflet la cămin, își făcu bagajele și într-o oră sună la vila directorului. Într-adevăr doamna arăta destul de speriată. Abia îi răspunse la salut și îi făcu semn din privire să se îndrepte spre camera în care locuise, recomandându-i conspirativ:

— Încuie ușa de la între re și nu deschide la nimeni fără încuviințarea mea. Când pleci la școală procedezi în același mod.

— Tot îl vor prinde după descrierea făcută de trist. Șoferii au memorie vizuală".

— Sper, îngână Ionuț, grăbit să se întindă din nou într-un pat moale. Își așeză hainele pe un scaun, puse libretul într-o carte, și se întinse cu ea în pat fără să se dezbrace. Era gata să-l cuprindă somnul, când soneria stridentă de la intrare îl făcu să tresară.

Buimac, ieși în hol, unde doamna director uitându-se pe vizorul ușii întrebă răstit:

— Cine e? seiqo *l-k*? înv e

Auzind chelălăitul câinelui, Ionuț întrebă: – A prins așadar hoțul? Nu.

Pe hoț taxime

Atunci cum a apărut pechinezul? De unde știi? întrebă ea bănuitoare. Păi i-am auzit glasul! S-a întors singur. Apoi adăugă calmă

— Miliția, răspunse glasul celui de afară.

Croco m-a tras de limbă ca să o poată prăda pe soția directorului. Lucrurile sunt clare, gândi Ionuț, iar eu adăpostesc acum această pradă. Sunt un nemernic. Beau în neștire fiindcă nu-mi recunosc greșelile. Taiu este puternic pentru că nu a lăsat pe nimeni să se amestece în viața sa. Și-a croit singur drum în viață și nu a acceptat pomana nimănui. Nu s-a închinat nici zeiței Fortuna. Servieta aceea cu

bani îi tulbura existenţa. Trebuia să scape de ea cu orice preţ. Mama sa nu era vinovată de încurcăturile sale şi el avea datoria să o ajute. Aşa îl rugase bunica. Amintindu-şi de ea, Ionuţ se trezi parcă deodată dintr-o beţie îndelungată. El, Ionuţ, se dăduse drept Patru şi îşi asumase obligaţia de a-l supraveghea pe celălalt Ionuţ să crească *drept şi cinstit*, *să nu-i* fie *teamă de spurcăciuni*. Să le învingă, deci! Bunica! I se ridicase o perdea de pe ochi. O clipă o luase razna. Zburase spre o direcţie greşită, dar ca orice *porumbel voiajor*, cum spunea Mara, se va întoarce acasă. Printre oameni! Alături şi de colegii săi pe care îi părăsise. Camelia se pare că eşuase şi ea, dar nu dezertase la primul insucces. Şi era doar o fată! Căută cu înfrigurare cartea ei de vizită, o băgă în buzunar şi se linişti deodată. Se îmbrăcă, deschise geanta diplomat şi aranja cu meticulozitate banii în ea. Apoi aruncând o privire sumară prin cameră, coborî în bucătărie. Luase o hotărâre şi se simţea capabil să o ducă la capăt cu orice risc. După ce dădu „bună dimineaţa" îl întrebă pe Taiu: – încotro e miliţia? Mara vru să-l oprească:

— Nu pleca Ionuţ, te vom ascunde aici. Nu-i aşa Taiule? Tu eşti nevinovat, nu puteai face rău nimănui. Ce să cauţi tu acolo?

Miliţia este în colţul bulevardului, spuse Taiu întorcându-se cu spatele.

— Opreşte-l, Taiule, îl rugă Mara.

Fii liniştită, nu înţelegi că Ionuţ are de rezolvat nistre treburi personale? De ce să ne amestecăm noi în viaţa lui. Ştie el ce are de făcut.

— Dar e încă un copil!

Să-i dăm atunci posibilitatea să devină bărbat.

Ionuţ dădu să plece, dar se întoarse şi-i întinse ceva Marei:

— Te rog să mi-o păstrezi

— Fii fără grijă.

— Ce ţi-a dat? întrebă Taiu privind gânditor spre mare.

— O carte de vizită, sau cam aşa ceva. Taiu; i-o smulse aproape din mână. Citi cu glas tare: Camelia, 55.44.32.

— Intraţi, îl pofti doamna director pe omul ordinei publice.

Lui Ionuţ îi displăcu figura acestuia. Aducea cu o vulpe gata să-şi înhaţe prada. Şi ceea ce-l enerva cel mai mult era faptul că ochii acestuia semănau surprinzător de mult cu cei ai Cameliei. Acest lucru i se părea un sacrilegiu. Cine îi dăduse voie acestui *intrus* să fure ceva din privirea fetei pe care o îndrăgea?

Se pare că antipatia i se citise pe faţă, întrucât inspectorul o întrebă imediat pe gazdă:

— Dumnealui cine este?

— O rudă îndepărtată a soţului meu. A locuit un timp la noi şi l-am chemat astăzi din nou, fiindcă mi-e frică să stau singură.

— De când îl cunoaşteţi?

— Din vară.

— Hm, făcu inspectorul, apoi i se adresă lui

Ionut:

— Ai lucruri multe?

— Câteva.

— Unde le ţii?

— În camera de alături. Abia am sosit.

— Ia să le vedem, spuse inspectorul, împingându-l pe Ionuţ înainte ca pe un răufăcător dovedit.

Îi controla buzunarele hainei, apoi controla superficial câteva cărţi aşezate pe masă. Nemulţumit parcă de rezultat, se întoarse spre pat dând la o parte pătura şi găsi cartea în care Ionuţ îşi pusese libretul. Scuturând-o de cotor, libretul ieşi la iveală. Inspectorul îi deschise silabisind suma şi data depunerii banilor.

O întrebă apoi pe gazdă, ca şi când Ionuţ nu ar fi fost de faţă:

— Cum se numeşte acest tânăr?

— Ionuţ Pietraru!

Inspectorul îi mulţumi cu o uşoară înclinare a capului, apoi se întoarse către Ionuţ:

— Ai putea să-mi explici de unde ai avut banii pentru „depunere”?

Ionuţ lăsă capul în jos, în timp ce inspectorul schimbă o privire cu soţia directorului încremenită de mirare. Văzând că Ionuţ tace în continuare, inspectorul insistă:

— Ei, ai amuţit?

— E o poveste mai lungă, îngână Ionuţ şi nu ştiu dacă o să aveţi răbdare să o ascultaţi.

— Aştept, spuse calm inspectorul. Ia însă şi o coală de hârtie şi scrie că la întrebările puse de inspectorul Drăghici cu privire la proveniența sumei de bani pe care ai depus-o ieri la CEC, dau următoarele explicaţii. Ne-am înţeles? Bon! 9 „m

În primul moment Ionuţ se gândi să povestească faptele aşa

cum s-au petrecut ele. Nu săvârşise în fond niciun act necinstit, deşi, atunci, în faţa colii albe de hârtie nu mai era chiar aşa sigur de nevinovăţia sa. Cine îl va crede de pildă că un ins necunoscut, întâlnit pe stradă, îi avansase nişte bani fără să-i ceară nimic în schimb? Şi totuşi lucrurile s-au întâmplat aievea. Se pare însă că uneori şi adevărul trebuie dovedit. În ceea ce priveşte jocurile de cărţi auzise că sunt interzise de lege atunci când se mizează pe bani. Putea fi amendat sau chiar pedepsit cu închisoare, cine putea şti. Oricum, inspectorul acela cu zâmbetul său ironic prea se credea atotştiutor şi-l privea cu suspiciune. Iar pe deasupra furase ceva şi din fiinţa sa dragă, Camelia. Se hotărî să îl mintă. Măcar din dorinţa de a-i încurca niţeluş iţele. Ce legătură putea avea dispariţia timbrelor cu banii pe care-i câştigase în parc, trecând prin atâtea emoţii? Cum să rămână fără ei doar pentru faptul că un inspector înfumurat încearcă să-l tragă de limbă?

— Ce faci, nu scrii? îl întrebă inspectorul.

— Mă întreb, dacă toţi oamenii care posedă anumite sume de bani sunt obligaţi să le declare la miliţie. Este vreo lege în acest sens?

— Ei bine, nu!

— În acest caz mă voi plânge la procuratură, îl înfruntă Ionuţ. Aţi intrat într-o casă particulară pentru a ancheta o spargere, şi daţi buzna peste un elev silindu-l să vă mărturisească cum şi-a economisit bănuţii. Acesta e termenul: e-co-no-mi-sit, domnule inspector. Am adunat leu cu leu, şi când am ajuns la suma dorită am depus-o la C.E.C.

— Buletin de identitate ai?

— Vreţi să mi-l ridicaţi?

— Deocamdată nu, răspunse inspectorul. Apoi ceru declaraţia scrisă de Ionuţ citind-o cu glas

— L îngânat: „Subsemnatul P.I. declar prin prezenta că suma de cinci mii lei am economisit-o din banii primiţi de la neamurile mele, printre care domnul Caius Mihai, căruia îi doresc multă sănătate. Drept pentru care dau prezenta, nemaivând nimic de adăugat”.

Inspectorul împături declaraţia, sfătuindu-l la plecare cu acelaşi zâmbet care-l irita pe Ionuţ:

— Dacă totuşi te hotărăşti să-mi mai spui câte ceva, pe mine mă găseşti zilnic la camera 113.

După plecarea inspectorului, Ionuţ nu se mai duse la liceu. Ceva îi spunea că lucrurile nu sunt limpezi şi anumite întrebări continuau să-l sâcâie. De ce Croco îi dăduse banii aceia? Doar nu-i era frate, nici

măcar o rudă, acolo. Aştepta să-i facă un contra serviciu? Domnul Caius îl sfătuise cândva. „Fereşte-te de oamenii care nu-ţi cer nimic, fiindcă vor sfârşi prin a-ţi cere totul". Cum putea Croco să facă acte de binefacere dintr-o muncă cinstită? în fond de ce se tot gândea la acest Croco? De ce să pună la îndoială un gest frumos pe care i-l făcuse un străin? Un om de omenie! Oricum nu se făcea să-l trădeze pe Croco. A fost binefăcătorul său. Făcea o gafă ireparabilă dacă-i scria inspectorului, adevărul. Ca şi când ar fi aruncat cu pietre în cel care i-a întins o mână de ajutor la nevoie. De ce să-l dea în vileag? Inspectorul n-avea decât să-şi descopere hoţul. Nu exista nicio legătură între dispariţia timbrelor, Croco, şi cele cinci mii de lei pe care-i câştigase de la băieţii din parc. Inspectorul putea să-i întrebepe aceştia dacă într-adevăr aşa stăteau lucrurile. Dar nu ştia cum se numesc, dacă-i mai putea întâlni acolo, şi dacă aceştia erau dispuşi să recunoască la miliţie că au jucat cărţi pe bani. În acest caz, deşi el, Ionuţ, ar fi spus adevărul nimeni nu l-ar fi crezut. Inspectorul n-avea decât să-l întrebe pe domnul Caius câţi bani îi dăduse. Acest lucru nu se mai putea stabili cu precizie. Şi domnului Caius îi mergea mintea *brici*, nu-l întorcea pe dos un biet inspectoraş. Acesta să se descurce cum o putea că de-aia e inspector. Nu să se amestece în treburile altora ascunzându-şi în acest mod incompetenţa profesională.

Ceva mai liniştit, Ionuţ cumpără o revistă şi intră într-o berărie, o răsfoi în timp ce savura spuma groasă a băuturii. Ciudat, gândi el, neputându-şi alunga gândurile care-i dădeau târcoale. De ce să i se întâmple tocmai lui asemenea necazuri? Alţi tineri de vârsta sa se plimbă liniştiţi pe stradă, visează să zboare spre planete necunoscute şi habar n-au de nimic. Vru să analizeze mai serios cauzele nereuşitelor sale, dar nu se simţea capabil de o incursiune în trecutul mai îndepărtat. Deocamdată trebuia să se ţină de învăţătură, aşa cum îşi propusese. Nu se va mai plimba nici prin parc, nici prin localuri unde l-ar fi putut reîntâlni pe Croco. Să o rupă cu strada, pocherul şi toate celelalte. Prea se îndepărtase de îndatoririle sale de licean, se izolase în ultimul timp şi de colegii săi de liceu. De fapt aici, la Timişoara, nici nu le cultivase prietenia. De ce să o facă, şi apoi, la un simplu semnal al *Cartierului general*, să se mute într-o altă localitate cu sufletul rănit de cenuşiul despărţirilor?

Îi căzură în mână câteva cărţi poliţiste care îi plăcură. Abia acum o înţelegea pe doamna Gurguţa de ce se dădea în vânt după un

asemenea gen de literatură. Cărţile îl captivau, făcându-l să uite de grijile zilnice. Mai în toate se trăgea concluzia că faptele rele nu rămân niciodată nepedepsite. Oare inspectorul acela îl va descoperi pe făptaş? Deşi nu-l putea suferi, ar fi dorit din tot sufletul să reuşească. Nu pentru alt motiv, decât barem să-i poată da cu tifla, răzbunându-şi în acest fel amorul propriu, umilinţa la care fusese supus de anchetator. El îşi reprezenta altfel pe oamenii legii. Inteligenţi, răbdători şi tăcuţi. Ce-i trebuia în fond unui bun poliţist? Desigur, în primul rând flerul. El n-ar fi fost bun pentru o asemenea profesie. Nu-i plăcea să se bage în sufletul oamenilor…

Pia nu l-ar fi părăsit nici atunci pe Sergiu. Prin el descoperise o altă faţă a lumii, care altfel i-ar fi rămas probabil necunoscută. Această cunoaştere n-a făcut-o fericită, dar a înarmat-o cu o doză de înţelepciune. Ar fi răbdat mai departe, dacă Sergiu n-ar fi venit într-o seară, cu o propunere şocantă:

— Ce-ai spune, iubito, dacă ne-am apuca să vindem tot ce avem în casă şi să plecăm în excursie la Paris? Omul nu se alege în viaţă decât cu ce vede şi iubeşte. Restul e muncă anostă, mâncare şi convenienţe I Râul năvalnic al vieţii îl constituie mişcarea. Statul pe loc te transformă foarte curând într-o mlaştină, din care nu mai poţi ieşi la mal. Ce zici, ideea ţi-ar surâde? Luată pe neaşteptate, încă sub influenţa unor sentimente confuze, Pia rămase surprinsă. Plecarea la Paris îi deschidea o nouă perspectivă care îi estompa pe moment monotonia instalată în viaţa ei şi neîncrederea faţă de Sergiu. Dacă intenţiona să plece cu ea la Paris, însemna că totuşi o iubeşte. Uitase subit şi de faptul că luase hotărârea să-l părăsească pe Sergiu sau, în cel mai bun caz, să-l forţeze ca să i-l aducă pe Ionuţ lângă ea. I se făcuse un dor năvalnic de băiatul ei, mistuind-o fără milă.

Sergiu nu-şi dorise niciodată să aibă copii. „Plozii, spunea el, sunt totdeauna cele mai serioase bariere în calea desăvârşirii oamenilor. După mine, numai proştii fac copii. Şi-apoi de ce să-ţi strici tu sânii tăi desăvârşiţi ca să alăptezi o progenitură care nici măcar n-ai certitudinea că ajungând mare îţi va da o cană cu apă la bătrâneţe. Uită-te în jurul tău şi priveşte cu atenţie tineretul de astăzi. Toţi au numai fluturi în cap. Cred că totul li se cuvine fără să dea nimic în schimb. Îţi bat cu pumnul în masă să le cumperi blugi, casetofoane, în timp ce ei colindă barurile şi se ţin de fuste înainte chiar de a le da tiuleii în barbă. Iar dacă ai norocul să ai o fată, n-o poţi păzi nici cu o

armată de miliţieni. Te întreb atunci, avem noi nevoie de asemenea griji?”

Poate că într-o anumită măsură să fi avut şi Sergiu dreptate, dar pe Ionuţ îl va aduce oricum acasă. Sergiu n-avea decât să ajungă şi ministru, dar pe băiatul ei nu-l va mai lăsa printre străini. Simţea că prezenţa lui îi va aduce adevărata liniște sufletească. Şi în clipa când se hotărî să-i dea lui Sergiu un ultimatum în acest sens, acesta îi făcu propunerea de a vizita Parisul, golind-o deodată de toate gândurile şi hotărârile luate. Încercă însă să tragă de timp înainte de a-şi da acordul pentru a *realiza* dacă nu cumva Sergiu glumise. Sau poate să fie o nouă stratagemă de-a lui, după care să revină asupra propunerii făcute şi ea să rămână fără băiat. Spuse gânditoare:

— Şi când ne vom întoarce, ce-o să facem? Cum să vindem tot ce am agonisit?

— Vom renaşte din cenuşă, ca pasărea Phonix. Nu te simţi în stare, iubito, s-o luăm de la capăt? Ca doi îndrăgostiţi care pornesc în viaţa de la lingura de lemn?

— Uiţi că nu mai suntem tineri!

— Satisfacţia noastră va fi cu atât mai mare. Eu am ajuns la concluzia unui epitaf, „deşertăciunea deşertăciunilor”! Aşa că nu ne rămâne altceva de făcut decât să ne trăim viaţa storcând-o cât mai avem timp de toate plăcerile pe care ni le poate oferi.

— Faţă de chibzuinţă de care ai dat dovadă până în prezent, noile tale convingeri mi se par cam ciudate.

— Încă nu te-ai convins că sunt omul surprizelor?

— Ba da, însă faptul că de câtva timp te zăresc răsfoind mereu dicţionare franceze mă face să cred că *surpriza* ta conţine în ea şi o serioasă doză de premeditare. Văzându-te aşa de preocupat, nici n-am îndrăznit să-ţi mărturisesc hotărârea mea de a-l aduce pe Ionuţ ca să stea de-acum încolo cu noi.

— Fii sigură că aş fi fost de acord, iubito. Păcat că nu mi-ai spus-o la timpul potrivit. Acum, vorba românului, „cărţile sunt făcute”. Propunerea ta rămâne însă valabilă pentru când ne vom întoarce. Acum am intrat în joc şi nu mai putem da înapoi.

— Eu una nu ştiu o boabă franţuzeşte, ce-o să mă fac? Mă voi ţine peste tot scai de tine, sau voi sta închisă în casă ca o pasăre în colivie. Niciuna dintre cele două alternative nu-mi prea surâde! Şi e (ti convins că vom avea din ce trăi?

— Tocmai mă gândeam că pe boarfele noastre şi pe autoturism n-o să luăm cine ştie ce. Cred că va trebui să te desparţi de *bijuurile* tale. Asta bineînţeles numai dacă vrei. O să-ţi cumpăr eu altele mai frumoase. Când ne vom întoarce, sunt sigur că orice redacţie din Bucureşti se va mândri să mă aibă printre colaboratori, săi.

Pia începu să râdă: *4*

— Noroc că mi-am păstrat rochiţele mele de la Fărcaşa. Cred că la întoarcere voi apela la ele.

— Nu-mi plac nici în glumă prorocirile pesimiste. Mai ales acum când ne îndreptăm spre o *reînviere* sigură.

— Ionuţ termină anul acesta liceul. Ce se va întâmpla cu el? Te-ai gândit?

Doar nu vom sta acolo o veşnicie! Iar când eram eu de vârsta lui, udam grădina unui zarzavagiu ca să mă întreţin. O să se descurce el! mai ales că o are şi pe Mara, la care poate trage oricând.

Şi când urmează să ne luăm zborul?

Îndată ce reuşim să transformăm marfa în bani. Maşina am aranjat să i-o dau lui Călinescu, cu şaptezeci de mii. L-am păcălit bine, nu?

— Înseamnă că tu hotărâseşi totul dinainte. Acordul meu este doar o formalitate.

— Când te-am luat prima oară, ţi-am spus că trenurile nu te-aşteaptă în viaţă. Acum în gara noastră soseşte altul şi trebuie acţionat cât mai rapid.

— De ce atâta grabă?

— Fiindcă nu mă îndur să te las prea mult timp singură!

— Cum adică? Pleci numai tu?

— Deocamdată. Nu cunoşti legea? îndată ce ajung însă la Paris, îţi fac chemare şi ţie.

— Refuz!

— Ce?

— Să mai discut acest subiect. Ia-ţi catrafusele şi pleacă imediat. Nu vreau să te mai văd nicio clipă.

— De ce nu mă înţelegi?

— Eşti un laş 1

— Te rog, fii rezonabilă. Păstrează măcar secretul nostru de familie. Nu discuta cu nimeni ce am pus la cale amândoi. Este foarte riscant dacă află cineva. Te implor în numele dragostei noastre!

Ca să o convingă, Sergiu îi căzuse în genunchi. Pia îl privea parcă pentru prima oară, şi, ciudat, i se făcu milă de el. I se părea că-i doar un copil neajutorat care se ruga de mama lui să nu-l părăsească. Abia după câteva zile, când Sergiu vânduse aproape

J07

totul, Pia află adevărul. Sergiu o minţise. Nu intenţionase nicio clipă să plece la Paris. Şi cu atât mai puţin să o ia şi pe dânsa acolo. Totul fusese o minciună. Pe Sergiu îl dăduse afară din serviri pentru faptul că la încadrarea în muncă prezentase o diplomă falsă de absolvent al institutului de arte plastice şi trimis în judecată pentru fals. Era aşadar un impostor, îi înşelase încrederea şi viaţa. Se luptase să parvină cu orice risc, folosindu-se şi de ea în manipulările sale frauduloase. Fiindcă între timp, înaintea sosirii citaţiei de la judecătorie, Sergiu reuşise să se îmbarce pe un vapor. Bineînţeles că nu se va mai întoarce niciodată. O părăsise, lăsând-o singură şi fără niciun mijloc de existenţă. Nu mai avea nevoie de frumuseţea ei. Castelul său de nisip se năruise brusc, şi doar ea singură trebuia acum să înoate în molozul amărăciunii. Se simţea pierdută în anonimatul milioanelor de oameni ai capitalei. A câta oară viaţa îi jucase un renghi? Minai parcă-i spunea că-i place să le dea necazurilor peste bot. Ea nu era în stare, se simţea sfârşită. Îşi adună în grabă puţinele lucruri care-i mai rămăseseră şi nu se opri decât la gară. Nu ştia încotro va pleca. O să vadă ea la gară ce va face. Nici nu-şi pusese de fapt această întrebare. Important era să părăsească casa aceea cât mai repede cu putinţă. Simţea că se înăbuşă. Nu putea respira aerul din camere. Era prea viciat! Trăise doar din minciunile lui Sergiu care o otrăvise pe nesimţite cu bună ştiinţă şi perfidie. Voia să iasă cât mai repede la aer. Să se ciocnească de oameni pe străzi ca să-şi dea seama dacă nu cumva viaţa se oprise în loc revoltată de toată tărăşenia fostului ei soţ. Acolo, la ghişeul gării va cere un bilet de tren pentru… „încotro doamnă?” o va întreba casieriţa grăbită. „În ce direcţie doriţi să călătoriţi?” Unde poate pleca un om debusolat decât *acasă*. Acolo era singurul refugiu.

Vreau un bilet acasă. Nu ştiţi unde e casa mea? Curios, credeam că toată lumea ştie! Casa mea este la Fărcaşa. Cum, unde vine asta? Acolo-i cel mai frumos loc din lume. O aşezare liniştită, ascunsă în munţi, cu aer curat şi oameni de ispravă. Un bilet, vă rog, pentru Fărcaşa, domnişoară!

Când Ionuţ deschise ochii, era aproape amiază. Dormise mult,

un somn adânc, odihnitor.

Din fotografia atârnată lângă tăblia patului de astă dată i se păru că Pia îi zâmbea. „Bună dimineaţa, mamă", şopti el. Ştii, am predat la miliţie banii aceia spurcaţi. Sunt liber. Auzi? Am dat o declaraţie ca la spovedanie, dar am scăpat de coşmar. Niciodată n-am simţit aşa de vârtos pământul sub picioarele mele. Sunt însă sigur că nu voi scăpa nepedepsit. Dar n-am ce face fiindcă nici eu n-am fost basma curată. Totul se plăteşte. Pe undeva există un scadenţar al faptelor noastre. Dar nu-i nimic. Bunicul a cântat înainte de a muri, n-a dezertat. Nu-i aşa?...

O bătaie în uşă îl trezi de-a binelea pe Ionuţ:

— Cine-i? Camelia, sări Ionuţ cuprinzându-i mâinile. Cum ai ajuns aici? Ai apărut dintr-un basm?

— Poate, am aşteptat să te trezeşti. Cam somnoros flăcăul. Îmbracă-te, eu mă întorc cu spatele.

— Nu-mi pot reveni din şoc. Te credeam la celălalt capăt al lumii.

— Ţii minte ce ţi-am spus într-o seară despre fete? Că le admir pe cele care luptă pentru dragostea lor.

Şi?

— Iată-mă aici. I-adevărat, cu întârziere.

— Jură însă că-n *bătălia* ta n-ai fost ajutată de

Mara măcar c-un S.O.S?

— Zânele ştiu totul. i ei ov ieri

— Atunci umple golul dintre noi cu povestea ta.

— Dacă stai cuminte.

— Mă laşi să-mi pun capul în poala ta?

— Dar te avertizez că în unele poveşti feţii frumoşi se transformă în balauri, de aceea mi-e frică.

— Ţie?

— Da. A fost odată...

— De ce a *fost*? E mai bine dacă fixezi totul în timp. Se evită astfel eventualele confuzii.

— Ei bine, atunci când ne-am întâlnit pe stradă, cunoscusem într-adevăr un bărbat.

— Pe Dinu?

— Apăruse într-o zi în biblioteca unde mă pregăteam pentru admitere şi m-a întrebat: „Domnişoară, vrei să iei admiterea?"

„Bineînţeles”, i-am răspuns. „Treci atunci pe la mine” a continuat el, lăsându-mi cartea sa de vizită.

— Şi te-ai dus?

— Nu eşti un ascultător docil. În seara aceea nu, ci doar peste câteva zile, în febra pregătirii pentru examene. Avea o casă grozavă cu geamuri colorate şi o bibliotecă imensă. Mi se părea tânăr, cu ochi sfredelitori şi energic. M-a întrebat politicos ce vreau să beau. Eu n-aveam poftă de nimic, aşa că Dinu şi-a umplut un pahar doar pentru el dintr-o sticlă de cristal aşezată ostentativ pe masă. În timp ce el îşi sorbea coniacul, eu silabiseam în gând marca băuturii, încercând să găsesc o legătură între coniacul englezesc, intrarea mea la facultate, Dinu şi vizita aceea pe care i-o făceam. După ce şi-a terminat coniacul.

Dinu a deschis un sertar şi întinzându-mi o carte de anatomie mi-a recomandat s-o studiez, asigurându-mă că dacă-l „ascult” intrarea mea la facultate e aproape sigură. Cu o condiţie, însă.

— Ce mai voia?

Să vin pe la el în timpul meu liber ca să trecem în revistă materialul de asimilat.

— De ce?

Spunea că-i place anatomia şi că studierea corpului omenesc este o datorie cetăţenească, întrucât reprezintă singurul dar sublim pe care ni l-a făcut natura.

Ciudat, eu nu m-am gândit niciodată cum arată ciolanele mele.

— Am acceptat, şi a doua vizită pe care i-am făcut-o începu cu o surpriză. Dinu mă invită în camera sa de lucru, unde am aflat că, pe lângă activitatea sa profesională, făcea şi pictură. În special nuduri. Aşezate într-o lumină violacee, pe măsuţe, pereţi, sau dispersate chiar pe fotolii, dădeai doar peste fete goale pictate în diferite ipostaze. Carnaţia lor însă, deşi structurată în mod diferit, era de un alb bolnăvicios. Sânii doar iradiau către roşu. L-am întrebat de ce nudurile sale sunt atât de ireale. Mi-a răspuns cu tristeţe. „Caut! Caut mereu, domnişoară, şi nu dau de perfecţiune. De aceea ajut puţin natura subliniindu-i imperfecţiunile, de teamă să nu prolifereze kitschurile. Dacă un lucru nu-i superb, n-are dreptul să fie doar frumos. Atunci, cu ajutorul penelului îl împing uşor spre categoria lucrurilor urâte ca să nu mai amăgească ochiul oamenilor”.

— Natura nu-i perfectă şi de aceea e frumoasă, am protestat eu, dar Dinu continuă netulburat: „Picioarele, pântecul, umerii sunt simple

anexe ale trupului femeiesc, dar sânii sunt sufletul ei, chintesenţa feminităţii. Dacă vreţi, este însăşi viaţa. Un trup cu sânii urâţi este un nonsens, o barbarie!”

— Dinu ăsta era cam *sonat*.

— Tot atunci îmi descoperi pe un şevalet capul pictat al unei tinere fete pe care, după ce a privit-o cu o anumită competenţă profesională, mă întrebă ce

IU

părere am despre *ea*? Pare o Iată plină de personalitate, am îngânat. „Ai sesizat esenţialul!” exclamă Dinu fericit. „Şi altceva ce mai descifrezi?” insistă el. Am privit din nou pânza şi m-a şocat coafura fetei, prea bătrâneioasă pentru vârsta ei. I-am spus şi acest lucru lui Dinu, care mă aprobă mulţumit, cu mâinile îngropate în haina lui de velur.

— Asta a fost tot?

— După o scurtă pauză, Dinu mă asigură că bustul meu ar merge *ca o mănuşă* la capul fetei pictate. Că ar putea crea în sfârşit o operă desăvârşită, eu fiind de fapt unica ocazie de afirmare plenară a talentului său.

— Şi l-ai crezut?

— Nu-mi dădeam seama ce voia de la mine şi-am răspuns că, după părerea mea, nu poate ieşi ceva deosebit din două fete cu ritmuri diferite. M-a contrazis: „Cu ajutorul dumneatale, domnişoară, sunt capabil să săvârşesc minuni”. De fapt, ce vreţi de la mine, l-am întrebat, căutând s-o sfârşesc într-un fel. „Să-mi pozaţi, doar atât!” mi-a răspuns Dinu. M-am ridicat brusc, neştiind cum să procedez. I-am întins înapoi cartea de anatomie, crezând în acel moment că ea este principala cauză a necazurilor în care intrasem.

Dinu m-a condus până la uşă adăugând: „Nu goală vreau să-mi pozezi, domnişoară, ştii, doar sânii…” Am plecat fără să-mi iau rămas bun. Abia la cămin mi-am revenit. Mă simţisem despuiată de ochii lui

Dinu, şi aveam senzaţia că pe stradă lumea mă priveşte dojenitor. În sfârşit, când am scăpat de manipulările psihice care-mi dădeau dureri de cap, m-am trezit că mai rămăseseră doar câteva zile până la *admitere*.

— Şi ce-ai făcut?

— Sinceră să fiu, îmi vine greu să mai continui.

Povestea aceasta acum mi se pare neverosimilă, sau pur şi

simplu caraghioasă, dar totuşi ea s-a petrecut aievea. În loc să-mi văd de treburi, îmi reproşam faptul că mă purtasem cu Dinu ca o şcolăriţă. Îmi făcuse în fond doar o propunere cuviincioasă, i-adevărat cam ieşită din comun. Gândeam probabil în acest mod şi datorită faptului că Dinu reuşise pe undeva să-mi răscolească vanitatea. Începusem să-mi privesc sânii în oglindă, lucru pe care nu-l mai făcusem până atunci. Nu-mi dădeam seama dacă aveau ceva deosebit, dar laudele lui Dinu îmi stăruiau în minte. Nu dorea el degeaba să-i picteze. Îmi era chiar ciudă pe ieşirea mea faţă de Dinu şi nu găseam niciun motiv de-al vizita din nou.

— Te-ai dus ca Scufiţa Roşie în gura lupului?

— Nu ştiu cum să-ţi explic, dar visam mereu casa lui Dinu chemându-mă parcă. După două zile de coşmar, m-am pomenit îmbrăcând o bluziţă transparentă şi apucând-o ca în transă spre casa lui Dinu.

Când mi-a deschis uşa, nu părea deloc surprins, din contra, parcă m-ar fi aşteptat. Îmi povesti o sumedenie de lucruri hazlii şi cu un aer de autopersiflare îmi pomeni în treacăt şi de hobby-ul său de a picta nuduri. Ba chiar se scuză pentru că îmi ceruse să îi pozez, neavând dreptul să facă acest lucru. Deşi, pentru adevărata artă, considera el, oamenii ar trebui să treacă uneori peste rigorile înguste ale pudorii.

Găsea justificată revolta mea de moment, întrucât îmi ceruse un lucru deosebit, fără a mă pregăti în prealabil. De altfel, mă asigură că renunţase la ideea de a-mi mai picta sânii şi fata de pe şevalet o va lăsa fără piept. Decât să o condamne la mediocritate, se hotărâse să o lase aşa, ca o nălucă. În sfârşit vorbele sale mă zăpăciră. Mi-am amintit că Shakespeare spunea că „imaginaţia lucrează mai tare în minţile celor slabi”. Mi-am dat seama de realitatea spuselor sale, atunci când dintr-o fată cu picioarele pe pământ mă transformasem parcă într-o bleguţă, fără personalitate. Privind din nou chipul fetei fără trup, mi se păru şi mie că într-adevăr seamănă cu o nălucă. îi dispăruse de pe chip siguranţa aceea care mă frapase când am văzut-o prima oară. Acum părea stingheră, chiar umilă. Mă privea cu ochii săi mari, în care se ghicea nefericirea, şoptindu-mi parcă: „M-ai condamnat, surată, să rămân în afara vieţii. Fără sâni nu pot deveni femeie. Mi-ai furat dreptul la dragoste”. Şi chipul fetei se împietri deodată într-o grimasă plină de amărăciune. Nu ştiu dacă mă poţi înţelege, Ionuţ. Mă

dedublasem parcă. „Îţi dau sânii” m-am pomenit strigând disperată, în timp ce cu amândouă mâinile mi-am smuls de pe trup bluziţa, strigându-i lui Dinu: Pictează-mă!

În aer stăruia un miros de ulei crud, iar ochii mă usturau de efortul pe care îl făceam să-i ţin închişi. Nu-mi dau seama cât timp i-am pozat. Când am auzit glasul lui Dinu spunându-mi „gata, domnişoară”, am simţit o uşurare binefăcătoare. Mi-am îmbrăcat bluziţa şi am ieşit val-vârtej, numai că de astă dată eram supărată pe mine însumi pentru că cedasem şi i-am pozat lui Dinu, deşi fata aceea nu trăia cu adevărat, neameninţând-o nicio primejdie reală. Mă hazardasem într-o situaţie absurdă, doar pentru faptul că imaginaţia mea o luase razna. Plecasem fără să arunc măcar o privire fetei de pe şevalet.

— Sper că nu te-ai mai dus la el, spuse Ionuţ ridicându-şi capul.

4

— Am încercat să-mi pun ordine în gânduri, hotărându-mă să mă apuc serios de învăţat.

— Aşa procedam şi eu după ce făceam vreo ispravă.

— Dar neinspirată, am pus mâna pe o altă carte de anatomie, care mi-a creat o stare confuză, amintindu-mi iarăşi de fata pictată, căreia îi *împrumutasem* sânii. Mă simţeam parcă frustrată, lipsită de feminitate. Mi se furase ceva pe ascuns care mă făcea să mă simt străină faţă de mine însumi. Corpul parcă nu-mi mai aparţinea. Îmi pipăiam sânii să verific dacă-i mai am şi auzeam pe fata aceea vorbindu-mi parcă. „Ai văzut că m-ai salvat? Acum trăiesc şi sunt fericită. Am devenit din nou o fată dornică de viaţă. Nu vreau să-ţi mulţumesc fiindcă te-aş jigni. În fond te-ai sacrificat pentru mine. Poate că în locul tău şi eu aş fi procedat la fel. Să nu fii necăjită. Tu continui să trăieşti prin mine şi nu mă poţi părăsi niciodată. Vino din când în când să mă vezi. Tu fără mine nu poţi exista, natura nu-i prea darnică cu noi, aşa că ceea ce-i frumos ne dă puţin şi o singură dată”. Surescitată, am aruncat cartea de anatomie şi am alergat la Dinu.

— Iarăşi?

— Ardeam de dorinţa să văd cum arată fata, să respir aerul din preajma ei, pentru a-mi reveni.

Dinu m-a poftit în bibliotecă. Din camera sa de lucru răzbeau frânturi de fraze, râsete şi zgomot de pahare ciocnite.

— Unde e fata? l-am întrebat nerăbdătoare.

— Dacă ai şti ce concurenţă a fost la vânzarea ei! M-ar fi invidiat

şi Picasso!

— Cu ce drept ai vândut-o? i-am strigat. Fata aceea avea sânii mei. Cum ai putut să vinzi un lucru care nu-ţi aparţine? Venisem s-o văd, aveam acest drept!

— Linişteşte-te, domnişoară, nu ai de ce să fii supărată pe mine. S-a dus doar copia unor sâni al căror original se află aici sub bluziţa dumneatale. Dacă nu mă crezi putem să ne convingem. Vrei? Şi Dinu se apropie de mine.

— Şi nu l-ai pocnit? Ai stat cu mâinile în sân?

— A sunat soneria de la intrare şi a apărut o pereche.: „r 5? rM

— Cine erau?

— Clienţi de-ai lui Dinu. Femeia i se adresă puţin ironică: „Soţul meu mi-a vorbit de dumneata în termeni foarte elogioşi. Se pare că sunteţi un mare artist".

— Mă simt flatat, scumpă doamnă. Poftiţi să vă prezint modestele-mi „încercări". Am vândut un tablou chiar adineaori.

— Nu puteai să ne aştepţi? interveni de astă dată bărbatul.

— Zău, frate, c-am greşit, se scuză Dinu…

Atât am putut auzi, fiindcă au plecat toţi în atelier închizând uşa după ei. După câteva clipe însă, femeia reveni şoptindu-mi în grabă: „Fugi, domnişoară, cât mai ai timp. Ce cauţi dumneata în casa asta? Plecă până nu-ţi taie aripile şacalii. Habar n-ai de ce sunt în stare?"

— Şi?

— Mă uitam fascinată la frumuseţea ei şi nu mă puteam mişca. Avea ceva trist în priviri şi nu ştiam dacă trebuia să-i mulţumesc. M-am făcut nevăzută fără să-i adresez nici măcar un cuvânt de rămas bun.

E groaznic să te desparţi în felul acesta de cineva care ţi-a făcut un bine.

— Deci nu te-ai măritat cu Dinu?

— Şi-am încălecat pe-o şea… *4*

— Bine că s-a terminat. De fapt pare trunchiată…

— Ce a mai urmat cred că îţi imaginezi.

— Pe Dinu nu l-ai mai întâlnit niciodată, la examen ai căzut şi când te-ai trezit din visul urât ai plecat acasă pentru a-ţi reveni.

— Pe aproape.

— Dar atunci, demult, de ce n-ai zăbovit cu mine? încotro te grăbeai? Aş fi vrut să-ţi povestesc şi eu necazurile mele. Eram în acel moment fără replică…

Îmi pare rău dar nu te-aş fi putut ajuta cu nimic sunt momente în viaţă când trebuie să hotărâm singuri.

— Şi dacă greşim?

Cine se teme e pe jumătate învins. Mai bine să greşeşti din prea multă îndrăzneală decât din prea mare prudenţă.

— E alt crez al tău?

Aforismele nu-mi aparţin, dar îmi plac. Şi eu ţi-am cerut cândva un sfat. Mai ţii minte? De fapt tu m-ai aruncat în braţele lui Dinu.

— Camelia…

— Nu-i un reproş, tu n-ai nicio vină. Totul depinde de noi. De fiecare în parte. Nu putem da vina pe alţii. Dacă eşuăm singurii vinovaţi suntem noi.

— Prea mult discernământ la o fată ca tine. Adineaori când îmi vorbeai păreai de o sută de ani. Şi mi s-a făcut frică şi mie.

— De ce?

— Că vei rămâne bătrână. Astăzi de fapt toate mi se par aiurite ca într-un roman de-al doamnei Gurguţa. [

— Eu una mi-am revenit. Vino „nepoţele", mai aproape de „bunica" ta şi sărut-o.

— N-ai să dispari?…

— Am venit pentru totdeauna. Dar mai întâi te duci frumuşel la Timişoara şi-ţi dai bacalaureatul.

Eşti şi aşa mai mic decât mine cu un an şi nu vreau să mă „încurc" c-un elev. Pe urmă stabilim noi încotro ridicăm ancora…

— Dar Mara şi Taiu?

— Ce-i cu ei?» b 10 b 9-iţ – Să-i părăsesc din nou?! & *Q* – 117

— Tu hotărăşti.

— Eu care până acum am ascultat de ordinele altora? Mi se pare caraghios. M-am mutat mereu dintr-un oraş în altul, n-am niciun prieten de copilărie.

— Dar eu? Nu fac parte din trecutul tău şi-s lângă tine?

— Adevărat, dar tu eşti o minune.

— Aş, îs doar o proastă care dă în gropi. Ia stai, spune-mi cine-i femeia din fotografia aceea?

— Mama. De ce? îţi place?

— Cumplită asemănare.

— Ce ai?

— Şi privirea aceea tristă mi se pare inconfundabilă. Dacă aş şti că memoria nu-mi joacă un renghi as tinde să cred… dar nu-i posibil.

— Ce?

— Binefăcătoarea mea anonimă seamănă teribil cu mama ta.

— Şi mie mi se întâmplă să remarc oameni necunoscuţi care aş putea jura nu numai că i-am mai văzut cândva, dar şi că am stat de vorbă cu ei, că au participat într-un fel sau altul la derularea anumitor evenimente din viaţa mea…

— Eşti cam *întors*! Se vede că nu ţi-a plăcut povestea mea. De altfel nici mie, dar mă simţeam obligată să ţi-o spun.

— Trecutul ne aparţine, n-veam nici, un drept să ţi-l pângăresc.

— Ai fi făcut-o mai târziu.

— Nu-i adevărat, cu tine mă simt bine aşa cum eşti şi aş merge fără grijă până la capătul pământului…

— Ţi-e dor de-o evadare?

— Da!

Xi-a fost greu să asculţi. E ca şi cum ai da un examen.

Mereu dăm examene, ne cunoaştem însă prea puţin şi nu ştim niciodată cum vom reacţiona. De aceea nu trebuie să luăm hotărâri pripite fără a lua în calcul toate urmările faptelor noastre.

Eu prefer aritmetica inimii. Nu este prea exactă, dar a dat la iveală opere nemuritoare…

Ştiinţa ne ţine însă lucizi.

Eşti practic sau prevăzător?

— Realist.

N-ai nicio scânteie de nebunie?

— Nu ştiu.

— Ţi-ai pus carapacea. Acum un ceas erai altfel. Eşti handicapat şi te ascunzi ca să poţi reflecta în linişte la ceva. Arăţi ca un cerb hăituit.

— Mai toţi purtăm câte o rană pe care vrem să ne-o îngrijim singuri.

— Ionuţ, trebuie să ai încredere în oameni, altfel te paşte egoismul.

— Asta se vindecă?

— Cam greu dacă-ţi lipseşte *scânteia*.

— De vinde s-o iau?

— O porţi în tine. Toţi o purtăm. Adineaori o aveai. Ai ocolit poiana fericirii fiindcă ai dorit să fii singurul. E şi asta un început de egoism. Ai trecut la raţionalism acceptând premeditat să-ţi pierzi *scânteia*.

— Sună ca o condamnare.

— Am glumit.

— Pentru o clipă am crezut că pot să mă abat din drumul meu, încercând să poposesc pe o insulă a fericirii.

— Şi de ce n-ai rămas acolo?

— N-aveam dreptul.

I

— Realitate-i că toţi greşim uneori, dar nu vrem să recunoaştem. În schimb renunţăm prea uşor la ceea ce ţinem mai mult. Paradoxal, nu?

— Sintezele sunt rezultatul unor raţionamente îndelungate, iar eu ştiam că fetele sunt mai laborioase.

— Nu şi când e vorba de propria lor fericire.

— Pe bune, Camelia, ce bine-ar fi să putem uita.

— Nimic mai uşor, *Împărate*! Doar amintirile noastre îs în viitor.

— Parcă am citit asta undeva!

— Îţi place literatura?

— Grozav! – n ip – Vî

— Eu însă am un obicei. Când cumpăr o carte nu rezist să nu-i citesc mai întâi sfârşitul. După el îmi dau seama dacă o carte e bună sau nu. Ca un început de drum unde eroii respiră uşuraţi, eliberaţi de pana scriitorului. Există un respiro pe care cititorul poate broda mai departe. Cartea te urmăreşte prin ceea ce eroii n-au făcut încă. Ţi se închide o lume, dar în acelaşi timp o alta ţi se deschide, sau poate tot aceeaşi, de astă dată creată de imaginaţia fiecăruia, de propriile trăiri… – ttgD – Şi memorezi sfârşiturile?

— Nu mă crezi? nî iţioq 0 – Şi eu am obiceiul ăsta; O ja *tu-rr* Păi atunci hai să ne confruntăm cunoştinţele.

Vrei?; a Bi

— Începe tu! «. nk

— „Apa era atât de grea încât nu primea nici trupul unui înecat”…

— „Întunecare”.

— „Mitul acesta al fericirii prin iubire, al acestei iubiri descrisă aici şi nu a iubirii aproapelui n-a încetat să existe pe pământul nostru”.

— „Cel mai iubit dintre pământeni”. Este?

— Gata, mă dau bătută. Dar tu înseamnă că ar trebui să dai la *Litere*.

— De ce nu amândoi?

— Nu m-am gândit.

— După terminarea facultăţii ne vom duce în munţi. Acolo jos într-o poiană ştiută numai de mine există o căsuţă mică cioplită în lemn. Gardul e cam căzut. L-a stricat capra încă din copilărie. Ana o chema, e caraghios, nu? Acolo am putea locui netulburaţi de nimeni şi să ne facem apostolatul. Ai ghicit? Acolo-i Fărcaşa mea. Vei veni cu mine, iubita mea *zână*?

— Bineînţeles, *împărate*! Dar comandă odată caleaşca de aur să zburăm cât mai repede! Ai uitat totuşi ceva…

Ce?

— Să mă ceri în căsătorie.

— Spune-mi mai întâi un lucru.

— Te eschivezi aşadar?

— Poţi să mă aştepţi un timp? Dă-mi un răgaz pentru a-mi putea plăti o datorie veche. Nu eşti tu zâna cea bună?

— Mai curând *cea zăpăcită*! jjţ jjjfo

— De ce?

— Altfel cum ar îndura toate mofturile unui băieţel capricios de care s-a îndrăgostit doar pentru faptul că într-o zi i-a pus lanţul la bicicletă…

Legănând două geamantane, Pia coborî în mijlocul Fărcaşei. Părea neajutorată şi într-un fel aparenţele corespundeau stării sale sufleteşti. Trase adânc aer în piept, privi în jur, şi îşi dădu seama că îmbrăcămintea sa era nepotrivită pentru o viitoare săteancă. Nu avusese însă timp să se gândească la nr. mic. Hotărârea de a fugi o luase în pripă. La Mara şi Taiu nu se mai putea întoarce. îi era ruşine. Cum să le explice eşecul ei matrimonial? Şi că el nu se datora unui nou capriciu… Minai se purtase frumos cu ea. Auzise că acum ajunsese secretar de partid pe depou. Ambiţios om! Se vede că terminase şcoala şi pătrunsese tainele Dieselului. Bravo lui! În schimb, de Ionuţ nu ştia

nimic. Nici măcar dacă o fi absolvit liceul. Încotro s-o apuce dacă nu aici, în Fărcaşa unde cunoştea toate potecile. Copilăria nu se uită niciodată şi locurile ei îţi dau puteri miraculoase. Adevărate sanctuare unde răul aşteaptă neputincios la uşă fără a avea putere să te înhaţe. Cine ar îndrăzni să-ţi facă vreun rău în iatacul tău învelit în scoarţe ţărăneşti, cu busuioc agăţat în cui la fereastră şi singura păpuşă rămasă întreagă privindu-te mirat de pe dulapul vechi cu haine de sărbători. Acolo, pe prispa de lut anii se derulează invers aducându-şi în faţă urma paşilor tăi de copil. Te aşezi în lanţul legat de nuc şi în legănarea ritmică şi domoală, zăreşti petece de cer în care odinioară stăpâneau zmeii copilăriei răsuciţi de vânt spre înălţimile fără de sfârşit. Mirosul acrişor al merelor, cel amărui de gutui, aşezate cu grijă pe poliţele vechi îţi stăruie în nări aşteptând cu nerăbdare ca altă dată căderea primei zăpezi. La rând vine apoi vara, cu miros de brad umezit în apa de cleştar, cântecul cucului din zăvoi şi ţârâitul prelung al greierilor de afară care-ţi întovărăşea somnul binefăcător al nopţilor. Câtă siguranţă îţi revarsă în suflet acei ani ai copilăriei. Abia atingi un obiect oarecare ce ţi-a fost martor unei întâmplări de atunci şi imediat te simţi din nou frumos şi puternic, dacă nu cumva chiar nemuritor. Da, se va duce la buna ei mamă, singura care o iubeşte cu adevărat. Cum o mai fi arătând oare mama? Ce să se facă oare cu bagajele? Nu le mai putea căra. Aproape de uliţa principală se întâlni cu câţiva oameni. Se pare că nu o mai cunoşteau. Citea în privirile lor mirare. Se schimbase şi satul, dând la iveală case mari, arătoase. Tocurile pantofilor i se îngropau acum în poteca muiată de ploaia din ajun. Geamantanele se făcură ca de plumb şi cu toată strădania ei simţea cum puterile o părăsesc. Se aşeză şi se odihni o clipă pe marginea unei fântâni. Nu mai avea mult până la apa Fărcaşei. Măcar dacă ar fi găsit vreo căruţă. Maşini nici vorbă, parcă le înghiţise pământul! Altă dată treceau una după alta, trebuind să caşti bine ochii, ca să nu te calce vreuna. Era afurisitul acela de şantier. Se plimba în maşina lui Sile şi nu-i păsa de nimic. Râdea de oamenii care se fereau din calea lor. Nemernicul, gândi Pia uitându-se speriată în jur, parcă simţindu-i prezenţa pe aproape. Din cauza lui părăsise Fărcaşa şi plecase în lume cu Mihai. „Ai vrut să te răzbuni”, o săgeta un gând. „Te-ai simţit rănită în amorul propriu şi aruncându-te în braţele primului întâlnit ai plecat cu el fără să te mai uiţi înapoi. Bărbatul mai greşeşte uneori. Pe Vica trebuia s-o păruieşti. Ai renunţat prea uşor la dragostea ta şi nu vrei să

recunoşti că eşti vinovată”.

A fost prea mândră. O mândrie specifică muntencelor. Aprige la mânie şi-n dragoste. Sile fusese

O victimă. Dacă ea nu s-ar fi dus la Broşteni era şi astăzi poate alături de Sile. Aşa cine ştie pe unde mai e în loc să vină acum s-o întâmpine şi să o ducă acasă. Geamantanele pe care le căra i se păreau grele nu doar datorită lucrurilor cu care erau burduşite.

I se părea că-n ele se strecuraseră şi toate insuccesele ei de până atunci, toată viaţa ei petrecută fără sens şi plină de eşecuri. Se agăţau de mâinile ei obosite toate zilele trăite alături de Sergiu doar în minciună. Superficialitatea cu care trecuse prin viaţă fără să-i pese de oamenii din jur o apăsa acum fără milă. Doar amintirea lui Mihai îi apărea ca o oază în deşertul pe care-l străbătuse. Dar Mara şi Taiu? Dar Ionuţ? De ce dai vina pe toţi oamenii, o săgeta din nou gândul ascuns. Nu încerca să te disculpi. Ai fost egoistă. Voiai luna de pe cer şi fiindcă nu ţi-a oferit-o nimeni ai pus bot ca un copil răsfăţat şi ai abandonat lupta. Fiecare om are personalitatea sa. Nu e nimeni perfect şi viaţa nu este o veşnică desfătare. Căsătoria e o treabă serioasă.

„Cum o fi arătând oare un cuplu fericit?” Probabil că nici nu există decât în cărţi. Născociri de-ale scriitorilor J Viaţa este dură şi nu te aşteaptă în poartă cu sacul plin. Trebuie mai întâi să treci pe la moara ei, să te macine cum vrea ea, ca în cele din urmă să te mulţumeşti eu te miri ce. Iar dacă mai eşti şi frumoasă n-ai nicio şansă să rămâi întreagă. Dar viaţa nu se terminase. Va întâlni ea într-o zi un om adevărat. Sile, Mihai şi Sergiu au trecut prin viaţa ei ca nişte simpli tovarăşi de drum. Niciunul nu i-a fost prieten cu adevărat. Iar fără prietenie nu există nici dragoste. Până acum nu a fost decât o simplă spectatoare la propriile-i trăiri. Crezuse că dragostea-i un dar pe care ţi-l face natura la o anumită vârstă, fără să fii obligat să dai nimic în schimb.

O fetiţă bondoacă se apropie de ea privind-o cu neîncredere.

— A cui eşti tu?

Fetiţa nu-i răspunse. Îşi băgă un deget în nas, cu ochii aţintiţi pe mărgelele Piei. Aceasta şi le scoase de la gât şi i le întinse fetiţei, care, îmbujorată de bucurie, dispăru într-o curte. Tot de acolo, ieşi imediat o femeie, care, când dădu cu ochii de Pia îşi duse uimită mâna la gură:

— Doamne, nu cumva tu eşti Pia?

— Mă cunoşti?

Eram sigură că te vei întoarce.

— De ce?

Păi dacă bătrâna s-a dus, cine să îngrijească de casă? ™ ” u”, ™ *l* [

Vrei să spui ca măicuţa a murit?

Cum, nu ştiai? Doar Ionuţ i-a închis ochii!

— Ionuţ?

— Da!

— De mult?

Îhî, ei: e să-i faci? Am să-l strig pe Sile să-ţi care bagajele cu căruţul. Te văd topită 1 Sile?

— Băiatul meu! tiji/q

— Mulţumesc, dar…

— Mă mai ţii minte?

— Da, minţi Pia, punându-şi la grea încercare memoria. Prea multe gânduri şi sentimente îi dădeau năvală.

— Eu îs Maricica, Hălădău Maricica! Colega ta de bancă.

Abia atunci sări Pia să o îmbrăţişeze

— Ce mai faci, buna mea prietenă? Mai ai mărgică mea?

— Sigur că da! De câte ori o zăresc, îmi spun: „Să ştii că mărgică Piei mi-a adus noroc”. Ţi-aminteşti? Mi-ai dat-o de ziua mea. E din ăla, cum îi zice? Chihlimbar!

— Da’ de unde, e o simplă piatră din Fărcaşa. Dar ţineam mult la ea, era talismanul meu.

— Eşti singură?

— Da.

— Am să trec atunci pe la tine. Poate adun nişte femei să te ajutăm la reparatul casei.

— S-a năruit?

— Du-te acum că Sile a adus căruţul.

— Îţi mulţumesc, Maricico! u-nî *r*<).

— Cataligele alea nu-ţi damblagesc picioarele?

Cum te poţi ţine pe ele?

Pia îşi privi pantofii murdari, şi o porni mai departe. Era în Fărcaşa şi nu-i mai păsa de nimic. De-acum va înhăma timpul la căruţa ei. Îşi va organiza viaţa în aşa fel ca să nu mai depindă de alţii. Se simţea doar puţin obosită şi, pe măsură ce se apropia de casă, o cuprindea nerăbdarea. Câte un ţăran îşi scotea pălăria în faţa ei şi Pia îi răspundea bucuroasă la salut. Încerca să-şi reamintească numele

oamenilor pe care-i întâlnea. Timpul le transformase chipurile. Curios, bătrânii se schimbă cel mai puţin cu trecerea timpului. Se stafidesc parcă. Cei tineri îmbătrânesc însă vizibil. Aşadar şi timpul lucrează preferenţial asupra oamenilor, scofâlcindu-i după bunul său plac. A murit şi măicuţa. Dumnezeu s-o ierte. Când oare o fi vizitat-o Ionuţ?

— Iaca, aicea-i casa matale, spuse Sile oprindu-se.

Pia, îngândurată, aproape că nu observase cireşul din poartă.

— Îţi mulţumesc, Sile. Dacă vrei, urcă-te în pom şi mănâncă cireşe câte poftești!

Pia smulse belciugele lacătului, împinse uşa şi intră în casă. „Ca şi dragostea, casa se năruie dacă n-are cine să o îngrijească", gândi ea. Înainta greu, datorită molozului căzut din tavan şi de pe pereţi. Trânti geamantanele pe pat, apoi se duse la fereastră, îndepărtând păienjenişul care întuneca încăperea. Puţinele obiecte erau aşezate la locurile lor, aşa cum le ştia când plecase. Bătrâna fusese ordonată în viaţă. Parcă doar ieri părăsise Fărcaşa. Pia îşi privi nemulţumită manichiura, apoi faţa obosită în oglindă, şi necedând ispitei de a se odihni, se apucă de făcut curăţenie. Cară molozul la râpă, puse ştergarele la fiert şi întinse pe frânghie aşternuturile care miro

s-au a frunze veştede. Scoase două găleţi cu apă de

la fântână şi începu să spele totul, mai întâi în ea

mera mamei sale, apoi în iatac. Munca îi alunga gân

durile făcând-o să uite pe moment de vechile sale

deprinderi şi neîmpliniri. Cucoană de salon! La dracu'

cu trecutul! Schimbarea de aer îi făcea bine de-o

camdată, dar cea de „mediu"? Se uitase la Maricica

Hălădău şi se gândi că aşa va arăta şi ea foarte cu

rând. O ţărancă oarecare, ce va privi cu mirare apa

riţia pe uliţă a oricărui străin. Şi, în rest, va cugeta.

Întinzând un linţoliu peste viaţa sa de odinioară.

Totul se petrecuse pe neaşteptate, trist şi fantastic

ca într-un film de Buñuel.

Cum veni seara, se culcă în iatac fără să mai

aprindă lampa. În sat era lumină electrică, dar casa.

fiind departe de şosea, racordarea se vede că fusese

prea costisitoare pentru punga bătrânei. Pridvorul

casei se aplecase într-o parte, draniţa de pe acoperiş

Începuse să putrezească. La fel şi gardul. Repararea

lor ridica destule probleme. Frântă de oboseală, Pia

adormi repede şi când se trezi se gândi cu ce să

Înceapă mai întâi.

Avea ceva bani, tocmai buni pentru a-şi procura

materialele necesare. Trebuiau însă şi transportate

acasă, lucru ce nu se putea face fără ajutorul unui

bărbat. Preocupată, ieşi în curte şi zări în faţa casei.

răsturnate lângă gărduţ, o movilă de nisip, ceva lem

nărie şi balast. Cine să le fi adus şi când? Pia dormi

se adânc, şi nu auzi niciun zgomot. Vecini nu avea

prin apropiere. Cine s-o ajute la dezlegarea

misteru
lui? Fusese cineva care chibzuise bine de ce
are
nevoie. Cu ce le-o fi cărat în plină noapte?
Trecu
seră prin faţa casei spre pădure doar câţiva
tăietori
de lemne.
Nedumerită, Pia coborî la pârâu, spălând cu
sârg
aşternuturile. Ziua era frumoasă, şi, aproape
dezbră

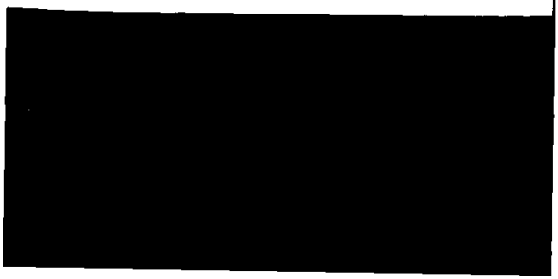

cată, se mişca repede prinzând parcă puteri noi. Bucure. ştiu! o moleşise tăindu-i apetitul de a mai face câte ceva. Încetul cu în – etul, uitase şi cele mai elementare îndeletniciri casnice. Nu ştia nici să mai ţină o mătură în mână. Mişcările îi deveniră greoaie şi supleţea de odinioară cedase locul unei uşoare tendinţe de îngrăşare. Trupu-i, altă dată zdravăn dar muşchilos, începuse să capete rotunjimi. Acum simţea cum sângele îi dădea năvală din creştet până în tălpi, restabilindu-i elasticitatea muşchilor, respirând uşurată prin toţi porii trupului încins de muncă. Nu mai ştiuse de ani ce-i transpiraţia. Acum îi şiroia pe frunte, răcorind-o parcă, ca atunci, de mult, când se învârtea într-o horă drăcească sub privirile aprinse ale băieţilor din sat. Obrajii îi erau încinşi, tâmple-le-i zvâcneau, dar nu se dădea bătută. Oboseau şi lăutarii, dar ea juca înainte fără să-şi mai simtă picioarele. Hăt, târziu, când era aproape sfârşită, se retrăgea din joc întinzându-se slobodă pe pământul reavăn ca să-şi refacă forţele irosite…

Când apăru Maricica însoţită de câteva femei, Pia, cocoţată pe acoperiş, curăţa hornul. Neagră de funingine, era de nerecunoscut.

— Dă-te jos! îi strigă Maricica. Aia nu-i treabă de muiere!

— Vreau să fac totul cu mâna mea!

— Ar fi şi cazul, după cât te-ai vânturat prin lume!

— Tacă-ţi melița, Floareo, o certă Maricica pe femeia care vorbise. Pia nu-i venetică, face parte din obştea noastră şi trebuie s-o ajutăm. N-am venit aici ca să-i dăm la ficaţi!

Coborând de pe acoperiş, Pia o întrebă pe Maricica:

— Ştii cumva cine mi-a adus materialele din poartă?

— Habar n-am!

Aflu eu, spusa Pia gânditoare, poftiți în casă.

Nu bem rachiu de dimineaţă, se împotriviră femeile.

Vreau doar să vă arăt ceva!

Femeile se adunară în camera Piei, care deschise un geamantan, răsturnându-i conţinutul pe pat. Ieşiră la iveală tot soiul de rochii, pantofi şi pălării.

Luaţi-vă fiecare ce vă trebuie, le îndemnă Pia.

Pentru voi şi fetele voastre.

— Şi când vei pleca la oraş?

Aici rămân! Luaţi-le, ce mai staţi?

Într-o clipă, femeile tăbărâră pe lucrurile Piei, împărţindu-şi-le. Era lucruri scumpe, de cea mai bună calitate, cum nu mai văzuseră niciodată. Rămase în geamantan doar rochia pe care i-o cumpărase Mihai. Pe aceasta o păstră. „Vezi?” gândi ea, „tot am de la tine o amintire, mecanicule”. Apoi descoperi şi tabloul cu casa pictat de mâna ei.

— E frumoasă? întrebă Pia. De câte ori o priveam la Bucureşti îmi mai trecea dorul de Fărcaşa.

— Păi dacă tot te pricepi la din astea, am să vorbesc cu primarul, să te numească la grădiniță, ca să-i înveți pe copii desenul. Ai face rost şi de ceva parale…

— Să-mi termin mai întâi casa…

Ajutată de câteva femei şi flăcăiandri, Pia reuşi să lipească pereţii şi să repare gardul. Se culcă devreme, gândind să vegheze peste noapte. Poate că binefăcătorul anonim va apărea din nou. De ce nu se arătase oare? Poate că materialele aduse erau furate de undeva. Mai citise ea prin ziare că s-au întiniplat asemenea lucruri. Deşi n-ar fi crezut ca oamenii s-o duşmănească. N-aveau motive s-o facă. Întinsă pe patul din iatac, putea să supravegheze mai bine drumul luminat de

becul montat pe stâlpul din uliţă.

Privea încântată razele lui răsfrânte pe crengile brazilor. Îşi potrivi o perină la spate, ca să poată vedea afară şi să se odihnească în acelaşi timp.

Aproape că aţipise, când desluşi ceva negru coborând la vale fără să facă nici cel mai mic zgomot. Apropiindu-se, îşi dădu seama că obiectul respectiv, era un camion ce rula la vale cu motorul oprit. Sile? De ce tocmai el? Pia se dădu repede jos din pat şi fugi la poartă unde nu zări decât luminiţele lanternelor roşii dispărând în noapte. Maşina nu se oprise. Misterul rămânea nedezlegat. Se culcă înciudată, şi zorii o găsiră cu ochii încă deschişi.

Treaba nu era uşoară la grădiniţa de copii, dar Pia se descurca destul de bine. Cei mici se ţineau de ea ca puii de cloşcă şi era mulţumită că face o treabă utilă. Se juca cu ei, îi certa uneori, dar curios, se pricepea totdeauna să le intre în voie. Să le câştige încrederea. De unde învăţase ea oare să crească copii? făcu rost de nişte cartoane şi vopsele, începând să-i înveţe pe cei mai mari cum se pictează. îi lăsa să deseneze ce le trecea prin cap.

Noua ocupaţie o absorbea aproape cu totul. Nici nu băgă de seamă cum zilele zburau una câte una. Tăvălugul vieţii se oprise undeva în urma ei, ruginind pe câmpuri uitate. Timpul îi devenise tovarăş şi curtea casei, acum plină cu flori, o întâmpina veselă în fiecare zi când se întorcea de la-lucru.

Unde o fi băiatul ei acum? îi va scrie Marei. Ea trebuie să ştie de rostul lui. O întreabă oamenii de el şi nu poate să le răspundă nimic. Roşeşte şi schimbă vorba. Se îngrijeşte de zeci de copii, dar al ei hoinăreşte singur prin lume. Din vina cui? Şi iarăşi amintirea aceea când Sergiu i-a apărut pe plajă o chinuie şi acum. Să le ia dracu' de gânduri, se scutură Pia. Bucureştiul care o adăpostise doar ca pe o intrusă, o lăsa rece acum. Nu mai avea asupra ei nicio influenţă. *Ea* oare petrecuse prin saloane cochete răsfăţată de toţi şi strălucind printre celelalte femei? Basme! A fost odată, sau nici măcar atât. A visat cu ochii deschişi, dar s-a trezit.

Ninge peste Fărcaşa. Cum niciodată n-a mai nins! De trei zile în şir ninge, aşternând peste toate neaua curată şi puhavă. La orizont fulgi mari şi deşi au încărunţit Ceahlăul, apoi norii grei, plumburii au coborât pe firul Bistriţei, slobozind din belşug zăpada pe case, copaci şi uliţe.

Parii gardurilor şi-au pus căciuli albe de sărbătoare, potecile au dispărut aproape cu totul, crengile copacilor s-au împovărat de greul zăpezii, toate dovedind că iarna e la ea acasă. Tihnită, absorbind zgomotele de altă dată într-o liniște odihnitoare.

Ninge şi copiii, laolaltă cu bătrânii, se bucură cuprinşi de un sentiment nou, ca o uşurare lăuntrică. Poate fiindcă zăpada este semnul de belşug al anului ce vine, sau doar aşa, fiindcă steluţele acelea îngheţate care cad din cer una după alta, sunt vestitoarele unei minuni unice? Zăpada purifică şi înseninează gândurile. Când ninge nu te poţi uita urât în ochii oamenilor. Vechile duşmănii se uită pentru o clipă şi omul n-are altă pornire decât aceea de a se tăvăli prin zăpada proaspăt căzută. Aiurea, cumpăneşte Pia, stăpânind cu greu copiii pironiţi cu ochii pe fereastra clasei. Aşa ningea şi atunci când îl cunoscuse pe Sile. Era cam în preajma Crăciunului. S-au fugărit până când ea a căzut şi Sile a dat-o de-a rostogolul prin zăpadă. Era puternic şi râdea din toată inima în timp ce ei îi era ciudă că nu i se putea împotrivi…

De mult nu a mai văzut Pia zăpadă atât de curată. Şi ninge mereu cu fulgi mari şi grei alungaţi de vântul uşor dinspre miazăzi. Îşi simte obrajii biciuiţi.

Este încă tânără, mai are timp să se bucure de viaţă, dar ca un duşman nevăzut, o încercă din nou un gând: „Dar băiatul tău, Ionuţ?… Nici nu ştii unde-i…”

Dădu drumul copiilor afară şi trecu la fereastră, urmărindu-le joaca în zăpadă. Siluetele copacilor păleau în cenuşiu, semn de apropiată înserare. Dacă Ionuţ al ei s-a însurat?… Nu se poate, i-ar fi scris! E băiatul ei şi nu i-l poate lua nimeni! Trebuie să-l cheme aici. Va scrie mâine Marei, ea ştie de rostul lui, ei i-l încredinţase.

Trimise copiii acasă şi mai zăbovi un timp în curtea grădiniţei. De ce să se grăbească? Acasă n-o aştepta nimeni. Cuibul îi era gol. Cu cine să schimbe o vorbă? Cui să se destăinuie?… Cine o fi totuşi binefăcătorul din umbră? Frumos din partea ta, anonimule! Aş vrea să ştii însă că mă descurc şi singură… „în dragoste, când crezi că s-a sfârşit totul, abia atunci începe cu mai multă tărie”. Ce prostie! Şi care dragoste?

Ninsoarea nu mai conteneşte, începe şi vântul. Dar Piei nu-i pasă. Merge cu capul răsturnat pe spate, să simtă din plin răcoarea mângâietoare a fulgilor grei de apă. Auzi, Ionuţ? Ţii minte ce mult te

bucurai când începea să ningă? Cum te mai tăvăleai prin zăpadă!… Ce mai aştepţi? Grăbeşte-te, băiatul meu! Vino acum, până nu se opreşte ninsoarea!…

CONFESIUNE TÂRZIE

Degeaba te dai *rotund*, mârlete! Te cunosc eu câte parale faci! Coborât de pe dealul Vălenilor, ai urmat o şcoală profesională, spetit sub greutatea plocoanelor şi, pripăşit la oraş, te-ai cocoţat într-un bloc de unde priveşti lumea de *sus*. Toamna îţi umpli budanele cu vin, apoi înarmat cu un casetofon tragi toată iarna chiolhanuri de nu se mai pot odihni vecinii.

Şublerul nu ştii să-l ţii bine în mână, dar te lauzi în schimb cu neamurile tale sus-puse, capabile oricând să te propulseze spre vârful piramidei, sau să facă praf şi pulbere pe oricine ar îndrăzni să se lege de *augusta* ta persoană. Nici nu ţi s-a uscat bine noroiul de pe opincile lepădate pe vatra satului şi socoti că ţi se cuvine totul, fără să dai nimic în schimb societăţii în care trăieşti. Şi asta doar aşa fiindcă te cheamă Gheorghiţă, şi te-ai trezit peste noapte strungar categoria a doua. Vii aproape zilnic la lucru cu ochii umflaţi cât cepele după beţiile din ajun şi nu-ţi pasă că răbdarea mea are şi ea margini. Fii atent că dacă te pun în discuţia consiliului de secţie s-ar putea să ne luăm *la revedere*.

Cel căruia îi erau adresate aceste cuvinte tăcea.

Înalt, îmbrăcat într-o salopetă boţită, îşi făcea
de lucru la strung încercând cu mâinile tremurânde
să-l greseze. Vocea maistrului Barbu, Găzarul, cum
Îl porecleau unii, tuna în atelier ameninţătoare şi
percutantă, ca zgomotul pe care-l făceau alături câţiva
muncitori mutând nişte tablă dintr-o stivă în alta şi
dându-i drumul de la mare înălţime.
Cel admonestat tăcea şi pentru faptul că întâr
ziase la lucru din nou şi, pentru o astfel de

ispravă.

cu Găzarul nu era de glumit. Te privea fix prin oche

larii săi cu ramă neagră şi parcă vedea prin tine totul.

Nu-I puteai duce cu *vrăjeala*. Era aspru şi intransi

gent, nu ca regretatul Mitică, cel dinaintea sa, cu

care puteai să te *înţelegi* omeneşte, sau chiar să mai

faci o *fuşăraie* peste orele de program. Punea botul.

săracul, la orice. Un Contăraş, o bericică sau un

pachet de Kent. Barbu ăsta era *beton armat*. Crapă

el odată, gândea Gheorghiţă în acele momente. Mai

văzuse el din ăştia, furtună într-un pahar cu apă!

Te iau tare ca să te intimideze, dar pe dinăuntru sunt

goi ca o nuia de soc. Şi-apoi nu se poate să nu cadă

el odată în plasă, mai ales că nici oamenii nu-l prea

Iubesc. Îşi frânge el gâtul curând, că nu-i buricul

pământului. N-are dreptul să se poarte urât cu oame

nii muncii, mai ales că nici el nu s-o fi trăgând din os

domnesc. Dacă ar putea-o convinge pe domniţa

Petrina de la *Personal* să-i dea o clipă să-i citească

dosarul, ar fi imposibil să nu-i găsească

vreo *bubă*.

Ce caută el din Ploieşti aici în Moldova”? Membru

de partid nu e, femeie n-are, aşa că un *ce* există din

capul locului. Nu a traversat el ţara numai aşa, de

florile mărului! Dacă era capabil şi cinstit găsea

el o pâine de mâncat acolo la găzarii lui. Nu pleca

aiurea cu bocceluţa în spinare, să se pripăşească la

noi pentru a ne face toată ziulica *educaţie*. Şi nici

măcar nu ştie ce-i *aia*. Cică a veni la timp la servi

În sau a merge *corect* pe stradă e o chestiune de educaţie. Dacă până la doi poli de viaţă nu l-a strâns de pe drum nicio femeie înseamnă că nu-i bun de nimic. Se poartă el *la dungă*, dar îşi spală rufele la curăţătorie. De unde atâţia bani? L-o fi urmărit la legea 18 şi a şters-o.

Nu ai de spus nimic, Gheorghiţă? Sau crezi că impresionezi pe cineva cu mutra ta de prunc nevinovat? Săptămâna trecută ai făcut doar treizeci de şuruburi în loc de cincizeci. Ai auzit cumva şi matale ce-i aia *productivitate*? Sau consideri că beneficiarii noştri o să-şi monteze utilajele cu cererile tale de învoiri pe care le prezinţi la *Personal* invocând diverse motive familiale?

— Iartă-l, şefule, că a avut nuntă, încercă Liviu să-l domolească pe Barbu.

— Nu sunt popă să iert, iar tu, Liviule, nu-i mai lua apărarea. Vezi-ţi de-ale tale!

— Am călcat cumva strâmb, şefu’?

— Mi-a şoptit o păsărică că iar ai început să aştepţi polonezi la *Hanul Ancuţei*.

— Cine ţi-a mai *băgat-o*, şefu’, şi pe asta?

— Cumperi cafea cu cinci sute şi o vinzi cu opt. Şi cui, mă rog?

Colegilor tăi de muncă! Frumoasă treabă!

— Fir-ar să fie! făcu Liviu. Eu cred, şefu', că mata ai făcut un pact cu diavolul de le ştii pe toate…

Vasăzică şeful tolerează bişniţa. Nu-i rău de reţinut, gândi Gheorghiţă. Azi una, mâine alta, i se adună maistrului, iar când va sosi momentul potrivit va deşerta el sacul unde trebuie. Să ştie Găzarul că dacă mai trage câte un chef o face pe banii lui şi nu înseamnă că el, Gheorghiţă, nu are conştiinţă muncitorească. E poate şi mai vigilent decât ceilalţi din atelier. Îşi notează totul într-un carneţel. Într-o zi u va întreba şi pe el cineva *de sus* cum ai muncit.

Înalt, îmbrăcat într-o salopetă boţită, îşi făcea de lucru la strung încercând cu mâinile tremurânde să-l greseze. Vocea maistrului Barbu, Găzarul, cum îl porecleau unii, tuna în atelier ameninţătoare şi percutantă, ca zgomotul pe care-l făceau alături câţiva muncitori mutând nişte tablă dintr-o stivă în alta şi dându-i drumul de la mare înălţime.

Cel admonestat tăcea şi pentru faptul că întârziase la lucru din nou şi, pentru o astfel de ispravă, cu Găzarul nu era de glumit. Te privea fix prin ochelarii săi cu ramă neagră şi parcă vedea prin tine totul. Nu-l puteai duce cu *vrăjeala*. Era aspru şi intransigent, nu ca regretatul Mitică, cel dinaintea sa, cu care puteai să te *înţelegi* omeneşte, sau chiar să mai faci o *fuşăraie* peste orele de program. Punea botul, săracul, la orice. Un Contăraş, o bericică sau un pachet de Kent. Barbu ăsta era *beton armat*. Crapă el odată, gândea Gheorghiţă în acele momente. Mai văzuse el din ăştia, furtună într-un pahar cu apă! Te iau tare ca să te intimideze, dar pe dinăuntru sunt goi ca o nuia de soc. Şi-apoi nu se poate să nu cadă el odată în plasă, mai ales că nici oamenii nu-l prea iubesc. Îşi frânge el gâtul curând, că nu-i buricul pământului. N-are dreptul să se poarte urât cu oamenii muncii, mai ales că nici el nu s-o fi trăgând din os domnesc. Dacă ar putea-o convinge pe domniţa Petrina de la *Personal* să-i dea o clipă să-i citească dosarul, ar fi imposibil să nu-i găsească vreo *bubă*. Ce caută el din Ploieşti aici în Moldova? Membru de partid nu e, femeie n-are, aşa că un ce există din capul locului. Nu a traversat el ţara numai aşa, de florile mărului! Dacă era capabil şi cinstit găsea el o pâine de mâncat acolo la găzarii lui. Nu pleca aiurea cu bocceluţa în spinare, să se pripăşească la noi pentru a ne face toată ziulica *educaţie*. Şi nici măcar

nu ştie ce-i *aia*. Cică a veni la timp la servi

ciu sau a merge *corect* pe stradă e o chestiune de

educaţie. Dacă până la doi poli de viaţă nu l-a strâns

de pe drum nicio femeie înseamnă că nu-i bun de nimic. Se poartă el *la dungă*, dar îşi spală rufele la

curăţătorie. De unde atâţia bani? L-o fi urmărit la

legea 18 şi a şters-o.

Nu ai de spus nimic, Gheorghiţă? Sau crezi că

Impresionezi pe cineva cu mutra ta de prunc nevino

vat? Săptămâna trecută ai făcut doar treizeci de

şuruburi în loc de cincizeci. Ai auzit cumva şi matale

ce-i aia *productivitate*? Sau consideri că beneficiarii

noştri o să-şi monteze utilaiele cu cererile tale de

Învoiri pe care le prezinţi la *Personal* invocând diverse

motive familiale?

— Iartă-l, şefule, că a avut nuntă, încercă Liviu

să-l domolească pe Barbu.

— Nu sunt popă să iert, iar tu, Liviule, nu-i mai

lua apărarea. Vezi-ţi de-ale tale!

— Am călcat cumva strâmb, şefu'?

— Mi-a şoptit o păsărică că iar ai început să aştepţi polonezi la *Hanul Ancuţei*.

— Cine ţi-a mai *băgat-o*, şefu', şi pe asta?

— Cumperi cafea cu cinci sute şi o vinzi cu

opt.

Şi cui, mă rog? Colegilor tăi de muncă! Frumoasă

treabă!

— Fir-ar să fie! făcu Liviu. Eu cred, şefu', că

mata ai făcut un pact cu diavolul de le ştii pe toate…

Vasăzică şeful tolerează bişniţa. Nu-i rău de

reţinut, gândi Gheorghiţă. Azi una, mâine alta, i se

adună maistrului, iar când va sosi momentul potrivit

va deşerta el sacul unde trebuie. Să ştie Găzarul că

dacă mai trage câte un chef o face pe banii lui şi nu

Înseamnă că el, Gheorghiţă, nu are conştiinţă munci

torească. E poate şi mai vigilent decât ceilalţi din

atelier. Îşi notează totul într-un carneţel. Într-o zi

Îi va întreba şi pe el cineva *de sus* cum ai muncit.

tovarăşe membru de partid? Ai strunjit Ş" ™bur ca să-ţi câştigi existenţa, dar în rest? Te-au Preocupa oamenii din jurul tău? Atunci el va scoate „«ne. Ţelul: Poftim> tovarăşe, eu n-am dormit, am veghe zi şi noapte. Nu în au lăsat nepăsător *ieşirile* pui de duşmănie ale Găzarului. L-am mirosit eu *se* mu

— S-a făcut ora opt şi n-ai pornit stnmgu.

Gheorghiţă ţ tună din nou vocea maistrului. Aştept

vreo invitaţie specială sau ai uitat pe care; du, să apeşi. Fii atent să nu-ţi prinzi degetele la strung

Mi s-a plâns inginerul că nici la protecţia muncii *i* le prea ai! Poate-mi faci un accident de munca le tot prima la toţi1 „MII, ce?!

Vasăzică pentru Găzar omul e un rahat NWJţe mai preţios capital, cum spunea Marx. Asta-i loar (grav. Cu o asemenea afirmaţie aş

putea să-l tac pl într-o şedinţă. Dar nu-i membru de partid e n-a cum să-l apuc E lunecos ca un peşte scos din ap De ce oare. Se numesc în funcţii de conducere as menea oameni? Să-l dirijeze pe el un nemembru partid!... D-aia îi caută Găzarul pricim cu luminf E gelos pe carnetul său de partid E tot un te luptă de clasă, mascată. He-hei! să fi c-l el, On* ghiţă, mai mult i-ar fi arătat domnului Barbu cu se scrie istoria. Ce-i drept, cartea nu s-a prea y de el. I-a plăcut mai mult să plimbe vitele la îs. *f* şi să ciupească fetele. Asta până-ntr-o zi cina a, v «pe la ei unchiul Stelică, primarul, care i-a 4 mpin & toc de bătaie şi l-a băgat la o şcoală P «K* de strungari Aşa a ajuns la oraş, iar acum vine au nealui Găzarul să-i arunce cu noroi în originea socială strigându-i în derâdere *mârlete*!

Dacă i-i povesti nevestei câte îndura el la sviciu, s-ar SUpăra foc. Iar cumnata sa, care este i tedinta femeilor pe oraş, ar putea oncind să-i p & Găzarului o vorbă bună ca să se întoarcă de una

venit. Numai că nevastă-sa, deşi-i calificată.
nu-i de nicio culoare. îi zice săru-mâna lui
soru-sa în loc să se ţină şi ea mândră că doar amân
două au ieşit pe aceeaşi g... cum spune maică-sa când
vine sâmbăta la oraş ca să le aducă lapte proaspăt
pentru copii.
Să fi avut măcar puterea lui Fane Pământ i-ar
arăta el Găzarului. Natura se zgârcise însă cu el.
Nu-l înzestrase pe măsura aspiraţiilor sale. Fane
Pământ muncea cât doi, în schimb era blând ca un
mieluşel. Puterea şi-o folosea doar în producţie.
Tace şi munceşte ca Golem, omul de lut, gândea
Gheorghiţă amintindu-şi de unul din

puţinele filme
pe care le vizionase când era mic. Sperase că odată
cu trecerea anilor să devină şi el un Golem. Atunci
nimeni nu ar mai fi îndrăznit să se lege de dânsul.
Nici de Fane Pământ nu se lua nimeni. Era de-ajuns
să-l zăreşti pentru a ţi se face părul măciucă. Înalt
de doi metri, cu cap mare cât baniţa şi mâinile ca
nişte lopeţi. Când s-a angajat prima oară în uzină
avea şaisprezece ani. Nefiind calificat l-au pus să
sape la fundaţia unei secţii ca să râdă de dânsul. Unii
muncitori nu-I priveau cu ochi buni fiindcă puterea
să ieşită din comun le influenţa negativ normele de
muncă. Într-o zi directorul, microbist de fotbal l-a
dus pe stadion punându-l în poartă. Dar Fane a lăsat
poarta goală atras de aruncătorii de ciocan. Profitând
de o pauză a titularilor a pus mâna pe un ciocan şi
fără niciun stil l-a aruncat la întâmplare de nu l-au
mai găsit antrenorii. Aşa că în două săptămâni s-a
şi trezit transferat la un club, dar pentru scurt timp.
fiindcă Fane nu putea trăi fără să-şi vadă

zilnic
munţii din care coborâse cândva. De atunci
muncește
În atelier fără să crâcnească. O singură dată
colegii
I-au văzut supărat. Au mers împreună la
club să

danseze. Fane a pus ochii pe o fată care abia-i ajungea la curea. Râdeau cei din sală ca la Stan şi Bran. Fata l-a refuzat şi Fane s-a retras într-un colţ aprinzându-şi o ţigară. Scotea fum pe nări ca furnalele Reşiţei. Când începu al doilea dans, Fane se ridică în picioare şi invită din nou fata la dans, dar nici de astă dată nu acceptă invitaţia. A mai tras Fane o ţigară, şi la următorul dans când a vrut să repete fetei invitaţia a apărut ca prin farmec şi un *verişor* al fetei însoţit de câţiva *prieteni* de ocazie, apropiindu-se de Fane Pământ cu gânduri nu prea ortodoxe. Acestuia se vede că nu i-au plăcut vorbele *verişorului*, fiindcă a început să-i tremure barba. S-a ridicat brusc în picioare şi s-a îndreptat spre ieşire cu tot alaiul după el. Ajuns în holul scărilor cu o iuţeală surprinzătoare a înhăţat pe câte un *amic* aruncându-i pe rând peste balustrada scării în noroiul drumului. Când se întoarse în salon, nicio fată nu îndrăzni să-l mai refuze la dans. Dar ca să-l scoţi pe Fane Pământ dintr-ale sale era o treabă grea, dacă nu cumva periculoasă. Mai cu seamă că se ţinea ca vrăjit de *bagheta* Găzarului.

*

k *

Barbu era conştient că la şedinţa în care se va discuta primirea sa în partid, Gheorghiţă se va ridica binişor de pe scaun ca să-l întrebe cu voce mieroasă:

„Să ne spună tovarăşul de ce n-a intrat până acum în partid? N-a avut timp? I-au trebuit treizeci de ani ca să se lămurească? Mă rog, măcar acum se simte copt?"

Parcă el, Barbu, ar fi un bostan care să se coacă la soare, dar aşa îl va întreba, şi cei din sală vor râde. Gheorghiţă i-o coace de mult, şi asta fiindcă el, Barbu, a încercat să-l aducă pe linia de plutire. Gheorghiţă era muncitor, dar se apucase de băut şi după părerea sa trebuia să existe o cauză. Se gândi mult până ce hotărî să-l viziteze

acasă, căutând un motiv plauzibil care să nu trezească bănuieli în mintea suspiciosului său subaltern:

— Măi Gheorghiţă, ce-ai zice să mă inviţi într-o zi la tine? Intenţionez să mă mut în cartierul tău şi aş vrea să văd cum arată apartamentele. Te deranjez (cumva?

— Aş, fără *scheme*, şefule! La mine în casă au intrat oameni mari şi nu m-am făcut de râs. *Ştim* să ne purtăm după *jurnal*, ce naiba! Doar că nevastă-mea e schimbul doi.

— Dar eu vin să văd apartamentul şi plec.

— La noi în Moldova nu se obişnuieşte să laşi omul să-ţi plece din casă cu gura uscată. Dar nu-ţi face matale probleme. Mă descurc eu. La mine a fost şi secretarul Vlădic. I-am dat o palincă trăsnet. La plecare, în loc s-o ia spre ieşire, a intrat în baie. Asta după ce timp de două ceasuri ne-am dondănit pe o chestie de principiu. El susţinea că locul meu este la ţară. Eu, bineînţeles, l-am combătut, argumentându-i că dacă toţi tinerii rămâneau în sate, cine ar mai fi îngroşat rândurile clasei muncitoare? Voia dumnealui să rămânem o ţară *eminamente agricolă*? Praf l-am făcut. O fi el de la judeţ, dar în chestia cu ţăranii n-a avut orientare…

* * *

Într-o zi, la terminarea schimbului, Barbu porni cu Gheorghiţă spre casa acestuia. În tren, o vreme, parcă toată lumea era a lui Gheorghiţă. Saluta în stânga şi-n dreapta, aruncând fiecărui cunoscut câte o vorbuliţă în timp ce-şi îndrepta cu mâna părul răvăşit de pe frunte. Apoi se simţi deodată stingher.

Prezenţa maistrului parcă îl blocase. Întrebă, mai mult pentru a-şi drege glasul:

— Mata, şefu', ai abonament?

— Bineînţeles.

— Eu merg cu *naşu*!

— Pentru trei lei?

— Îi dau naşului un leu şi-mi rămân doi. Nu l-ai auzit cum întreabă? „Bani, bilete, abonamente?" E dat dracului!

— Dar şi cefereul are un plan de îndeplinit, de ce să încurajezi *ciubucul*?

— Mata te tunzi fără ciubuc? Te cauţi la doctor fără un kentuleţ, acolo? Păi vezi!

— Nevastă-ta unde lucrează?

— La spital.

— Şi ea primeşte ciubuc?

— N-are cum, că-i la sterilizare.

— Vezi?

— Ce?

— Sunt şi oameni cinstiţi.

— M-ai dat gata, şefu'. Faci şi matale ca un moşneag la tribunal. îl întreabă judecătorul: „Dumneata cetăţene, de ce ai tăiat viţelul contractat cu statul?" „Am crezut că-i al meu" a răspuns moşneagul. Ce zici de el? I-au dat până la urmă o amendă.

— Aş, legea e ca un panou de afişaj rotativ. îl întorci cu faţa spre textul care îţi convine. Altfel mori între două pâini.

— Asta cum mai vine?

— Păi cică una a mâncat-o şi alta n-a mai cumpărat-o!

— Îţi place folclorul?

— Când eram mic, tata mă punea să-i scriu într-un caiet toate vorbele pe care le auzea. Numai că eu nu mă dădeam în vânt după scris şi tata n-a mai avut bani să-şi cumpere altul, fiindcă cel pe care-l aveam l-am făcut ferfeniţă apăsând tare cu peniţa ca să *pictez* literele.

— Păcat.

— De ce? Mie nu-mi plac scriitorii. Am citit o carte şi m-au apucat durerile de cap. Una că încurcam personajele şi alta că scria baliverne. Cică un turnător făcuse o inovaţie, dar inginerul şef îi punea beţe-n roate dorind să şi-o însuşească. Turnătorul nu s-a lăsat, a demascat urzeala şi până la urmă l-au dat afară pe inginerul şef.

— De ce râzi?

— Păi cine naiba a văzut să se lupte un muncitor cu un inginer şef şi pe deasupra să i se mai dea şi dreptate?

— Dacă dreptatea a fost de partea sa!

— Pe *bune*, şefule, dacă te-aş *turna* undeva, nu mi-ai da cu şutul?

— După cum vorbeşti, se pare că cineva te-a nedreptăţit.

— Da' de unde? Eu, cum zice naşu, dumnezeu să-l trăiască, nu mi-am pierdut *simţul de clasă*.

— Le cam încurci, Gheorghiţă. S-o lăsăm baltă.

— O ştii pe-aia cu balta?

— Am ajuns, că altfel v-o spuneam. Vezi *tipa* în capot roşu? E vecina mea, doamna Frosin. Întotdeauna o salut. Soţul ei este maior,

dar o cam maltratează. Cică e rea de muscă. Eu n-am băgat de seamă, dar adevărul nu-l ştie nimeni. E prietenă cu vânzătoarea de la chioşcul de ziare. îi dă totdeauna

„Flacăra" de sub tejghea…

Gheorghiţă o salută de la distanţă apoi scoase cheile apartamentului, poftindu-l pe Barbu în casă.

— Ştiţi, se scuză Bostan destupând în faţa lui

Barbu o sticlă ceruită, dimineaţă am fugit să prind trenul şi n-am mai dereticat. Degeaba îmi repetă nevasta în fiecare zi: „Vezi, pune lucrurile la locul lor că nu ştii niciodată cine îţi pică în casă". Şi a avut dreptate! Ea, sărăcuţa, nu mai are timp. Se duce cu noaptea în cap la sora ei mai mare ca să-i ţină copilul până se întoarce de la şedinţele alea cu femeile. Uneori întârzie de nici nu mai apucă nevastă-mea să mai ajungă la serviciu. Au luat-o şi ăia la ochi, dar de câte ori a scăpat-o cumnată-mea!… I-a telefonat secretarei de partid pe schimb şi i-a motivat absenţele.

— Cărţile din bibliotecă le-ai cumpărat tu?

— Doar nu le-am moştenit de la tata! Noroc, şefule! Să dau drumul la casetofon? Am o Marie

Tănase de te taie la inimă. În rest am *muzică iânară*.

— Pune orice!

— Doar n-o să-mi spui că pe mata te *chişcă* altceva decât romanţele. Este că te-am ghicit?

— Fie pe-a ta, dar cu cărţile m-ai dat gata. Cum ai reuşit să le aduni?

— Ideea cu cărţile i-a venit nevestei mele. Cică dacă ai cărţi te crede lumea deştept. Văd că te-ai înmuiat şi matale când le-ai văzut. Înseamnă că-i adevărată *chestia*. Le-am achiziţionat, şefu', de la anticariat. Numai că şi-au făcut culcuş ploşniţele-n ele şi vrând-nevrând trebuie să-mi cumpăr şi un aspirator ca să le pot scoate afară. Când îmi vine cineva în vizită mi-e groază să nu iasă di băniile la plimbare.

— Ai citit ceva?

— N-am timp, şefu'. Eu cred că cine a inventat scrisul n-a avut ce face. Mai bine beau un şpriţ şi mă culc.

— Timpul e calul nostru, Gheorghiţă. E drept că nu-l putem opri în loc, dar putem să-l strunim încotro vrem noi.

Visul meu este să-mi cumpăr o Dacie roşie şi să mă plimb cu ea

prin târg. În rest, *după mine potopul*, cum a spus Napoleon.

După al treilea pahar Gheorghiță se mărturisi:

Știi, șefu', ce mi-a spus Victor într-o zi? Că fierul care-l lucrăm e făcut din părticele mărunțele numite molecule. E-adevărat?

Sigur, orice materie este alcătuită din molecule.

— Și eu?

Tot din molecule, dar din alt soi.

— Vreți să spuneți că și moleculele sunt pe *calități*?

— Cam așa ceva?

— Păi dacă unu-i șef și altu-i pălmaș, musai să fie și între molecule o deosebire căci altfel matale ai semăna cu mine și n-ar mai ști mârleții cine este șefu'!

— Lucrurile îs ceva mai complicate, tu n-ai învățat chimie?

— Ne preda un veterinar câte două ore pe săptămână. În timpul lecțiilor câțiva dintre noi îi îngrijeam iepurii pe care-i creștea pentru contractări. A făcut o căruță de bani pe spinarea noastră, dar noi eram mai mulțumiți să curățăm bălegarul urecheaților decât să învățăm pe de rost tabelul lui Mendeleev. Ce știi matale?…

*

„Ce știi dumneata"? Barbu avea oroare de cuvinte spuse la întâmplire, aparent fără o semnificație anume și la auzul cărora nu erai obligat să iei vreo atitudine. De obicei oamenii întrebuințează această formulă când vor să se grozăvească sau să te pună la punct fără a-ți da vreo explicație Un fel de teribilism gratuit. „Ce știi dumneata?" „Habar n-ai"! „Păi dacă ți-aș povesti eu ce făceam cu treizeci de ani în urmă!…"…Dar de ce erai obligat să fi fost de față la isprăvile lui de acum treizeci de ani? Formula „Ce știi dumneata"? îl irita și acum pe Barbu. Nu pentru faptul că o întrebuințau unii oameni, doar pentru a se ascunde în dosul ei. Ci pentru că el, Barbu, avea dreptul poate mai mult decât alții să spună multora din atelier „Ce știi dumneata?", dar n-o făcea. Viața sa fusese o luptă, și nu ușoară. Cine-i curios n-are decât să-i răsfoiască autobiografia. În ea a scris totul. E drept, cam haotic, nu neapărat în ordinea importanței evenimentelor. O autobiografie este întotdeauna subiectivă, deși poate fi scrisă într-un ceas. El lucrează la ea de peste douăzeci de ani. A scris-o încet, să poată înțelege oricine de ce a procedat *așa* și nu *altfel*. Chiar unii foști colegi i-au întors cândva spatele. Ca pe-un le-pros l-au lăsat să se sfârșească, cu geamurile bătute în cuie. „N-ai murit? întreba mirat câte un *inimos*. Mă mir, frate".

Frumos din partea lor că şi-au amintit de el. Putea fi oale şi ulcele şi el săracul să nu fi aflat nimic. Dar atunci demult, când puteau să-l ajute, niciunul dintre ei nu i-a spus: „Fii atent, Barbule, că X ţi-o face". Au preferat să dea neputincioşi din umeri. Ce să-i faci, Barbule, asta e lupta de clasă! Nu i te poţi împotrivi. Ar însemna să mergi împotriva şuvoiului. Eşti stigmatizat. Cu originea lui taică-tău n-ai nicio şansă. În tot cazul, nu stă în puterea noastră să te ajutăm. Puteai şi tu la o adică să te zbaţi mai mult. Să ajungi *sus* la cine trebuie. Noi, colegii tăi, nu purtăm nicio vină pentru că tatăl tău s-a apucat de acte de vitejie în '917, forţându-l pe Ferdinand să-l decoreze cu *Mihai Viteazul* şi să-l împroprietărească cu pământ, care acum ţi-a fost fatal. Ştim că el se trage din părinţi săraci, dar asta a fost odată. Cine l-a pus să se caţere în rândul eroilor? Putea să fi stat în banca lui. Unirea se făcea şi fără el… „Nu, n-au fost nici ei de vină. Au ajuns directori, ingineri, doctori, şi n-au mai avut timp de amintiri sentimentale. E ridicol să fii director general şi-n hol să dai peste un pârlit de coleg de liceu, iar de faţă să se mai afle şi secretara! „De ce n-ai mai venit pe la mine? te-ar fi întrebat c-un zâmbet confecţionat. Vina i-a ta, că n-ai venit la timp, că dacă veneai, ar fi fost altceva. Dar acum? N-ai terminat nicio facultate? Atunci ce să fac cu tine? Tu crezi că eu mă joc cu oamenii? Port doar o răspundere".

„Ce ştii dumneata"? Prieteniile din copilărie nu se uită uşor. Barbu îl privea cu tristeţe. Unde şi cum se topiseră jurămintele bărbăteşti de la terminarea liceului, sau cele făcute mai devreme, în anii aceia frumoşi: „ne vom face exploratori", „vom munci sub soarele arzător al tropicelor", „ne vom îmbarca pe un vas şi vom cutreiera lumea", „ne vom găsi fericirea în insulele Haiti"… Ce ştii dumneata, tovarăşe director Crăcănel? Degeaba te superi, porecla nu eu ţi-am scornit-o! Pe atunci avea alte griji… Războiul se furişase în copilăria sa. Nu bătuseră clopotele care să vestească urgia. Mai era timp pentru asta o noapte şi o zi. Mai era încă timp destul. Hitler mai dormea încă liniştit savurându-şi în vis răsunătoare victorii, când sora sa intră vijelios în bucătărie anunţând-o pe maică-sa: „Procopie a fugit!"

„Am rămas iarăşi fără ordonanţă", se lamenta maică-sa în timp ce el alergă afară să vadă dacă Doica, căţeaua lui iubită, se mai afla în curte. Nu mai era. Procopie o luase cu dânsul în Basarabia. Pentru Barbu, începerea războiului a rămas marcată nu de vacarmul dezlănţuit al oamenilor care se îmbarcau pentru front, nici de

plânsetul mut al femeilor, ci de dispariţia Dolcăi! „Ce ştii dumneata să faci?” Şi întrebarea ţi-o punea cel cu care ai mâncat două kilograme de zahăr şi ai băut o găleată de apă în noaptea dinaintea bacalaureatului studiind declinările, harta lumii şi măruntaiele omului…

„Ce ştii să faci dumneata?” Uitase domnul director când l-a scos din groapa cantonului de cale ferată în care căzuse, furişat afară să facă pipi, atunci la petrecerea de la Suzana, de care se îndrăgostise lulea. A uitat la câte ore de clasă îi *sufla*, sau îl lăsase să copieze de la dânsul. A uitat pe roţile câtor birje au scuipat amândoi fericiţi, seara când se plimbau pe Corso. Funcţia îi voalase memoria.

* * *

Sfârşitul lui octombrie prinsese porumbul pe câmp. Primarul comunei repeta într-una la şedinţa convocată cu membrii cooperativei: „Să fim bine înţeleşi, tovarăşi! Începând de astăzi ieşim cu toţii la câmp. Toate secţiile se închid şi condicile de prezenţă se vor semna pe tarla. Seceta şi apoi ploile au întârziat muncile agricole. Suntem în pragul iernii, şi se compromite recolta anului viitor. Să fim bine înţeleşi, nu mergem la câmp să ne plimbăm!” „Dar planul secţiei cine mi-l face?” se auzi o voce din sală. Hainele pe care le coaseţi voi sunt bune şi, ele, dar nu ne ţin de foame, răspunse primarul. Pâinea stă pe câmp şi numai noi o putem pune la adăpost. Chiar dacă aţi deprins o meserie oarecare, sunteţi tot fii ai satului”. „Atunci de ce am învăţat? Ca să ne întoarcem iar la sapă? înţelegem alianţa dintre clasa muncitoare şi ţărănimea muncitoare, dar nu văd de ce să ne inversăm rolurile? Eu locuiesc la oraş, ce treabă am cu pământul? Pâinea o cumpăr de la Alimentara iar zilele muncă le primesc ceapiştii”.

— Să fim bine înţeleşi, dumneata, Gheorghiţă, ne pui beţe-n roate. N-ai înţeles că ploile au întârziat lucrările? Ce-ai vrea dumneata, tovarăşe muncitor *calificat*, să facă acum ţăranii? Minuni? Sau să lăsăm porumbul să putrezească pe câmp, iar grâul să-l băgăm sub brazdă la primăvara viitoare?!

— Lăsaţi-l, tovarăşe primar! Va participa şi Gheorghiţă la munca obştească. Aşa e el, dă mai întâi cu gura ca să-l observe cei din jur. I-adevărat. mulţi din cei care s-au mutat la oraş au uitat când înotau prin noroaiele satelor şi mâncau pâine albă doar la sărbători. S-au îmbrăcat în blugi şi dacă faci vreo aluzie la originea lor sunt în stare să se lepede şi de părinţi. Ăştia, tovarăşe primar, sunt o categorie nouă de oameni pe care eu i-am botezat *mârleţi*.

— Banii pe zilele muncă ni-i dă barem nouă? continuă Gheorghiţă colţos. După câte ştiu orice activitate se retribuie după cantitatea şi calitatea muncii depuse.

— Pentru munca ta organizată primeşti leafă, dar tu, Hagi Tudose, nu vrei să dai nimic de la tine colectivităţii. În anii de după război mii de tineri s-au *aruncat* pe şantierele naţionale ca să scoată ţara de la greu.

— Mă dai la *întors*, meştere. Te pomeneşti că şi mata te-ai „aruncat" pe-un şantier din ăsta?

— Vine un tractor, aşa că n-am timp să-ţi povestesc cum a fost *atunci*. Oricum, ai ocazia să munceşti acum tot voluntar. Ce mai stai? Nu vezi, a sosit tractorul!…

În '47 Barbu era elev. l-au strâns la sediul U.T.M.-ului unde secretarul pe oraş le-a spus scurt:

— Bă fraţilor, ţara-i la pământ. Ne trebuie linii ferate. Pe casă şi masă care vrei să mergi voluntar la Vişeu…

A ridicat şi el mâna. Erau mulţi. O pădure de mâini ridicate ca la un semnal. Nu-i împinsese nimeni de la spate. Era o opţiune unanimă. I-au aruncat într-un vagon cu care au mers o zi şi două nopţi. Li se dăduse hrană rece, pâine şi două cutii de conserve. Şeful brigăzii era un slăbănog dintr-a opta, Pancu îl chema. Luase cu el două sticle de rachiu din care cinsti pe toţi din tren. Trase şi Barbu o duşcă care-i arse gâtul, după care viaţa i se păru deodată frumoasă. La Salva-Vişeu li se dăduseră opinci, mâncau mazăre veche şi beau apă dintr-o şerpărie. Noaptea, cabana era bombardată cu bolovani dislocaţi din munte de un chiabur căruia i se demolase casa. Acesta se înhăitase cu o bandă de legionari şi cum prindea un brigadier izolat îi făcea de petrecanie. Nici localnicii nu-i prea iubeau pe brigadieri: calea ferată le stricase fâneţele. Acolo Barbu o cunoscuse pe Helga. O fată ca o zvârlugă, pricepută să păzească o turmă de capre, să prindă păstrăvi cu mâna şi să încropească la repezeală un bordei căptuşit cu crengi de brad. Helga se *îndrăgostise* de dânsul şi Barbu se ţinea scai de fată, zăbovind prin pădurile de pe malul Izei până aproape de miezul nopţii. Dar într-o seară a apărut tatăl Helgăi. Înalt de doi metri, cu umerii laţi, de oţel! L-a prins pe Barbu cu o mână de fundul pantalonilor, şi ridicându-i în sus i-a spus sec:

— Măi, bolându-le, dacă nu-mi laşi fata în pace te *ţip* de pietrele Izei!

De-atunci n-a mai întâlnit-o pe Helga. Seara stătea în cabană, unde Panco făcea hipnotism.

Mediul său era de obicei Tiriplic, pe care-l punea să alerge în jurul cabanei strigând cât îl ţinea gura:

— Dacă nu încetaţi vă împuşcăm!

Dar ploaia de pietre se înteţea în loc să se potolească, şi numai o minune l-a scăpat pe Tiriplic de la moarte. Când s-au întors acasă, în gară îi aştepta fanfara fabricii „Reconstrucţia" şi un tovarăş de la judeţeană, care a ţinut un logos, etichetându-i „eroi naţionali" şi dându-i de exemplu câtorva elevi prezenţi pe peron, care-i priveau mai mult cu compătimire. Dar ei se simţeau mândri, şi câteva zile se plimbară demonstrativ pe Corso cu insignele de *brigadier* prinse în piept…

*

„De ce m-o fi chemat maistrul la el?" se întrebă Rică, oprind strungul. Biroul maistrului era tocmai în celălalt capăt al atelierului şi Rică se gândi că are timp până acolo să-şi recapituleze în minte ce ispravă făcuse în ultima vreme. Nu-l chema degeaba. Se întâmplase de bună seamă ceva grav. îi mai chemase odată Barbu într-o toamnă, când apele Cracăului ameninţau să inunde atelierul.

— Eşti din Slobozia? l-a întrebat.

— Da.

— Ţi se spune „deşteptul pământului"?

— N-am auzit.

— Este al treilea an de când Cracăul se bălăceşte în atelierul nostru. Ce propui să întreprindem pentru a-l potoli?

— Să săpăm un şanţ adânc în partea nordică şi să-i abatem apele către şosea. Adevărul era că această problemă îl frământase şi anul trecut, când apele furioase mâliseră atelierul. Dar nu îndrăznise să facă propunerea. Aşa era el, timid. Dintre lucrătorii din atelier, se calificase ultimul. Abia terminase armata şi, dând ocol atelierului, l-au încântat strungurile. Alergau ca nişte cai bine struniţi, scoţând pe nări şpanuri spiralate şi strălucitoare. Atunci s-a apropiat Barbu de el întrebându-l:

— De ce dai târcoale pe aici?

— Vreau să mă învăţ şi eu pe maşinile alea, a îngânat el. Tata-i paralizat şi mai am o soră în şcoală, îmi trebuie bani gheaţă ca să-l port pe tata prin spitale şi să o ajut pe sora mea să termine măcar cele opt

clase.

Barbu îl apucă de mână trăgându-l în atelier unde mirosea a metal. Se opri în faţa lui Zbiru şi-i spuse poruncitor:

— Până nu-l înveţi şi pe băiatul ăsta meserie nu-ţi dau drumul la pensie.

— Păi ăsta pute a bălegar, făcu Zbiru, privindu-l pe deasupra ochelarilor. Celălalt pe care ţi l-am calificat venea barem de la oi. Şi-i tot ţăran, cu capul tare. Ştiu ce mă aşteaptă. Mă caută doamna cu coasa, până prinde ăsta meşteşugul. Nu ştiu zău de ce-ţi alegi ucenicii numai din mediul rural?

— Prefer ţăranii, Zbirule! Netraverstiţi. Ei vor rămâne să lucreze aici, nu se vor transfera la oraş. Uneori mă surprind trecând în revistă lumea de pe stradă. Treizeci la sută sunt indivizi veniţi de la ţară, care au invadat oraşul, făcându-şi loc cu coatele. Dacă-i întrebi ce au citit în ultima vreme îţi răspund arţăgos: Ce vrei, domnule? Crezi că altă treabă n-am? În timpul meu liber joc table. Nu-i de ajuns? Eu agonisesc, domnule, mă duc la bătrânii mei la ţară aduc păpică, îmi căptuşesc casa cu covoare, fac vin şi dau noaptea bă… i în tavan.

— M-ai convins! Crezi însă că ăsta n-o va şterge?

— Am radarul meu!

A doua oară l-a chemat maistrul după ce a terminat cursul de calificare.

— Mi-a spus nea Zbiru că ai trecut *examenul*.

De mâine eşti muncitor calificat. Te bucuri?

— Da, meştere!

— Te sfătuiesc să nu te iei după unii navetişti şi să te apuci de băut sau să te crezi mare *dascăl*. Ia-ţi o fată serioasă şi nu uita obiceiurile ţărăneşti. Citeşte în fiecare zi măcar câteva rânduri, poate ajungi şef de echipă. A început unora să li se aplece de muncă, ca şi când ar fi de o sută de ani. Le cresc burţile de nu-şi mai pot lega şireturile. Asta fiindcă lâncezesc în apartamente şi se îndoapă. Le dau zilnic sfaturi dar sunt recalcitranţi şi mă bârfesc pe la colţuri.

De atunci nu l-a mai chemat. Îi simţea însă prezenţa acolo, aproape de dânsul, deşi unii mârleţi, observând afecţiunea maistrului pentru Rică, îl for-fecau ori de câte ori le cădea la mână.

— Eşti isteţ, ai? Te dai bine pe lângă Găzar ca să-i ascuţi creioanele!…

Ce vrea oare şeful de la el? În ultimul timp muncise pe rupte şi

nu absentase niciodată. Cu o seară înainte fusese cu Maricica în oraş. Îşi luase inima-n dinţi şi o invitase să-şi petreacă duminica împreună. Maricica l-a privit printre gene, acceptând sec: „Bine, fecior". Maricica era lustruitoare la secţia de mobilă. O fată de *nota zece*, cum spunea Mişu, rivalul său. Bondoacă, dar îmbrăcată după ultimul jurnal. Candidase la „Steaua fără nume" şi cu ajutorul lui Mişu trecuse cu brio două etape, dar se împotmolise la a treia. Cânta toată ziua în secţie de se auzea tocmai la atelierul mecanic. „I-auzi privighetoarea!

spuneau băieţii, fata asta o să moară cântând. E dată dracului!"

Mişu era tot strungar şi îi purta sâmbetele. Se pricepea la fotbal, purta blugi, cămăşi călcate impecabil, fuma ţigări fine şi era la curent cu tot ce se întâmpla în oraş. Spunea bancuri şi îi cam sucise capul Maricicăi. Mama lui Mişu, cosmeticiană, o ademenea pe Maricica sulemenind-o, cu gândul să şi-o facă noră. În atelier Mişu lucra de mântuială şi băieţii îl botezară Unghie. Făcea rost de orice *la negru* şi era socotit foarte descurcăreţ. Ţinea să parvină căutând să-i facă pe plac şefului. Rică îşi dădea seama că Maricica îl place mai mult pe Mişu. Îi era ciudă de stângăcia sa şi n-avea cu cine să se sfătuiască. „Unde vrei să mă duci, mecanicule? glumi Maricica. Ai făcut rost de planul oraşului ca să nu te rătăceşti?" Am să-l împrumut de la Unghie, îi răspunse Rică minunându-se de îndrăzneala sa. Maricica râse, apoi se încruntă: „Fii atent, dacă eşti gelos, cu mine n-ai nimerit-o! îmi place să-mi trăiesc viaţa fără căpăstru. Ai înţeles? Nu-mi plac băieţii prea serioşi. Îmi amintesc de tata!"

Rică hotărî să-i spună Maricicăi ce are pe inimă. El nu era ca Mişu, un fluture de noapte. Voia să-şi întemeieze un cămin. Nu-i plăceau aventurile. O iubea cu adevărat. Dacă ea ar fi dispusă… „Ce? sări Maricica gata să se înece cu frişca unei prăjituri, ai căpiat? Să mă mărit cu tine? Te ştiam trăsnit, dar nici chiar aşa! Mă vezi tu pe mine spălându-ţi izmenele? Doamne fereşte, doar nu-s ciungă! De muncit muncesc că aşa e la modă, dar n-am să-mi pun cenuşă în cap. Nu vezi ce trup am? îşi rup bărbaţii gâtul uitându-se după mine!"

Atunci a apărut ospătarul întrebându-i dacă mai doresc ceva. I se adresase mai mult Maricicăi, cu ochii pe genunchii ei dezveliţi demonstrativ.

„Şi-acum unde mai mergem? întrebă Maricica după ce Rică achită nota de plată. Mă duci la vreun film ca să stăm pe întuneric ca liceenii, sau schimbăm localul. Asta nu-i *mişto*, hai mai bine într-un bar

să ascultăm muzică. Îţi place să dansezi sau nu-ţi mişti picioarele decât pentru a te duce la serviciu?”

Au mers şi la bar, unde Maricica se cocoţase imediat pe un scaun înalt. Nu-ţi păsa de nimeni, zâmbea degajată aruncând din când în când ocheade băieţilor parcă pentru a le face în ciudă. „Pariez, spuse ea, că n-ai mai călcat pe aici. Eşti caraghios, strungarule!” Şi fără ca Rică să se aştepte se apropie de el sărutându-l zgomotos.

— Asta ai vrut, nu? făcu ea veselă, vrând parcă să o ierte pentru cele spuse cu o clipă mai înainte. Cred că nici nu ai fi avut curajul să mă săruţi. Fetele vor să fie sărutate, dar nici uneia nu-i place să recunoască acest lucru. Treaba cu fetele-i grea pentru tine. Ţie îţi trebuie una domoală care să-ţi toarne o casă de copii. Nu-i aşa că visezi să stai iarna în casă, focul să duduie în sobă şi afară să ningă?

— Iar tu încerci să pari ceea ce nu eşti. Vrei să păcăleşti pe cei din jur făcând pe grozava. Să atragi atenţia cu orice preţ!

— O.K., strungarule! Ţi-ai dezlegat limba! Ştii că începi să devii interesant după ce îngurgitezi tării? Mai comandă un rând, poate treci la confidenţe! îmi plac la nebunie… şi dă-i barmanului un pol să-ţi pună banda cu Richi.

I-Cine e asta?

— Un cântăreţ italian. Observ că eşti în găleată cu melomania. Când eram mică mă îndrăgostisem la nebunie de Keny Rogers. Tu ce naiba faci după ce laşi strungul din mână? Doar nu te bagi în scutece ca moşnegii. Crezi cumva că-ţi va ridica şeful vreo statuie? Te înşeli, bronzul s-a terminat de mult!

Atunci a apărut şi Mişu cu două fete la braţ. Se aşează cu amândouă pe o canapea şi dezinvolt, se adresă barmanului:

— Trei *mari*, iubitule, şi schimbă muzica aia popească, că nu mă călugăresc. Vreau să mă distrez, e limpede?

Maricica îl învălui cu o privire provocatoare, dar Mişu nu o băgă în seamă. „Hai să plecăm, strungarule! Plăteşte, ia-mă de braţ şi să ieşim” spuse ea, ţuguindu-şi buzele şi lipindu-se de el. Toată lumea îl privea cu invidie. Se simţea în al nouălea cer. În stradă însă, Maricica îl părăsi brusc

Derulându-şi amintirile din ajun, Rică se trezi în faţa lui Barbu.

— Am să-ţi dau o veste bună, îi spuse acesta.

M-am consultat cu conducerea cooperativei şi de luni vei fi numit şef de echipă. Şi încă ceva, ajută-mă să găsim o soluţie pentru a

putea ridica grinzile metalice deasupra spaţiului dintre forjă şi atelier.

Până vine macaraua ne apucă iarna.

— Am să mă gândesc!

— Apropo, te-am zărit aseară cu Maricica, sau mi s-a părut. Dacă-i aşa să fie într-un ceas bun. E fată bună, dar îi trebuie un bărbat energic care să o readucă cu picioarele pe pământ.

„De”! a vrut să îndruge Rică, dar un nod i se puse în gât.

„De „era modul tipic de a răspunde al ţăranului pus în faţa unei situaţii imediate şi trebuind să ia o hotărâre.

— Un fel de tragere de timp. Ţăranul nu se aruncă prosteşte în vorbă. El tace mai întâi pentru a putea chibzui. „De „înseamnă multe: da şi nu, „să mă mai gândesc”, „să văd ce pot face, nu m-am gândit până acum”. E poate bucurie sau supărare. De cele mai multe ori reprezintă un fel de scuză fără acoperire. O amânare necesară pentru a cântări argumentele pro şi contra. „De, ştiu eu?” Dar mai înseamnă şi „ce să faci? asta-i situaţia!” Nu-i o abdicare, ci necesitatea de a te apleca în faţa implacabilei sorţi. „De, aşa a fost să fie!” sau „de poate scap eu şi din necazul ăsta”. „După ploaie şi furtună vine iarăşi vreme bună”. Aşteaptă, omule, nu te grăbi! Cugetă mai întâi întorcând problema pe toate feţele! Lucrurile par deformate la prima vedere. Pătrunde-le sensul adevărat şi pe urmă hotărăşte ce ai de făcut. „De, dacă ştiam că o să iasă aşa băteam altfel cărţile”. Nu e bine că mi-ai spus-o! Trebuie să mai aştepţi, omule. M-ai luat prin surprindere, şi acum îmi forţezi mâna fiindcă m-ai prins pe picior greşit. „De! poate că totuşi e mai bine că s-a întâmplat aşa”. „Putea fi şi mai rău”.

Dar „de „înseamnă uneori şi o mângâiere. „De! fiule, asta-i situaţia! Alţii au trecut prin situaţii mai grele decât a ta. Rabdă până va trece greul!” Miraculoase sensuri are un „de „spus într-un anumit fel! E plin de culoare. Aşa vorbea şi taică-său, colonelul. De câte ori îi spusese: „De! fiule! Acum nu pot face nimic pentru tine. Dacă te-au exclus din U.T.M. nu-i vina mea. Trebuie să ai încredere în viitor şi în special răbdare. Este o greşeală de moment. Nu trebuie să judecăm cu ură. N-ar fi trebuit să pătimeşti, dar ce să-i faci? O să vină într-o zi cineva la poartă şi-mi va spune: Tovarăşe colonel, cu mata s-a făcut o nedreptate! În iureşul revoluţiei se comit şi greşeli”.

Maică-sa vedea altfel lucrurile: „Du-te, măi Ghiţă, îi spunea ea şi roagă-te de Jani să te încadreze undeva. Doar ţi-i nepot şi acum, slavă

domnului! a ajuns secretar la oraş". „Nu mă duc nicăieri", se ambiţiona colonelul. Pe fratele lui Jani l-am trimis pe front şi *a dispărut* la Cotul Donului! Cum să mă milogesc acum de el?". „N-ai avut niciodată grijă de copii noştri" îi reproşa mama. Dar colonelul era neclintit în hotărârea sa!

*

Cum poţi explica oare într-o autobiografie, în câteva cuvinte, de ce ai eşuat în căsătorie?

Să justifici cu argumente logice că Helga, Viorica sau cum o mai fi chemând-o pe fată, este vinovată de ce s-a întâmplat în mariajul tău. Dar cine va condamna o fată cu ochi migdalaţi, doar pentru că te-a privit într-o seară de la balconul căminului studenţesc din Braşov în timp ce tu, cu capul răsucit spre ea, ai întrebat-o cu îndrăzneală: „Ce zici, sunt tip bine"? Şi că de atunci, din seara aceea, fata de care te-ai îndrăgostit poartă răspunderea pentru destrămarea căsniciei tale de mai târziu. Că tu, soţul ei, ai fost întotdeauna atent în relaţiile conjugale, nedându-i ei niciun prilej de gelozie? Ai fost grijuliu să nu-i fisurezi cu nimic firavele învelişuri ale dragostei dintâi, căutând să păstrezi şi să alimentezi continuu dovezile de dragoste? Poţi oare răspunde cu certitudine: Da, am făcut tot ce era posibil şi nu mă simt vinovat cu nimic! Fata aceea, Viorica, în vârstă de şaptesprezece ani, poartă întreaga vină, încă de atunci când a coborât la tine în stradă şi te-a întrebat luându-te de braţ prietenește ca şi când te-ar fi cunoscut de când lumea: „Vrei să fim prieteni"? Dar nu lui oare, stăpânindu-şi cu greu bătăile inimii, i s-a părut deodată că de pe Tâmpa Braşovului au năvălit toate miresmele florilor adăpostindu-se în fiinţa aceea minunată care se chema Viorica? Au intrat amândoi într-o ceainărie de lângă biserica Neagră comandând iaurt şi cornuri pe care le devorară privindu-se uimiţi. Viorica purta o rochiţă maron cu guleraş alb, şi, deşi afară vântul de toamnă cernea a ploaie măruntă spulberând frunzele, în inima lor răsărea soarele. Un soare viclean care îi îndemna să se îmbrăţişeze acolo în văzul tuturor, fără nicio sfială, să pornească aiurea, pe cărările de sub Tâmpa fără să le pese de nimic. Mergeau ţinându-se de mână, îngânând melodii, oprindu-se din când în când spre a se îmbrăţişa cu nevinovăţie mai mult parcă pentru a se convinge că minunea se petrecea aievea! Creştea în ei acea văpaie nevăzută care le punea în rezonanţă toate simţurile. Era ea vinovată încă de atunci, fiindcă el simţea nevoia s-o caute în fiecare clipă, să alerge la ea şi să o

îmbrăţişeze? Udaţi până la piele, călcau prin băltoace, râzând nebuneşte de bucuria ce le încărcase inimile. Puterea aceea miraculoasă i-o strecurase fetiţa cu rochie maron şi guleraş alb, care continua să-l privească mirată, cumpănind parcă dacă este destul de puternic ca să-i adăpostească dovezile sale de dragoste. Putea fi condamnată fiindcă înnpotase cu el pe vârful Tâmpei o noapte întreagă protejaţi doar de o stâncă înaltă căptuşită cu muşchi şi *încălziţi* de razele lunii? Dar Viorica, soţia sa de mai târziu nu mai semăna fetei aceleia cu care se plimba pe aleea Tâmpei, făurindu-şi planuri de viitor.

— Când terminăm facultatea ne alegem un sector forestier, în creierul munţilor şi o căsuţă înconjurată de flori. Acolo, spunea Viorica, înălţându-se pe vârfuri pentru a ajunge la el ca să-l sărute, vom face copii, iubitule! Tu ai părinţi? îl întrebă ea deodată.

— Da, tata a fost colonel.

— Zău? înseamnă că-mi alterez originea socială, glumi Viorica încolăcindu-l cu mâna de după mijloc.

Al meu a fost petrolist, dar s-a prăpădit de tânăr.

Mama ţine un chioşc alimentar la liceul din Ploieşti.

Face sandvişuri cu brânză şi le vinde elevilor. E caraghios, nu? Mai am doi fraţi care studiază la Moscova. Unul geologia, iar cel mic, Gelu, o facultate de literatură. Vrea să ajungă scriitor. E ambiţios ca un catâr.

— Şi mie îmi place să scriu, dar nu am timp.

— Dacă mă iubeşti, nu te lăsa! Nevasta lui Gelu, cumnată-mea, nici n-a apucat frate-miu să-şi vadă numele pe coperta unei cărţi şi nu-i mai ajungi cu prăjina la nas. Se învârte printre bărboşi, discută toată ziua despre artă şi încearcă să o copie pe George

Sand. Am încasat şi o bătaie de la mama, fiindcă într-o zi i-am spus: „Dragă cumnăţică, începi să semeni cu o paiaţă". De atunci nu-mi mai răspunde la bună ziua. I-a scris lui Gelu să mă taie de la capitolul *cadouri* când vine acasă de sărbători.

Felul nevinovat de a fi al Vioricăi nu trăda câtuşi de puţin pe cel de mai târziu. Era spontană şi sinceră, se simţea bine în tovărăşia ei, îndurând cu răbdare necazurile, cu gândul la fericirea viitoare. Fiind extern, Barbu dormea noaptea la „Casa Albă". O vilă cocoţată pe un deal şi în care mai locuiau doar trei studenţi de anul patru. Seara trebuiau să spargă nişte cioate noduroase, pentru a putea face focul. Ajungând târziu la cămin sobn nu se încălzea niciodată. Singur într-o

cameră cu zece paturi, se învelea cu toate păturile din care făcea un fel de cort natural, pentru a-l apăra de frig. Dimineaţa făcea paturile la loc, după care cobora în fugă dealul spre facultate. Viorica stătea în gazdă la o doamnă al cărei soţ murise şi care o sfătuia să lichideze prietenia cu un *mucos*. Mai bine să pună mâna pe un doctor sau inginer. „Dragostea nu ţine de foame, fetiţa mea, îi spunea ea. Ia-ţi un bărbat mai în vârstă ca să te ţină pe palme". Viorica râdea cu gura până la urechi şi o imita în faţa lui Barbu, amuzându-se până la lacrimi. Nu, Viorica nu putea fi singura vinovată de eşecul de mai târziu. Cum să explice oamenilor ce s-a întâmplat? Omul este ca un fluviu, spunea cineva. Curge la vale şi nu-i poţi anticipa dinainte cursul. La început licăreşte un firicel argintiu în vârful muntelui, apoi pe parcurs se îngroaşe, rupe malurile, se zvârcoleşte neputincios, se târâie, izbeşte în stâncă, doboară uneori case şi păduri ca în urmă să ajungă vlăguit la marea cea mare. Omul este un fluviu ce duce cu el la vale o experienţă proprie care nu seamănă cu a nimănui… Un fluviu imprevizibil…

Bulumete parcă luase foc:

— De data asta Găzarul s-a întrecut cu gluma, se adresă el colegilor în timp ce-şi aşeza hainele în vestiar. Auzit-aţi că de azi încolo batem pas de defilare prin faţa lui Rică. Când mă gândesc că râde prostul de noi îmi vine să mănânc o cutie de chibrituri. Spuneţi şi voi dacă poţi să-i spui lui Rică *don şef*? Eu cred că avem şi noi un cuvânt de spus când se alege un şef de echipă, doar nu suntem *falşi*. Au luptat părinţii noştri să ajungem în socialism şi vine dumnealui, Găzarul, să ne calce democraţia în picioare!

— Tu ştii ce-i socialismul? îl întrebă Niţă, dezbrăcându-şi cămaşa.

— Păi, cum să-ţi explic? Socialismul suntem noi toţi laolaltă. De noi depinde totul şi nu trebuie să lăsăm pe nimeni să se amestece în ciorba noastră.

— Ce ai cu Rică? Din câte am auzit, el a intervenit la maistru pentru a te primi în echipa lui, pe vremea când tu nu ştiai decât să asculţi muzică grecească.

— Jignire, protestă Bulumete! Pe Rică l-a pus şef fiindcă s-a dat bine pe lângă Udi, slăbiciunea Găzarului.

— Care Udi?

— Maricica de la mobilă!

— Ce ai cu băiatul dacă-şi vede de treabă? Eşti împotriva

promovării tineretului?

— Ce să zic, m-ai pus la colţ cu lozinca ta! Eu zic să-l silim pe Găzar să-l vireze pe Rică înapoi în banca lui. De ce să mai umblăm pe la conducerea cooperativei cu jalbe? Că dacă n-o vrea, vorba aia, nu-i nimeni basma curată. Sau n-aţi aflat ce făcea Rică aseară în oraş? Se plimba la braţ c-un puriu care nu se uita la verdeaţă. Avea în prostie, de-a îmbolnăvit-o de strabism pe „sopistă" numărându-i.

— Rică?

— Bineînţeles! S-a aciuat cu tipul într-un bar unde se prefăcea că ascultă muzică cosmică.

— Nu te credem, protestară strungarii în cor. Şi-i ce-a mai făcut mai departe?"

— Asta-i, a dispărut co măgaru-n ceată!

— Vezi?

— Ascultaţi-mă pe mine. A avut blat cu Maricica să-l *uşureze* pe puriu, dar n-a ţinut. A dat cineva telefon şi a apărut *presa* cu *aspiratorul*.

— Degeaba bagi *ştăngi*! sări şi Gheorghiţă. L-au numit şef de echipă, să fie sănătos şi gata! Nu mai despica firu-n patru! Dacă şefu' are încredere în el, treaba lui. Să-l lăsăm să se îngroape singur dacă n-are cap.

— Eşti isteţ, Gheorghiţă, dar eu nu mă pot obişnui cu gândul că mă conduce un ţăran.

— Dar tu ce eşti, mă rog, vreun prinţ? Eu nu suport linguşitorii care se ţin de şefi ca fasolea de par. Lui Rică ce-i pasă? Creşte orătănii, fructele îi cad din pomi, porumb îi dă tat-su, aşa că poate să fie punctual la serviciu. Nu trebuie să-şi cumpere nimic. Ia să stea şi el la rând ca mine să văd dacă-ţi mai arde de citit ziarul! Parcă l-ar fi făcut mă-sa *ziarist* / Uite-l ce liniştit stă colo în colţ, parcă nici n-a aflat că Găzarul i-a strecurat în mână sceptrul puterii.

— Astăzi, fraţilor, începu Rică, mergem la gară să încărcăm vagonul cu racleţi.

— Tot fără macara, don şef? rânji Bulumete.

— Tot!

— De ce, domnule, să ne rupem şalele iar *pionierul* să stea degeaba la IFET? Nu pot să ni-l împrumute, sau nu sunt capabili să rezolvăm problemele?

— Şoferul de la IFET nu vine dacă nu-i dăm o sută de lei.

— Eu nu-s şef, ripostă Bulumete. Ştiu însă că de la o vreme s-a dus grija faţă de om?

— Cei de la forjă s-au plâns că n-au cu cine lucra astăzi fiindcă Fane Pământ s-a îmbolnăvit. Nu vrei să-l ajuţi tu ca să nu-ţi mai rupi oasele la gară?

Bulumete înghiţi găluşca. Intrase în laţul pe care şi-l întinsese singur. Mai bine tăcea, dar acum era prea târziu. Nu era deloc prost Rică. îl scutise să mai încarce racleţii la gară. În schimb îi dădu posibilitatea să se *răsfeţe* întorcând fierul înroşit sub ciocanul pneumatic. Păi cine mai era capabil în afară de Fane Pământ să lucreze în ritm cu Cernaoschi?

Dacă te potriveşti *banditului* într-o Oră cazi stors de vlagă jos. Ala e drac, nu-i om! Parcă-i făcut din oţel. Frumos, domnule şef de echipă, halal m-ai protejat! Dacă ştia că va ieşi aşa se ducea la gară. Dar acum nu mai era nimic de făcut. E uns cu toate alifiile ţărănoiul, dar o să-i găsească cineva ac şi de cojocul lui.

* * *

— „Hai leliţă la odaie, să îl vezi pe Nicolae”…

— Vira, Fane, acasă, că te-ai turtit. Dacă te-ar auzi Găzarul cum cânţi ar încremeni de mirare. Chiar, zău, ce mari taine ai tu cu el?

— Ala e om, guzganilor!

— Fiindcă ţi-a dat un os de ros? Păi asta-i obligaţia lui, să dea oamenilor *păpica*. Şi, slavă domnului! nu poate spune că n-are oameni de ispravă. Osul la treabă noi îl punem, el doar o *jâljiie*. Fără noi ce s-ar face Găzarul? Ar crăpa ca peştele pe uscat. Noi îi ţinem scaunul de sub fund, altfel conducerea l-ar da afară ca pe-o măsea stricată. Ia să glumim noi într-o lună şi să nu facem planul, îl zboară *Laica* de nu se vede!

— *Laica*, guzganilor? Aţi uitat până şi cum îl cheamă pe preşedintele cooperativei unde vă câştigaţi pâinea?

— Li zicem *Laica*, fiindcă seamănă cu o căţea care ne latră într-una. Ne dojeneşte mereu

— Şi n-are dreptate?

— Observ că voi nu aţi băut şi-mi turnaţi doar mie”. Atenţie, guzganilor, nu vă suport asemenea *dragoste*…

— Ce ţi-a dat în fond Găzarul? Unui sportiv de performanţă putea să-i ofere un loc mai *călduţ*, nu să baţi cu Cernaoschi la ciocan. Mai bine te-ai da de partea noastră.

— Dar dacă voi sunteţi iscoadele Găzarului?

De ce naiba vreţi să-i daţi meşterului sub centură! După câte ştiu, Gheorghiţă, el te-a scăpat de beţie iar pe tine, Bulumete, te-a făcut om. Acum văzându-vă la oraş ce v-aţi gândit? Să aruncaţi, cu copitele în obrazul stăpânului, şi fiindcă vă este frică mă luaţi şi pe mine părtaş la mârşăvie…

— Mai dau un rând, nea Fane!

— Ai să mai dai multe, Bulumete, de-a început să-ţi tremure cravata. Tu, Gheorghiţă, află că nu-mi plac lucrurile tulburi. Vreau să-mi privesc duşmanii în faţă. Ce aţi pus voi la cale, ţărănoi parveniţi, e foarte grav.

Aoleu, vedeţi fata aia? Ce-ar fi să mi-o aduceţi aici?

— Ţi-o aducem, nea Fane, dar ce spui? îi facem de petrecanie Găzarului?

— De ce să-l punem la zid, mârleţilor? Dacă se află tărăşenia nici dracu' nu ne mai scapă de belea. Hai, iub; to la odaie… Mi-o aduceţi?

— Pe cine?

— Fata, ţărănoilor!

— Nu-ţi fie teamă, nea Fane, continuă Bulumete.

Primar în comună vine un văr de-al meu care a terminat *Ştefan Gheorghiu*. Nu-mi este greu să-i strecor numele celui pe care vrem să-l *debarcăm*

Îi face un control, îi găseşte o lipsă în gestiune şi

Pata. Mai alps că primarul trape la mine când vine şi îl nun eu *în text* ce are de fătnit. Găzarul nici nu-i membru de partid, aşa că poate împhiţi iute gălusea.

Alunge să nu facă planul într-o lună pentru a-l băga la *sabotaj*. În tot cazul, îi atârnăm noi o tinichea de coadă. îi găseşte el văru-meu, ceva, că n-a făcut degeaba *Ştefan Gheorghiu*. Unde mai pui că-i îndrăgostit lulea de sora neveste-mii, o gestionară – spirt.

Iradevărat da el vrea s-o scoată din comerţ, dar ea nici nu vrea să audă. îl ţine la distanţă cu fizicul ei durduliu spunându-i că gestionari pensionaţi a văzut, dar birocraţi nu prea. Şi cum să se încurce ea, vânzătoare cu experienţă, cu un biet activist! Ei, ce zici? Baţi palma cu noi?

— Să-mi vând sufletul diavolului? Ascultaţi-mă, şobolanilor, vă umblă mintea cu sorcova visând baloane de săpun. Maistrul e om învăţat şi vărul ăla al tău, dacă te ascultă, o să ajungă rău. La partid nu

ţine cu tromboane.

— Înseamnă că nu-l cunoşti! Mergea în limbă după parale şi nu cred să se fi schimbat.

— Mie unuia îmi vâjâie capul. Ce v-aţi spus voi: îl îmbătăm pe Fane şi e omul nostru, de aceea nu beţi niciunul. Dacă-i aşa o să beau până o să vă ruinez.

— Eu am ulcer, se scuză Gheorghiţă.

— A fost cam gras porcul de anul trecut? Da' tu. Bulumete, ce ai?

— Trebuie să fiu treaz fiindcă astăzi am învăţământ politic: „Statul şi revoluţia socială"…

— Pe mine m-aţi turtit, *revoluţionarilor*. Dar mă duc afară, mă răcoresc şi o iau de la capăt. Nu1 s-a născut încă ăla care să mă bage sub masă. Şobolani sabotori ce sunteţi! Fiţi atenţi, ce puneţi voi la cale ne periclitează pâinea la toţi. Şi pentru ce mă rog? Fiindcă-i urâţi pe cei care se ridică prin muncă cinstită? Vreţi să fiţi voi şefi fiindcă v-aţi mutat la oraş şi aţi devenit *domni*? Bă, eu mi-s membru de partid, dar prin '57 mi-a căzut în mână o carte unde Lenin spunea: „Să te păzească dumnezeu de burghezia proletară! Umblă drogată după putere şi fotolii moi". Vreţi să ajungeţi şi voi burghezi? Vă arăt eu, Fane Pământ, cât de lung vă e nasul! Comandaţi-mi acum vin că de veninul vostru m-am săturat! Mulţumiţi-i lui Dumnezeu că nu sunt *turnător*, altfel Găzarul v-ar suci mâine capul la spate. Şi, asculta-ţi-mă pe mine, ar avea tot dreptul să o facă!

* +

„Hai, tataie, să-ţi repar cerdacul ca să-i faci pat porumbului la toamnă! Nu vrei? Păcat! Trage, nene, mai puţin cu şpriţul şi învelește-ţi casa! Am adus tablă din import. Crapă apa de ciudă şi nu poate trece prin ea! Să-ţi fac, maică, o sobă cu cahle de Bistriţa Năsăud ca să-ţi încălzeşti ciolanele la iarnă. Le-am adus din Ardeal pentru matale, anume. Nu mă crezi? încearcă şi ai să te convingi! Ce spui? îţi tai o chitănţucă? Un aconto, acolo, şi vă trimit oamenii la treabă. Pe urmă ne înţelegem noi! Mata, tăicuţă, dărâmă casa cea veche că o să te scoată băieţii de sub dărâmături. Te râd sătenii şi nu-ţi mai intră nici popa în casă. Fă colea o comandă şi-ţi ridic alta după *ultimul jurnal*. Tăiem o chitănţucă? Orice lucrare este garantată pentru o sută de ani. Dacă după aia se strică vii mata la noi şi îţi facem alta pe gratis!…"

Îmbrăcat într-o pereche de blugi, cu scurteică din piele, Todiriţă, un bărbat de vreo patruzeci de ani, se învârtea prin faţa secţiei, cu un

creion în mână şi un chitanţier care-i ieşea afară din buzunar. Sătenii veniţi din împrejurimi după cumpărături ascultau amuzaţi ofertele.

Datorită reclamei pe care o făcea *serviciilor* secţiei de construcţii, Todiriţă fusese *botezat Chitănţucă*. „Du-te, măi, la Chitănţucă!”, ţi se spunea când aveai o treabă mai greu de rezolvat. Dacă nici el nu-ţi face rost de lucrul *ăla*, apoi nici dracu’ nu-ţi face Are relaţii şi cu Scaraoschi! Vrei un cazan din Talpa

Iadului, Chitănţucă ţi-l aduce. Se urcă în *ciur*, apasă pe acceleraţie şi nu se întoarce fără el. Umblă toată ziua ca argintul viu, dar face treabă, nu glumă. În fiecare lună muncitorii din secţia sa îşi realizează retribuţiile, iar poza lui Chitănţucă n-a mai fost scoasă de la panoul fruntaşilor în producţie. Tovarăşi, cooperativa este o organizaţie socialistă de grup, spunea el celor care stăteau în *coada sapei*. Dacă nu umbli după materiale şi comenzi nu-ţi bagă nimeni banii în traistă. Nouă, meşteşugarilor, trebuie să ne meargă mintea brici. Să valorificăm şi cenuşa din vatră, că d-aia suntem meşteşugari! Să nu aşteptăm să ne intre clienţii în prăvălie, să le ieşim noi în întâmpinare cu ce le este necesar”.

„Dacă-i secretar de partid, cred şi eu că-i merge *plugul*, şopteau unii pe la colţuri. Ce? Eu n-am fost după materiale! Am cutreierat toată ţara, dar degeaba. Şi ne mai şi critică în şedinţe că nu ne facem planul. Uşor de spus, dar greu de realizat. Planul creşte dar clienţii rămân aceiaşi. Nu-i adevărat, tovarăşele! îl contrazicea Chitănţucă de la masa prezidiului. Vedeţi că nu citiţi ziarele? Populaţia ţării a crescut, înmulţindu-se în special numărul copiilor. Făcut-ai cumva *tovarăşele* în secţia dumneatale vreun scutec de copil, o căciuliţă sau un paltonaş şi le-ai scos la vânzare în faţa magazinului? Cel întrebat tăcea şi Chitănţucă îl încolţea pe altul: Spui că nu mai vine lumea să-şi repare încălţămintea? Posibil! Dar întrebatu-te-ai de ce? Să-ţi spun eu cape-i cauza: Mititelu, ajutorul tău, s-a boierit! Vine omul la el să-i pună un petic, strâmbă din nas: Numai pingele, bădie, îţi pot bate. Dacă vrea omul un flec la toc, Mititelu nu acceptă să-i schimbe decât tocul întreg. S-a rupt o curelușă, Mititelu *n-o* coase că se înţeapă la degete. Îi impune clientului să i-o facă din nou. După el micile reparaţii nu se mai execută în ţara asta. Păi cum să-ţi mai calce oamenii în atelier? Doar pentru a admira pletele lui Mititelu? Dacă vrea să se îmbogăţească peste noapte, recomandă-i să cedeze altuia scaunul şi să plece la mină. Acolo se câştigă gras! Asta e cheia succesului, tovarăşi! Supravegheaţi-vă

lucrătorii şi veţi vedea cum se schimbă calimera. Secretul reuşitei este stăruinţa. Cine vrea să-şi realizeze planul găseşte până la urmă soluţii". Când Barbu a preluat atelierul mecanic oamenii îi dădeau bătaie de cap. Veneau la lucru băuţi, lipseau nemotivat şi nu-şi realizau normele. „Ia-o încet, bătrâne, l-a sfătuit Chitănţucă. Formează-ţi un nucleu din cei mai vrednici cu care să poţi răzbate. Nu dispreţul însă pe nimeni. Băieţii îs brânză bună în burduf de câine. Dar este imposibil să nu găseşti în fiecare şi o sămânţă de omenie. E greu însă al naibii s-o faci să rodească tocmai pe aceea. Trebuie să fii un *grădinar* desăvârşit. Pricepi? Prin anii '50 pe tata l-au chemat şi l-au trimis împreună cu alţii să colectivizeze agricultura. Au mers într-un sat în care au întâlnit un ţigan care n-avea nici după ce bea apă. S-a înscris primul la colectiv, dar n-au ştiut că-i şi cel mai puturos din sat. Mă faci şef, mânca-te-aş? l-a întrebat Gogan. *Şef* te va face obştea dacă o să meriţi, i-a răspuns tata, tu dă-ne o mână de ajutor şi îndrumă-ne pe la casele oamenilor ca să-i *lămurim*: *A* mers Gogan cu ei zi şi noapte. Beţiv fiind, le făcea un deservieiu fiindcă oamenii îi priveau cu neîncredere, îşi clădeau seama că el nu urmărea decât să profite de pe urma acestei acţiuni, dar important atunci era să aibă cât mai puţini duşmani. Gogan era de altfel destul de isteţ. Într-o seară l-a întrebat pe tata cine-i Partidul? *Eu*, i-a răspuns în glumă. Hm! a făcut Gogan, şi din ziua aceea nu l-au mai văzut; fiindcă între timp a fost mutat la raion. Uitase de el, când, se pomeneşte într-o zi c-un telefon: Alo, Partidul? Aici Gogan! Vino repede să vezi cum miliţia bate clasa muncitoare! Ce se întâmplase? Gogan confundase coteţul vecinului cu al său şi nu recunoştea că furase găini. Strâns cu uşa, încercă să apeleze la cunoştinţele sale cu *Partidul*, acesta confundând M-se în mintea lui Gogan cu persoana tatii. Trebuia să-l *salveze* fiindcă, dacă n-o făcea, un om şi-ar fi pierdut pentru totdeauna încrederea în partid, între timp Gogan a făcut o şcoală de tractorişti. A aflat-o tata mai târziu trecând într-o zi prin satul său şi hop! i se defectează *ciurul* în drum. Dinspre câmp cine crezi că vine *călare* pe-un tractor nou-nouţ? Gogan! îi strigă de departe bucuros: Să trăieşti, Partidule! Iaca-i rândul lui Gogan să te ajute! Şi trebuie să ştii că în cinci minute *ciurul* tatii a început să toarcă ca un motan. Asta-i, cu oamenii trebuie să ai *răbdare*".

Pe Barbu povestea lui Chitănţucă îl puse pe gânduri. Să aibă răbdare cu oamenii. Să-i ia aşa cum sunt, cu viciile lor! Nu să le cânte în strună, dar să-i ajute, urmărindu-le demersurile cu îngăduinţă. Uneori

trebuie să-i dojeneşti, dar fără sancţiuni radicale, în fiecare există câte o sămânţă capabilă să rodească. Cât trebuie însă să aştepte? Planul cu cine să-l realizeze? Răspunderea o poartă el iar atelierul, până la urmă nu era un institut de reeducare. Nici pe el viaţa nu-l cocoloşise. I s-a spus: „Chiar dacă nu ai fost primit în U.T.M., munceşte cinstit, învaţă şi nimeni nu va avea nimic cu dumneata". Studiase cu râvnă istoria partidului comunist al Uniunii Sovietice ca apoi să i se spună: „Toată lauda pentru cunoştinţele tale teoretice dar, ştii, tu nu poţi fi primit în U.T.M". I-o spusese Radu, colegul său de clasă care nu era sigur că suma catetelor unui triunghi drept-unghie nu era egală cu ipotenuza, dar era suficient să se ridice valorile acestora la pătrat ca egalitatea să devină perfectă. îl agasa chiar pe profesor cu veşnica întrebare „Sunteţi sigur, domnule profesor, că Pitagora n-a greşit?"

„Crezi cumva că flăcăii mei se dădeau în vânt după treabă? continuă Chitănţucă. Te înşeli amarnic. Prima echipă cu care am *pornit* în cooperativă era de groază. Cum ajungeam la casa unui client îl întrebau de la obraz: Ai băutură, nene? Că de nu, mergem la vecinu'. Că şi el are *comandă* la noi. Spune-i nevestei să sucească urgent şi gâtul la o găină că ne grăbim. Noi, constructorii, nu ne putem deplasa la restaurant fiindcă pierdem timp şi scade productivitatea. Omul ce era să facă? Scotea mâncare şi băutură, iar feciorii mei, după ce se ghiftuiau, lăsau totul baltă şi se duceau la cârciumă unde acontau lucrări particulare. Aveam şi un *boier* pe care-l chema Piţurcă. Umbla în haine negre şi îşi purta şpaclul într-o geantă tip diplomat. Se recomanda antreprenor de lucrări. îi plăcea să se dea mare. Acum îi cel mai bun şef de echipă pe care-l am. Oamenii nu trebuie condamnaţi numai pentru faptul că nu sunt deocamdată cum am vrea noi. Au crescut în medii diferite, fiecare cu necazurile şi năzuinţele lui. Nu-s toţi pe acelaşi calapod şi nici n-ar fi bine să semene între ei. Ar exista atunci o lume neinteresantă. Diversitatea oamenilor naşte în ei dorinţa de afirmare, de autodepăşire. Nu eşti de acord?"

— Ba da! făcu Barbu surprins în intimitatea gândurilor sale. Când s-a stabilit în Ploieşti nici el nu cunoştea nicio meserie. A fost nevoie să se angajeze la o întreprindere ca reparator de lăzi. Nu-i era ruşine să muncească, dar *mahalaua* era cu ochii pe el. Cu ce se ocupă moldoveanul matale, coană Aglaia, o întrebau vecinii pe soacra sa? E doctor, avocat? Funcţionar deocamdată, răspundea coana Aglaia. Aşa că Barbu se scula cu noaptea în cap, demonta fierăstrăul şi îl ambala în

hârtie albă ca să nu-l dibuiască lumea ce meserie are. Se strecura prin spatele casei pe linia ferată până la hală unde muncea până seara când lăzile reparate îl îngropau aproape cu totul. Mai lucrau acolo şi câţiva pensionari, dar nu se speteau. Lui Barbu însă îi trebuiau bani. Casa era goală, gardul stătea să cadă şi nu era firesc ca apariţia unui ginere să nu fie marcată de-un reviriment material vizibil în gospodărie. Făcea tot posibilul ca să adoarmă *vigilenţa* vecinilor. Coana Aglaia îl încuraja: Lasă Barbule, o să termine Gelu facultatea şi o să te bage el într-o slujbă ca lumea. Dar că n-ar fi fost la mijloc *prestigiul* coanei Aglaia, lui Barbu nu i-ar fi păsat de spusele oamenilor. Dar aşa ei ar fi spus: Degeaba fiii studiază la Moscova dacă fata şi-a dat-o după un neisprăvit! De aceea Barbu trebuia să se ascundă. Târziu, către toamnă, se întâlnise în curtea unde repara lăzile cu un vecin guraliv. Barbu nu se mai dezbrăcă. Îşi ridică banii cuveniţi şi părăsi hala cu părere de rău. Nu avea nicio perspectivă, dar n-avusese de-ales. Până la urmă însă mahalagiii aflară adevărul. Soţul Coanei Leanţa, vecina soacrei lui Barbu, lucra la oficiul de repartizare a forţelor de muncă, unde Barbu depusese o cerere. Într-o zi se întoarse *victorioasă* acasă, chemând-o pe coana Aglaia la gard cu glas tare ca să o audă şi ceilalţi vecini: Pe ginerele matale îl cheamă Barbu? Da, răspunse coana Aglaia bănuitoare. Barbu şi mai cum? insistă coana Leanţa. Aha, făcu coana Leanţa după ce primi răspunsul dorit, comunică-i te rog că soţul meu nu i-a găsit post fiindcă nu are o pregătire corespunzătoare. Trebuie să mai aibă totuşi răbdare, poate se iveşte ceva. Mare păcat totuşi, pentru Viorica matale! Cine a mai pomenit în zilele noastre să n-aibă bărbatul o meserie? A păcălit-o cumva? Bărbaţii îs buni de pus la zid! Mă gândesc că domnul Gelu o să se supere când va afla că soţul Vioricăi e şomer. Eu zic să nu-i scrieţi ca să poată învăţa liniştit.

Soacră-sa nu răspunse. Urmărea cu privirea capetele ascunse după ulucile gardurilor. Dar coana Leanţa nu isprăvise: Mi-a mai spus soţul că ginerele matale nu are nici origine sănătoasă. Taică-său a fost colonel. S-a agăţat de o floare ca să-i strice viitorul, deşi ştia că nu-i de nasul lui. I-a stricat viitorul, reacţionarul ăsta, altfel poate-i găsea şi bărbatul meu serviciu, dar nu poate nici el să promoveze un duşman de clasă că-l iau şi pe el alţii la întrebări. De ce să aibă necazuri?

— Ginerele meu este cinstit! îi luă atunci apărarea coana Aglaia sugrumată de mânie. Şi eu am luat-o de la lingura de lemn şi slavă domnului! n-am murit de foame. Dacă nu mă înşel, şi soţul matale când

l-ai luat de bărbat n-avea decât o pereche de pantaloni pe bucile dumisale. Şi nici funcţionar nu s-a născut deodată. Făcea luminări pentru biserici!

De, gândi Barbu, o fi avut şi Piţurcă motivele lui de se purta în haine negre. La douăzeci de ani şi lui Barbu viitorul îi surâdea încă plin de făgăduinţi. Învăţa noaptea pentru facultate şi trimitea scrisori lungi acasă la care colonelul îi răspundea laconic: „Bine că te-ai însurat, băiete! S-ar cuveni acum să faci şi tu oleacă de nuntă, dar dacă nu poţi, amân-o pe mai târziu. Maică-ta e sănătoasă. Nu se împacă însă cu gândul că eşti departe de noi. Bineînţeles că pe mine mă învinovăţeşte de acest lucru. M-au chemat la partid să popularizez în cadrul *Arlusului*, Uniunea Sovietică. Am citit „Aşa s-a călit oţelul", cartea nu mi s-a părut rea. Versurile lui Maiakovski sunt însă dure ca gloanţele unei mitraliere. Mama zice că dacă nu-mi dau parale să-i las baltă cu *Adusul* lor. Ea nu pricepe că muncile astea au un caracter obştesc. Se *gudură* în schimb pe lângă bădia Baciu, căruia îi cere bani cu împrumut. Şi afurisitul nu-i dă o leţcaie până n-o necăjeşte: Te-ai *lămurit*, Marico, că bolşevicii n-au făcut grajduri din biserici? Dar nici ea nu se lasă, precizându-i că deşi „Stalin şi poporul Rus libertatea i-a adus", el tot cizmar a rămas! Acum ascultă noaptea *Vocea Americii* şi este convinsă că foarte curând vor veni americanii să ne salveze. S-a apucat şi de politică. Nu se împacă cu faptul că românii nu au primit nicio *felie* la masa victoriei, deşi au participat cot la cot cu ceilalţi aliaţi. În privinţa asta, deşi nu ştiu cine i-a băgat în cap *povestea*, n-o pot contrazice. Are într-adevăr dreptate! După ce am predat pământul, am trecut prin sat şi ce crezi c-au făcut? L-au numit primar pe un neisprăvit care a ordonat tăierea livezii sădite de mâna mea. Cică n-aveau pe unde învârti tractorul. Am citit undeva că în Rusia a fost şi mai rău. Au scos şinele de cale ferată pretextând că-s *capitaliste*…

Abdicând, regele a făcut o mare greşeală. Partidele istorice se sfâşie acum între ele în detrimentul intereselor ţării. Ajutorul American din '46 acordat poporului nostru i-a cam ameţit pe unii. Sigur că o cutie de budincă şi un pachet de Cammel nu ne-au scos din impas, dar propaganda e mare lucru. îl ştii pe Chiorul căcănarul? Când au venit ruşii şi-a pus în cap o şapcă căzăcească şi a cântat *Katiuşa* până când *tovarăşii* l-au categorisit *element ataşat toporului sovietic*, angajându-l portar la raion. Acum nu-l poţi vedea pe primul secretar dacă nu-i povesteşti lui Chiorul ce treabă ai cu el. Este în drept să

aprecieze şi dacă ai motive întemeiate pentru a fi primit în audienţă. Într-o zi m-am dus şi i-am spus: Merg sus, la nepotul meu, să discut ceva cu el. Dar cine e nepotul? mă descoase el ca şi când m-ar fi văzut pentru prima oară, deşi eu l-am reformat. Nepotul meu e Jani, primul secretar, isteţule! Sau nu mă mai cunoşti? Uşurel, domnule colonel, făcu Chiorul cu glas scăzut. Apoi strigând: Aici nu intră cine vrea! Trebuie să vă înscrieţi la audienţe. Dacă dumneavoastră aţi fost comandant, jos pălăria, dar să vedem dacă noua stăpânire are timp să stea la taifas cu dumneavoastră. Ştiţi, la *noi* nu merge cu *nepotismul*. Apoi, cu glas scăzut: Nu vă supăraţi, m-am apucat şi eu de politică fiindcă am mirosit la timp dincotro bate vântul. Ciupesc şi eu ceva pentru bătrâneţe. Mi-a promis nepotul matale că mă promovează la *Sovrom-lemn*. Dacă-i postul gras te iau şi pe matale cu mine. Am auzit că sunteţi pe tuşe! Păcat de matale să nu te înhami la căruţa socialismului acum, cât mai sunt locuri vacante! Şeful Sovromlemnului e unu' Moru-zov. Hleba lui dumnezeu, nu alta! Dacă eşti sărac îţi dă tot ce vrei. Eu îi tai pădurea, i-o fac cherestea şi paşol na Moscova! Treaba nu-i grea. Alo? Tovarăşu' prim? La poartă aşteaptă un colonel deblocat care vrea să vă vadă. I-am explicat că la noi nu poate intra decât dacă se înscrie în audienţă. Cum aţi spus? Am înţeles. Vin pas alergător cu el la dumneavoastră".

*

Alături de atelierul mecanic se afla secţia de pictură a Piticului, unde se executau copii în ulei după tablouri originale. Când îţi era lumea mai dragă te trezeai cu Piticul prin atelier în căutarea lui Barbu.

— Sunt disperat, maistre! se plângea el. Fetele mele nu se mai pricep la combinat vopselele de când le-ai împuiat capul cu *teoria culorilor*. Acum vino la mine şi scoate-mă din necaz! Mă omoară că mata le-ai învăţat să nu folosească *negru*, că roşu e o culoare violentă şi că galben se pune doar la pălăriile cucoanelor. Aşa că n-am ce-ţi face, vino mata, coane *Rembrandt*, şi le ţine o lecţie, fiindcă trebuie să-mi multiplice *carul* lui Grigorescu şi nu ştiu ce culori să achiziţionez de la fondul plastic…

„Ia uitaţi-vă, fraţilor, se minuna Gheorghiţă. Iar ne vizitează Piticul! Găzarul nostru e multilateral dezvoltat. O fi fost zugrav înainte de a se apuca de îndoit fiare. Cică trebuie să ne cultivăm *gustul artistic*. Să *iubim* frumosul. Oricum nu-i rău de notat în carneţel: În timpul producţiei, Găzarul se ocupă de pictură neglijând atelierul care deşi îşi

îndeplineşte planul ar putea avea depăşiri şi mai mari care ar sălta şi cooperativa pe un loc mai fruntaş. Nu-i place *roşu*, culoarea steagului de luptă a clasei muncitoare, cică e violentă. Păi cred şi eu că altfel cum le-am fi dat la cap exploatatorilor. Pe cale paşnică? Cu rugăminţi utopice? Şi de când, mă rog, se pricepe Găzarul la pictură?…"

* *

Numindu-l pe Rică şef de echipă, Barbu nu greşise. Îndruma oamenii, îi aproviziona cu materiale şi scule, şi se zbătu pentru aprobarea de încălzire centrală a atelierului.

— De unde atâtea pretenţii? Mâine-poimâine o să-mi ceri şi un bar pentru flăcăii tăi, spuse Craivan de la biroul *Producţie*. Rică nu renunţă:

— Eu am venit să-mi aprobaţi doar folosirea aburului de la uscătorie, restul îl facem cu muncă voluntară. Nu pot să le cer oamenilor lucrări de bună calitate dacă lucrează cu mâinile îngheţate. Din câte ştiu, dumneavoastră răspundeţi şi de protecţia muncii. Vreţi accidente de muncă?

— Băi *pui tacâm*, se răsti Craivan ridicându-şi supărat trupul masiv de pe scaun. Roieşte-o pe orbita atelierului şi lasă-mă în pace! Ai auzit cumva vorbindu-se de *economisirea combustibilului lichid*? Sau crezi că dacă clămpăneşti ca pianul lui Klaiderman mă impresionezi?

— Am auzit pe băieţii de la *Artizanat* lăudându-se că lor le-aţi aprobat *racordul*. Să aibă dreptate gurile rele că le-aţi dat căldurică doar pentru faptul că acolo lucrează întâmplător nepotul dumneavoastră?

— Rică, păduchele iese în frunte dar nu ştie ce-l aşteaptă. Scoate-ţi şi tu bila din dugheană să te bată vântul socialismului dacă vrei să fii în pas cu timpul. Pictorilor de la *Artizanat* trebuie să le umble degetele ca să poată picta. Strungurile şi ciocanul merg şi pe frig, iar dacă-ţi îngheaţă cumva *domnişorii*, mai trimite-i pe la forja lui Cernaoschi să se încălzească. Eşti de acord?

— Reţin sugestia dumneavoastră de moment, spuse Rică gânditor, dar cum rămâne cu încălzirea? Aţi fost în tinereţe căpitan de aviaţie. Nu mă aşteptam ca tocmai dumneavoastră să nu înţelegeţi ce înseamnă să-ţi îngheţe motoarele?

— Bine, parşivule, *leagă-te*! Dar ai grijă. Anul acesta cometa Haley trece cel mai aproape de pământ. Dacă vrei să faci şi tu o faptă bună, agaţă-te de coada cometei şi dispari, amice!

Cu o undă de vinovăţie pe faţă, Rică îi raportă mai târziu lui Barbu: Am obţinut aprobarea pentru încălzire, şefule!

— Dar cine o face? se interesă Gheorghiţă?

— Noi, cu muncă voluntară!

— De ce, domnule şef de echipă?

— Fiindcă n-am fost prinşi în planul de investiţii, deoarece clădirea fusese iniţial destinată unor spaţii de depozitare.

— Tu de când eşti şef de echipă ai început să gândeşti cam obtuz. Mâine-poimâine, o să ne obligi să venim cu lemnele în buzunar. Parcă ar fi cooperativa tatii!

Cernaoschi! ţipă Gheorghiţă nemulţumit că nu fusese băgat în seamă. Melc libidinos, ai să putrezeşti în cochilia ta anonimă. Vezi că şeful de echipă îţi oferă o şansă: să faci muncă voluntară ca să te evidenţiezi. Auzi? Vrea să te scoată la *lumină*!

— Lasă-l în pace, îl potoli Zbiru, oricum el e săritor la nevoie. Tu parcă ai descinde din neamul lui Onasis. Dacă aş fi în locul şefului te-aş transfera la forjă să-ţi zboare fluturii din cap. Dacă îţi merge prea bine fă-i barem nevestei un copil ca să aibă cine să-ţi spună tată.

— E pe post de dădacă la cumnată-sa, n-are timp să se culce cu nevastă-sa, îl înţepă Bulumete. Nichituş apăru de după colţul clădirii cu o roabă de şpan, strigându-le de la distanţă:

— Bravo, domnule, unii muncesc şi alţii parlamentează! Aşa o fi şi pe lumea cealaltă?

— Da' de unde, utecistule? Tu cari şpan ca să faci plan la *merereuri*. Dumnealor însă se încălzesc cu gândul că le-a aprobat conducerea să ne lege la încălzirea centrală. Aşa că bucură-te de rezultatele obţinute de noul nostru şef de echipă!

Văzându-l pe Rică, Nichituş opri roaba în mijlocul drumului. Auzi, şefule, nu ştiu ce i-ai băgat în cap lui Dodiţă al meu că a devenit bunuţ ca un miel. M-a întrebat profesoara dacă nu cumva e bolnav, că prea s-a cuminţit

— Împrieteneşte-te cu el, asta-i reţeta! Nu-i lăsa pe cei răi să-i câştige încrederea! Şi încă ceva: încurajează-l când face un lucru bun, chiar dacă nu-i cine ştie ce.

Nu, Barbu nu greşise când l-a numit pe Pică şef de echipă. Ştia să se descurce cu băieţii. Căuta să-i ajute. Pe cât posibil, o făcea cu discreţie. Cine n-avea în fond necazuri?

Oamenii începuseră chiar să-i ceară sfaturi şi nu numai în

probleme de serviciu. Era un semn că îl respectau. Chitănţucă îl şi întrebase pe Barbu: „Am auzit lucruri bune de băiatul ăsta. Spune-mi, e ceva de capul lui sau vrea doar să se afirme? Mă gândeam că poate-l pregătim pentru a fi primit în partid. Dumneata ce spui? Pui mâna în foc pentru el?" „Eu?". „Păi nu dumneata l-ai crescut? Cine altul să-l cunoască mai bine?" „Bine dar eu nu sunt membru de partid". „Caracterizarea dumneatale contează foarte mult. E aproape hotărâtoare. În primul rând se pune accentul pe felul cum omul munceşte, e clar?"

Se simplu vorbea *Chitănţucă*: Contează în primul rând ce face omul. Munca este rezultatul gândirii sale. Da, aşa socotea şi Barbu că trebuie să fie. Aşa era şi drept. Dar în '48 membrii de partid erau consideraţi supraoameni. Nişte adevărate tipare după care urma să se modeleze cu timpul toţi oamenii! „Luaţi exemplu de la ei, dragi tovarăşi! Ei nu fură, nu beau, nu se ţin de nevestele altora".

* * *

„Oamenii se măsoară după ceea ce fac şi numai apoi şi după cine sunt ei". Ehei, să fi fost *atunci* secretar Chitănţucă, viaţa lui Barbu s-ar fi derulat altfel. Dar nu era numai asta. Intervenise pe ascuns şi un personaj cu puteri nelimitate pe care oamenii l-au botezat *destin*. O chemare a omului spre anumit? lucruri sau fiinţe, spre preocupări care mai târziu le vor determina condiţia vieţii. Un drum neabătut, o opţiune interioară, firească, care-ţi dictează la un moment dat deciziile. Altfel cum de s-ar fi hotărât să părăsească pădurea şi să se mute cu Viorica la Sinaia? I-adevărat, crescând, Livia le ridica probleme noi pe care nu le puteau rezolva în cantonul din munţi. Renunţase la pădurea ce le oferise îndelungate clipe de fericire. În perioada aceea, singura de altfel, timpul nu le regizase niciodată viaţa. Fetiţa însă reclama îngrijiri deosebite. Era firavă! Fetiţa lor minunată pe care, de altfel, Viorica nu o dorise. Poate nu fusese nici ea vinovată. Voia să se distreze ca celelalte fete de seama ei. „Ce-mi trebuie mie copil?" plângea printre sughiţuri arătându-i pântecul inestetic. Tu n-ai nicio calificare aşa că mai bine l-aş face *marinar*.

— E o crimă! se împotrivi Barbu, gândeşte-te că este primul nostru copil! Majoritatea tinerilor au început ca noi şi zău! nu-i bucurie mai mare decât să le dai necazurilor poşte bot. Un drum drept ar fi fost banal, poate chiar plictisitor. Dar dacă vrei, uite, am găsit un post la Sinaia.

— Şi eu ce să fac? Cine mă angajează cu burta la gură?

S-a angajat totuşi şi Viorica. La casa de cultură ca activistă. Pregătea spectacolele cu oamenii veniţi la odihnă şi conducea grupuri de oameni în excursii. „Dacă nu era Gelu şomam şi acum" se lamenta ea. De la o vreme apăreau tot mai des în discuţiile lor anumite constatări pe care Viorica le făcea în comparaţie cu alţi tineri de vârsta lor. Bunăoară, Gelu, spunea ea, i-a trimis de la Moscova soţiei sale tot felul de rochii şi chiar un aparat de radio *Baltika*. Nu erau reproşuri, mai curând o jinduială neobsesivă, dar care îl întristase pe Barbu. Fusese promovat şef de birou. Directorul îl chemase la el şi îi spusese: De mâine eşti şef. Te simţi în stare? Da, se simţea, dar nu era membru de partid.

— Nu contează, eu l-am cunoscut pe tatăl dumitale, colonelul, dar am vrut mai întâi să văd ce poţi. Am luptat sub comanda lui în '917. Cât stau eu aici nimeni nu se va lega de dumneata. Avem într-adevăr mulţi duşmani şi nu ne putem permite să facem acte de clemenţă. Mai bine să piară doi nevinovaţi decât să ne scape un singur duşman. Lenin a spus că drumul spre socialism nu este un marş triumfal.

Pe Viorica, promovarea lui Barbu nu o încântase. Ea ce va face? Va rămâne toată viaţa *bufonul* celor veniţi la odihnă? De ce nu scrie? Ar deveni şi ea soţie de scriitor. S-ar putea învârti şi ea în lumea colorată a gazetarilor. Nu să mucegăiască într-o staţiune de odihnă.

* * *

De câteva săptămâni maistru' mă vizitează sub diferite pretexte, îşi notă Gheorghiţă în carneţel. Ce o fi urmărind oare? Ceva e putred în Danemarca! Trebuie să fiu cu ochii în patru. Alaltăieri l-a privit nemulţumit şi citându-l pe unul, Pascal, îi spuse oftând: „Omul, Gheorghiţă, nu e decât o trestie, cea mai fragilă din natură, dar o trestie gânditoare. Tu de ce vrei să fii o excepţie?" Dar nici el nu s-a lăsat. Nu ştiu meştere cine e Pascal ăsta, dar nu-s aşa prost cum credeţi. Annei Găzarul o *mută* spunându-i că nu a vrut să-l jignească, ci doar să-l determine să se lase de băutură. Gheorghiţă a scos cartea *Ambrozie şi Nectar* şi i-a deschis-o acolo unde scria negru pe alb: „Vinul luminează calea gândirii ajutând să se consacre multe talente, înscriindu-le în rândul nemuritorilor: Petrarca, Boccacio au închinat remarcabile pagini în onoarea vinului". Vreţi să mai continui?

— Nu, ajunge, îl opri Găzarul. Dar ia spune-mi *Venea o moară pe Siret* ai citit? De Nichita Stănescu ai auzit?

— Eu am învăţat într-o opta „Balada soldatului care a căzut împărţind *Scânteia* în ilegalitate”. Dar să ştiţi că şi pe Nichita Stănescu îl „am”. Ascultaţi:

„Piatra este un om în care alt om şi-a băgat mâna ca într-o mănuşă şi l-a întors pe dos ia pe o mănuşă”.

Aţi înţeles ceva? Nici eu!

Găzarul însă a zâmbit şi a luat-o pe ocolite cum că nu putem înţelege pe moment orice fel de poezie. Că trebuie să înceapă cu începutul. Mi-a recomandat să citesc „Amintiri despre viitor”. Am citit-o, meştere, şi pe aia, dar autorul umblă cu prostii. Ba că Biblia e adevărată, ba că statuile de pe insula Paştelui sunt o dovadă a existenţei unei civilizaţii extraterestre, ca în cele din urmă să afirme că toate sunt simple prezumţii. Atunci de ce nu ne lasă în durerea noastră, să ne punem la contribuţie propria noastră *trestie gânditoare*?

„Cartea îţi deschide doar o perspectivă, te împinge înainte, fără să vrei! Ţi-am adus *Moromeţii* lui Preda. Poate o să-ţi placă ţăranii descrişi acolo”. Auzi ce-i trece prin minte Găzarului? Să-i placă ţăranii lui Preda! Parcă nu-i sătul ei de-ai lui, din Tazlău! Altă dată i-a adus două bilete la teatru. Se juca *Năpasta*. „Ei? Ţi-a plăcut?” l-a întrebat Găzarul. Ce să-i placă? Că Ion a stat la ocnă degeaba, iar o femeie nebună trăieşte cu ucigaşul soţului ei? De ce să-l mai chinuie când şi aşa era năpăstuit? Punctul tău de vedere l-au mai adoptat şi alţii. Dar femeia se sacrifică de dragul soţului ei dintâi. E o femeie dârză. „Ai citit *Baltagul* lui Sadoveanu?” Nu, nu-l citise. El n-are timp de citit. Strânge bani ea să-şi cumpere o *Dacie*. De citit să se ocupe bătrânii că şi aşa n-au ce face. Stau toată ziua pe capul celor tineri tocându-i cu sfaturi parc-ar fi mai înţelepţi ca Solomon. Pe-ai mei nu-i primesc decât de Crăciun când taie porcul.

Găzarul urmăreşte totuşi ceva! Deunăzi a dat-o iar pe teme de educaţie. Măi Gheorghiţă, îmi zice, nu-i frumos să întinzi tu întâi mâna unui om mai în vârstă. Numai dacă-ţi face el această onoare i-o întinzi şi tu. Ce prostie! Să aştept eu până îmi va întinde mâna bunicul? Iar când a mers la teatru i-a spus că la cămaşa galbenă nu merge o cravată roşie. Dacă nu crezi consultă jurnalele de modă. Auzi idee, parcă ar fi fată de măritat. De ce s-o fi ţinând Găzarul da capul lui? Vrea cumva recomandare de la el pentru a intra în partid? În ultima şedinţă de sindicat s-a lăudat că va ţine nişte lecţii *Cum să înţelegem muzica simfonică*. Tare-s curios să-i aud inepţiile. Cine a mai pomenit să-i

înveţi pe strungari muzică simfonică? Asta-i ca teoria veterinarului că radioficarea grajdurilor va duce la sporirea producţiei de lapte. A avut şi el vacă acasă care dădea câte zece chile la o mulsoare şi fără muzică. Mâine poimâine o să le îndoape cu extraveral ca să nu dea cu piciorul în doniţă. De priceput s-o fi pricepând Găzarul la muzică fiindcă odată i-a spus lui Rică: „Italienii îs mulţumiţi de îmbinările făcute de tine la prototipuri. E o mare satisfacţie pentru noi toţi. E ca şi cum l-ai asculta pe Mozart la Salzburg!" Rică a făcut ochii cât cepele. Aşa se spune, îl lămuri Găzarul, *când un lucru e bine realizat*.

Azi interesul poartă fesul. Dacă n-are cineva nevoie de tine nu te bagă în seamă. Data viitoare îl va întreba direct: Ia spune-mi matale, şefule, pe bune, ce cauţi la un *mârlete*? Dacă tot nu mă iubeşti, de ce te ocupi de viaţa mea?

Alaltăieri I-a lăsat în pace pe el şi a luat-o la rând pe nevastă-sa: Să nu-şi mai neglijeze serviciul, fiindcă urciorul nu merge de multe ori la apă. Dacă dispune de timp liber să urmeze mai bine o facultate la fără frecvenţă…

— Ce facultate, şefule? N-are ea minte pentru aşa ceva! Dacă citeşte câteva rânduri o apucă somnul. A vrut să intre în miliţie dar i-a respins dosarul fiindcă socrul meu a dat cu laba în porumbul ceapeului. Dar tu? N-ai niciun ideal? Maşina! şefule, ai uitat? N-am de gând să ajung mare ca alţii, dar nici să nu-mi fac datoria ca membru al partidului care m-a ajutat să mă mut la oraş, şi să schimb secerea pe ciocan. Nu-i de-ajuns?

Partidul, Gheorghiţă, s-a întărit cuprinzând tot mai mulţi muncitori, ţărani şi intelectuali, căpătând în acest mod un caracter de masă. Aşa că toţi trebuie să punem umărul la treburile societăţii. S-a dus vremea avangărzilor. Auzi colo, ce-i trece prin cap Găzarului! După el, partidul stă în coada maselor cum susţineau *menşevicii*. Ar vrea el să fie aşa, dar nu e. Minimalizează rolul partidului.

La plecare l-a întrebat aşa, aiurea: Măi, tu îi duci vreodată flori nevestei? îi spui din când în când o vorbă ca la începutul căsătoriei? O mai mângâi ca altă dată când eraţi proaspăt căsătoriţi? Râzi? Ai grijă, Gheorghiţă! De ce să am grijă? Doar n-am căpiat să-i caut în coarne. S-a măritat? Gata!

Găzarul s-a uitat la mine apoi iar a început să vorbească fără noimă: Fii atent, Gheorghiţă, că mai cade şi vara aşa din senin câte o ploaie rece. Ai grijă, Gheorghiţă de ploaia cea rea! Nu ştii niciodată

când cade…

* * *

Fane Pământ pufăia ca o locomotivă, strunită de maneta mecanicului care întârzie să-i dea plecarea. Mai avea câteva minute şi trebuia să demonstreze că noua presă hidraulică funcţiona perfect. Dar Bulumete nu terminase gresajul principal, deşi cocoţat ca o maimuţă pe tija purtătoare, se străduia să umple gaura longitudinală.

— Hai odată, să-i dăm drumul măgăoaiei! S-a chinuit o echipă de specialişti – aduşi cu mare pompă din *import* şi nu i-au dibuit hiba. Dacă nu reuşim nici noi, trimit înapoi un utilaj de care avem mare nevoie. Hai, dă-i bătaie, Bulumete, că stau cu ochii pe noi şovăielnicii ca nişte domnişoare pe patine!

— Oleacă, Fane, treaba-i de mare fineţe. Gresajul şi temperatura lubrifiantului cred că-i toată chichiţa. E la fel cum ai pune să meargă un acrobat pe sârmă fără să îşi moaie papucii în talc. Lunecă şi nu poate înainta.

Alături de cei doi, Barbu le urmărea atent strădania. Afară începuse să ningă şi printre crăpăturile acoperişului câţiva fulgi de zăpadă se rătăciră în hală lipindu-se de vopseaua proaspătă a utilajului. Cerna-oschi mut ca întotdeauna privea din colţul lui operaţiunea de punere în funcţiune mormăind doar pentru el: Mastodontul ăsta pare a fi frate cu ciocanul meu pneumatic. Sau poate că şi este… Rică şi Gheorghiţă proţăpiseră matriţa pe suportul utilajului şi deasupra tabla care urma să ia forma matriţei prin strânsoarea miraculoasă a mastodontului. Toţi observatorii erau cu sufletul la gură, nu atât pentru faptul că erau curioşi să vadă cum funcţionează noua maşină, ci pentru că specialiştii trimişi de furnizor nu reuşiseră să-l pună în funcţiune. Atunci Fane bătu cu palma prietenește în maşină, îşi lipi urechea de ea ca şi când ar fi vrut să-i asculte bătăile *inimii* apoi i se adresă lui Barbu cu competenţa unui doctor. I-am descoperit boala, şefule! Dă-mi-l pe Bulumete să mă ajute două zile şi pun maşina *pe picioare*! *Domnişoara* asta suferă de o boală uşoară, dar pretenţioasă la tratamente. *Specialiştii* pe care i-aţi adus s-au purtat prea grosolan cu *dumneaei* şi s-a supărat. De aceea face nazuri.

— L-aţi auzit, prietenaşilor, pe Fane Pământ? Cică să ne purtăm finuţ cu *domnişoara*. Asta-i prea de tot! îl înţepă Gheorghiţă. Vă daţi seama că până *gâdilă* el *domnişoara* vom trece pe nesimţite în mileniul

trei? Mai bine am trimite-o ramburs fabricii să ne trimită un exemplar mai reuşit. După ce am aruncat sute de mii pe apa sâmbetei să-i mai suporţi şi mofturile ei! Producţia se face cu utilaje solide, nu orbecăind prin nişte manete sofisticate ca-n filmele de desene animate.

— Ia staţi, îi avertiză Mişu, inginerul şef, apropiindu-se de presă. Tu, Fane, nu te apuca să-i demontezi măruntaiele fiindcă furnizorul s-ar putea să-şi decline răspunderea reparaţiei în termen de garanţie.

— Şi noi cu ce ne realizăm planul? se burzului Rică. Dacă se pricepe de ce să nu-şi încerce şi Fane norocul? A mai lucrat la uzină pe utilaje asemănătoare.

— Treaba voastră, eu n-am văzut, n-am auzit. Dacă îi faceţi vreo stricăciune, o plătiţi integral. Dumneata, Barbule, ce zici? Te aventurezi alături de ei într-o acţiune potrivnică actelor normative?

— Luna aceasta nu-mi îndeplinesc planul şi nici retribuţiile cooperatorilor. Trebuie să încercăm. E riscant, dar nici nu putem sta cu mâinile în sân. Avem comenzi pe care nu le putem executa din lipsa acestui utilaj. Eu am încredere în Fane!

— După mine potopul! spuse Mişu, întorcându-le spatele ostentativ. Fă însă proces verbal de punere în funcţiune să nu care cumva să încalci şi regulile de protecţia muncii. Nu-mi place cum stă agăţat băiatul acolo sus, fără centură de siguranţă.

— Dacă Fane mişcă măcar un centimetru dihania asta, eu dau ocol atelierului de trei ori într-un picior, spuse Gheorghiţă neîncrezător. O fi el puternic, dar aici e chestia de materie cenuşie. Dacă n-au dres-o specialiştii, ce şanse are un fost aruncător de disc Fii atent, Fane, că ţi-au sosit şi suporterii ca să-ţi admire performanţa. Să te văd acum dacă nu cumva ţi-ai uitat competenţa profesională la vestiar!

Barbu îl însărcina pe Gheorghiţă să-l sprijine pe Bulumete acolo sus la înălţime, şi urmări o clipă pasul săltăreţ al Monicăi, care-i şopti ceva lui Rică Fata dispăru apoi brusc, făcând o piruetă graţioasă în mijlocul atelierului. Rică scoase sticluţa primită de la Liviu, turnă cu băgare de seamă câteva picături în anumite îmbinări ale utilajului. E ulei Shell, îndi Rarbu. Precis că Liviu a făcut rost de el. Era ca la un examen profesional. Inginerul şef *fugise*, ca să nu vadă nimic. Era mai comod şi nu risca să fie sancţionat în eventualitatea unui eşec. Fugise de răspundere. îi fusese frică la fel ca Vioricăi, *atunci*… gândi Barbu.

Venise la întreprindere un revizor de la regiune şi-i imputase lui

Barbu câteva sute de mii, ca salarii necuvenite acordate muncitorilor. I se pusese sechestru asigurător şi Barbu îi explica Vioricăi că sechestrul nu-i decât o formalitate. Plătise totul legal, dar organul de control săvârşise un abuz. Voi cere expertiză. Am făcut şi un memoriu în acest sens la preşedintele Regiunii. Dar lumea? sări Viorica supărată. Lumea ce va zice? Mă va arăta cu degetul pe stradă. O vezi pe aceea? e soţia lui Barbu, ăla cu dandanaua!

Se va duce deocamdată la mama ei la Ploieşti. Ce-o să facă acolo? Nu ştie, va vedea ea. Deocamdată trebuia să plece. După ce se vor linişti lucrurile va putea lua o hotărâre definitivă. Acum deocamdată îi era frică! De ce n-ai încredere în mine? a întrebat-o Earbu. Nu pleca! Toate se vor sfârşi cu bine. În viaţă nu trebuie să fugi din faţa greutăţilor. Numai aşa vom putea privi cu fruntea sus viitorul. De ce să pleci? Dar tu? îi reproşa Viorica. De ce n-ai avut grijă să nu se întâmple asemenea lucruri. Soţii trebuie să fie împreună şi la bine şi la rău, a încercat el s-o înduplece. Dar Viorica şi-a făcut valizele, a luat fetiţa de mână şi a plecat. Târziu a aflat că de fapt nici nu plecase la Ploieşti. S-a transferat într-o altă staţiune pentru o perioadă determinată. Fusese deci şi *altceva* la mijloc. Cu câteva luni mai înainte îl chemase la Sfatul Popular un tovarăş şi-l întrebă ce părere are de soţia sa? Barbu amuţise. Cam ce părere are? Era doar soţia lui! Cum îndrăznea acest tovarăş să-i pună o astfel de întrebare? Să se amestece în treburile lor *intime*. *Bună*, tovarăşele, i-a răspuns Barbu. Cum aş putea să am o altă părere despre soţia mea? De altfel, nu văd rostul acestei întrebări. N-aveţi să-i reproşaţi nimic? a insistat tovarăşul. Mie puteţi să-mi spuneţi fiindcă este vorba de o anchetă socială. Nu, n-avea să-i reproşeze nimic. Şi pentru ce mă rog se face această anchetă? Aşa, de rutină. Se înţelegeau bine? Firește! Dacă avea grijă de fetiţă. Cum să nu aibă? dar în limita posibilităţilor. Ce-l interesa pe acel tovarăş cum îşi organizaseră ei viaţa? Să-l lase în pace! Era atât de revoltat încât nu-i pomenise nimic Vioricăi. Cine ştie ce *binevoitor* a încercat să arunce cu pietre în căsnicia lor.

Când rămânea însă singur rememora întrevederea de la sfat strecurându-i-se în suflet anumite îndoieli. Era posibil ca cei de la consiliu să fi vrut să-l atenţioneze despre anumite purtări ale Vioricâi. Poate că… Dar nu-şi răai dus gândul până la capăt. Începuse să plouă. Era toamnă la Sinaia. O ploaie rece de toamnă care smulgea copacilor frunzele, dezgolindu-i. Viorica fugise…

— Don Barbu, am reuşit! Vedeţi? A început să se mişte. Don maistru, uitaţi-vă! Se mişcă mastodontul! ţipă Fane fericit şi cuprins de aceeaşi bucurie. Bulumete sări ca o panteră de sus, din vârful presei, direct în braţele puternice ale lui Fane

Pământ: – Ştiam că vom reuşi! Nu se putea altfel!

Auziţi, don Barbu? Am pornit mastodontul!…

* * *

— Etapa pe care o parcurgem nu e uşoară, interveni Chitănţucă. Voi aici, la atelierul mecanic aţi făcut lucruri bune, dar cum v-a spus şi tovarăşul Barbu, lucraţi individual şi nu e bine. În industrie, muncitorii execută de mult doar câte o fază din procesul de fabricaţie, crescând astfel productivitatea muncii.

— Suntem la o şedinţă de producţie, nu la reciclare, protestă Bulumete. Eu vreau să fac şurubul de la început până la sfârşit. Execut o sută de bucăţi, îmi iau banii pe ele şi gata. De ce unul să strunjească, altul să fileteze, celălalt să confecţioneze piuliţele iar banii cum să-i mai împărţim? Va trebui să angajăm un contabil ca să ne descurce Din câte ştiu tindem spre simplificare, nu spre birocraţie.

— Are dreptate, îl aprobă Gheorghiţă. O fază durează un minut, iar alta douăzeci. Rică o să stea cu sufletul la gură aşteptându-l pe Liviu care, chiar dacă o să tragă ca la galere, tot nu va putea face faţă solicitărilor. Unde-i dreptatea şi echitatea? Partidul spune să facem inovaţii, să promovăm noul.

IOT i O I

dar nu orice noutate poartă în ea şi germenii progresului. Să lucrăm pe faze de lucru pentru a da naştere la suspiciuni?

— Acordul global, continuă Chitănţucă, este forma cea mai eficientă de retribuire a oamenilor pe întreaga economie. În cadrul acestuia există şi forma de retribuire în acord colectiv de care discutăm aici.

Spuneai că unii dintre voi vor sta, iar alţii vor cădea în brânci. Nu-i adevărat. Din contra, se vor echilibra fazele de lucru. I-adevărat că dacă unii vor sta în coada sapei toată echipa va avea de suferit. Aici însă va interveni noul. Conştientizarea oamenilor, participarea tot mai activă a fiecăruia în procesul de producţie şi, de ce nu? „răspunderea colectivă”.

Şi-apoi de unde bani dacă nu realizăm productivitatea? Cum să agonisim fonduri de dezvoltare? Vă plângeţi că n-aveţi utilaje, păi hai

să le cumpărăm, dar cu ce?

— Dar banii de investiţii unde-s?

— Banii de investiţii pe care-i reclami tu, Bulumete, nu cad din cer. Ei se adună dintr-o parte a beneficiului pe care-l realizăm. Dacă beneficiul e mare, şi cota rezervată fondului de dezvoltare e mai mare.

— Unii muncesc mai repede, alţii mai încet, stărui Gheorghiţă, de ce să luăm banii la căciulă? Ce interes mai are omul să *tragă* când cel de alături se mişcă ca un melc? Parcă ştiam că retribuirea se face după cantitate şi calitatea muncii depuse, sau s-a schimbat legea?

— Prea le ameţeşti, leatule, sări de la masa prezidiului Craivan de la *Producţie*. Individualismul vostru ne propulsează înapoi spre găurile negre ale producţiei manufacturiere.

Când eram la aviaţie, un tambur major cu cap pătrat a înjghebat un cor bărbătesc, dar tot din individualism a propus ca atunci când partitura indica să se cânte pianissimo, să nu cânte toţi încet ci să „ragă" doar doi cât puteau! Astfel, pe ansamblu, spunea el, se „aude numai bine cât indica partitura". Vă închipuiţi că unui asemenea cor îi lipsea ce era mai principal, armonia. Aşa că ori cântaţi cu noi în cor sub bagheta partidului, ori lăsaţi-ne dracului şi nu mai tulburaţi armonia colectivului!

— După intervenţia cam *acidă* a tovarăşului Crai-van eu zic să supunem la vot cine este de acord cu forma de retribuire în acord colectiv.

— Să mi se dea de lucru separat, insistă Gheorghiţă. Cred că aşa este cinstit. Nu-mi pot permite să mă trezesc la sfârşitul lunii că rămân cu mâna întinsă ca regele Lear.

— Să se consemneze, spuse Barbu. Apoi către Gheorghiţă: Deşi te-ai opus unui lucru bun, m-a surprins plăcut trimiterea făcută la opera lui Sha-kespeare. Faci barem progrese pe linie culturală. L-ai văzut la teatru?

— Pe cine?

— Pe regele Lear?

— N-am văzut niciun rege. Astă noapte nevastă-mea s-a apucat de spălat rufe. N-am putut închide ochii, aşa că am scos o carte din bibliotecă şi m-am apucat s-o răsfoiesc, până am adormit.

— Shakespeare!

— Nu ştiu cum îl cheamă fiindcă eu nu mă uit niciodată la autorul cărţilor.

Gheorghiță a adormit cu Shakespeare în mână. Așa adormise și Barbu cu versurile lui Shakespeare, sus în creierul Bucegilor. Făcuseră o excursie în munți. Cobora pe schiuri împreună cu Viorica printre brazii împovărați de zăpadă. Mă iubești? îi striga Barbu urmărind-o în cristiane scurte, iar răspunsul Vioricăi amplificat de ecoul munților, „O să-ți scriu…

să-ți scriu" răsună promițător. La cabană, seara, Barbu găsi pe pernă următoarea strofă scrisă cu litere de tipar, de mână Vioricăi:

„Îndoiește-te de-a soarelui caldă lumină, îndoiește-te dacă stele vor mai putea luci: Întreabă-te dacă adevărul poate fi minciună, Numai de iubirea-mi, niciodată nu te îndoi…"

Noaptea, Barbu adormise cu bilețelul la piept, ascunzându-l ca pe o mare comoară. A doua zi și-au ales doi nași din anul trei, s-au dus la sfat și au depus actele pentru căsătorie. Apoi au trimis acasă la părinți două telegrame: „Dragii noștri, aflați despre noi că ne-am căsătorit. Soțul (soția) meu (mea) e un (o) coleg (a) de facultate și-i tare bun (a) cu mine. Vă sărutăm cu drag. Urați-ne fericire".

Patru versuri de Shaekspeare și fata aceea cu rochiță maron și guleraș alb, care-i devenise soție!…

— Tovarășe maistru!

— Spune, Liviule!

— Dacă nu vor alții, vin eu la schimbul trei, că și așa n-am obligații.

— O să fac mâine alte grafice. Va trebui să suprimăm complet schimbul doi și să lucrăm doar unu și trei, altfel ne taie curentul electric. Economisirea energiei în clipa de față este o îndatorire patriotică. Mulți mai au încă convingerea că energia este inepuizabilă. Au uitat când ardeau acasă câl-ți înmuiați în catran. Iarna a fost grea și apele au scăzut mic-șorând simțitor capacitatea hidrocentralelor, dar ei știu că trebuie să apese doar pe buton și să le apară curentul electric. Vor să le pui la dispoziție tot ce le trebuie, inclusiv lumina, ca să se poată uita toată ziua în oglinzi mirându-se cât de frumoși sunt! Nici în țările cele mai dezvoltate situația nu a fost mai roză…

Aha! își notă Gheorghiță – ploieșteanul nostru face propagandă țărilor capitaliste. Pe un plan subțire: dacă au tremurat capitaliștii de ce să nu tremurăm și noi? Cam asta ar vrea Găzarul. Iar cu acordul colectiv miroase de la o poștă a șmecherie. I-a ținut partea și Chitănțucă, secretarul de partid, deci lucrurile se complică. Dar, pentru

bani ce nu face omul? Nici Chitănţucă n-o fi cheie de biserică. Prea îi cântă în strună Găzarului. Auzi colo, să se lucreze pe *jaze şi operaţiuni* şi în schimbul trei, ca să nu se mai ştie ce a lucrat fiecare. N-ar strica să ticluiască o jalbă la Ministerul Muncii.

*

…Viorica fusese sinceră, gândi Barbu, dar mai târziu un vânt rău o schimbase. Sensibilitatea femeii e deosebită de cea bărbatului. Ea iubeşte lucrurile mărunte, casă, garderoba, chiar şi pisicile! Se risipesc pur şi simplu şi deodată descoperă un vid în existenţa lor. Bărbaţii-s statornici, stăpâni pe sentimentele lor. Bărbatul iubeşte în alt fel…

„De la un timp încoace Găzarul rămâne pe gânduri ca Arhimede! De ce oare? Ce probleme grele are de rezolvat fără să ceară sprijinul colegilor săi de muncă? De ce nu le spune cinstit ce are pe suflet? Clocește în el ceva şi se ascunde de oameni. Un fel de Oblomov. Cine o fi scris romanul? Că i s-a urât citindu-l. Tot din cauza Găzarului. A citit el cărţi deosebite, dar le cam *încurcă*. Va aştepta un timp să i se limpezească capul şi pe urmă îi va da lovitura de graţie Găzarului.

Află, *domnule*, că-s mai citit decât Rică a matale, pe care l-ai promovat şef de echipă, fără să ştie cu ce se mănâncă literatura".

Dar Barbu era şi el răscolit de amintiri.

„Îndoieşte-te de-a soarelui caldă lumină…" Şi-apoi deodată: Eu plec Barbule, nu pot altfel… O iau cu mine şi pe fetiţă. Cred că mă vei înţelege. Nu pot să mai rămân. Îmi este frică. Deocamdată mă duc la mama la Ploieşti.

Nu, dragostea nu poate fi de două feluri. Dragostea e unică. Este aceea care îl înalţă pe om. Dragostea nu este o tranzacţie. Dragostea are un singur sens. ireversibil.

*

Gheorghiţă poate deveni un muncitor bun, dar trebuie să se mai instruiască. Astăzi se trăieşte bine, dar nu întotdeauna a fost aşa. Pentru ca el, Gheorghiţă, să aibă un loc de muncă, o meserie sau apartament la bloc, o mulţime de oameni s-au jertfit de-a lungul anilor. De aceea, la rându-i, era şi el obligat să muncească cinstit. Să se implice în problemele majore ale colectivului din care face parte. Gheorghiţă însă, în loc să reacţioneze cinstit la *provocările* lui Barbu, tace mimând o supuşenie falsă.

N-are curajul să apuce taurul de coarne. Şi pe Barbu l-a chemat într-o zi preşedintele luându-l la zor: „De ce nu vrei să raportezi luna

aceasta câteva mii în plus la planul de producţie? Nu trebuie să fim rigizi. Mai sunt uneori şi *căderi de tensiune*”! Ştii tu, Barbule, ce înseamnă să nu se facă planul de producţie? Vin cei de *sus*, îşi bagă nastil peste tot, şi se lasă cu sancţiuni, planuri de măsuri, mă rog, tot taeâmul! Nu-i păcat? Posibilităţi de recuperare avem, slavă domnului! Nu putem tăia capul nimănui pentru o greşeală”.

Dar Barbu nu a cedat, I-a spus: Dacă minţim odată, creăm un precedent. Mai bine să tăiem răul din rădăcină decât să ne îmbătăm cu apă chioară.

Chiar dacă preşedintele nu-l mai avea la inimă, el, Barbu nu acceptase *minciuna*. Şi-ar fi pierdut încrederea în el. Existau destui demagogi conştienţi că anumite lucruri nu erau cum încercau ei să ţi le prezinte. Dar din dorinţa de a te *îmbrobodi* îţi aduceau tot felul de *argumente*.

Rică se tot învârtea pe *lângă* biroul lui Barbu, neîndrăznind să apese pe clanţă. O cută adâncă, parcă de cuţit, îi despărţea sprâncenele încruntate. Nu părea nici supărat, nici bucuros, mai curând uimit. La serviciu îşi dusese la îndeplinire sarcinile care îi reveneau nelăsând nicio treabă neisprăvită.

Îşi făcuse datoria aşa cum îl învăţase Barbu. Deodată însă, când nu se aştepta, se văzu doborât de o năvală unduitoare care-i umplea inima şi-l făcea incapabil să ia o hotărâre. De două ori în viaţă mai simţise asemenea bucurie, deşi cea de acum i se părea deosebită. Prima când tatăl său, paralizat din timpul războiului, îşi aruncă cârjele şi începu să meargă iar a doua, într-o îndepărtată după-amiază a copilăriei când un unchi al său, Leonte, ceferist de meserie, venise pe la ei ca să stea de vorbă cu tatăl său. Îşi aşezase lădiţa cu scule pe cerdac şi, după ce îşi aprinse ţigara, începu să-l dojenească pe taică-său spunându-i „Şi voi ar trebui să faceţi ceva aici” la care taică-său răspunse gânditor „Să ne gândim”! Atunci, înainte de a pleca, Leonte deschise lada cu scule, scoase un briceag pe care i-l întinse lui Rică spunându-i: „Na, bă, să ai şi tu o amintire de la mine, că viaţa pe tren e periculoasă”! Aceste două momente din viaţă îl aduseră într-o stare emoţională asemănătoare celei din prezent. Erau prea singulare ca să nu-şi amintească de ele. Bucuria la el era ca o stima de bani pe care nu îndrăznea să o cheltuiască. Şi totul se întâmplase abia ieri, duminică, când, tolănit în cameră, citea o carte de aventuri luptându-se cu un somn ispititor. Atunci tiptil, fără să audă lătratul câinelui, în cameră

apăru Maricica. Gătită ca de sărbătoare, roşie la faţă, dar stăpână pe sine. Se aşează nevinovată pe marginea patului şi scuturându-şi zulufii îi spuse ca la spovedanie:

— Uite, Rică, ce m-am gândit. Cu mama lui Mişu, cosmeticiana, am terminat-o! A vrut ieri să-mi smulgă sprâncenele şi să mi le creioneze, că cică vrea să aibă noră modernă. I-am spus să şi le smulgă pe ale sale că mie îmi plac aşa cum mi le-a făcut mama.

Aşa că-s hotărâtă, eu unde scuip nu mai ling. Am strânse cinci mii de lei şi dintre toţi băieţii pe care i-am cunoscut tu mi-ai părut cel mai serios. Aşa că am venit la tine şi gata! Eu nu-ţi cer nimic, dar să nu ridici pretenţii meschine de om gelos. Mă asculţi, sau te-a apucat boala copiilor?…

Aşa i-a spus Maricica.

— Matale ce făceai în locul meu? îl întrebă Rică pe Barbu. Mie nu mi s-a mai întâmplat una ca asta şi nici nu am citit în vreo carte să fi venit vreo fată la uşa băiatului, să se aşeze în pat lângă el şi să-l ceară în căsătorie. De aceea am venit la matale să te întreb: Ai auzit matale de vreun caz asemănător?

— Ce zici, şefu'. Am impresia că am făcut-o de oaie. Trăsnita aia a vrut oare să mă pună doar la încercare? Fiindcă îndemnat de ea, m-am cam pierdut cu firea şi eram gata să fac o prostie. Dar m-am oprit la timp. Nu-i bine, Rică, mi-a şoptit parcă cineva.

Şi vrând să-i temperez pornirile nesăbuite am pălmuit-o. Ea nu s-a supărat. A început să râdă în hohote şi a plecat val-vârtej.

N-o să mă ia acu' de fraier? Cum să fac cu palma pe care i-am dat-o? Mă ascultaţi?

— Da, Rică, cred că te-ai purtat cum trebuia. Fata a vrut să se convingă dacă ai gânduri serioase. Fetele au radarul lor. A vrut să verifice pe viu dacă se înşală sau nu. Tu ai ieşit învingător. Acum ea e liniştită, zicându-şi în sinea sa: ECCE HOMO! Tu însă abia acum ai început să iei foc şi până se vor limpezi lucrurile te vei simţi frustrat. Din cauza gândului că ai fi putut să *îndrăzneşti*, dar n-ai făcut-o. E orgoliul rănit al bărbatului din tine. Nu, n-ai procedat greşit!

— Mie mi se pare, şefu', că dragostea-i ca oala turnătorului. Arde mocnit cu zgura pe deasupra. Fierbe pe ascuns şi nu ştii ce se întâmplă acolo în miezul metalului.

— Unii pretind că noi, bărbaţii, nu iubim o femeie anume, ci femeia în general. Femeia-simbol, de aceea o îmbrăcăm pe aleasa

inimii noastre cu toate virtuţile posibile. Le-am botezat Viorica, Mari-cica, Norica, dintr-un sentiment egoist de proprietate. Dar noi iubim o singură femeie.

— Auzi, şefu', eu nu umblu după cai verzi pe pereţi. Pe *simbolu'* meu o cheamă Mari cică şi nu-mi trebuie alta, ci fata asta cu părul roşu care cântă toată ziulica prin secţie „Hai să ne-ntâlnim în mileniul trei". îi bogată ca o zi de vară şi parcă-ţi dă sănătate. Şi încă ceva, şefule, îşi aminti Rică. Pe Maricica a văzut-o la mine tot satul şi o să mă întrebe lumea. Eu ce să le spun? Gheorghiţă a şi început să-mi facă atmosferă că vezi, doamne, stau prost cu morala proletară…

— Tinereţea, Rică, e frumoasă fiindcă seamănă primăverii. Mii de drumuri ni se deschid înflorite şi ademenitoare. Lasă-l pe Gheorghiţă în pace. Tu luptă-te pentru dragostea ta. N-o lăsa să-ţi scape printre degete. Pentru dragoste nu trebuie să-ţi fie ruşine. Mai bine du-te la Maricica, ia-o de mână şi spune-i în faţă tuturor „eu te iubesc, Maricico". Ai să vezi atunci că nimic nu ţi se va mai părea ciudat. Dragostea nu face parte din viaţă? Nu ne putem păcăli propriile noastre sentimente. Abia atunci am fi laşi! Laşitatea începe odată cu frica de tine însuţi. În „Enigma Otiliei", Călinescu spunea că o soţie trebuie să fie o ultimă alegere, la tine se pare că este şi prima.

!"

* * *

— Tata matale a fost colonel? îl întrebă Chitănţucă, ştergându-şi cu migală salopeta.

— Da!

— Eşti vasăzică de pe meleagurile noastre, nu găzar din Ploieşti?

— Am lucrat şi acolo, de mult, pe vremea când…

— Ştiu, făcu Chitănţucă scutindu-l pe Barbu de a-şi mai continua povestea. Au fost timpuri grele pentru toată lumea, continuă Chitănţucă muşcând cu poftă dintr-un măr ionatan. Şi-apoi eram prea tineri, iar la vârsta aceea interpretezi subiectiv lucrurile. Ţi se pare că ţi se cuvine totul, iar cei din jurul tău n-au alt rol decât să te nedreptăţească. E vârsta când nu ai răbdare să aştepţi, vrei să te evidenţiezi cu orice chip. Succesul altuia te mulţumeşte gândind că ar fi putut foarte uşor să-ţi aparţină dacă n-ai fi fost scos din competiţie.

De ce i-o fi spunând Todiriţă toate acestea? se întrebă Barbu?

— Stau şi mă gândesc, de ce nu mi-ai spus până acum că tatăl

dumitale a fost un erou. Şi mai e ceva. Mă întâlnesc ieri cu secretarul de la *cultură* şi-l rog să-mi trimită un scriitor pentru a le vorbi oamenilor despre viaţă, despre cărţile pe care le scrie. N-am terminat logoreea, şi mă trezesc pus la punct. Dar aveţi un scriitor acolo, pe Barbu, de ce nu-l puneţi la treabă? Exploatează-l, frate! Ce ai rămas aşa? Dacă n-ai ştiut cu atât mai rău pentru tine! m-a admonestat secretarul. Aşa că, drept să-ţi spun, nu te înţeleg. Cum te-a răbdat inima să taci şi să nu-mi dai şi mie o carte cu un autograf, acolo: „prietenului meu Chitănţucă"! Modestia asta a dumitale mi se pare ciudată. Eu am găsit mai demult, în podul casei o cărticică veche: „Codul manierelor elegante". Am râs când i-am citit titlul. Uite, mi-am zis, cu ce se ocupa burghezia! Păi dacă n-aveau altă treabă sigur că îşi pierdeau timpul cu astfel de drăcovenii. Dar răsfoind-o, mi-am pus mâinile în cap cât de multe aveam de învăţat.

Civilizaţia oraşului nu se desprinde peste noapte şi la capitolul educaţie trebuie să recunoaştem că am rămas în urmă. De exemplu, în bloc cu mine locuieşte un sudor pe care n-am reuşit să-l conving nici în ruptul capului că între orele unu şi cinci după amiaza trebuie păstrată liniştea oamenilor, să nu baţi covoare şi nici să-ţi trimiţi odraslele afară ca să se joace de-a indienii!

*

De ce nu ţi-am spus nimic, Chitănţucă? Simplu! N-am ştiut că te interesează. E un lucru gingaş să te lauzi cu propriile tale scrieri.

Nu, nu l-a socotit ignorant. Din contra, Todiriţă era un om respectat şi chiar iubit. Niciodată nu te lăsa la necaz. La el mergeai cu inima deschisă. Todiriţă nu putea fi ignorat. Mazilu afirmă că „ignoranţa nu este numai prostie cum s-ar crede, e şi o viclenie, convingeresecretă că lipsa de gravitate aduce o viaţă mai comodă şi mai plăcută. Ignoranţa nu este neapărat o limită. Ea poate îi foarte bine vin act de voinţă".

Câţi nu-şi spun în sinea lor: De ce să mai gândesc eu când am şef? Dacă are retribuţia mai mare să-i dăm şi răspunderi pe măsură! Eu îmi păstrez materia cenuşie pentru necazurile mele. La serviciu stau în banca mea, îmi fac conştiincios meseria şi atât. Se mai găseşte câte un şef care te ia la zor: „Bine, dar tu eşti un robot? Toţi suntem datori să facem ceva pentru a îmbunătăţi condiţiile de lucru, să dăm produse de cea mai bună calitate. Cine să cunoască mai bine ca tine problema? Eşti doar meseriaş, ce naiba! N-ai nimic de spus? Ignoranţii n-aveau! Le era

lene să gândească. Se obişnuiseră să-i împingă de la spate alţii. Să nu ridice un deget până nu primesc un ordin. Lasă că observă şefu' că nu-s unse strungurile! De ce să mă duc la el? Ca să mă ia la ochi? Vezi că X se pricepe la gresat strungurile, du-te la el să-ţi arate! Atunci gata, s-a dus liniştea. Dacă ai fost fraier şi ai vrut să ieşi ca păduchele în frunte, acum învaţă-i pe toţi cum se face treaba. Te ridică în picioare la sindicat să te vadă toată lumea: Bravo, tovarăşe, asta înseamnă iniţiativă muncitorească. Noi n-o vedem, dar se manifestă zilnic sub ochii noştri într-o fază incipientă. Vine însă şi ziua când deodată aceasta dă în pârg concretizându-se în explozia creaţiei. Alţii, premeditat, se complac în ignoranţă. De ea te izbeşti ca de un zid nevăzut. O simţi plutind prin aer, o citeşti în ochii oamenilor, dar n-o poţi demasca. Stă bine ascunsă în mintea şi vorbele celor care o adăpostesc. De fapt e o lene plăcută care face parte din microclimatul locului *călduţ*. Tendinţa de a şti cât mai puţin de frică să nu ţi se ceară mai mult. Ignoranţii vor să fie cât mai informaţi dar, pentru aceasta, să depună un minimum de efort. Lectura îi doboară!

Ninge din ce în ce mai tare. Cernaoschi cercetează îndelung jarul de la forjă iar băieţii trebăluiesc prin atelier aşteptând parcă o minune. Întoarcerea lui Liviu? O premieră la sfârşit de an? Sau poate buletinul meteorologic pe săptămâna care încorpora şi ultima zi a anului ce se încheia.

Este câte o vreme când ţi se pare paradoxal că timpul trece mai încet decât în mod obişnuit. O scurgere a minutelor înceată din cale afară. Un timp când eşti convins că nu ţi se poate întâmpla nimic. Un fel de vid existenţial, un rabat pe care-l primeşti de la timp peste durata normală a vieţii tale. Un rabat de care bătrânul Cronos nu va ţine seama când ţi se va împlini vremea. În astfel de clipe e posobil să nu te gândeşti la nimic şi nici chiar să respiri. O tresărire, o transcendenţă în nefiinţă sau într-o lume fluidă, ireală, în care gândurile şi dorinţele se scurg leneşe, şi paralele cu actul voinţei. Asemenea clipe le trăieşti de obicei după o mare bucurie, sau un necaz. Uneori şi sfârşitul unui an poate să aducă în existenţa omului asemenea clipe. Un respiro binemeritat după o cursă fără de sfârşit. Clipa aceea neutră când ajungând în fupă la locul indicat trebuie să pleci imediat înapoi. Schimbarea aceea de direcţii presupune un moment zero când forţele se anulează şi omul este într-o stare teoretică de nemişcare.

„Ce ai? Eşti cam dus!", îl scutură Chitănţucă, *trezindu-l* brusc pe

Barbu. Am venit la dumneata să-ţi cer un sfat. E ceva confidenţial şi aş dori ca discuţia să rămână între noi. Nici chestia de altfel nu e coaptă, ci doar o ipoteză care în curând poate deveni certitudine. M-a chemat primarul şi mi-a zis: „Să fim bine înţeleşi, tovarăşe Todiriţă, noi te cunoaştem de când erai tânăr. Nu te-ai îndepărtat de comuna noastră, ceea ce înseamnă că eşti legat, cum s-ar spune, de *vatră*. Acum trebuie să facem o mişcare de trupe. Preşedintele cooperativei unde lucrezi a făcut greşeli, luând hotărâri fără consimţământul Consiliului oamenilor muncii. Ne-a minţit că face planul ducându-ne în eroare şi la un inventar simultan al secţiilor de producţie a ieşit la iveală lipsa produselor". „Nu cred", i-am spus eu, dar primarul m-a pus la punct. „Să fim bine înţeleşi, lucrurile au fost verificate de către o comisie. Acum va fi greu de îndreptat lucrurile. De aceea am hotărât să-ţi încredinţăm dumitale sarcina de a conduce această unitate". Ei ce zici, domnule Barbu? Dumneata le ai cu cele *economice*. O să poţi face faţă acestei funcţii dacă aş accepta? Asta-i dilema în care mă zbat! Ce-au să zică oamenii? Şi mai e ceva care mă sperie cumplit: hârtiile. Nu sunt un ignorant, dar niciodată nu mi-au plăcut. Ce mă fac însă când în fiecare dimineaţă o să-mi trântească secretara pe birou zeci de hârtii pe care va trebui să le şi rezolv. Treaba asta îmi ridică în cap părul măciucă. De ce taci? Vestea te-a paralizat şi pe dumneata? Recunoaşte că nu-l vezi pe Chitănţucă în chip de preşedinte I Ai rămas fără replică, iar diseară trebuie să-i dau răspuns primarului. Am învăţat eu la şcoala de partid câte ceva din ştiinţa conducerii, lucrurile însă s-au mai schimbat de atunci. Sunt noţiuni noi pe care însă trebuie să le asimilez ca lumea dacă mă înham la treabă. Zi acum dacă ţi-ai revenit din imersiunea şocului, spune-mi ce mă sfătuieşti, să accept sau nu?

„Acceptă, tovarăşe secretar, şi dacă ajungi preşedinte să ai mai multă grijă de oameni, nu-i lăsa să se risipească. Nu-mi place formula *turmei şi a păstorului*. Este idilică şi falsă. Fiecare dintre noi este dator să strige *lupu la stână*. Noi toţi suntem răspunzători de ce se întâmplă în jurul nostru. Şi faptul că preşedintele va fi schimbat nu-i o notă bună pentru noi. Câţi din noi i-am spus în faţă: „Nu-i bine ce faceţi, tovarăşe preşedinte! Aţi apucat-o pe un drum greşit"! Dar fiecare a gândit egoist. De ce> să i-o spun tocmai eu? Dacă nu-i capabil n-are decât să se ducă de râpă. Nepăsarea aceasta dintr-o raţiune îngustă de a nu supăra pe nimeni este foarte periculoasă. Un lanţ al slăbiciunilor. O înţelegere mutuală a trădării. Chiar dumneata, tovarăşe Barbu. De la

un timp se pare că ai început să te împaci cu soarta, cum s-ar spune. Nu mai sar *scântei* ca altă dată în atelierul dumitale. Merg oare toate ca la carte? Fruntaş în producţie eşti, oamenii te ascultă, dar dumneata eşti oare fericit? Te descurci singur, parcă n-ai vrea să superi pe nimeni. Nu te-am auzit văitându-te dar nici nu te-a văzut nimeni zâmbind? Ce-ai făcut, tovarăşe Barbu, cu sufletul dumitale? Nu eşti timid şi mă mir ce te opreşte să-i spui omului „Domnule, îmi place cum eşti, dar bei prea mult, opreşte-te!" Ascultă-mă pe mine! Viaţa-i aşa cum ne-o facem de aceea nu te pot lăsa în drum fără să-ţi atrag atenţia că-n minutul următor dacă nu te ridici şi o iei la sănătoasa vei fi călcat de-o maşină. De ce să nu spunem lucrurilor pe nume? Noi trebuie să acţionăm, n-avem voie să stăm în expectativă invocând la o adică *necunoaşterea*, *naivitatea* şi uneori chiar *lipsa de timp*. Ia spune-mi dumneata, tovarăşe Barbu, de ce n-ai venit să-mi spui şi mie acolo două vorbe simple: Ce mai faci, măi frate? Cum stai cu planul? Sau de ce te-ai tuns cu colţ în loc de *drept* că tuns *drept* îţi stătea mai bine! Ori un nimic acolo, ca să mă simt şi eu odată bine ca orice muritor. E sfârşitul anului, ninge şi fiecare cât de curând vom bea un pahar de vin pentru izbânzile noului an. Spune-mi, dumneata, tovarăşe Barbu, te-ai gândit să intri în partid? Pe aceeaşi baricadă ne-ar fi mai uşor să stăm de vorbă. „Voiam, îngână Barbu. E o poveste mai lungă, familia mea..." „Ce-i cu ea? Ai divorţat legal, plăteşti întreţinere copiilor şi nu e nimic grav în asta. În sfârşit vei scrie în autobiografie ce ai pe suflet, iar adunarea generală va judeca!"

* * *

Nu poţi trăi printre oameni fără să te poţi înţelege cu ei. Să-ţi fie străin omul de pe palierul blocului în care locuieşti. Unde este atunci solidaritatea umană? Marile idealuri nu se pot naşte între membrii unei societăţi eterogene ca preocupări şi grad de cultură. În inimile cui va mai vibra melodia ce o cânta colonelul dimineaţa: „Treceţi, batalioane române, Carpaţii"? Cui să mai adresezi, în vremuri de primejdie, o astfel de sfântă chemare, tovarăşe Barbu? Nu-s vinovaţi *mârleţii* că te calcă pe picioare în autobuze şi nu ştiu să-şi însoţească femeile pe stradă. Ei n-au deprins încă modul de viaţă din cetate. În iureşul formării lor ca meseriaşi nu a fost loc şi pentru „arta" de a se purta. Dumneata eşti vinovat, tovarăşe Barbu. Cine-ţi va citi cărţile pe care le scrii? Ce a făcut Rică, protejatul tău? După ce a dus-o pe Maricica acasă, i-a spus scurt: „Ascultă, fă, eu dacă te-am luat de

nevastă să nu-mi faci fiţe! Laşi *trilurile* că lui maică-mea nu-i place muzica uşoară. Te îmbraci frumos doar duminica, iar banii îi punem deoparte”.

Maricica l-a lăsat şi s-a căsătorit din nou cu Mişu. E lansată în cadrul festivalului naţional „Cântarea României”, Rică a rămas un individualist egoist.

Chitănţucă îi spusese clar: Oamenii vor hotărî dacă îţi vor da votul lor. Autobiografia să fie scurtă, câteva pagini. Pe unde ai fost şi ce-ai făcut.

Dar o primire în partid durează un ceas iar el are în urma sa aproape o viaţă. După care criterii să cearnă faptele pentru a le alege pe cele mai semnificative? Pentru el totul a fost important. Uneori şi un gest are semnificaţii majore, dacă nu chiar catastrofale. Nu accidentul de la Sarajevo a constituit pretextul incendierii Balcanilor?

Ascultă-mă, Chitănţucă, se apără Barbu, te-am admirat întotdeauna pentru felul în care te descurci. Nu fiindcă eşti secretar de partid. Am ştiut că în spatele acestei funcţii se ascunde un om. Sunt sigur că pe orice ai pune mâna îţi va reuşi. Să n-o iei ca o flatare. Această calitate s-ar putea să-ţi fie tocmai călcâiul lui Achile. Poate căciula de preşedinte e prea mare pentru tine. Tu eşti obişnuit să rezolvi totul repede şi să duci la capăt sarcini concrete. Munca de preşedinte cere o respiraţie mai elaborată. Ai să te sufoci, Chitănţucă, dacă nu-ţi schimbi ritmul. Te-am jignit? Nu, şi tata mi-a spus „Nu uita, băiete, că una-i să baţi cercul pe uliţă şi alta mersul pe catalige. Vezi să nu-ţi rupi gâtul”! Dar nu mai pot da înapoi. O zi dacă voi sta în *scaunul* preşedintelui, tot am să fac ceva. Eu n-am să ţin audienţe. Cine are nevoie de mine să intre, fără să bată la uşă. Dacă nu voi putea să le rezolv toate problemele, barem să ascult doleanţele oamenilor. Îţi mărturisesc însă că am oroare de fotolii. În copilărie m-a poftit un boier să mă aşez într-un fotoliu cu o dulceaţă în mână. Învăţat cu banca tare de acasă am crezut că mă prăbuşesc în fotoliu şi am scăpat dulceaţa pe covor. Ţi-am povestit ceva mai vesel fiindcă ai fost sincer cu mine. Mă întrebi dacă-i grea munca de partid. Păi e simplu. Partidul ne învaţă cum să muncim ca să trăim mai bine. Asta-i toată filosofia. Un comunist, înainte de toate, trebuie să fie *om*. Şi treaba asta nu-i deloc uşoară. La tot pasul pe individ îl ispiteşte ceva. Dacă auzi pe cineva lăudându-se că nu are *păcate*, scuipă-l în ochi! Fereşte-te de oamenii *perfecţi*. Ei sunt ca nişte cercuri. N-ai de unde să-i apuci. Dacă zăreşti

de departe un om *perfect*, lasă-i carosabilul liber! El striveşte totul în cale, ca tancurile nemţeşti! Alchimia puterii începe cu pronumele *eu*. Când eram zidar am cunoscut pe unu, Dodiţă. Se credea cel mai grozav zidar din valea Bistriţei. *Eu*, zicea el, dacă aş fi trăit pe vremea romanilor, ridicam nişte case care ar fi rezistat până acum. Bine, încercam eu să-l temperez. E şi firesc să fie aşa. Astăzi avem la dispoziţie materiale rezistente. „Rahat, domnule, eu am ridicat zidăria la rangul de artă. Dar, ca orice artist, n-am fost încă *înţeles*".

L-au descoperit până la urmă cei de la *raion*, promovându-l *activist*. *Eu*, îşi începea el cuvântul, am fost zidar, de aceea mă voi exprima muncitoreşte! Societatea este un zid şi, ca să fie solid, toate cărămizile, adică oamenii care-l alcătuiesc, trebuie să se aşeze *la sfoară*. Să nu iasă niciuna mai încoace sau mai încolo! Altfel zidul se prăbuşeşte. Atk înţeles? „Şi dumneata – l-a întrebat un şugubăţ – cărămida dumitale unde vrei să o aşezi?" Eu nu-s cărămidă! a sărit Dodiţă. Activistul este meşterul care trasează zidul supraveghindu-l cu ochiul său experimentat…

Dodiţă în loc să supravegheze însă înălţarea zidului, orbit de putere, a abuzat de oamenii din subordine, ridicându-şi o casă personală cu banii statului. Bineînţeles că *l-au durâmat*. Asta-i cu oamenii *perfecţi*.

* * *

Înainte de a intra în sală, Barbu îşi aprinse o ţigară. Erau acolo muncitori din atelierul său, funcţionari de la birouri, până şi primarul comunei. Nu ieşise încă la pensie? gândi Barbu încercând să se agaţe de ceva pentru a-şi umple vidul emoţiei care-l stăpânea. I se păru că subalternii îl salută ironic: „Până aici ţi-a fost, Găzarule. Te aranjăm noi. După ce ai scos untul din noi mai vrei să intri şi în partid. Să te cocoţi ca cocoşul *pe gard*". „Ai răbdare bădie şi ai să vezi că noi, moldovenii, nu suntem proşti". „Din *mârlete* nu ne-ai mai scos!" va striga Bâzgan, dezlănţuit. „Eu unu nu-s de acord să intre în partid". „Nici eu nu-s de acord! se va alătura şi Bulumete. Mereu ne taie din ore când întârziem şi ne pune să-i suflăm în faţă să vadă dacă n-am băut. Parcă ne-am fi angajat la cooperativă conducători auto şi nu mecanici!"

De! făcu Barbu trăgând aer în piept. Mai rău era că nu-l chemase încă în sală. Chitănţucă trecu pe lângă el cu un tovarăş de la partid. O clipă, amândoi s-au uitat pe furiş la el. De ce oare? Ce i-o fi spunând Chitănţucă? Şi ca într-o străfulgerare, lui Barbu i se păru că omul acela

cu părul alb semăna cu cineva cunoscut. Uneori se întâmplă să întâlneşti oameni pe care nu ştii de unde să-i iei şi unde să-i pui. Toate investigaţiile memoriei dau greş. Se auzi în sfârşit strigat în sală de glasul lui Chitănţucă. „Poftim, tovarăşe, ca să putem începe şedinţa". Barbu intră hipnotizat de privirile omului cu părul alb. Făcu un efort din nou scotocind printre amintiri, dar fără rezultat. Omul de la masa prezidiului îşi păstra mai departe incognito-ul. Se aşeză în banca din faţă şi auzi ca prin vis cum Chitănţucă propune adunării generale discutarea primirii sale în partid. Încercă să se *adune* repetând în gând obligaţiile membrilor de partid. Constată că le amestecă cu *drepturile* şi se lăsă păgubaş. Îşi aminti o întâmplare de peste zi. Trecu printr-un sat cu o echipă de recensământ. Dintr-o poartă, o fată frumoasă striga la o surată de peste drum, mai urâţică: „Ce păcat de tine că vei rămâne nemăritată"! „S-o crezi tu, fă, îi răspunse surata. Mi-au venit şi aseară peţitori. Dacă nu crezi holbează-ţi ochii la bălegarul din faţa casei ca să te convingi. Au venit cu căruţele din Ardeal". Fata frumoasă amuţi cu ochii pironiţi pe bălegarul proaspăt de pe carosabilul suratei. Fantastic ştiu ţăranii să-şi lege viaţa de lucruri simple, dar semnificative. „Ce mândri trebuie să fi fost peţitorii, voia să spună surata, dacă au venit din Ardeal cu cai frumoşi ca zmeii din poveste, din moment ce au lăsat în urma lor atâta bălegar"? *Argumentele* erau mai convingătoare decât o mie de martori.

„Tovarăşul Barbu este rugat să-şi prezinte pe scurt autobiografia".

Venise aşadar clipa cea aşteptată. Trebuia să povestească celorlalţi, şi *cât mai* pe *scurt*, întreaga sa viaţă. De clipa asta se temuse. Nu fiindcă ar fi avut ceva de ascuns. Atunci de ce oare? Ezita fiindcă nu reuşea să-şi sintetizeze viaţa. Să-şi explice sieşi cum s-au petrecut anumite lucruri şi mai cu seamă de ce? Să poată găsi acţiunilor sale o cauzalitate logică, în – lăturând pe cât posibil influenţele de ordin sentimental. Nu cumva se jelise degeaba ca bocitoarea din Ciumuleşti strigând, Vasile, Vasile, cui m-ai lăsat? Lumea o compătimea crezând că-şi iubise soţul din cale-afară. De fapt ea îngropase trei bărbaţi cu numele de Vasile şi când se îmbăta îi lua la zor pe toţi în cimitir. Unde auzise oare povestea? A scris-o în vreo carte? De când începuse oare să vorbească? Povestea cui o spunea?

M-am născut la Cluj. Aşa a vrut tata, dar m-am mutat imediat în Moldova. Ce caraghios suna. M-am născut, parcă naşterea ar fi un act al

voinţei noastre. Până la o vârstă oarecare, biografiile nici nu ne aparţin. *Mârleţii* nu râd încă. Stau serioşi ca la un serial de Agatha Cristie. Nici Gheorghiţă nu râde. La costumul său albastru îşi pusese o cravată gri. Renunţase la cea roşie. Acuşica se va ridica în picioare; „Eu nu înţeleg, tovarăşi, de ce dumnealui ne-a lăsat să credem că-i ploieştean când de fapt este născut la Cluj? E puţin să te fi născut în Ardealul lui Goga sau Avram Iancu?" S-a mai pus la punct Gheorghiţă cu literatura. Doar Fane Pământ îl priveşte încurajator. El a fost întotdeauna muncitorul fără probleme. Munceşte cât zece şi n-a cerut niciodată ceva pentru el. Nimic nu-l clinteşte dintr-ale lui. Seamănă cu un triunghi isoscel. Are stabilitate serioasă. Cine a spus că cosmosul este o geometrie vie?

Liceul l-a terminat la Petru Rareş. Cum a învăţat? Potrivit! A rămas corigent la latină. Dar asta fiindcă aşa a vrut colonelul. Vorbise cu profesorul ca să înveţe latina cum trebuie. Lui mai mult i-a plăcut geografia, care-l purta pe meridianele pământului în sus şi în jos descoperindu-i noi colţişoare pline de mister. Pe cine a avut colegi? Pe mulţi. Cine îl cunoaşte? Ce importanţă are. Mă cunosc mulţi. Actualul director Năstase, căruia îi sufla la lecţiile de chimie. Habar n-avea despre ceea ce se întâmpla în intimitatea moleculelor…

Mă cunoaşte tovarăşul *Holţ*. Nu îl cheamă, de fapt, Holţ. De la o lecţie de fizică i s-a tras porecla. Acum e profesor de naturale. Barbu lucrase cu el la hidrocentrala din Bicaz. Locuiau la aceeaşi gazdă. Fecior de popă, Holţ era bine îmbrăcat. Barbu vorbea cu o fată şi iarna nu putea merge la întâlnire cu şuba pe care i-o dăduse şantierul. Sâmbăta lua din dulap paltonul cu guler de vidră al lui Holţ şi pleca la întâlnire, în timp ce Holţ, roşu de mânie, îl căuta prin oraş jurând că dacă-l întâlneşte îl dezbracă în stradă. Îngerul păzitor al lui Barbu îl ferise însă de o asemenea întâlnire. Cu timpul, chiar Holţ îl îndemna să-i ia paltonul să se ducă la întâlnire întrucât el, Holţ, nu vorbea cu nicio fată. Paltonul acela din tinereţe le ţinea şi acum *caldă* prietenia *de odinioară*.

…Apoi am dat examen de admitere la Institutul de economie forestieră la Braşov, unde am cunoscut-o pe viitoarea mea soţie, care mi-a dăruit un copil…

Tata a fost ofiţer activ. „Vorbeşte-ne despre dumneata, tovarăşe Barbu! Ce ai făcut?" Păi ce putea să facă? Ceea ce au făcut toţi. A muncit şi atât! Cum? Culmea era că nu-i venea în minte nimic deosebit din

strădaniile sale. La început a fost greu. Lucra afară şi avea doar un ţarc unde ţinea materialele, într-o încăpere dărăpănată au montat apoi două strunguri lepădate de industrie. Produceau şuruburi şi nişte bărăci metalice. Mai târziu şi-au făcut scule şi câteva dispozitive cu care au putut ataca comenzi mai serioase. N-a fost uşor. După un an au zidit şi un cuptor de turnare. S-a *bătut* apoi cu primăria şi a obţinut câteva camere la poşta" veche. Aibă după şase ani şi-a amenajat un atelier în noul complex unde lucrează şi în prezent.

„Dar oamenii? De ei nu ne-ai spus nimic". Păi ei sunt aici în sală, unii chiar de pe vremea aceea. Şi Cernaoschi, care nu-i membru de partid, a muncit alături de noi. Ce i-o fi venit să pomenească tocmai acum de el? în această perioadă am calificat trei serii de muncitori. Majoritatea rămaşi în cadrul atelierului. De ce nu *toţi*, tovarăşe? Ciobanul bun nu pierde nicio oaie? Au plecat fiindcă nu te-ai ocupat de ei. „Aşa cum te-au părăsit şi ai tăi". Nu-i adevărat, se apără Barbu controversat de propriile gânduri. Ce putea să mai facă? A primit un telefon pe la unsprezece seara: „Tuţoiule, ţine-te bine că-ţi dau o veste trăsnet. Mâine plec în Suedia. Nu singură, cu şeful meu! O iau şi pe Livia. Nu mai poţi să-ţi iei rămas bun, ai strica clişeul! Mă apucă ameţeala când ştiu că trebuie să plec. Dar nu mai pot da înapoi. Tu fii cuminte şi dă cu barda în stânga şi în dreapta. Vreau să aud că ai ajuns *sus*. O meriţi! Asta ţi-o spun eu, îndurerata ta fostă soţie care te pupă de-o mie de ori".

Ştirea îl paralizase. Fusese întrucâtva pregătit, dar vestea o primise într-un moment dramatic. Brusc, din senin, lovit de-un trăsnet inexplicabil stejarul se prăvălise. Colonelul încetase să mai existe! A fost un şoc pentru toată lumea. Avea optzeci de ani, dar constituţia sa robustă îi garanta longevitatea. Stejarul se prăvălise! Lăsase în urma sa un loc pustiu pe care oamenii nu aveau cu ce să îl umple. Colonelul a fost înmormântat cu onoruri militare, iar Barbu, la marginea gropii asculta salvele de arme şi imnul republicii în timp ce maică-sa, fără să verse o lacrimă, repeta mecanic cu o voce străină: „Ce mi-ai făcut Ghiţă? Unde să te caut acum?"

Târziu, către seară, când Barbu rămăsese singur în cimitir, faţă în faţă cu bustul de bronz al colonelului făcut de sculptorul Pompiliu, îşi aminti cuvintele Vioricăi în receptorul telefonului: „Eu plec, Tuţoiule! îmi pare rău… pe Livia o iau cu mine… să nu vii… ai strica clişeul…"

„Tovarăşe Barbu, spune-ne te rog de ce vrei să devii membru de partid”? Cine o fi omul acela cu părul alb care îi pusese întrebarea?

Eu, tovarăşi, încă din liceu… Tata a fost… „Lasă-l în pace pe colonel! Vorbeşte-ne de dumneata!” De ce să îl lase? Era doar tatăl său, stejarul stufos şi falnic în umbra căruia crescuse şi din cauza căruia totuşi cu greu a putut răzbate. N-a fost vorba de o luptă în sânul aceleiaşi specii, cum spunea Darwin. Stejarul ieşit din comun prin măreţia sa atrăsese atenţia şi asupra puiului de alături, pe care tăbărâră cu toţii ca să-l sufoce. Nici pe el nu l-au lăsat în pace când a dorit să intre în U.T.M. A rămas să se uite în curtea organizaţiei doar prin spărtura gardului.

„Dacă nu mai ai nimic de spus, tovarăşe Barbu, să vedem cine ia cuvântul, să te caracterizeze. Cum te numeşti? Bulumete? Poftim!”

„Eu, tovarăşi, aş zice că tovarăşul n-are *orientare*. L-a pus şef de echipă pe Rică, un ţăran care ne face zile fripte!” „Dar matale de unde eşti”? îl întrerupse omul cu părul alb. „Eu îs din oraş acum, tovarăşu’! Lui nu-i pasă de noi, omul mai întârzie câteodată. Nu-i pasă fiindcă sare direct de pe cuptor în atelier. Nu ştie ce-i aia navetă. Şi tovarăşu’ Barbu îl aprobă, f-adevărat, ne realizăm retribuţiile, ba câştigăm şi *peste*, dar cu ce preţ? Rupându-ne şalele fiindcă dumnealui nu s-a îngrijit să procure o macara. Şi apoi, de unde până unde ne-a botezat tovarăşul pe noi cei de la oraş *mârleţi*. Dacă are grijă de noi? Se interesează de viaţa noastră. Îşi bagă nasul peste tot. Dar ca un tată vitreg! Ba că ne îmbrăcăm cum nu trebuie… Dacă am de făcut recomandări? Să ne mai lase-n pace tovarăşu’ cu teoriile sale!”

Barbu nu se putea concentra. Oare ce-l întrebase Bulumete? De ce i-a botezat *mârleţi*? Bineînţeles că nu din răutate. Nu avea nimic cu cei care au plecat la oraş, dar ţăranii din comună s-au dovedit mai ataşaţi problemelor de producţie ale atelierului, îi simpatizează de fapt pe toţi în aceeaşi măsură. Din cauza lor a primit şi nenumărate reproşuri: „Îţi pierzi vremea în tovărăşia unor gherţoi. Ce naiba ai tu comun cu ei? Ne faci de râs, *catolicule*! Tu, mare scriitor, mucegăieşti într-un atelier meşteşugăresc cu indivizi care poluează oraşul. Vino la Vica! I-a murit soţul, de atunci ne strângem la ea. Bem cafele şi ne amintim de timpurile de altă dată. Vin oameni fini, scriitori, muzicieni şi un arhitect. Se face şi literatură. Lui Vica i-a rămas de la răposatul o vilă cochetă în spatele Cozlei. Cade pădurea pe ea. Are şi o piscină înconjurată de plante exotice. Dacă stai acolo două ceasuri, uiţi de

condica de prezenţă. Te relaxezi, pur şi simplu! Nu înţelegem de ce te izolezi în halul ăsta tocmai tu, animatorul acţiunilor noastre de odinioară. Vica are şi video. Casete teribile, domnule! mai vin câteodată şi farfuzele foarte nostime. Te-am convins? Vorba aia: „Trebuie să dai câteodată o luminare şi dracului”! Noi, intelectualii, trebuie să ne păstrăm nealterată valoarea. Nu ne putem amesteca cu plebea. Dacă vrei să faci cu ei muncă de educaţie, îţi iroseşti timpul de pomană. Pentru asta sunt sindicate, case de cultură şi Festivalul naţional „Cântarea României”. Nu-ţi risipi talentul intervenind inoportun în evoluţia S23 ec «7 or. Vrei să-l superi pe Darwin? Să fii astăzi sentimental este o crimă. Nu dăm bant pe trecutele iubiri. Important e să fim fericiţi acum, în clipa de faţă! Ce zici, treci pe baricada noastră? Vica ar fi încântată să te revadă. Mi se pare că odinioară i-ai făcut curte!…”

Barbu nu s-a dus. Nu-l atrăgeau distracţiile, nici bârfa! Acolo, nimeni n-avea un punct de vedere cinstit. Doar aluzii, şoapte, semne discrete, pauze şi zâmbete. Ai auzit că R. şi-a deschis o expoziţie personală la Dales? Sunt curios dacă va rezista? S-a lăsat de penel încercându-şi norocul în grafică. A trimis lucrări prin poştă şi în Canada. Asta doar pentru a le arăta confraţilor timbrele de pe corespondenţă, îşi face tipul singur reclamă. Ce să-i faci? Se spune că ramele tablourilor i le-a făcut la o întreprindere, pe gratis. Păcat de el, talentat, dar lipsit de cultură. Cum, necum i-a trombonit pe cel de la *Cultură* şi i-au aprobat expoziţia. Umblă să pună mâna pe şefia Uniunii, dacă moare B. Cică are cancer şi nu o mai duce mult. Nici n-a murit bine omul şi şacalii se bat deja pe osul lui. Ce să-i faci, asta e viaţa. „Pe deasupra tuturor a se ridica cine poate”! Apropo, a făcut un diletant nişte medalioane cu Eminescu. Cică-s kitschuri, dar se bate lumea pe ele. Iar pictoriţa U. nu vinde un tablou într-un an… Părerea mea este că nu împotriva kitschurilor trebuie dusă lupta, ci să facem educaţie artistică oamenilor ca să nu le mai cumpere. Ce să caute el la Vica, unde nu se spune nimic şi se umblă în vârful picioarelor. Nimeni nu supără pe nimeni. Doar oameni şterşi, inofensivi, care trăiau în planuri paralele. O joacă de copii mari fără haz şi îndemânare. Un joc forţat, de circumstanţă! Erau caraghioşi, şi Barbu nu se putea adapta unui asemenea joc. La prima vedere păreau inofensivi, lipsiţi de opinii, până în momentul când o idee căpăta aprobarea. unanimă. Abia atunci, ideea devenind consistentă, se vorbea cu glas tare decapitând în lipsă

pe cel criticat. Dacă se iveau divergenţe într-o problemă oarecare aceasta era imediat abandonată din spirit de *solidaritate* a colectivului. Puteai să afirmi că doi şi cu doi fac cinci fără a fi contrazis. În schimb toţi se vor ruga politicoşi să schimbi subiectul fiindcă ei nu se pricep la aritmetică. Craivan s-ar adapta repede unui asemenea colectiv, cinci Barbu, auzincâu-l vorbind de vreo zece minute fără a-şi exprima totuşi o părere personală. Cerceta din priviri pe omul cu păr alb, încercând parcă să-i ghicească gândurile. Să nu elaboreze cumva o părere care s-ar putea să nu fie acceptată de majoritatea oamenilor. De ce să se expună unui asemenea risc? Trebuia să afle mai întâi dincotro bate vântul. Dacă primirea în partid a lui Barbu va fi aprobată, atunci el, Craivan, trebuie să fie de acord cu acest lucru cu o clipă mai devreme. Dar acum clipa era a lui. Cuvântul ţi se dă o singură dată. Trebuia să spună răspicat da ori ba. Să te orientezi pe loc. Dar dacă nu-l vor primi? Că nu degeaba venise la şedinţă omul acela cu părul alb? Mai bine să fie prudent. „Tovarăşul Barbu, cum să vă spun, a muncit! Planul secţiei s-a triplat de la venirea sa. Doar lumea nu stă în loc. Toţi ne luptăm pentru dezvoltare. Desigur, omul sfinţeşte locul, nu-i aşa? Dar oamenii trebuie să-l cunoască mai bine. Au fost alături de el tot timpul. I-adevărat că a fost ajutat şi de secretarul nostru de partid. Un merit îl are şi Barbu că, de I el a condus atelierul! Bine, rău, l-a condus, tovarăşi! Am auzit că se pricepe şi la pictură, ba chiar la muzică! Posibilităţi are, trebuie însă să dea totul din el. Iar dacă va intra în rândurile membrilor de partid, să facă o cotitură radicală demonstrând astfel că a meritat încrederea noastră". „Să fim bine înţeleşi, tovarăşi, a sărit primarul. Dumneata, tovarăşe, te învârţi în jurul degetului şi nu pui punctul pe *i*. Eşti de acord ca tovarăşul Barbu să intre în partid?" „Tovarăşi, eu atât am avut de spus! Se va supune la vot primirea tovarăşului şi atunci îmi voi exprima părerea în mod statutar…"

…Nu, la Vica n-avea ce căuta! Aceşti foşti colegi nu i-au întins o mână de ajutor când i-a fost greu, iar acum fugeau ca nişte şobolani din faţa realităţilor vieţii. Obosiseră oare? Se foloseau de beneficiile socialismului, dar criticau sistemul care acum li se părea necorespunzător dorinţelor lor de căpătuială. Nu se mai simţeau capabili să o ia de la început. „Ce să-i faci, noi ne-am făcut datoria, acum e rândul altora! mai avem câţiva ani până la pensie, n-are rost să ne mai zbatem! În fond, am fost o generaţie de sacrificiu. I-am gonit pe nemţi, ne-am luptat cu moşierii, le-am dat la cap legionarilor, ce mai

vor de la noi? După câte am făcut am merita şi noi puţină odihnă. Dar astăzi nu mai ai satisfacţii. Nimeni nu-ţi mulţumeşte pentru ceea ce ai făcut în trecut. De ce naiba să te mai zbaţi? Să ne bucurăm şi noi puţin de viaţă, să huzurim, cum s-ar spune, cum o făceau odinioară boierii. Şi zău că n-aveau gusturi proaste! Cu ce ne-am ales dacă am muncit pe brânci? Şi cât mai avem de trăit? Hai cu noi, Barbu, să luăm de la viaţă ceea ce ni se cuvine. Cu atât ne alegem. Statui nu ne va ridica nimeni. Şi vorba ceea: „statuile nu râd niciodată!". Să ne distrăm acum cât suntem în putere. La vârsta bastonului nu mai râzi, rânjeşti… Ce poate fi mai trist decât să n-ai nici măcar amintiri!…"

Gheorghiţă s-a înscris ultimul la cuvânt, ridicându-se încet de pe scaun, ca un moşneag: „Voi fi scurt tovarăşi, îi *cunosc* l'Am ţinut şi-un carneţel, cu gând să-l *demasc*. Credeam că-i duşman de clasă. A fost şi acasă la mine. I-am audiat şi lecţiile: *Cum să înţelegem muzica clasică*. La început, când ne-a pus o placă cu Beethoven, am crezut că-i fascist deghizat, care vrea să reînvie teroarea neagră. Când am venit acasă şi i-am spus odată nevesti-mii că nu am băut niciun strop de vin, ci l-am ascultat pe Beethoven, s-a uitat la mine saşiu şi l-a anunţat pe socru-meu că vorbesc în dodii. Fă, i-am spus, Beethoven e un mare compozitor care a revoluţionat muzica!

— Pe mine să mă laşi în pace cu beţivanii tăi, şi dacă nu te laşi de el să ştii că-mi iau copilul şi plec la mama!… A organizat un cerc de pictură, dar ne-a şi rupt ciolanele. Ce lipsuri are tovarăşul? Uneori e ciudat şi risipitor ca Mâşchin din *Crimă şi pedeapsă*. E omenos, dar suspect de uman. De ce nu s-a însurat? Să aibă şi el acolo, un copil, ca tot omul?

Lui Barbu i se părea că plopii care-i zărea pe fereastră fug înapoi ca atunci când te afli într-un tren ce stă pe loc şi un altul care pleacă de pe linia vecină îţi dă senzaţia falsă că pleacă trenul tău. Parbu fugise cu trenul memoriei, în trecut, căutându-şi zadarnic urmele copilăriei. De ce se zbătuse să intre în partid? Era o dorinţă veche, încă din timpul copilăriei, copleşit pe atunci de romantism revoluţionar. Unia să reabiliteze memoria acelui ţăran sărac din Văleni, colonelul, care se stinsese în amărăciune. Voia să d-a o replică foştilor săi colegi care o frecventau pe Vica, ramoliţi, cu suflete ciuntite.

Lui Barbu nu-i era frică. Le-ar fi strigat tuturor. Am un copil, tovarăşi! E drept că n-am văzut-o de mult? Unde este? Asta-i, că nu ştiu nici eu precis. A făcut pictura, din câte am auzit. Nu, nu-mi scrie!

probabil că nu-mi cunoaşte adresa. Câţi ani au trecut de atunci? Nu ştiu. Timpul e tâlhar! Nu vă luaţi după el! Ca ieri am condus-o la aeroport. Era o fetiţă bună – Timpul e relativ. A spus-o Einstein. Mă poartă înapoi spre trecut, iar eu acum trebuie Sări răspund lui Gheorghiţă la întrebări. Da, cartea de care mi-a pomenit Gheorghiţă eu am scris-o, tovarăşi!

„Îmbătrânind, oamenii se schimbă. Idealurilor de altă dată le iau locul îndeletnicirile mărunte, imediate, înaintând în vârstă renunţi la unele activităţi, dorinţe sau pasiuni. Renunţi cu greutate, dar şi cu o doză de mulţumire, ca un fumător ce simte în plămâni dulceaţa aerului curat, dar şi nostalgia viciului părăsit. Vine odată vremea când îţi spui răspicat: Ajunge! Am muncit ca un Hercule, m-am zbătut ca Prometeu ca să ajung sus, dar nici de acolo nu se vede partea ascunsă a lumii. Marele adevăr, perfecţiunea, nu se lasă descoperite de privirile nici unui *trecător*. Zbaterea omului pe pământ este doar un blestem al neputinţei sale. Ea însă dă sens acestei vieţi şi fiecare individ înarmat cu tehnici din ce în ce mai perfecţionate speră să pătrundă în noaptea necunoscutului. Să descopere tainele naturii şi, stăpânindu-le, să le dirijeze cu bagheta minţii sale, punându-le să cânte vieţii imnuri de slavă.

Da, vine o vreme când lucruri pe care până ieri nu le luai în seamă, încep să te preocupe, devenind interesante şi utile. Vi s-a întâmplat să treceţi ani de zile pe aceeaşi stradă şi într-o zi să descoperiţi o grădină pe care n-aţi văzut-o până atunci? Bătrâneţea este, într-un fel, preocuparea de a descoperi aceste mici universuri peste care tinereţea a trecut cu nerușinata-i insolenţă fără să le vadă! Amănuntul începe să capete forme şi sensuri dramatice, punându-se tot mai rar în consens cu întregul din care au fost degajate. Bătrâneţea are cântecul ei şi totul se petrece domol ca o îmbrăţişare de ape. Moartea fiecărui râu sporeşte însă viaţa tumultuoasă a mării. Accidentul stupid al morţii nu este decât putinţa de a se naşte ceva nou. O schimbare parţială de identitate”!

„Ce părere are tovarăşul Barbu despre felul de a gândi al acestui personaj din cartea amicului nostru Buznea? Este bătrâneţea un finiş spre care ne îndreptăm resemnaţi şi neputincioşi”?

Întrebarea i se pusese direct de către secretarul cenaclului. Aprecierea valorii romanului lui Buznea, depindea şi de el. Buznea îi era prieten, de aceea Barbu se afla între ciocan şi nicovală. Personajul

lui Buznea vorbea despre bătrâneţe ca despre o boală biologică şi atât. Era privită unilateral, eludându-se ceea ce reprezenta ea de fapt: Un prag de înţelepciune! „Culesul roadelor vieţii" pârguite de căldura iubirilor din tinereţe… Era vârsta când din cuvinte simple, banale, puteai închega cu uşurinţă fraze robuste încărcate de sensuri. Părerea că bătrâneţea era un şir de renunţări era falsă. În orice caz, nu constituie o caracteristică a vârstei, cum încerca autorul să îi convingă. Barbu nu putea fi de acord cu punctul său de vedere. De exemplu, taică-său, colonelul, avea peste şaptezeci de ani, dar nu stătea ca o muşcată în fereastră. Desigur, nu mai mergea pe jos opt kilometri, în timp ce şoferul îl seconda *la pas* cu maşina goală. Colinda însă zilnic oraşul şi era la curent cu toate evenimentele. Participa la corul veteranilor, era nelipsit de la vernisaje şi expoziţii şi-şi mai găsea timp să stea de vorbă cu câte un ţăran într-o problemă oarecare. Întors acasă, tăia lemne după care se apuca să pirograveze pe os chipuri de eroi din primul război mondial. Seara, când mahalaua se cufunda în întuneric, aşezat la scrinul său de stejar, îşi scria amintirile cântărind valoarea personalităţilor care au contribuit la desfăşurarea celor două conflagraţii. Cum putea fi socotit bătrân un asemenea om? Nu anii sunt aceia care-l îmbătrânesc pe om! Nu ai dreptate, tovarăşe scriitor Buznea! *So*-focle a scris *Oedip* la optzeci de ani, Tizian la 97 a pictat bătălia de la Lepanto, iar un proverb african spune că un bătrân care moare este o bibliotecă distrusă. Bătrâni sunt oamenii fără idealuri, cei certaţi cu munca şi egoiştii. Carapacea pe care şi-au pus-o crezând că-i apără de vicisitudinile unei trăiri adevărate îi fac imobili şi insensibili la binefacerile prieteniei. Se târăsc prin faţa şefilor lipsiţi de iniţiative, fără păreri personale şi mintea lor stătută nu o folosesc decât să se strecoare printre crăpăturile zidurilor. Acest soi de oameni sunt mai bătrâni ca Matu-salem şi scleroza lor intelectuală bine întreţinută este cea mai dăunătoare pentru societate. Asemenea *bătrâni* te roagă din priviri să nu le precipiţi agonia cerându-le să-ţi facă un lucru concret sau să ia o decizie de care tu ai neapărată nevoie. Bătrâni sunt cei care n-au timp pentru cei din jur, iar la orice rugăminte îţi răspund cu „nu se poate", „mai vedem noi", sau „mai treci mâine pe la mine". La fel cu butada pictată cu majuscule pe căruciorul unui vânzător de îngheţată din tinereţea lui Barbu, care avertiza „Azi cu bani, mâine fără bani". Dar cum azi nu puteai mânca îngheţată fără bani iar mâine devenea din nou „azi", toată copilăria Barbu tânjise să mănânce pe gratis o

îngheţată.

„Şi în secţia mea, tovarăşe Buznea, am un *bătrân*, deşi nu a împlinit douăzeci de ani… Când îl pun să sudeze îi este frică să nu-l prindă flama, de ridicat nu poate că îi cad boaşele, iar dacă-l trimiţi după materiale se înfundă în discotecă şi nu se mai întoarce. Celui care îndrăzneşte să-l întrebe de ce a mai învăţat o meserie îi răspunde supărat că a făcut-o de dragul lui taică-său, iar dacă mai eşti curios ce are de gând totuşi să facă în viaţă, ridică nepăsător din umeri ca şi când ar fi un om terminat. „De ce să muncesc când babacii îs încă în putere şi-s plini de *material*? Bătrân era şi Craivan de la Pro.

ducţie. Când era vorba de rezolvarea unei probleme acute, îţi răspundea cu mâna pe inimă că n-are timp nicio secundă, fiind chemat chiar în acel moment la Uniune, la cabinetul de partid, dacă nu cumva în oraş după cherestea pentru export. Divorţase de prima soţie ca să se recăsătorească cu o ingineră. Se învârte doar printre titraţi, vrea să treacă de *băiat subţire*. Renunţase să lupte, mulţumindu-se să povestească celor curioşi de un anumit *accident* care-i barase drumul spre titrare. În schimb avea o plăcere deosebită să-i ia în râs pe inginerii stagiari care trebuiau să înveţe câte ceva de la el. „Bă bobocilor, le spunea el încercând să-i umilească, producţia nu se mănâncă pe pâine, cum aţi învăţat vai la facultate! Dacă vreţi să învăţaţi meserie duceţi-vă *jos*, unde se făuresc bunurile materiale. De scriptologi suntem sătui!”

De ce se făcuse în sală atâta linişte deodată? Vocea omului cu păr alb era aspră şi rară. Venea parcă de departe. Sau aşa i se părea lui Barbu. „Tovarăşi, noi nu-i putem uita pe cei care ne-au ajutat cândva. Colonelul, tatăl lui Barbu, ne-a întins o mână atunci când luptam cu duşmanii. Am venit la adunarea aceasta de partid ca să-l recomand pe fiul său. Şi el, fără să ştie, mi-a făcut cândva un serviciu ducând un mesaj important unei colaboratoare din oraş. Ţin să-l anunţ acum că bucheţelul de violete pe care l-a înmânat acelei fete din mahala însemna de fapt că bătălia Stalingradului fusese câştigată şi se ordonase trecerea la acţiuni de sabotaj…”

Trenul acela ciudat gonea din nou înapoi şi de la ferestrele sale aburite Barbu încerca să desluşească chipuri de oameni care să-i semene celui cu părul alb. Ca la un semnal trenul opri o fracţiune de secundă, suficientă, ca Barbu să-şi amintească…

* * *

Nu este indiferent din ce mediu vine omul. El nu apare în viaţă gata făcut, ca un cozonac. În el s-a plămădit ceva de veacuri, o genă anume care-l îndeamnă să săvârşească nişte fapte şi să trăiască aşa cum cei dinaintea sa au făcut-o în ciuda schimbărilor fantastice care survin de la o generaţie la alta. Şi atunci de ce nu-i laşi pe *mârleţii* tăi să trăiască cum vor? Vrei neapărat să-i educi? Fă-o atunci cu discreţie. Dar nu ai fost un bun pedagog. N-ai înţeles-o nici pe Norica! Credeai, prostule, că fuge la Paris în seara aceea când te-a invitat să-ţi petreci timpul cu ea. Dar ea dorea să-şi ia rămas bun de la tine pentru totdeauna. A făcut-o discret, fără să dramatizeze. Suferea de cancer şi zilele-i erau numărate. Ţi-a scăpat printre degete Norica şi nu te-ai priceput atunci, în ultimul ei ceas, să te apropii de sufletul ei. Te-ai închistat în carapacea ta. Trăieşti visând la cine ştie ce lucruri amăgitoare în timp ce dai netulburat dispoziţii. *le-am ghicit*, tovarăşe Barbu! De oameni nu te poţi ascunde! La dracu' cu gândurile astea! murmură Barbu. Să fie oare un început de autocritică? Glasul conştiinţei sale trezit tocmai acum? Ne-a mărturisit totul, ar spune, satisfăcuţi, *mârleţii* din sală. Înseamnă că putem avea încredere în el. Noi îl vom sprijini.

Dar Barbu nu spusese nimic. Nu-şi de duse gândurile pe faţă. Norica, atunci, nu se plânsese, deşi ştia că va muri. Iubise cinstit, deliberat, fără să se ascundă de oameni şi fără să ţină seama de prejudecăţi. Iubise de dragul dragostei, era mândră de ea. Îi părea rău că se despărţea de *dragoste*!

„Tovarăşi, supunem la vot, cine este pentru primirea în partid a tovarăşului Barbu"…

Cuprins
NINGE PESTE FARCAŞA… 5
CONFESIUNE TÂRZIE 133
Redactor: GHEORGHE DRAGAN *Tehnoredactor*: *MIHAI BUJDEI*
Apărut 1989. Format 70 x100/32. Coli tipo 7.
Bun de tipar la 2. VIII.1989
Editura Junimea, Str. Cuza Vodă nr. 29
IAŞI – ROMÂNIA
— *Tipărit sub cd*. 5 166/989, *la*
ITBV ÎNTREPRINDEREA POLIGRAFICĂ
$3 fea BACĂU
Strada Mioriţei nr. 27